

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU
STATISTICAL OFFICE IN BIAŁYSTOK

Rocznik Statystyczny

Województwa
Podlaskiego

2010

Statistical Yearbook

Podlaskie
Voivodship

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W BIAŁYMSTOKU**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE IN BIAŁYSTOK**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Grzegorz Błachowski, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Joanna Mojsa, Krystyna Skardzińska, Ewa Suchocka, Dorota Wyszowska

Opracowanie publikacji *Preparation of publication*

Zespół pracowników
Urzędu Statystycznego w Białymstoku *Workers
of Statistical Office in Białystok*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu jedenastą edycję Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego. Publikacja zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa oraz stan gospodarki regionu. Zamieszczono w niej również tablicę prezentującą województwo na tle kraju. Dane w przekrojach terytorialnych znajdują się w odrębnym opracowaniu zatytułowanym „Województwo Podlaskie 2010 – podregiony, powiaty, gminy”.

Rocznik przedstawia statystyczny obraz Podlasia w 2009 r., jednakże mając na uwadze przydatność zamieszczonych informacji do porównań dynamicznych, szereg danych zaprezentowano w odniesieniu do lat 2000-2008.

Tegoroczne wydanie publikacji zostało wzbogacone o dane dotyczące wyposażenia turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. Ponadto ponownie skorygowano informacje w zakresie nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych opublikowane w poprzednich latach. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych, polegającej m.in. na aktualizacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz różnych transferów bieżących.

W obecnej edycji Rocznika dane statystyczne według rodzajów działalności po raz pierwszy przedstawiono w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, która zastąpiła dotychczas stosowaną Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004. Mając na względzie zapewnienie porównywalności danych, dokonano stosownych przeliczeń i zaprezentowano szeregi czasowe dla poszczególnych lat z okresu 2005-2009 w nowym układzie PKD 2007.

Oddając do rąk Państwa najnowsze wydanie Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego, serdecznie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazywane informacje oraz sugestie i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania i wzbogacania treści kolejnych jego edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, grudzień 2010 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the eleventh edition of the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship. The publication contains wide set of information characterizing the living standard of population and the condition of the region economy. There is also included the table presenting the voivodship against the background of the country. Data in the territorial division is published in a separate publication, titled "Podlaskie Voivodship 2010 – Subregions, Powiats, Gminas".

The Yearbook is a statistical representation of Podlasie in 2009, however, taking into account the usefulness of the information for the dynamic comparisons, some data was presented in relation to the years 2000-2008.

This year's edition of the publication was expanded with data concerning equipment of collective tourist accommodation establishments. Moreover, the information on nominal income in the households sector published in the previous years has been corrected again. The changes result from data verification in the national accounts, i.a. revision of contributions to social security and various current transfers.

This is the first issue of the Yearbook in which statistical data by type of activity is presented in accordance with the Polish Classification of Activities (PKD) 2007 (NACE Rev. 2), which replaced the previous Polish Classification of Activities 2004 (NACE Rev. 1.1). With the aim to ensure data comparability, the relevant recalculations were performed and time series for individual years within the period 2005-2009 were presented in accordance with the new classification PKD 2007/NACE Rev. 2.

Presenting the latest edition of the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship, I would like to sincerely thank all those individuals and institutions for providing information and suggestions that contribute to improving and enriching contents of its subsequent editions.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Spis tablic
Spis map i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2009 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000-2009)

DZIAŁY

I. Geografia. Meteorologia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność. Wyznania religijne
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport i łączność
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

<i>Preface</i>	3-4
<i>List of tables</i>	6-17
<i>List of maps and graphs</i>	18
<i>Symbols. Abbreviations</i>	19-20
<i>General notes</i>	21-25

REVIEW TABLES

<i>Voivodship against the background of the country in 2009</i>	26-31
<i>Major data on the voivodship (2000-2009)</i>	32-51

CHAPTERS

<i>Geography. Meteorology</i>	52-53
<i>Environmental protection</i>	54-80
<i>Administrative division and local self- -government</i>	81-84
<i>Public safety. Justice</i>	85-88
<i>Population. Religious denominations</i>	89-108
<i>Labour market</i>	109-139
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	140-148
<i>Household budgets</i>	149-154
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	155-165
<i>Education</i>	166-190
<i>Health care and social welfare</i>	191-202
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	203-215
<i>Science and technology. Information society</i> ...	216-225
<i>Prices</i>	226-229
<i>Agriculture and forestry</i>	230-254
<i>Industry and construction</i>	255-267
<i>Transport and communications</i>	268-273
<i>Trade and catering</i>	274-278
<i>Finances of enterprises</i>	279-291
<i>Public finance</i>	292-297
<i>Investments. Fixed assets</i>	298-308
<i>Regional accounts</i>	309-312
<i>Privatization. Entities of the national economy</i>	313-319

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

Tablica Table	Strona Page
------------------	----------------

DZIAŁ I. GEOGRAFIA. METEOROLOGIA

Położenie geograficzne województwa
Powierzchnia i granice
Układ pionowy powierzchni
Dane meteorologiczne (2000, 2005, 2008, 2009)

CHAPTER I. GEOGRAPHY. METEOROLOGY

<i>Geographic location of the voivodship</i>	1	52
<i>Area and borders</i>	2	52
<i>Elevations</i>	3	53
<i>Meteorological data (2000, 2005, 2008, 2009) ..</i>	4	53

DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2009, 2010)
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2000, 2005, 2008, 2009)
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2000, 2005, 2008, 2009)
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2008, 2009)
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2008, 2009)
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2000, 2005, 2008, 2009)
Klasyfikacja stanu ekologicznego naturalnych wód płynących badanych w systemie monitoringu w 2009 r.
Klasyfikacja potencjału ekologicznego sztucznych i silnie zmienionych wód płynących badanych w systemie monitoringu w 2009 r.
Klasyfikacja stanu chemicznego naturalnych, sztucznych i silnie zmienionych wód płynących badanych w systemie monitoringu w 2009 r.
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia w 2009 r.
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2008, 2009)
Jednostki odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2000, 2005, 2008, 2009)
Oczyszczalnie ścieków (2000, 2005, 2008, 2009)
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych (2000, 2005, 2008, 2009)
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych (2000, 2005, 2008, 2009)
Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania (2000, 2005, 2008, 2009)
Odpady według rodzajów w 2009 r.
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2000, 2005, 2008, 2009)
Parki narodowe (2000, 2005, 2008, 2009)
Rezerваты przyrody (2000, 2005, 2008, 2009) ...
Parki krajobrazowe (2000, 2005, 2008, 2009)
Pomniki przyrody (2000, 2005, 2008, 2009)

CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION

<i>General notes</i>	x	54
<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2009, 2010)</i>	1 (5)	60
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	2 (6)	61
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	3 (7)	61
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	4 (8)	62
<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	5 (9)	62
<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling fish ponds (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	6 (10)	63
<i>Classification of ecological quality of natural flowing waters in the monitoring system in 2009</i>	7 (11)	63
<i>Classification of ecological potential of artificial and heavily modified flowing waters in the monitoring system in 2009</i>	8 (12)	68
<i>Classification of chemical quality of natural, artificial and heavily modified flowing waters in the monitoring system in 2009</i>	9 (13)	69
<i>Quality of water from waterworks supplied to the population for consumption in 2009</i>	10 (14)	70
<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	11 (15)	70
<i>Entities discharging waste water by place of discharge and waste water treatment plants possessed (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	12 (16)	71
<i>Waste water treatment plants (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	13 (17)	71
<i>Emission and reduction of industrial air pollutants in plants especially noxious (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	14 (18)	72
<i>Air pollution reduction systems in plants especially noxious (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	15 (19)	73
<i>Generated and accumulated waste and its landfill areas (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	16 (20)	74
<i>Waste by type in 2009</i>	17 (21)	74
<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	18 (22)	75
<i>National parks (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	19 (23)	75
<i>Nature reserves (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	20 (24)	76
<i>Landscape parks (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	21 (25)	76
<i>Nature monuments (2000, 2005, 2008, 2009) ...</i>	22 (26)	77

	Tablica Table	Strona Page
Wymiar i wpływ z opłat i kar na celowe fundusze ekologiczne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Rates and receipts from payments and fines to the special purpose ecological funds (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	23 (27) 77
Kierunki finansowania Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2008, 2009)	<i>Directions of financing of Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (2005, 2008, 2009)</i>	24 (28) 78
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Outlays on fixed assets on environmental protection and water management (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	25 (29) 78
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	26 (30) 79
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 81
Jednostki administracyjne województwa (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Administrative units of the voivodship (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	1 (31) 82
Gminy w 2009 r.	<i>Gminas in 2009</i>	2 (32) 82
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2009 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2009</i>	3 (33) 83
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2009 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2009</i>	4 (34) 83
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2008, 2009)	<i>Paid employment, wages and salaries in public administration (2005, 2008, 2009)</i>	5 (35) 84
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 85
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Registered activity of the State Fire Department (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	1 (36) 86
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	2 (37) 87
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wybranych rodzajów przestępstw (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings by selected type of crime (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	3 (38) 87
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	4 (39) 88
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes pursued by public prosecution (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (40) 88
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE	CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 89
Ludność (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	1 (41) 91
Ludność według płci i wieku (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Population by sex and age (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	2 (42) 92
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Working and non-working age population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	3 (43) 93
Prognoza ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym do 2035 r. (2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035)	<i>Working and non-working age population projection until 2035 (2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035)</i>	4 (44) 94
Miasta i ludność w miastach (2005, 2008, 2009)	<i>Towns and urban population (2005, 2008, 2009)</i>	5 (45) 95
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2008, 2009)	<i>Gminas and rural population (2005, 2008, 2009)</i>	6 (46) 95
Ruch naturalny ludności (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Vital statistics (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (47) 96

	Tablica Table	Strona Page
Mażeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2008, 2009)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2008, 2009)</i>	8 (48) 96
Mażeństwa zawarte w 2009 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages contracted in 2009 by age of bridegrooms and brides</i>	9 (49) 97
Mażeństwa zawarte w 2009 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	<i>Marriages contracted in 2009 by previous marital status of bridegrooms and brides</i>	10 (50) 98
Mażeństwa wyznaniowe zawarte w 2009 r.	<i>Church or religious marriages contracted in 2009</i>	11 (51) 98
Rozwody w 2009 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2009</i>	12 (52) 99
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2008, 2009)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2008, 2009)</i>	13 (53) 100
Urodzenia (2005, 2008, 2009)	<i>Births (2005, 2008, 2009)</i>	14 (54) 100
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2008, 2009)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2008, 2009)</i>	15 (55) 100
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	16 (56) 101
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2008, 2009)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2008, 2009)</i>	17 (57) 102
Zgony według przyczyn (2005, 2007, 2008)	<i>Deaths by causes (2005, 2007, 2008)</i>	18 (58) 103
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2008, 2009)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2008, 2009)</i>	19 (59) 104
Zgony niemowląt według przyczyn (2005, 2007, 2008)	<i>Infant deaths by causes (2005, 2007, 2008)</i>	20 (60) 104
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Suicides registered by police (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	21 (61) 105
Przeciętne dalsze trwanie życia (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Life expectancy (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	22 (62) 105
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2008, 2009)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2008, 2009)</i>	23 (63) 106
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2008, 2009)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2008, 2009)</i>	24 (64) 106
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2008, 2009)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2008, 2009)</i>	25 (65) 107
Niektóre wyznania religijne w 2009 r.	<i>Selected religious denominations in 2009</i>	26 (66) 108
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 109
Aktywność ekonomiczna ludności	<i>Economic activity of the population</i>	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej (2005, 2008, 2009)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more (2005, 2008, 2009)</i>	1 (67) 116
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2009 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in the fourth quarter of 2009</i>	2 (68) 117
Pracujący	<i>Employment</i>	
Pracujący (2005-2009)	<i>Employed persons (2005-2009)</i>	3 (69) 118
Pracujący według statusu zatrudnienia (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Employed persons by employment status (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	4 (70) 119
Przeciętne zatrudnienie (2005-2009)	<i>Average paid employment (2005-2009)</i>	5 (71) 121
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Full- and part-time paid employees (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	6 (72) 122
Przyjęcia do pracy (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Hires (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (73) 123
Zwolnienia z pracy (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Terminations (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (74) 124
Absolwenci podejmujący pierwszą pracę (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>School leavers starting work for the first time (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	9 (75) 126
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane (2008, 2009)	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job (2008,2009)</i>	10 (76) 128

	Tablica Table	Strona Page
Bezrobocie		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2000, 2005, 2008, 2009) ...	11 (77)	129
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2000, 2005, 2008, 2009)	12 (78)	129
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2000, 2005, 2008, 2009)	13 (79)	130
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (2000, 2005, 2008, 2009)	14 (80)	131
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2008, 2009)	15 (81)	132
Warunki pracy		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2000, 2005, 2008, 2009]	16 (82)	132
Wypadki i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005-2009]	17 (83)	133
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2000, 2005, 2008, 2009)	18 (84)	135
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2000, 2005, 2008, 2009)	19 (85)	136
Choroby zawodowe (2000, 2005, 2008, 2009) ...	20 (86)	137
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2000, 2005, 2008, 2009)	21 (87)	137
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2000, 2005, 2008, 2009)	22 (88)	139
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH		
Uwagi ogólne	x	140
Wynagrodzenia		
Wynagrodzenia brutto w 2009 r.	1 (89)	142
Wynagrodzenia brutto według sekcji w 2009 r. ...	2 (90)	143
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005-2009)	3 (91)	145
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji (2005-2009)	4 (92)	146
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych		
Emeryci i renciści (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (93)	147
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2000, 2005, 2008, 2009)	6 (94)	148
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH		
Uwagi ogólne	x	149
Gospodarstwa domowe (2005, 2008, 2009)	1 (95)	152
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2008, 2009)	2 (96)	153
Unemployment		
Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2000, 2005, 2008, 2009)	11 (77)	129
Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2000, 2005, 2008, 2009)	12 (78)	129
Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2000, 2005, 2008, 2009)	13 (79)	130
Registered unemployed persons benefiting from labour market programme (2000, 2005, 2008, 2009)	14 (80)	131
Expenditure of Labour Fund (2005, 2008, 2009)	15 (81)	132
Work conditions		
Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2000, 2005, 2008, 2009]	16 (82)	132
Contact – Mode of Injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005-2009]	17 (83)	133
Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2000, 2005, 2008, 2009)	18 (84)	135
Persons working in hazardous conditions (2000, 2005, 2008, 2009)	19 (85)	136
Occupational diseases (2000, 2005, 2008, 2009)	20 (86)	137
Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2000, 2005, 2008, 2009)	21 (87)	137
Occupational accidents and occupational diseases benefits (2000, 2005, 2008, 2009)	22 (88)	139
CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
General notes	x	140
Wages and salaries		
Gross wages and salaries in 2009	1 (89)	142
Gross wages and salaries by sections in 2009 ..	2 (90)	143
Average monthly gross wages and salaries (2005-2009)	3 (91)	145
Average monthly gross wages and salaries by sections (2005-2009)	4 (92)	146
Social security benefits		
Retirees and pensioners (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (93)	147
Gross retirement pay and pension benefits (2000, 2005, 2008, 2009)	6 (94)	148
CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
General notes	x	149
Households (2005, 2008, 2009)	1 (95)	152
Average monthly available income per capita in households (2005, 2008, 2009)	2 (96)	153

	Tablica Table	Strona Page
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2008, 2009)	Average monthly expenditure per capita in households (2005, 2008, 2009)	3 (97) 153
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2008, 2009)	Average monthly consumption of selected foodstuffs per capita in households (2005, 2008, 2009)	4 (98) 154
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2008, 2009)	Households furnished with selected durable goods (2005, 2008, 2009)	5 (99) 154
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS	
Uwagi ogólne	General notes	x 155
Infrastruktura komunalna	Municipal infrastructure	
Wodociągi i kanalizacja (2000, 2005, 2008, 2009)	Water-line and sewage systems (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (100) 159
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2008, 2009)	Consumers and consumption of electricity in households (2000, 2005, 2008, 2009)	2 (101) 159
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2008, 2009)	Gas-line system as well as consumers and consumption of gas from gas-line system in households (2005, 2008, 2009)	3 (102) 160
Ogrzewnictwo (2005, 2008, 2009)	House-heating (2005, 2008, 2009)	4 (103) 160
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2008, 2009)	Population using water-line, sewage and gas-line systems (2005, 2008, 2009)	5 (104) 161
Komunikacja miejska (2000, 2005, 2008, 2009)	Urban transport (2000, 2005, 2008, 2009)	6 (105) 161
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2005, 2008, 2009)	Municipal waste and liquid waste (2005, 2008, 2009)	7 (106) 162
Tereny zielone miejskiej ogólnodostępnej i osiedlowej (2000, 2005, 2008, 2009)	Generally accessible and estate urban area green belts (2000, 2005, 2008, 2009)	8 (107) 162
Mieszkania	Dwellings	
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2008, 2009)	Dwelling stocks (2005, 2008, 2009)	9 (108) 163
Mieszkania wyposażone w instalacje (2005, 2008, 2009)	Dwellings fitted with installations (2005, 2008, 2009)	10 (109) 163
Mieszkania oddane do użytkowania (2000, 2005, 2008, 2009)	Dwellings completed (2000, 2005, 2008, 2009)	11 (110) 164
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2000, 2005, 2008, 2009)	Dwellings completed by number of rooms (2000, 2005, 2008, 2009)	12 (111) 165
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	General notes	x 166
Edukacja według szczebli kształcenia (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	Education by level (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	1 (112) 170
Szkoły według organów prowadzących w roku szkolnym 2009/10	Schools by school governing authority in 2009/10 school year	2 (113) 172
Współczynnik skolarzacji brutto w roku szkolnym 2009/10	Gross enrolment rate in 2009/10 school year	3 (114) 173
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych w roku szkolnym 2009/10	Personal computers in schools for children and youth and in post-secondary schools in 2009/10 school year	4 (115) 174
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2008/09, 2009/10)	Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2008/09, 2009/10)	5 (116) 174
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2008/09, 2009/10)	Students studying foreign languages in schools for adults (2008/09, 2009/10)	6 (117) 175
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2008/09, 2009/10) ...	Education for people with special educational needs (2005/06, 2008/09, 2009/10)	7 (118) 176

	Tablica Table	Strona Page
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii i ośrodki rewalitydacyjno-wychowawcze (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres as well as reformation and education centres for the delinquents (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (119) 176
Wychowanie pozaszkolne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Extracurricular education (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	9 (120) 177
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	10 (121) 177
Domy i stołówki studenckie (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Student dormitories and canteens (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	11 (122) 178
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	12 (123) 178
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	13 (124) 179
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	14 (125) 180
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	15 (126) 181
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]</i>	16 (127) 181
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	17 (128) 182
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	18 (129) 182
Uczniowie i absolwenci liceów profilowanych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]	<i>Students and graduates of specialized secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]</i>	19 (130) 183
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	20 (131) 183
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]</i>	21 (132) 184
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Art schools for children and youth (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	22 (133) 184
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) według form kształcenia [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) by type of education [2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10]</i>	23 (134) 185
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2005/06, 2007/08, 2008/09, 2009/10]</i>	24 (135) 186
Szkoły wyższe (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Higher education institutions (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	25 (136) 186
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	26 (137) 187
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)</i>	27 (138) 188

	Tablica Table	Strona Page
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	28 (139) 189
Szkoły dla dorosłych (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Schools for adults (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	29 (140) 189
Wychowanie przedszkolne (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)	<i>Pre-primary education (2000/01, 2005/06, 2008/09, 2009/10)</i>	30 (141) 190
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 191
Pracownicy medyczni (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Medical personnel (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	1 (142) 194
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Out-patient health care (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	2 (143) 195
Służba medycyny pracy (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Occupational medicine (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (144) 195
Stacjonarna opieka zdrowotna (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>In-patient health care (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	4 (145) 196
Szpitala ogólne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>General hospitals (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	5 (146) 196
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2008, 2009)	<i>Emergency medical services and first aid (2005, 2008, 2009)</i>	6 (147) 197
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Public pharmacies and pharmaceutical outlets (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (148) 198
Krwiodawstwo (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Blood donation (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (149) 198
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	9 (150) 199
Żłobki (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Nurseries (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	10 (151) 200
Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży (2005, 2008, 2009)	<i>Care and education centres for children and young people (2005, 2008, 2009)</i>	11 (152) 200
Rodziny zastępcze (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Foster families (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	12 (153) 201
Placówki pomocy społecznej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Social welfare facilities (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	13 (154) 201
Świadczenia pomocy społecznej (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Social assistance benefits (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	14 (155) 202
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 203
Kultura	Culture	
Biblioteki publiczne (z filiami) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Public libraries (with branches) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	1 (156) 205
Muzea (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Museums (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	2 (157) 205
Galerie sztuki (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Art galleries (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	3 (158) 206
Teatry i instytucje muzyczne (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Theatres and music institutions (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	4 (159) 206
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2003, 2005, 2007, 2009)	<i>Cultural centres and establishments, clubs and community centres (2003, 2005, 2007, 2009)</i>	5 (160) 206
Kina stałe (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Fixed cinemas (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	6 (161) 207
Abonenci radiowi i telewizyjni (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Radio and television subscribers (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (162) 207

	Tablica Table	Strona Page
Turystyka		
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2008, 2009)	8 (163)	208
Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2008, 2009)	9 (164)	210
Udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2009 r.	10 (165)	211
Zaplecze konferencyjne w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w 2009 r.	11 (166)	211
Wyposażenie obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania w urządzenia sportowo-rekreacyjne w 2009 r.	12 (167)	212
Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2008, 2009)	13 (168)	212
Sport		
Kluby sportowe (2000, 2004, 2006, 2008)	14 (169)	214
Wybrane dziedziny i dyscypliny sportowe w klubach sportowych w 2008 r.	15 (170)	214
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE		
Uwagi ogólne	x	216
Nauka i technika		
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (171)	219
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2008, 2009)	2 (172)	219
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	3 (173)	220
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	4 (174)	220
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (175)	221
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle w 2009 r. (ceny bieżące)	6 (176)	221
Produkcja sprzedana oraz przychody netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w 2009 r.	7 (177)	222
Środki automatyzacji procesów produkcyjnych w przemyśle w 2009 r.	8 (178)	222
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2000, 2005, 2008, 2009)	9 (179)	224
Społeczeństwo informacyjne		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet (2008, 2009)	10 (180)	225
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie teleinformatyczne (2008, 2009) ..	11 (181)	225
Tourism		
<i>Collective tourist accommodation establishments (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>8 (163)</i>	<i>208</i>
<i>Catering establishments in collective tourist accommodation establishments (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>9 (164)</i>	<i>210</i>
<i>Adaptation for the disabled in collective tourist accommodation establishments in 2009</i>	<i>10 (165)</i>	<i>211</i>
<i>Conference infrastructure in collective tourist accommodation establishments in 2009</i>	<i>11 (166)</i>	<i>211</i>
<i>Sports and recreational equipment in collective tourist accommodation establishments in 2009</i>	<i>12 (167)</i>	<i>212</i>
<i>Foreign tourists accommodated in collective tourist accommodation establishments (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>13 (168)</i>	<i>212</i>
Sport		
<i>Sports clubs (2000, 2004, 2006, 2008)</i>	<i>14 (169)</i>	<i>214</i>
<i>Selected sports fields and disciplines in sports clubs in 2008</i>	<i>15 (170)</i>	<i>214</i>
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY		
<i>General notes</i>	<i>x</i>	<i>216</i>
Science and technology		
<i>Units and employment in research and development activity (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>1 (171)</i>	<i>219</i>
<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2008, 2009)</i>	<i>2 (172)</i>	<i>219</i>
<i>Gross domestic expenditure on research and development activity (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	<i>3 (173)</i>	<i>220</i>
<i>Current expenditure on research and development activity by type of activity (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	<i>4 (174)</i>	<i>220</i>
<i>Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>5 (175)</i>	<i>221</i>
<i>Expenditure on innovation activity in industry in 2009 (current prices)</i>	<i>6 (176)</i>	<i>221</i>
<i>Sold production and net revenues from sales of new or significantly improved products in industrial enterprises in 2009</i>	<i>7 (177)</i>	<i>222</i>
<i>Means of automating production processes in industry in 2009</i>	<i>8 (178)</i>	<i>222</i>
<i>Domestic patents and utility models (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	<i>9 (179)</i>	<i>224</i>
Information society		
<i>Enterprises using Internet (2008, 2009)</i>	<i>10 (180)</i>	<i>225</i>
<i>Enterprises using selected ICT systems (2008, 2009)</i>	<i>11 (181)</i>	<i>225</i>

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	General notes	x 226
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2000, 2005, 2008, 2009)	Price indices of consumer goods and services (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (182) 227
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2000, 2005, 2008, 2009)	Retail prices of selected goods and services (2000, 2005, 2008, 2009)	2 (183) 227
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2000, 2005, 2008, 2009)	Average procurement prices of major agricultural products (2000, 2005, 2008, 2009)	3 (184) 229
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2000, 2005, 2008, 2009)	Average marketplace prices received by farmers (2000, 2005, 2008, 2009)	4 (185) 229
DZIAŁ XV. ROLNICTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	General notes	x 230
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2000, 2005, 2008, 2009)	Trends and major economic and production results in agriculture (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (186) 233
Użytkowanie gruntów według sektorów własności (2000, 2005, 2008, 2009)	Land use by ownership sectors (2000, 2005, 2008, 2009)	2 (187) 235
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2000, 2005, 2007, 2008]	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2000, 2005, 2007, 2008]	3 (188) 237
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2000, 2005, 2007, 2008]	Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2000, 2005, 2007, 2008] ...	4 (189) 237
Powierzchnia zasiewów (2000, 2005, 2008, 2009)	Sown area (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (190) 239
Zbiory i plony wybranych ziemniaków (2000, 2005, 2008, 2009)	Selected crop production and yields (2000, 2005, 2008, 2009)	6 (191) 240
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2000, 2005, 2008, 2009)	Area, production and yields of ground vegetables (2000, 2005, 2008, 2009)	7 (192) 241
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2000, 2005, 2008, 2009)	Area, production and yields of tree fruit (2000, 2005, 2008, 2009)	8 (193) 242
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2000, 2005, 2008, 2009)	Area, production and yields of fruit bushes and berry fruit (2000, 2005, 2008, 2009)	9 (194) 243
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2000, 2005, 2008, 2009)	Cattle, pigs, sheep and horses (2000, 2005, 2008, 2009)	10 (195) 244
Drób (2005, 2008, 2009)	Poultry (2005, 2008, 2009)	11 (196) 246
Produkcja żywca rzeźnego (2000, 2005, 2008, 2009)	Production of animals for slaughter (2000, 2005, 2008, 2009)	12 (197) 246
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2000, 2005, 2008, 2009)	Production of meat, fats and pluck (2000, 2005, 2008, 2009)	13 (198) 247
Produkcja mleka i jaj (2000, 2005, 2008, 2009) ..	Production of milk and eggs (2000, 2005, 2008, 2009)	14 (199) 247
Melioracje użytków rolnych (2000, 2005, 2008, 2009)	Drainage of agricultural land (2000, 2005, 2008, 2009)	15 (200) 248
Ciągniki rolnicze (2000, 2005, 2008, 2009)	Agricultural tractors (2000, 2005, 2008, 2009) ...	16 (201) 248
Zasoby siły pociągowej (2000, 2005, 2008, 2009)	Draft force resources (2000, 2005, 2008, 2009)	17 (202) 248
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (1999/2000, 2004/05, 2007/08, 2008/09)	Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in terms of pure ingredient (1999/2000, 2004/05, 2007/08, 2008/09)	18 (203) 249
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	Value of agricultural products procurement (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]	19 (204) 249
Skup ważniejszych produktów rolnych (2000, 2005, 2008, 2009)	Procurement of major agricultural products (2000, 2005, 2008, 2009)	20 (205) 250
Wartość skupu ważniejszych produktów rolnych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	Value of major agricultural products procurement (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]	21 (206) 251

	Tablica Table	Strona Page
Leśnictwo		
Powierzchnia gruntów leśnych (2000, 2005, 2008, 2009)	22 (207)	252
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2000, 2005, 2008, 2009)	23 (208)	253
Pozyskanie drewna (2000, 2005, 2008, 2009) ...	24 (209)	254
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2000, 2005, 2008, 2009)	25 (210)	254
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO		
Uwagi ogólne	x	255
Przemysł		
Podstawowe dane o przemyśle (2005-2009)	1 (208)	257
Produkcja sprzedana przemysłu (2005-2009)	2 (209)	257
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (2005-2009)	3 (210)	259
Produkcja ważniejszych wyrobów (2000, 2005, 2008, 2009)	4 (211)	259
Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle w 2009 r.	5 (212)	260
Budownictwo		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005-2009]	6 (213)	262
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005-2009]	7 (214)	262
Budynki oddane do użytkowania (2000, 2005, 2008, 2009)	8 (215)	264
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2000, 2005, 2008, 2009)	9 (216)	265
Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie w 2009 r.	10 (217)	267
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ		
Uwagi ogólne	x	268
Transport		
Linie kolejowe eksploatowane (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (218)	270
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2000, 2005, 2008, 2009)	2 (219)	270
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2000, 2005, 2008, 2009)	3 (220)	271
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2000, 2005, 2008, 2009)	4 (221)	271
Transport samochodowy zarobkowy (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (222)	272
Wypadki drogowe (2000, 2005, 2008, 2009)	6 (223)	272

	Tablica Table	Strona Page
Łączność		
Ważniejsze dane o łączności (2000, 2005, 2008, 2009)	7 (224)	273
Abonenci telefoniczni oraz aparaty telefoniczne (2000, 2005, 2008, 2009)	8 (225)	273
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA		
Communications		
<i>Major communications data (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (224)	273
<i>Telephone subscribers and telephone sets (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (225)	273
CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
<i>General notes</i>	x	274
Uwagi ogólne		
Sprzedż detaliczna (ceny bieżące) [2000, 2005-2009]	1 (226)	276
<i>Retail sales (current prices) [2000, 2005-2009]</i>	1 (226)	276
Sprzedż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	2 (227)	276
<i>Retail sales of goods (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	2 (227)	276
Sprzedż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005-2009]	3 (228)	277
<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005-2009]</i>	3 (228)	277
Sklepy i stacje paliw (2005, 2008, 2009)	4 (229)	277
<i>Shops and petrol stations (2005, 2008, 2009) ...</i>	4 (229)	277
Gastronomia (2000, 2005, 2008, 2009)	5 (230)	277
<i>Catering (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	5 (230)	277
Magazyny handlowe (2000, 2005, 2006, 2009) ..	6 (231)	278
<i>Trade warehouses (2000, 2005, 2006, 2009)</i>	6 (231)	278
Targowiska (2000, 2005, 2008, 2009)	7 (232)	278
<i>Marketplaces (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (232)	278
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW		
CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
<i>General notes</i>	x	279
Uwagi ogólne		
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2008, 2009)	1 (233)	282
<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2008, 2009)</i>	1 (233)	282
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według wybranych sekcji (2005, 2008, 2009)	2 (234)	283
<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by selected sections (2005, 2008, 2009)</i>	2 (234)	283
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2008, 2009)	3 (235)	284
<i>Enterprises by obtained financial results (2005, 2008, 2009)</i>	3 (235)	284
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2008, 2009)	4 (236)	285
<i>Economic relations in enterprises (2005, 2008, 2009)</i>	4 (236)	285
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2008, 2009)	5 (237)	286
<i>Current assets of enterprises (2005, 2008, 2009)</i>	5 (237)	286
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2008, 2009)	6 (238)	288
<i>Equity capital (fund) of enterprises (2005, 2008, 2009)</i>	6 (238)	288
Kapitał zakładowy (akcyjny) przedsiębiorstw (2005, 2008, 2009)	7 (239)	289
<i>Initial (share) capital of enterprises (2005, 2008, 2009)</i>	7 (239)	289
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2008, 2009)	8 (240)	290
<i>Liabilities of enterprises (2005, 2008, 2009)</i>	8 (240)	290
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE		
CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE		
<i>General notes</i>	x	292
Uwagi ogólne		
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2000, 2005, 2008, 2009)	1 (241)	294
<i>Revenue of local self-government entities budgets by type (2000, 2005, 2008, 2009) ...</i>	1 (241)	294
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2009 r.	2 (242)	295
<i>Revenue of local self-government entities budgets by division in 2009</i>	2 (242)	295
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2000, 2005, 2008, 2009)	3 (243)	296
<i>Expenditure of local self-government entities budgets by type (2000, 2005, 2008, 2009) ...</i>	3 (243)	296
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2009 r.	4 (244)	297
<i>Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2009</i>	4 (244)	297
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE		
CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS		
<i>General notes</i>	x	298
Uwagi ogólne		
Inwestycje		
Investments		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2008, 2009]	1 (245)	301
<i>Investment outlays (current prices) [2008, 2009]</i>	1 (245)	301

	Tablica Table	Strona Page
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według sektorów własności (ceny bieżące) [2005-2009]	<i>Investment outlays in enterprises by ownership sectors (current prices) [2005-2009]</i>	2 (246) 302
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	3 (247) 303
Nakłady inwestycyjne w państwowych i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Investment outlays in budgetary state and local self-government entities and establishments (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	4 (248) 304
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2008, 2009]	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2008, 2009]</i>	5 (249) 305
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2005-2009]	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2005-2009] ...</i>	6 (250) 306
Wartość brutto środków trwałych w państwowych i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (bieżące ceny ewidencyjne) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Gross value of fixed assets in budgetary state and local self-government entities and establishments (current book-keeping prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	7 (251) 307
Stopień zużycia środków trwałych w państwowych i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Degree of consumption of fixed assets in budgetary state and local self-government entities and establishments (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (252) 308
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 309
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Gross domestic product (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	1 (253) 312
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	2 (254) 312
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Nominal income in the households sector (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (255) 312
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 313
Prywatyzacja	Privatization	
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.	<i>State owned enterprises included in the privatization process from 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009</i>	1 (256) 314
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.	<i>State owned enterprises privatized by the direct method from 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009</i>	2 (257) 315
Przedsiębiorstwa państwowe zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.	<i>State owned enterprises liquidated from 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009</i>	3 (258) 315
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.	<i>Companies established as a result of the commercialization of state owned enterprises from 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009</i>	4 (259) 315
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.	<i>Companies established on the basis of the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009</i>	5 (260) 316
Podmioty gospodarki narodowej	Entities of the national economy	
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Entities of the national economy recorded in the REGON register (2000, 2005, 2008, 2009) ...</i>	6 (261) 316
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Entities of the national economy recorded in the REGON register by legal forms and sections (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	7 (262) 317
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	8 (263) 319

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**Strona
Page

Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2009 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2009</i>	70
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	71
Komunalne oczyszczalnie ścieków i ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (2000-2009)	<i>Municipal waste water treatment plants and population using waste water treatment plants (2000-2009)</i>	71
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Waste (excluding municipal waste) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	71
Ludność według płci i wieku w 2009 r.	<i>Population by sex and age in 2009</i>	92
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	93
Ruch naturalny ludności (1995-2009)	<i>Vital statistics (1995-2009)</i>	93
Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia (2005, 2008, 2009)	<i>Activity rate and employment rate (2005, 2008, 2009)</i>	128
Struktura pracujących według sektorów własności (2005, 2008, 2009)	<i>Structure of employed persons by ownership sectors (2005, 2008, 2009)</i>	128
Struktura pracujących według sekcji w 2009 r.	<i>Structure of employed persons by sections in 2009</i>	128
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 r.	<i>Structure of registered unemployed persons in 2009</i>	129
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2009)	<i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries from average wages and salaries in the voivodship (2005, 2009)</i>	162
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2009 r.	<i>Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in 2009</i>	163
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa (2000, 2005, 2008, 2009) ..	<i>Structure of dwellings completed by forms of construction (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	163
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2009/10	<i>Education by level in 2009/10 school year</i>	186
Struktura studentów szkół wyższych według typów szkół w roku akademickim 2009/10	<i>Structure of students of higher education institutions by type of schools in 2009/10 academic year</i>	187
Krwiodawstwo (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Blood donation (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	187
Użytkowanie gruntów w 2009 r.	<i>Land use in 2009</i>	236
Struktura towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) w 2008 r.	<i>Structure of market agricultural output (constant prices) in 2008</i>	236
Zwierzęta gospodarskie na 100 ha użytków rolnych (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Livestock per 100 ha of agricultural land (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	237
Struktura produkcji budowlano-montażowej według sektorów własności (ceny bieżące) [2000, 2005, 2008, 2009]	<i>Structure of construction and assembly production by ownership sectors (current prices) [2000, 2005, 2008, 2009]</i>	237
Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności (2000, 2005, 2008, 2009)	<i>Telephone main line per 1000 population (2000, 2005, 2008, 2009)</i>	237
Sektory instytucjonalne i ich wzajemne powiązania ...	<i>Institutional sectors and their relationships</i>	312
Schemat procesu prywatyzacji	<i>Plan of the privatization process</i>	313

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska	(-)	-	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05; <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit;</i>
	(0,00)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,005. <i>magnitude not zero, but less than 0,005 of a unit.</i>
Kropka	(.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	-	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 24. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 24.</i>
Znak	#	-	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” „Of which”		-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)		-	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= million <i>million</i>	m	= metr <i>metre</i>
zł <i>zł</i>	= złoty = <i>złoty</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
szt <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
egz.	= egzemplarz	ha	= hektar <i>hectare</i>
kpl	= komplet	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	ml	= mililitr <i>millilitre</i>
g	= gram <i>gram</i>	l	= litr <i>litre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>		

dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>	nr (Nr) No.	= numer = <i>number</i>
hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	pkt	= punkt
kW	= kilowat <i>kilowatt</i>	poz.	= pozycja
kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	prof.	= profesor
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	Rev.	= <i>revision</i>
GJ	= gigadžul <i>gigajoule</i>	str.	= strona
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
s	= sekunda <i>second</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
h	= godzina <i>hour</i>	tn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
d 24h	= doba = <i>24 hours</i>	twz.	= tak zwany
r.	= rok	ust.	= ustęp
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	ww.	= wyżej wymieniony
brick	= <i>standard brick unit expressing the quantity of wall building materials</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
t/r ty	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	NFI NIF	= narodowe fundusze inwestycyjne = <i>national investment funds</i>
cd. cont.	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	NFZ	= Narodowy Fundusz Zdrowia
dok. cont.	= dokończenie = <i>continued</i>	ZWRSP	= Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa
im.	= imię	APSST	= <i>Agricultural Property Stock of the State Treasury</i>
itd.	= i tak dalej	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych <i>European System of Accounts</i>
itp. etc.	= i tym podobne = <i>and the like</i>	NACE	= <i>Statistical Classification of Economic Activities in the European Community</i>
Lp. No.	= liczba porządkowa = <i>number</i>	PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
mgr	= magister	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
m.in. i.a.	= między innymi = <i>among others</i>	ECE	= <i>Economic Commission for Europe</i>
np. e.g.	= na przykład = <i>for example</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich <i>Statistical Office of the European Communities</i>
		ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
		UN	= <i>United Nations</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadza zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności (ujęcie nowych, podział lub agregacja dotychczasowych), a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. W efekcie w PKD 2007 wyróżnia się m.in. 21 sekcji i 88 działów, wobec 17 sekcji i 62 działów w PKD 2004. Zmiany te powodują również w niektórych przypadkach brak porównywalności danych przy niezmiennych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane z zakresu rachunków regionalnych prezentowane są nadal w układzie PKD 2004. Dane w układzie PKD 2007 będą publikowane od października 2011 r.;

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concerns the **entire national economy**.

2. Data is presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004.

PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the previously used PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the introduction of changes in its scope, i.e. new groupings of activity types (presentation of new types, division or aggregation of the previous ones) as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. As a result there are, among others, 21 sections and 88 divisions in PKD 2007/NACE Rev. 2 compared with 17 sections and 62 divisions in PKD 2004/NACE Rev. 1.1. In some cases these changes result in a lack of data comparability if the names of classification levels remain unchanged.

As an additional grouping, the item “**Industry**” was introduced, including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

Data in scope of regional accounts is still presented according to the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1. Data according to the PKD 2007/NACE Rev. 2 will be published from October 2011;

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), ownership of local self-government entities as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of public sector entities,
- private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorzadowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD oraz według sektorów instytucjonalnych opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja wprowadzona została z dniem 1 I 2005 r. rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2004 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.;
- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1317) z późniejszymi zmianami.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – includes entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- more than 49 persons.

4. Data, unless otherwise indicated, is compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data by NACE sections, divisions and groups as well as institutional sectors is compiled, unless otherwise indicated, using the so-called enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

7. Apart from NACE Rev. 2, among the more important classifications according to which data is presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification was introduced on 1 Jan 2005 by the regulation of the Minister of Economy and Labour, dated 8 Dec 2004 (Journal of Laws No. 265, item 2644) with later amendments, replacing the classification valid until 31 Dec 2004;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 Jan 2009 by the regulation of the Council of Ministers, dated 29 Oct 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293), in place of the PKWiU classification used until 31 Dec 2008;
- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption of products (goods and services) in the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 Jan 2000 by the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Dec 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 Jan 2000 by the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Dec 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1317) with later amendments.

8. Informacje o województwie oraz w podziale na miasta i wieś podano w każdorazowym podziale administracyjnym, z wyjątkiem liczby ludności dla lat 2000 i 2001, którą podano zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r. (patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 89). Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium kraju, województwa.

9. Dane w cenach bieżących odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji oraz wartości dodanej brutto – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię cen bazowej.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu – ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) od 2006 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiazania łańcuchowego.

12. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

8. Information on voivodship as well as by urban and rural area is presented according to the administrative division in a given period, excluding the number of population for years 2000 and 2001, which was given according to the administrative division as of 31 Dec 2002 (see general notes to the chapter "Population. Religious denominations", item 1 on page 89). The term "urban area" is understood as an area located within the administrative borders of these units, while "rural area" – as the remaining territory of the country, voivodship.

9. Data in current prices corresponds to obtained revenue, incurred expenditure or the value of products, services etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data is expressed in current prices.

In order to evaluate production and gross value added, unless otherwise indicated, the basic price category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (including trade entities) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting, lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers on buses with foreign registration).

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) sold production of industry – 2005 constant prices (2005 average current prices) since 2006.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – were calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. In data calculations per capita (1000 population etc.) as of the end of the year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the number of population as of 31 Dec was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics, production, consumption) – as of 30 Jun.

U w a g a. Dane za lata 2000 i 2001 obliczono przy przyjęciu liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r.).

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródławcę podaje się instytucję przekazującą informacje za ostatni prezentowany rok.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

N o t e. Data for 2000 and 2001 is calculated assuming the number of population, which considers the results of Population and Housing Census 2002 (in the administrative division valid as of 31 Dec 2002).

13. *Data, unless otherwise indicated, does not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

14. *Selected information for the last year is presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

15. *Due to the rounding of data, in some cases sums of components can differ from the amount given in the item "total".*

16. *Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.*

17. *The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)	
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2

sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych X	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja X	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>

skrót
abbreviationpełna nazwa
full namePOLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)sekcje (dok.)
sections (cont.)

Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości X	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca X	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>

działy
divisions

Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo <i>Crop and animal production, hunting</i>	Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową <i>Crop and animal production, hunting and related service activities</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep X	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców X	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>
Budowa budynków X	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków <i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej X	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej <i>Civil engineering</i>

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series “Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (*Methodological Papers and Classifications*).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R.

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII <i>AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 Dec</i>				
Powierzchnia ogólna w km ²	312679	20187	6,5	<i>Total area in km²</i>
Powiaty	314	14	4,5	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	65	3	4,6	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2478	118	4,8	<i>Gminas</i>
Miasta	897	38	4,2	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	54033	3943	7,3	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	40464	3294	8,1	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>				
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3153	113	3,6	<i>Municipal waste water treatment plants^a (as of 31 Dec)</i>
w tym: biologiczne	2277	80	3,5	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	813	33	4,1	<i>with increased biogen removal (disposal)</i>
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:				<i>Emission of industrial air pollutants by plants especially noxious in thous. t:</i>
pyłowych	61,7	1,1	1,8	<i>particulates</i>
gazowych	203125,6	1597,6	0,8	<i>gaseous</i>
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^b wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	111060,2	737,9	0,7	<i>Waste (excluding municipal waste)^b generated (during the year) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^c (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania w tys. t	10053,5	246,6	2,5	<i>Municipal waste collected^c (during the year) by purification plants in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe ^d (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets^d (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>on environmental protection:</i>
w milionach złotych	10671,9	140,6	1,3	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,9	3,0	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>on water management:</i>
w milionach złotych	2823,2	34,2	1,2	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	0,7	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE <i>PUBLIC SAFETY</i>				
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	1129577	25819	2,3	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	296	217	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	67,1	68,7	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 8 na str. 57. c Dane szacunkowe. d Według lokalizacji inwestycji.

a Working on sewage system. b See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 8 on page 57. c Estimated data. d By investment location.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
LUDNOŚĆ <i>POPULATION</i>				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38167,3	1189,7	3,1	<i>Population (as of 31 Dec)</i>
miasta	23278,2	715,8	3,1	<i>urban areas</i>
wieś	14889,1	474,0	3,2	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19738,6	610,5	3,1	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	122	59	x	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 Dec)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	55,0	57,8	x	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 Dec)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,9	0,0	x	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,0	-1,4	x	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA <i>LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES</i>				
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII) w tys.	13449,1	409,0	3,0	<i>Employed persons^a (as of 31 Dec) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3101,74	2721,99	87,8	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1892,7	61,2	3,2	<i>Registered unemployed persons (as of 31 Dec) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	12,1	12,8	x	<i>Registered unemployment rate (as of 31 Dec) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS</i>				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Network (as of 31 Dec) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	267332,1	11937,5	4,5	<i>water-line distribution</i>
kanalizacyjnej ^b	100201,5	2410,4	2,4	<i>sewage^b</i>
gazowej	131538,1	1345,5	1,0	<i>gas-line</i>
Zasoby mieszkaniowe ^c (stan w dniu 31 XII):				<i>Dwelling stocks^c (as of 31 Dec):</i>
mieszkania: w tysiącach	13302,4	414,0	3,1	<i>dwelling: in thousand</i>
na 1000 ludności	348,5	348,0	x	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	49322,6	1634,4	3,3	<i>rooms: in thousand</i>
na 1000 ludności	1292,3	1373,8	x	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	938474,6	30542,8	3,3	<i>usable floor space of dwellings: in thousand m²</i>
na 1000 ludności w m ²	24588,4	25672,0	x	<i>per 1000 population in m²</i>
Mieszkania oddane do użytkowania: w tysiącach	160,0	4,2	2,6	<i>Dwellings completed: in thousand</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	4,2	3,5	x	<i>dwellings</i>
izby	17,2	14,5	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	417,9	338,0	x	<i>usable floor space of dwellings in m²</i>

a Według faktycznego miejsca pracy; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe. b Sieć rozdzielcza i kolektory. c Na podstawie bilansów.

a By actual workplace; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data. b Distribution network and collectors. c Based on balances.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego <i>EDUCATION^a – as of the beginning of the school year</i>				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2234,9	69,8	3,1	<i>primary</i>
gimnazjach	1322,1	43,4	3,3	<i>lower secondary</i>
specjalnych przysposabiających do pracy	9,5	0,3	3,4	<i>special upper secondary job-training</i>
zasadniczych zawodowych	235,7	5,7	2,4	<i>basic vocational</i>
liceach ogólnokształcących	656,5	23,4	3,6	<i>general secondary</i>
uzupełniających liceach ogólnokształcących	1,6	–	–	<i>supplementary general secondary</i>
liceach profilowanych	47,3	1,7	3,6	<i>specialized secondary</i>
technikach	552,0	20,5	3,7	<i>technical secondary</i>
technikach uzupełniających	3,8	0,1	3,7	<i>supplementary technical secondary</i>
artystycznych ogólnokształcących ^c	13,1	0,4	3,4	<i>general art^c</i>
policealnych	284,8	11,4	4,0	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^d :				<i>Children in pre-primary education establishments^d:</i>
w tysiącach	994,1	28,2	2,8	<i>in thousand</i>
na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	673	635	x	<i>per 1000 children aged 3-6</i>
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII <i>HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE – as of 31 Dec</i>				
Pracownicy medyczni ^e :				<i>Medical personnel^e:</i>
lekarze	79015	2813	3,6	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	11855	455	3,8	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^f	185893	6247	3,4	<i>nurses^f</i>
Zakłady opieki zdrowotnej ambulatoryjnej	16252	605	3,7	<i>Out-patient health care institutions</i>
Szpitala ogólne	754	30	4,0	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys. ^g	183040	6230	3,4	<i>Beds in general hospitals in thous.^g</i>
Apteki ogólnodostępne	10817	322	3,0	<i>Public pharmacies</i>

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 na str. 166. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Dających uprawnienia zawodowe. d W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych. e Łącznie z lekarzami i pielęgniarkami odbywającymi staż podyplomowy; pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. f Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. g Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 on page 166. b Excluding schools for adults, except post-secondary schools. c Leading to professional certification. d In nursery schools, pre-primary sections in primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points. e Including interns – doctors and nurses; working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, social welfare, units of state or local self-government administration or the National Health Fund. f Including Masters of Nursing. g Including beds and incubators for infants.

I. **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R. (cd.)**
VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA CULTURE. TOURISM				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8392	246	2,9	<i>Public libraries (including branches; as of 31 Dec)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	134268,4	4612,7	3,4	<i>Public library collections (including branches; as of 31 Dec) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	774	24	3,1	<i>Museums with branches (as of 31 Dec)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	20655,1	359,2	1,7	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	448	15	3,3	<i>Fixed cinemas (as of 31 Dec)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	38975,3	793,6	2,0	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	606,5	11,4	1,9	<i>Collective tourist accommodation establishments in thous.: number of beds (as of 31 Jul)</i>
korzystający z noclegów	19353,7	437,9	2,3	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY				
Użytki rolne ^a (stan w czerwcu) w tys. ha	16119,6	1147,0	7,1	<i>Agricultural land^a (as of June) in thous. ha</i>
w tym: grunty orne	12113,6	727,4	6,0	<i>of which: arable land</i>
sady	331,4	4,9	1,5	<i>orchards</i>
łąki i pastwiska	3179,7	392,1	12,3	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha	11615,2	716,3	6,2	<i>Sown area (as of June) in thous. ha:</i>
zboża	8582,6	534,8	6,2	<i>cereals</i>
ziemniaki	488,7	22,7	4,6	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe	178,8	3,4	1,9	<i>field vegetables</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	29826,6	1444,8	4,8	<i>cereals</i>
ziemniaki	9702,8	365,6	3,8	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe	4809,7	79,9	1,7	<i>field vegetables</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	34,8	27,0	77,6	<i>cereals</i>
ziemniaki	187	161	86,1	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9088,6	614,1	6,8	<i>Forest area (as of 31 Dec) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO INDUSTRY AND CONSTRUCTION				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): w milionach złotych	896380,0	16315,3	1,8	<i>Sold production of industry (current prices): in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	23494	13701	58,3	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^b (ceny bieżące): w milionach złotych	154421,9	2965,5	1,9	<i>Sales of construction and assembly production^b (current prices): in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4047	2490	61,5	<i>per capita in zł</i>

^a Według granic administracyjnych; bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. ^b Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a By administrative borders; excluding non-farm land. *b* Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 Dec</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km w tym o nawierzchni ulepszonej w %	268806,7 91,2	11848,2 86,3	4,4 x	<i>Hard surface public roads (urban and out-of-town) in km of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane w tys. szt:				<i>Registered cars in thous. units:</i>
osobowe	16494,7	450,1	2,7	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^a	2796,8	72,9	2,6	<i>lorries and road tractors^a</i>
Placówki pocztowe	8343	338	4,1	<i>Post offices</i>
Telefoniczne łącza główne ^b :				<i>Telephone main line^b:</i>
w tysiącach	8489,7	252,0	3,0	<i>in thousand</i>
na 1000 ludności	222,4	211,8	x	<i>per 1000 population</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) w tys.	7381,3	223,1	3,0	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers) in thous.</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 Dec</i>				
Sklepy	371839	9788	2,6	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	103	122	x	<i>Number of population per shop</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^c				<i>Budgets of gminas^c</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	64882,1	1954,6	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	2547	2560	100,5	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	70002,6	2077,9	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	2748	2722	99,0	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	50327,5	1592,9	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3968	3727	93,9	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	56201,1	1686,3	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4431	3946	89,1	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				<i>Budgets of powiats</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	20084,5	626,2	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	789	820	104,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	21155,8	634,5	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	831	831	100,1	<i>per capita in zł</i>
Budżety województw				<i>Budgets of voivodships</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	19548,3	677,4	3,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	512	569	111,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	20468,7	616,4	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	536	518	96,5	<i>per capita in zł</i>

a Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. b Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. c Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including vans. b Data concerns operators of the public telecommunications network. c Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2009 R. (dok.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne ^a (ceny bieżące):				<i>Investment outlays^a (current prices):</i>
w milionach złotych	218580,9	4634,5	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5729	3892	67,9	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych ^b (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets^b (as of 31 Dec; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	2376908,4	63069,0	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	62276	53011	85,1	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2008 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2008</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1275432	29124	2,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	33462	24434	73,0	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1116476	25494	2,3	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	78778	60994	77,4	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	803351	21073	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	21076	17680	83,9	<i>per capita in zł</i>
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^c	5862	189	3,2	<i>State owned enterprises included in the privatization process^c</i>
skomercjalizowane	1738	47	2,7	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2191	80	3,7	<i>included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	2110	78	3,7	<i>of which privatized</i>
poddane likwidacji	1933	62	3,2	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	1094	30	2,7	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^d zarejestrowane w rejestrze REGON (stan w dniu 31 XII)	3742673	89578	2,4	<i>Entities of the national economy^d recorded in the REGON register (as of 31 Dec)</i>
sektor publiczny	120488	3051	2,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3622185	86527	2,4	<i>private sector</i>

a Według lokalizacji inwestycji. b Według siedziby jednostki lokalnej. c W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2009 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. d Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a By investment location. b By local unit seat. c From 1 Aug 1990 to 31 Dec 2009; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury. d Excluding persons tending private farms in agriculture.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
						POWIERZ AR
1	Powierzchnia ogólna w km ² (stan w dniu 31 XII) ...	20180	20180	20180	20180	20187
						STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL
	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:					
2	produkcyjne ^a (poza rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem oraz rybactwem)	16,8	16,1	16,0	15,7	16,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	62,9	63,4	63,6	64,1	61,7
	Zużycie wody na 1 km ² w dam ³ :					
4	na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ..	3,8	3,6	3,7	3,9	3,9
5	do produkcji przemysłowej	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7
6	Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczenia ^c	98,4	98,9	98,9	99,3	99,6
7	Ścieki przemysłowe i komunalne nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	55,4	56,5	57,9	60,2	61,2
	Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² w t:					
9	pyłowych	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,7	0,6	0,7	0,6
	Redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
11	pyłowych	98,1	98,4	98,4	98,6	98,2
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,8	4,9	5,1	5,6	10,9
13	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e wytworzone (w ciągu roku) na 1 km ² w t	35,6	36,9	40,0	46,0	44,0
14	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania na 1 mieszkańca w kg ..	269	277	284	268	244
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
15	w % powierzchni ogólnej	31,9	31,9	31,9	31,9	31,9
16	na 1 mieszkańca w m ²	5320	5328	5335	5350	5358
	Nakłady na środki trwałe ^h (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych ogółem – służące:					
17	ochronie środowiska	5,5	5,9	4,2	4,6	3,1
18	gospodarce wodnej	1,6	1,8	1,0	1,3	1,7

a Z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed włączeniem do sieci. c Odprowadzone do wód lub do ziemi. d Ludność działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 8 na str. 57. f Dane szacunkowe; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata edycji Rocznika. h Według lokalizacji inwestycji.

a From own intakes. b Water withdrawal by intakes before entering water-line system. c Discharged into waters or into the notes to the chapter "Environmental protection", item 8 on page 57. f Estimated data; since 2003 data has not been comparable to published in the previous editions of the Yearbook. h By investment location.

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
CHNIA						
EA						
20187	20187	20187	20187	20187	Total area in km ² (as of 31 Dec)	1
ŚRODOWISKA						
PROTECTION						
15,1	15,0	15,6	14,0	13,4	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
60,9	65,0	63,7	62,8	61,5	production ^a (excluding agriculture, hunting and forestry and fishing)	2
					exploitation of water-line system ^b	3
					Water consumption per 1 km ² in dam ³ :	
4,0	4,0	3,9	4,0	4,0	for needs of the national economy and population	4
0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	for industrial production	5
99,2	99,6	98,4	99,7	97,4	Industrial and municipal waste water treated in % of requiring treatment ^c	6
0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	Industrial and municipal waste water untreated per 1 km ² in dam ³	7
62,1	62,8	62,4	63,7	62,5	Population using waste water treatment plants in % of total population ^d	8
					Emission of industrial air pollutants by plants especially noxious per 1 km ² in t:	
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	particulates	9
0,6	0,6	0,6	0,6	0,4	gaseous (excluding carbon dioxide)	10
					Reduction of industrial air pollutants in plants especially noxious in % of pollutants produced:	
98,3	98,5	98,5	98,4	98,4	particulates	11
11,2	8,8	10,3	5,8	8,2	gaseous (excluding carbon dioxide)	12
46,0	47,4	52,4	41,5	36,6	Waste (excluding municipal waste) ^e generated (during the year) per 1 km ² in t	13
223 ^g	232	220	207	207	Municipal waste collected ^f (during the year) by purification plants per capita in kg	14
					Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 Dec):	
32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	in % of total area	15
5376	5392	5409	5414	5425	per capita in m ²	16
					Outlays on fixed assets ^h (current prices) – in % of total investment outlays – on:	
3,0	4,2	3,3	3,6	3,0	environmental protection	17
1,3	1,8	1,6	1,1	0,7	water management	18

korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów. e Patrz uwagi ogólne poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. g Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzednich

ground. d Population using waste water treatment plants – estimated data, total population – based on balances. e See general the data for the previous years due to the change in the catalogue of waste. g Data has been corrected in relation to the data

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC						
1	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:					
1	w liczbach bezwzględnych	33570	34022	34023	36842	36444
2	na 10 tys. ludności	277,1	281,1	281,5	305,4	302,7
3	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	55,7	65,3	66,0	64,1	66,6
LUD POPU						
4	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1210688	1209439	1207704	1205117	1202425
5	miasta	709976	710394	711300	710759	710828
6	wieś	500712	499045	496404	494358	491597
7	w tym kobiety	618017	617684	617115	616036	615142
8	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	104	104	104	105	105
9	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	60	60	60
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):						
10	produkcyjnym	702035	710556	719040	727312	734351
11	poprodukcyjnym	193754	195546	197024	198136	198953
12	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	4,9	5,0	5,1	5,1
13	Rozwody na 1000 ludności	1,2	1,2	1,1	1,3	1,6
14	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,6	9,3	8,9	8,9
15	Zgony ^a na 1000 ludności	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7
16	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	6,4	7,2	6,3	7,1
17	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,0	-0,1	-0,8	-0,9
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						
18	mężczyźni	70,49	70,61	70,68	70,73	71,23
19	kobiety	79,14	79,92	80,39	79,94	80,07
20	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,2	-1,5	-1,6	-1,4
RYNEK LABOUR						
Pracujący ^b (stan w dniu 31 XII):						
21	ogółem: w tys.	495,5	485,0	$\frac{483,5}{393,6}^c$	392,9	388,7
22	w tym kobiety	237,3	233,4	$\frac{232,1}{183,3}^c$	181,8	179,4
23	2000 = 100	100,0	97,9	$\frac{97,6}{79,4}^c$	79,3	78,4
24	na 1000 ludności	409,3	401,0	$\frac{400,4}{325,9}^c$	326,0	323,3

^a Łącznie ze zgonami niemowląt. ^b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dla pracujących w gospodarstwach w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy wykorzystaniu (mianownik).

^a Including infant deaths. ^b By actual workplace and kind of activity; for persons employed on private farms in agriculture – estimated considering the number of persons employed on private farms in agriculture estimated using the results of Agricultural Census 1996

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE SAFETY						
31873	27725	26651	25498	25819	Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:	1
265,4	231,5	223,1	213,9	216,8	in absolute numbers	2
67,3	69,1	68,7	69,0	68,7	per 10 thous. population	3
NOŚĆ LATION						
1199689	1196101	1192660	1191470	1189731	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %	4
709950	711597	710098	710073	715761	Population (as of 31 Dec)	5
489739	484504	482562	481397	473970	urban areas	6
614093	612834	611419	611157	610484	rural areas	7
105	105	105	105	105	of which females	8
59	59	59	59	59	Females per 100 males (as of 31 Dec)	9
740354	744653	747751	751379	754096	Population per 1 km ² of total area (as of 31 Dec)	10
199540	200832	202583	204991	206921	Population of age (as of 31 Dec):	11
5,4	5,7	6,2	6,6	6,3	working	12
1,8	1,5	1,7	1,5	1,7	post-working	13
9,1	9,2	9,3	10,0	10,2	Marriages per 1000 population	14
9,8	9,9	9,8	9,7	10,2	Divorces per 1000 population	15
5,6	6,2	5,0	5,3	4,7	Live births per 1000 population	16
-0,7	-0,7	-0,5	0,3	0,0	Deaths ^a per 1000 population	17
71,04	71,00	71,54	72,02	71,91	Infant deaths per 1000 live births	18
80,41	80,53	80,88	81,42	81,48	Natural increase per 1000 population	19
-1,6	-2,4	-2,1	-1,4	-1,4	Life expectancy at the moment of birth:	20
					males	
					females	
					Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	
PRACY MARKET						
387,9	394,4	410,8	418,8	409,0	Employed persons ^b (as of 31 Dec):	21
180,1	182,3	188,1	191,6	189,4	total: in thous.	22
78,3	79,6	82,9	84,5	82,5	of which women	23
323,4	329,8	344,5	351,5	343,8	2000 = 100	24
					per 1000 population	

indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy”, ust. 5, na str. 111. c Dane podaje się staniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996 (licznik) oraz Narodowego Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań 2002

mated data; see general notes to the chapter "Labour market", item 5 on page 111. c Data was given in two formulations, i.e. con-numerator) as well as Population and Housing Census 2002 (denominator).

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
RYNEK LABOUR						
	Pracujący ^a – stan w dniu 31 XII (dok.):					
	z liczby ogółem w %:					
1	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
2	przemysł i budownictwo
3	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja
4	działalność finansowa i ubezpiecze- niowa, obsługa rynku nierucho- mości ^Δ
5	pozostałe usługi ^b
6	pracujący w sektorze prywatnym	77,5	78,4	$\frac{79,2}{74,5}$ ^c	75,3	75,9
	Przeciętne zatrudnienie:					
	w przemyśle:					
7	w tysiącach
8	na 1000 ludności
	w budownictwie:					
9	w tysiącach
10	na 1000 ludności
	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):					
11	ogółem: w tys.	79,2	86,5	86,1	81,3	76,1
12	2000 = 100	100,0	109,1	108,6	102,6	96,1
	z liczby ogółem w %:					
13	kobiety	52,4	50,6	49,1	49,4	49,8
14	w wieku 24 lat i mniej	29,4	28,3	27,4	26,5	25,6
15	pozostający bez pracy ^d dłużej niż 1 rok	44,5	49,2	51,8	52,6	50,2
16	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^e (stan w dniu 31 XII) w %	13,8	15,1	$\frac{15,1}{17,1}$ ^c	16,9	16,1
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.						
17	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł 2000 = 100	1675,71	1787,42	1840,21	1933,63	2005,14
		100,0	106,7	109,8	115,4	119,7
18	w tym: przemysł
19	budownictwo
20	Przeciętna liczba emerytów i rencistów ^f w tys. ...	291,7	287,7	284,8	283,3	282,1
21	objętych pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	164,0	162,0	161,5	162,3	163,7
22	rolników indywidualnych	127,7	125,7	123,3	121,0	118,4

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”, „Administracja związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”. c Dane podaje się w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem Spisu Rolnego 1996 (licznik) oraz Narodowego Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 (mianownik). d Od momentu otrzymania świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz

a By actual workplace and kind of activity; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data; see general scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory c Data was given in two formulations, i.e. considering the number of persons employed on private farms in agriculture estimated the date of registering in a labour office. e See general notes to the chapter “Labour market”, item 2 on page 113. f Excluding the Ministry of Justice as well as benefits on the basis of international agreements.

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)						
MARKET (cont.)						
					Employed persons ^a – as of 31 Dec (cont.):	
					of total number in %:	
36,0	35,3	34,0	33,2	33,9	agriculture, forestry and fishing	1
18,8	19,5	20,6	20,6	19,8	industry and construction	2
					trade; repair of motor vehicles ^d , transportation and storage, accommodation and catering ^d , information and communication	3
18,8	18,8	19,4	20,2	19,6	financial and insurance activities, real estate activities	4
2,8	2,8	2,7	2,7	2,6	other services ^b	5
23,7	23,6	23,3	23,3	24,1		
76,0	76,5	77,4	78,0	77,3	employed persons in private sector	6
					Average paid employment:	
					in industry:	
52,4	53,1	56,2	57,9	54,0	in thousand	7
43,6	44,3	47,1	48,6	45,3	per 1000 population	8
					in construction:	
10,3	11,0	12,2	14,2	14,4	in thousand	9
8,6	9,2	10,3	11,9	12,1	per 1000 population	10
					Registered unemployed persons (as of 31 Dec):	
73,2	61,8	48,8	45,8	61,2	total: in thous.	11
92,4	78,0	61,6	57,8	77,2	2000 = 100	12
					of total number in %:	
50,3	52,6	53,5	50,4	46,0	women	13
25,0	22,9	20,9	22,0	24,4	aged 24 and less	14
46,7	46,4	43,5	32,6	27,8	out of job ^d for longer than 1 year	15
15,6	13,3	10,4	9,7	12,8	Registered unemployment rate ^e (as of 31 Dec) in %	16

Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
SOCIAL SECURITY BENEFITS

2085,12	2186,74	2373,76	2610,21	2721,99	Average monthly gross wages and salaries in zł	17
124,4	130,5	141,7	155,8	162,4	2000 = 100	
1986,41	2111,80	2360,88	2563,93	2553,90	of which: industry	18
1828,66	1928,17	2102,18	2373,24	2444,52	construction	19
					Average number of retirees and pensioners ^f	20
279,1	276,9	275,9	276,1	278,1	in thous.	
					covered by the non-agricultural social security system	21
164,3	165,7	168,0	171,4	176,9	farmers	22
114,8	111,2	107,9	104,7	101,2		

– dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy”, ust. 5 na str. 111. b Pod pojęciem „Pozostałe usługi” należy rozumieć publiczną i obronę narodową; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność niemieni pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy wykorzystaniu wyników Powszechnego rejestracji w urzędzie pracy. e Patrz uwagi ogólne działu „Rynek pracy”, ust. 2 na str. 113. f Bez emerytów i rencistów, którzy Ministerstwo Sprawiedliwości, a także otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych.

notes to the chapter "Labour market", item 5 on page 111. b The term "Other services" refers to the NACE sections: "Professionals social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other services". using the results of Agricultural Census 1996 (numerator) as well as Population and Housing Census 2002 (denominator). d From retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration,

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.						
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto ^a w zł:					
1	z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych ^b	763,57	845,91	905,70	952,16	996,23
2	rolników indywidualnych ^c	575,58	648,09	669,19	695,13	714,42
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC						
	Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:					
3	wodociągowej rozdzielczej	8904,5	9270,1	9655,7	10105,1	10620,2
4	kanalizacyjnej ^d	1354,0	1466,0	1609,5	1798,4	1878,4
5	gazowej	797,2	1089,1	1124,8	981,2	1282,0
	Zużycie w gospodarstwach domowych:					
	wody z wodociągów:					
6	w hm ³	34,3	33,2	34,1	34,9	34,1
7	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	27,4	28,2	28,9	28,3
	energii elektrycznej w miastach:					
8	w GW-h	383,9	390,6	385,8	400,1	409,4
9	na 1 mieszkańca w kW-h	540,4	549,6	542,2	562,8	576,3
	gazu z sieci ^e :					
10	w hm ³	38,0	41,6	45,1	40,1	39,1
11	na 1 odbiorcę w m ³	360,7	.	.	357,3	344,8
	Zasoby mieszkaniowe ^f (do 2001 r. – zamiesz- kane; stan w dniu 31 XII):					
	mieszkania:					
12	w tysiącach	384,2	387,2	389,9	393,7	396,6
13	na 1000 ludności	317,4	320,1	322,8	326,7	329,8
14	izby na 1000 ludności	1180,1	1190,7	1265,2	1283,1	1296,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
15	na 1000 ludności	20546,5	20768,0	23148,8	23571,3	23877,6
16	przeciętna 1 mieszkania	64,7	64,9	71,7	72,2	72,4
	Mieszkania oddane do użytkowania:					
	mieszkania:					
17	w tysiącach	3,8	3,1	2,6	4,2	3,4
18	na 1000 ludności	3,1	2,6	2,2	3,5	2,8
19	izby na 1000 ludności	11,5	9,7	9,9	16,2	12,3
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :					
20	na 1000 ludności	234,9	205,9	230,5	389,3	297,8
21	przeciętna 1 mieszkania	75,6	80,3	106,7	111,6	106,2
EDUKACJA^g EDUCA						
	Uczniowie w szkołach ^h (stan na początku roku szkolnego) w tys.:					
22	podstawowych	110,0	105,4	100,6	95,7	90,2
23	gimnazjach	40,6	59,8	58,6	57,3	55,8

^a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; w 2001 r. łącznie z jednorazowym wyrówna z odbiorcami. ^f Na podstawie bilansów. ^g Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 166. ^h Bez szkół dla

^a Excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration, sation for persons receiving retirement pay and pension benefits not higher than the lowest retirement pay or pension benefit. Fund; in 2001 including a one-off valorization payment for 2000. ^d Distribution network and collectors. ^e In natural units on the basis 166. ^h Excluding schools for adults, excluding post-secondary schools.

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.) SOCIAL SECURITY BENEFITS (cont.)						
					Average monthly gross retirement pay and pension ^a in zł:	
1023,31	1099,84	1134,25	1243,44	1360,00	from non-agricultural social security system ^b	1
723,38	764,69	776,10	821,36	874,20	farmers ^c	2
NALNA. MIESZKANIA TURE. DWELLINGS						
					Network (as of 31 Dec) in km:	
11006,4	11375,7	11572,6	11789,7	11937,5	water-line distribution	3
2030,3	2160,6	2243,0	2303,1	2410,4	sewage ^d	4
1299,4	1309,6	1329,0	1334,7	1345,5	gas-line	5
					Consumption in households:	
					water from water-line system:	
					in hm ³	6
35,4	36,6	36,1	36,8	36,9	per capita in m ³	7
29,4	30,6	30,2	30,9	31,0		
					electricity in urban areas:	
					in GW·h	8
432,0	443,8	451,6	453,7	462,9	per capita in kW·h	9
608,0	622,8	635,0	639,1	646,7		
					gas from gas-line system ^e :	
					in hm ³	10
40,3	44,1	39,5	41,5	42,5	per consumer in m ³	11
350,3	380,6	352,9	368,8	372,0		
					Dwelling stocks ^f (until 2001 – inhabited; as of 31 Dec):	
					dwellings:	
					in thousand	12
399,4	402,1	405,6	410,1	414,0	per 1000 population	13
332,9	336,2	340,1	344,2	348,0	rooms per 1000 population	14
1309,6	1323,4	1340,1	1358,6	1373,8		
					usable floor space of dwellings in m ² :	
					per 1000 population	15
24179,1	24497,9	24889,1	25328,6	25672,0	average per dwelling	16
72,6	72,9	73,2	73,6	73,8		
					Dwellings completed:	
					dwellings:	
					in thousand	17
3,2	3,0	4,0	5,0	4,2	per 1000 population	18
2,6	2,5	3,3	4,2	3,5	rooms per 1000 population	19
11,7	11,3	14,6	19,2	14,5		
					usable floor space of dwellings in m ² :	
					per 1000 population	20
290,7	280,9	360,7	463,3	338,0	average per dwelling	21
110,4	110,8	108,9	111,1	95,2		
I WYCHOWANIE TION ^g						
					Pupils and students in schools ^h (as of the beginning of the school year) in thous.:	
					primary	22
85,2	80,3	75,9	72,6	69,8	lower secondary	23
53,9	51,6	48,8	45,9	43,4		

oraz Ministerstwo Sprawiedliwości, a także świadczeń realizowanych na mocy umów międzynarodowych. b Od 2005 r. łącznie emerytury i renty. c Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń niemi waloryzacji za 2000 r. d Sieć rozdzielcza i kolektory. e W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych.

the Ministry of Justice as well as benefits realized on the basis of international agreements. b Since 2005 including one-off compensation including payments from the Social Insurance Fund, in case of a simultaneous right to benefits from this fund and the Pension of which settlements with clients occur. f Based on balances. g See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
EDUKACJA ^a						
EDUCA						
	Uczniowie w szkołach ^b (stan na początku roku szkolnego) w tys. (dok.):					
1	specjalnych przysposabiających do pracy	x	x	x	x	0,1
2	zasadniczych zawodowych	14,4	9,0	6,3	4,5	5,9
3	liceach ogólnokształcących	32,8	25,5	26,2	25,9	25,5
4	uzupełniających liceach ogólnokształcących ..	x	x	x	x	0,0
5	liceach profilowanych	x	x	3,5	6,4	8,8
6	technikach	32,9	26,0	24,7	23,1	19,8
7	technikach uzupełniających	x	x	x	x	0,0
8	artystycznych ogólnokształcących ^c	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
9	policealnych	6,0	6,2	7,5	9,0	10,7
	Absolwenci szkół ^b w tys.:					
10	podstawowych	19,5	18,8	18,4	18,1	16,9
11	gimnazjów	x	19,7	19,3	19,0	18,3
12	specjalnych przysposabiających do pracy	x	x	x	x	x
13	zasadniczych zawodowych	4,8	4,3	3,8	0,5	1,7
14	liceów ogólnokształcących	6,7	7,6	8,3	8,7	8,3
15	uzupełniających liceów ogólnokształcących	x	x	x	x	x
16	liceów profilowanych	x	x	x	x	2,9
17	techników	6,7	6,0	6,4	7,5	4,9
18	techników uzupełniających	x	x	x	x	x
19	artystycznych ogólnokształcących ^c	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
20	policealnych	2,1	2,0	2,5	2,8	3,3
21	Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych ^d na 1000 ludności	15,2	14,8	15,4	14,0	14,9
22	Studenci szkół wyższych ^e (stan w dniu 30 XI) w tys.	44,2	48,3	50,1	50,4	52,8
23	Absolwenci szkół wyższych ^e w tys.	8,0	10,3	10,8	10,7	10,3
24	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	11,9	12,7	12,5	13,0	10,9
25	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	3,3	3,4	3,8	4,0	2,6
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):					
26	miejsca w przedszkolach w tys.	19,2	18,8	18,7	17,8	17,6
	dzieci w tys.:					
27	w przedszkolach	19,3	17,9	17,3	16,8	16,6
28	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,1	7,8	7,7	7,3	6,9
29	w zespołach wychowania przedszkolnego	x	x	x	x	x
30	w punktach przedszkolnych	x	x	x	x	x
31	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat	319	323	318	326	334

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 166. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół poli konsultacyjnych; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; bez cudzoziemców. f Łącznie

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 166. b Excluding schools for adults, excluding post-sec and consultative units; excluding Academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration;

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE (dok.)						
TION ^a (cont.)						
0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	<i>Pupils and students in schools^b (as of the beginning of the school year) in thous. (cont.):</i>	
5,8	5,6	5,9	5,8	5,7	<i>special job-training</i>	1
25,3	25,5	24,9	24,2	23,4	<i>basic vocational</i>	2
0,0	0,0	0,0	0,0	–	<i>general secondary</i>	3
7,2	5,5	3,8	2,6	1,7	<i>supplementary general secondary</i>	4
19,3	19,2	20,0	19,9	20,5	<i>specialized secondary</i>	5
0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	<i>technical secondary</i>	6
0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	<i>supplementary technical secondary</i>	7
11,5	12,1	11,2	12,5	11,4	<i>general art^c</i>	8
					<i>post-secondary</i>	9
					<i>Graduates in schools^b in thous.:</i>	
16,1	15,5	14,1	13,6	.	<i>primary</i>	10
18,0	17,6	16,6	15,6	.	<i>lower secondary</i>	11
0,0	0,0	0,0	0,1	.	<i>special job-training</i>	12
1,9	1,7	1,6	1,8	.	<i>basic vocational</i>	13
8,1	8,1	8,2	8,2	.	<i>general secondary</i>	14
0,0	–	0,0	–	.	<i>supplementary general secondary</i>	15
2,6	2,2	1,5	1,1	.	<i>specialized secondary</i>	16
4,2	3,9	4,0	4,2	.	<i>technical secondary</i>	17
x	0,0	0,0	0,0	.	<i>supplementary technical secondary</i>	18
0,1	0,1	0,1	0,1	.	<i>general art^c</i>	19
3,6	3,5	3,6	3,3	.	<i>post-secondary</i>	20
14,0	13,4	13,0	13,0	.	<i>Graduates of upper secondary schools^d per 1000 population</i>	21
52,9	53,5	52,8	52,9	53,8	<i>Students of higher education institutions^e (as of 30 Nov) in thous.</i>	22
10,6	11,7	13,9	12,0	.	<i>Graduates of higher education institutions^e in thous.</i>	23
10,4	9,4	8,5	8,2	7,6	<i>Students of schools for adults (as of the beginning of the school year) in thous.</i>	24
3,5	2,6	2,4	2,3	.	<i>Graduates of schools for adults in thous.</i>	25
17,6	17,9	17,9	19,0 ^f	20,8 ^f	<i>Pre-primary education (as of the beginning of the school year):</i>	
17,1	17,8	18,4	19,6	20,8	<i>places in nursery schools in thous.</i>	26
6,6	6,7	5,9	6,4	6,8	<i>children in thous.:</i>	
x	x	x	0,1	0,2	<i>in nursery schools</i>	27
x	x	x	0,1	0,4	<i>in pre-primary sections in primary schools</i>	28
					<i>in pre-primary education groups</i>	29
					<i>in pre-primary points</i>	30
356	383	407	436	469	<i>Children in nursery schools (as of the beginning of the school year) per 1000 children aged 3-6</i>	31

cealnych. c Dających uprawnienia zawodowe. d Bez szkół policealnych. e Łącznie z filiami, wydziałami zamiejscowymi i punktami z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi.

ondary schools. c Leading to professional certification. d Excluding post-secondary schools. e Including sections, branch departments excluding foreigners. f Including pre-primary education groups and pre-primary points.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
OCHRONA ZDROWIA						
HEALTH CARE AND						
	Pracownicy medyczni ^a (stan w dniu 31 XII):					
1	lekarze	3388	3130	3075	3161	2766
2	lekarze dentyści	236	215	285	298	239
3	pielęgniarki ^b	6640	6609	6171	5976	5837
4	Zakłady opieki zdrowotnej ambulatoryjnej (stan w dniu 31 XII)	359	336	359	406	408
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:					
5	lekarskie	6,0	5,8	5,7	5,8	6,4
6	stomatologiczne	0,7	0,7	0,6	0,8	0,8
7	Łóżka w szpitalach ogólnych (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności ^c	52,4	53,1	53,9	53,0	51,9
8	Leczeni ^d w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1635,4	1753,5	1946,4	1977,3	1864,4
9	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	258	249	276	270	279
10	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną (stan w dniu 31 XII)	4693	4857	4376	4463	4310
11	Dzieci w żłobkach ^e (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	15	14	14	16	17
KULTURA.						
CULTURE.						
12	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	267	263	261	259	257
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3561	3576	3613	3659
14	Czytelnice bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) na 1000 ludności	164,9	163,3	163,9	162,2	159,1
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych (łącznie z filiami i punktami bibliotecznymi) ^f w wol.:					
15	na 1000 ludności	3316	3202	3240	3148	3043
16	na 1 czytelnika	20,1	19,6	19,8	19,4	19,1
17	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	22	22	22	22	22
18	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności ...	277,1	266,7	305,7	295,7	364,3
19	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,6	1,3	1,5	1,5	1,5
20	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^g na 1000 ludności	331,6	306,3	316,0	301,1	268,0
21	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	20	22	22	23	23
22	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,4	4,5	4,5	4,3	4,4
23	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	321,2	454,3	350,4	274,9	461,3
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:					
24	radiowi	220,2	215,9	216,1	212,3	219,2
25	televizyjni	215,0	210,7	211,0	207,1	212,8
	Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania:					
26	obiekty (stan w dniu 31 VII)	223	205	201	188	188
27	w tym hotele	21	15	20	21	22
28	miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	130,5	116,1	112,7	106,9	104,5
29	korzystający z noclegów na 1000 ludności	320,8	300,5	290,8	307,6	312,4

a Łącznie z lekarzami i pielęgniarkami odbywającymi staż podyplomowy; od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez torialnego albo NFZ. b Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. c Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. d Bez działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a Including interns – doctors and nurses; since 2005 working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary Masters of Nursing. c Since 2008 including beds and incubators for newborns. d Excluding interward patient transfers. e Including

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
I OPIEKA SPOŁECZNA						
SOCIAL WELFARE						
2694	2662	2696	2693	2813	Medical personnel ^a (as of 31 Dec):	
384	450	474	473	455	doctors	1
5931	5781	6150	6121	6247	dentists	2
					nurses ^b	3
441	510	545	566	605	Out-patient health care institutions (as of 31 Dec)	4
					Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,7	6,8	7,3	7,4	7,3	doctors	5
0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	dental	6
50,9	49,8	49,8	51,4	52,4	Beds in general hospitals (as of 31 Dec) per 10 thous. population ^c	7
1860,4	1900,9	1978,4	2091,9	2067,2	In-patients ^d in general hospitals per 10 thous. population	8
296	308	316	311	322	Public pharmacies (as of 31 Dec)	9
4053	3883	3774	3831	3695	Number of population per public pharmacy (as of 31 Dec)	10
19	22	26	26	28	Children in nurseries ^e (as of 31 Dec) per 1000 children up to the age of 3	11
TURYSTYKA						
TOURISM						
256	250	248	246	246	Public libraries (including branches; as of 31 Dec)	12
3733	3756	3815	3851	3877	Public library collection (including branches; as of 31 Dec) per 1000 population in vol.	13
154,5	147,5	140,7	137,2	136,3	Public library borrowers (including branches and library service points) per 1000 population	14
					Public library loans (including branches and library service points) ^f in vol.:	
2903	2762	2682	2609	2676	per 1000 population	15
18,8	18,7	19,1	19,0	19,6	per borrower	16
26	29	30	29	24	Museums with branches (as of 31 Dec)	17
349,5	331,8	409,8	361,8	301,7	Museum and exhibition visitors per 1000 population	18
1,3	1,4	1,4	1,8	1,9	Seats in theatres and music institutions (as of 31 Dec) per 1000 population	19
280,8	297,6	331,0	338,0	335,8	Audience in theatres and music institutions ^g per 1000 population	20
19	19	19	19	15	Fixed cinemas (as of 31 Dec)	21
3,7	3,7	3,8	5,9	5,2	Seats in fixed cinemas (as of 31 Dec) per 1000 population	22
253,3	366,9	371,8	496,6	666,5	Audience in fixed cinemas per 1000 population	23
					Subscribers (as of 31 Dec) per 1000 population:	
218,9	188,0	181,8	169,2	160,6	radio	24
211,8	182,3	176,3	163,9	155,4	television	25
					Collective tourist accommodation establishments:	
180	176	169	166	168	facilities (as of 31 Jul)	26
22	21	21	22	23	of which hotels	27
98,1	98,0	95,0	92,3	95,9	number of beds (as of 31 Jul) per 10 thous. population	28
331,6	337,3	388,6	387,8	368,0	tourists accommodated per 1000 population	29

osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego. e Łącznie z oddziałami żłobkowymi. f Bez wypożyczeń międzybibliotecznych. g Dane dotyczą

workplace is university, social welfare, units of state or local self-government administration or the National Health Fund. b Including nursery wards. f Excluding interlibrary lending. g Data concerns activity performed in the voivodship's area; including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
 MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
ROLNICTWO AGRICULTURE						
1	Użytki rolne ^a (stan w czerwcu) w tys. ha	1188,7	1182,5	1142,1 ^b	1038,4	1106,6
w tym grunty orne:						
2	w tysiącach hektarów	787,2	782,7	732,7 ^b	701,4	713,6
3	w % powierzchni ogólnej	39,0	38,8	36,3 ^b	34,8	35,4
4	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha	742,5	743,0	638,6 ^b	651,9	677,0
w tym w %:						
5	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	75,9	75,0	79,2 ^b	75,4	73,4
6	w tym: pszenica	9,7	8,2	8,9 ^b	8,0	6,4
7	żyto	17,9	18,0	17,7 ^b	16,2	17,4
8	ziemniaki	10,3	9,2	8,9 ^b	7,6	6,0
9	buraki cukrowe	0,7	0,8	1,0 ^b	1,0	1,0
Zbiory w tys. t:						
10	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	836,1	1449,1	1220,3	1182,9	1334,5
11	w tym: pszenica	132,4	175,7	163,2	142,9	132,7
12	żyto	188,3	299,9	243,5	222,3	285,3
13	ziemniaki	1479,1	1203,8	1047,9	841,8	751,5
14	buraki cukrowe	178,3	246,1	242,0	245,5	245,7
Plony z 1 ha w dt:						
15	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	14,8	26,0	24,1	24,1	26,9
16	w tym: pszenica	18,3	28,7	28,8	27,2	30,7
17	żyto	14,2	22,4	21,6	21,1	24,2
18	ziemniaki	194	177	185	169	186
19	buraki cukrowe	326	412	372	360	365
Zwierzęta gospodarskie:						
bydło (stan w czerwcu):						
20	w tysiącach sztuk	667,5	636,7	688,4 ^b	690,9	683,4
21	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt	56,0	53,5	59,9 ^b	66,1	61,4
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):						
22	w tysiącach sztuk	947,9	866,6	922,3 ^b	936,5	837,8
23	na 100 ha użytków rolnych ^c w szt	79,5	72,9	80,2 ^b	89,5	75,3
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^c :						
24	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^d w kg ...	153,5	144,1	164,8	193,6	168,1
25	mleka krowiego w l	1035	1079	1165	1349	1454
Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^c :						
26	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	67	103	120	111	103
27	ziemniaki w kg	160	136	129	188	145
28	buraki cukrowe w kg	149	210	210	235	216
29	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^e w kg	89	88	106	124	110
30	mleko krowie w l	886	1006	1116	1338	1354

a Według granic administracyjnych; bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego wiających gospodarstw rolnych. d Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej.

a By administrative borders; excluding non-farm land. b Data of the Agricultural Census as of 20 May. c Calculations are based goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. e Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
ILEŚNICTWO AND FORESTRY						
1089,3	1094,7	1116,6	126,2	1147,0	<i>Agricultural land^a (as of June) in thous. ha</i>	1
					<i>of which arable land:</i>	
707,4	723,1	696,0	715,4	727,4	<i>in thousand hectares</i>	2
35,0	35,8	34,5	35,4	36,0	<i>in % of total area</i>	3
676,8	697,5	683,9	706,0	716,3	<i>Sown area (as of June) in thous. ha</i>	4
					<i>of which in %:</i>	
73,2	70,9	72,8	73,4	73,5	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	5
5,8	5,7	5,4	5,9	6,0	<i>of which: wheat</i>	6
15,4	13,6	14,1	14,0	14,1	<i>rye</i>	7
4,8	4,4	3,8	3,4	3,2	<i>potatoes</i>	8
0,9	0,7	0,7	0,0	0,1	<i>sugar beets</i>	9
					<i>Crop production in thous. t:</i>	
1326,5	1060,0	1283,6	1383,4	1420,4	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	10
119,4	97,3	109,3	130,2	132,3	<i>of which: wheat</i>	11
243,3	190,8	204,3	232,8	230,8	<i>rye</i>	12
563,5	452,1	505,0	455,9	365,6	<i>potatoes</i>	13
240,0	243,3	231,6	1,9	16,7	<i>sugar beets</i>	14
					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>	
26,8	21,4	25,8	26,7	27,0	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	15
30,4	24,5	29,5	31,0	30,8	<i>of which: wheat</i>	16
23,4	20,1	21,1	23,5	22,8	<i>rye</i>	17
172	147	196	190	161	<i>potatoes</i>	18
414	493	501	411	401	<i>sugar beets</i>	19
					<i>Livestock:</i>	
					<i>cattle (as of June):</i>	
737,8	759,1	793,9	835,1	900,7	<i>in thousand heads</i>	20
67,2	68,8	70,6	74,1	78,4	<i>per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>	21
					<i>pigs (as of the end of July):</i>	
873,8	927,6	756,0	602,4	604,9	<i>in thousand heads</i>	22
79,6	84,0	67,2	53,4	52,7	<i>per 100 ha of agricultural land^c in heads</i>	23
					<i>Production per 1 ha of agricultural land^c:</i>	
166,9	181,1	185,4	191,1	177,2	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^d in kg</i>	24
1482	1600	1607	1723	1854	<i>cows' milk in l</i>	25
					<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^c:</i>	
90	85	69	73	98	<i>basic cereal (including cereal mixed) in kg</i>	26
112	88	116	142	102	<i>potatoes in kg</i>	27
219	220	206	2	15	<i>sugar beets in kg</i>	28
115	130	129	129	116	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^e in kg</i>	29
1481	1426	1433	1495	1508	<i>cows' milk in l</i>	30

według stanu w dniu 20 V. c Do przeliczeń przyjęto użytki rolne według siedziby użytkownika gospodarstwa bez gruntów niestanokróliczego i dziczyny; w wadze poubojowej ciepłej. e Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego

on agricultural land by the land user's seat, excluding non-farm land. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, -slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
ROLNICTWO AGRICULTURE						
1	Ciągniki rolnicze (stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^a w szt	7,1	7,1	7,7 ^b	8,5	7,9
2	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{a,d} w kg: mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	75,2	78,5	79,8	80,1	86,2
3	wapniowych ^e	61,9	57,8	59,2	56,1	59,7
4	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	605,6	606,1	607,7	609,6
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):						
5	w tysiącach hektarów	595,6	596,7	597,4	598,5	600,2
6	na 1 mieszkańca w ha	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
7	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	29,6	29,6	29,7	29,7
8	Pozyskanie drewna (grubizny) ^f na 100 ha powierzchni lasów w m ³	233,7	220,1	230,7	239,8	287,0
PRZEMYSŁ INDUSTRY						
Produkcja sprzedana przemysłu:						
9	w milionach złotych (ceny bieżące)
10	2005 = 100 (ceny stałe)
11	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)
12	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^g ogółem (ceny bieżące):						
13	w milionach złotych
14	na 1 mieszkańca w zł
15	w tym sektor prywatny w % ogółem
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT. COMMUNICA						
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^h :						
16	w kilometrach	783	791	791	682	675
17	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	3,9	3,9	3,9	3,4	3,3
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):						
18	w kilometrach	10569	10557	10796	10683	10865
19	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	52,4	52,3	53,5	52,9	53,8
Samochody osobowe zarejestrowane:						
20	w tysiącach sztuk	259,1	267,4	325,1	305,5	335,8
21	na 1000 ludności	214	221	269	254	279
Placówki pocztowe ⁱ :						
22	w liczbach bezwzględnych	339	328	309	305	303
23	na 10 tys. ludności	2,8	2,7	2,6	2,5	2,5

^a Do przeliczeń przyjęto użytki rolne według siedziby użytkownika gospodarstwa bez gruntów niestanowiących gospodarstw rol w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. ^f Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. ^g Zrealizowanej jących przekracza 9 osób. ^h Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2009 r. wynosiła 48 km. ⁱ Do 2001 r. łącznie z placówkami

^a Calculations are based on agricultural land by the land user's seat, excluding non-farm land. ^b Data of the Agricultural Census movais (timber) from plantings. ^g Realized by construction units – by place of performing works; data concerns economic entities munications service offices.

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.)						
AND FORESTRY (cont.)						
8,8 ^c	.	9,0 ^c	9,0 ^c	8,9 ^c	Agricultural tractors (as of 31 Dec) per 100 ha of agricultural land ^a in units	1
					Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{ad} in kg:	
87,1	91,5	89,3	94,5	93,3	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	2
60,0	19,9	11,7	13,4	13,2	lime ^e	3
614,2	617,6	620,8	622,3	624,0	Forest land (as of 31 Dec) in thous. ha	4
					Forest area (as of 31 Dec):	
604,6	607,9	611,0	612,4	614,1	in thousand hectares	5
0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	per capita in ha	6
30,0	30,1	30,3	30,3	30,4	Forest cover (as of 31 Dec) in %	7
284,5	291,8	306,0	284,0	288,9	Removals (timber) ^f per 100 ha of forest area in m ³	8
I BUDOWNICTWO						
AND CONSTRUCTION						
					Sold production of industry:	
12239,5	13025,2	15841,0	15619,5	16315,4	in million zlotys (current prices)	9
100,0	108,4	124,1	114,5	117,2	2005 = 100 (constant prices)	10
233529	245477	281768	269586	302394	per employee in zł (current prices)	11
10191	10876	13261	13104	13701	per capita in zł (current prices)	12
					Total sales of construction and assembly production ^g (current prices):	
955,3	1042,0	1401,7	1798,4	1701,1	in million zlotys	13
796	870	1173	1509	1428	per capita in zł	14
95,3	95,6	97,0	96,1	96,8	of which private sector in % of total	15
– stan w dniu 31 XII						
TIONS – as of 31 Dec						
					Railway lines operated – standard gauge ^h :	
682	683	705	760	760	in kilometres	16
3,4	3,4	3,5	3,8	3,8	per 100 km ² of total area in km	17
					Hard surface public roads (urban and out-of-town):	
11013	11031	11248	11357	11848	in kilometres	18
54,6	54,7	55,7	56,3	58,7	per 100 km ² of total area in km	19
					Registered passenger cars:	
352,4	377,4	405,7	436,0	450,1	in thousand units	20
294	316	340	366	378	per 1000 population	21
					Post offices ⁱ :	
298	303	320	332	338	in absolute numbers	22
2,5	2,5	2,7	2,8	2,8	per 10 thous. population	23

nych. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 20 V. *c* Stan w czerwcu. *d* W roku gospodarczym. *e* Przeważnie przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracowników telekomunikacyjnych.

as of 20 May. c As of June. d In farming year. e Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. f Excluding re-employing more than 9 persons. h Including broad gauge, the length of which in 2009 was 48 km. i Until 2001 including telecom-

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
 MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ TRANSPORT. COMMUNICA						
1	Telefoniczne łącza główne ^a :					
1	w tysiącach	337,1	349,2	430,7	378,6	420,2
2	na 1000 ludności	278,5	288,7	356,6	314,1	349,5
HAN TRA						
3	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):					
3	w milionach złotych	9676,8	10054,2	9902,5	10364,5	10953,2
4	na 1 mieszkańca w zł	7987	8308	8193	8593	9097
5	Sklepy ^b (stan w dniu 31 XII) w tys.	11,9	13,4	13,2	11,3	11,0
6	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep ^b ...	101	91	91	106	109
FINANSE PUBLIC						
Budżety gmin^c						
Dochody:						
7	w milionach złotych	888,1	954,5	1016,7	1093,2	1160,7
8	na 1 mieszkańca w zł	1124	1212	1296	1398	1489
Wydatki:						
9	w milionach złotych	916,6	971,1	1020,3	1110,6	1176,1
10	na 1 mieszkańca w zł	1160	1233	1301	1421	1509
Budżety miast na prawach powiatu						
Dochody:						
11	w milionach złotych	714,7	793,1	776,8	761,0	895,1
12	na 1 mieszkańca w zł	1695	1876	1831	1793	2107
Wydatki:						
13	w milionach złotych	765,2	831,4	806,6	793,3	959,6
14	na 1 mieszkańca w zł	1815	1967	1901	1869	2259
Budżety powiatów						
Dochody:						
15	w milionach złotych	368,4	421,3	376,9	342,5	384,2
16	na 1 mieszkańca w zł	466	535	481	438	493
Wydatki:						
17	w milionach złotych	366,2	419,1	389,7	355,6	383,4
18	na 1 mieszkańca w zł	464	532	497	455	492
Budżet województwa						
Dochody:						
19	w milionach złotych	118,9	158,3	119,9	141,4	172,9
20	na 1 mieszkańca w zł	98	131	99	117	144
Wydatki:						
21	w milionach złotych	122,5	162,7	146,8	143,6	171,1
22	na 1 mieszkańca w zł	101	134	122	119	142
INWESTYCJE. INVESTMENTS.						
23	Nakłady inwestycyjne ^e (ceny bieżące):					
23	w milionach złotych	2282,1	2016,4	2190,7	2476,3	2793,0
24	na 1 mieszkańca w zł	1884	1666	1813	2053	2320

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Ze względu na zmianę metody badania sklepów, poczyna "nomia", ust. 9 na str. 275. c Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. d Od 2002 r. dane a Data concerns operators of the public telecommunications network. b Due to the change in the method of surveying shops, and catering", item 9 on page 275. c Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. d Since

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
– stan w dniu 31 XII (dok.)						
<i>TIONS – as of 31 Dec (cont.)</i>						
364,2	350,8	316,9	282,8	252,0	Telephone main line ^a :	
					<i>in thousand</i>	1
303,6	293,3	265,7	237,4	211,8	<i>per 1000 population</i>	2
DEL						
DE						
10571,8	10965,2	12184,1	11986,5	12339,3	Retail sales (current prices):	
					<i>in million zlotys</i>	3
8803	9156	10200	10056	10362	<i>per capita in zł</i>	4
10,1	11,0	10,3	10,4	9,8	Shops ^b (as of 31 Dec) in thous.	5
118	108	115	114	122	Number of population (as of 31 Dec) per shop ^b	6
PUBLICZNE						
FINANCE						
					Budgets of gminas^c	
					Revenue:	
1347,3	1511,9	1604,9	1770,5	1954,6	<i>in million zlotys</i>	7
1737	1965	2092	2313	2560	<i>per capita in zł</i>	8
					Expenditure:	
1334,7	1556,4	1559,7	1725,2	2077,9	<i>in million zlotys</i>	9
1720	2022	2033	2254	2722	<i>per capita in zł</i>	10
					Budgets of cities with powiat status	
					Revenue:	
1015,8	1130,1	1256,4	1376,5	1592,9	<i>in million zlotys</i>	11
2389	2640	2940	3227	3727	<i>per capita in zł</i>	12
					Expenditure:	
1052,9	1143,4	1236,0	1381,2	1686,3	<i>in million zlotys</i>	13
2476	2671	2892	3238	3946	<i>per capita in zł</i>	14
					Budgets of powiats	
					Revenue:	
418,3	434,6	458,3	509,0	626,2	<i>in million zlotys</i>	15
539	565	597	665	820	<i>per capita in zł</i>	16
					Expenditure:	
421,2	452,7	444,8	494,3	634,5	<i>in million zlotys</i>	17
543	588	580	646	831	<i>per capita in zł</i>	18
					Budget of voivodship	
					Revenue:	
168,9	258,7	353,4	391,8	677,4	<i>in million zlotys</i>	19
141	216	296	329	569	<i>per capita in zł</i>	20
					Expenditure:	
182,8	288,3	305,0	334,5	616,4	<i>in million zlotys</i>	21
152	241	255	281	518	<i>per capita in zł</i>	22
ŚRODKI TRWAŁE^d						
FIXED ASSETS^d						
					Investment outlays ^e (current prices):	
3266,9	3669,8	4266,5	4822,7	4634,5	<i>in million zlotys</i>	23
2720	3064	3572	4046	3892	<i>per capita in zł</i>	24

szty od 2003 r. dane nie są w pełni porównywalne z publikowanymi za lata poprzednie; patrz uwagi ogólne działu „Handel i gastro- nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. e Według lokalizacji inwestycji.

since 2003 data has not been fully comparable to the data published for the previous years; see general notes to the chapter "Trade 2002 data has not been comparable to the data for the previous years. e By investment location.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
INWESTYCJE. INVESTMENTS.						
	Udział w nakładach inwestycyjnych ^b (ceny bieżące) w %:					
1	rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa
2	przemysłu
3	budownictwa
4	handlu; naprawy pojazdów samochodowych ^a
5	transportu i gospodarki magazynowej
6	obsługi rynku nieruchomości ^a
7	Wartość brutto środków trwałych ^c (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
8	na 1 mieszkańca w zł	39372,6	41318,5	43943,4	46066,4	48034,9
8	na 1 mieszkańca w zł	32497	34143	36358	38193	39948
	Udział w wartości brutto środków trwałych ^d (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne) w %:					
9	rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa
10	przemysłu
11	budownictwa
12	handlu; naprawy pojazdów samochodowych ^a
13	działalności finansowej i ubezpieczeniowej
14	obsługi rynku nieruchomości ^a
PDMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ^e ZAREJESTRO ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY ^e RECOR						
15	Ogółem: w tysiącach	85,8	90,5	94,5	96,9	91,0
16	na 1000 ludności	70,9	74,9	78,3	80,4	75,7
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
17	w tysiącach	15,5	16,5	16,9	17,3	16,4
	w tym:					
18	przedsiębiorstwa państwowe	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
19	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
20	spółki handlowe	2,4	2,8	3,2	3,4	3,5
21	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
22	spółki cywilne	6,6	6,3	6,0	5,7	4,5
23	2000 = 100	100,0	106,5	109,0	111,2	105,7
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
24	w tysiącach	70,3	74,0	77,6	79,7	74,6
25	2000 = 100	100,0	105,2	110,4	113,3	106,0
26	na 1000 ludności	58,1	61,2	64,3	66,1	62,0
RACHUNKI REGIONAL						
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
27	w milionach złotych	17740	19116	19759	20210	21737
28	na 1 mieszkańca w zł	14642	15796	16348	16756	18054
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
29	w milionach złotych	15782	17049	17474	17842	19319
30	na 1 mieszkańca w zł	13026	14088	14458	14792	16045
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych ^f :					
31	w milionach złotych	13799	15262	15437	15692	17120
32	na 1 mieszkańca w zł	11389	12612	12773	13010	14219

a Od 2002 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. b Według lokalizacji inwestycji. c Według siedziby jednostki twie. f Dane za lata 2003-2007 skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne

a Since 2002 data has not been comparable to the data for the previous years. b By investment location. c By local unit seat. corrected in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes to the chapter "Regional

2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a (dok.)						
FIXED ASSETS^a (cont.)						
.	.	.	5,9	6,3	Share in investment outlays ^b (current prices) in %:	
.	.	.	28,3	23,1	agriculture, forestry and fishing	1
.	.	.	2,9	3,8	industry	2
.	.	.	11,4	9,0	construction	3
.	.	.	14,5	21,9	trade; repair of motor vehicles ^Δ	4
.	.	.	19,5	14,5	transportation and storage	5
					real estate activities	6
49915,5	52418,3	55697,9	59876,6	63069,0	Gross value of fixed assets ^c (as of 31 Dec; current book-keeping prices):	7
41607	43824	46701	50254	53011	in million zlotys	8
					per capita in zł	
.	.	.	13,1	12,8	Share in gross value of fixed assets ^d (as of 31 Dec; current book-keeping prices) in %:	9
.	.	.	22,8	23,4	agriculture, forestry and fishing	10
.	.	.	1,8	1,7	industry	11
.	.	.	4,8	4,7	construction	12
.	.	.	0,7	0,6	trade; repair of motor vehicles ^Δ	13
.	.	.	22,7	21,8	financial and insurance activities	14
					real estate activities	
WANE W REJESTRZE REGON – stan w dniu 31 XII						
DED IN THE REGON REGISTER – as of 31 Dec						
88,9	88,9	88,7	90,2	89,6	Total: in thousand	15
74,1	74,4	74,3	75,7	75,3	per 1000 population	16
16,8	17,4	17,7	17,6	18,0	Legal persons and organizational entities without legal personality:	
					in thousand	17
					of which:	
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	state owned enterprises	18
0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	cooperatives	19
3,7	3,9	4,0	4,1	4,3	commercial companies	20
0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	of which with foreign capital participation	21
4,5	4,6	4,7	4,5	4,5	civil law partnerships	22
108,5	111,8	114,2	113,7	116,2	2000 = 100	23
72,1	71,6	70,9	72,6	71,5	Natural persons conducting economic activity:	24
102,5	101,8	100,9	103,2	101,7	in thousand	25
60,1	59,8	59,5	60,9	60,1	2000 = 100	26
					per 1000 population	
REGIONALNE ACCOUNTS						
22909	24427	27351	29124	.	Gross domestic product (current prices):	27
19075	20396	22896	24434	.	in million zlotys	28
					per capita in zł	
20184	21457	23927	25494	.	Gross value added (current prices):	29
16806	17917	20030	21389	.	in million zlotys	30
					per capita in zł	
17440	18543	19709	21073	.	Gross nominal disposable income in the households sector ^f :	31
14522	15483	16500	17680	.	in million zlotys	32
					per capita in zł	

lokalnej. d Według siedziby jednostki lokalnej rodzaju działalności. e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. f Data for 2003-2007 has been taken from "Rachunki regionalne", ust. 13 na str. 312.

d By the seat of local kind-of-activity unit. e Excluding persons tending private farms in agriculture. f Data for 2003-2007 has been taken from "Regional Accounts", item 13 on page 312.

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Wiżajny	54°24'34"	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Mielnik	52°16'54"	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Turośl	21°35'34"	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Białowieża	23°56'19"	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	2°07'40"	236	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°20'45"	161	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.
Source: data of Department of Property and Geodesy of Podlaskie Voivodship Marshal's Office.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE
AREA AND BORDERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	20187,0	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	936,5	100,0	<i>Length of border in km</i>
z Białorusią	245,9	26,3	<i>with Belarus</i>
z Litwą	104,3	11,1	<i>with Lithuania</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
lubelskim	3,9	0,4	<i>Lubelskie</i>
mazowieckim	357,2	38,1	<i>Mazowieckie</i>
warmińsko-mazurskim	225,2	24,1	<i>Warmińsko-Mazurskie</i>

Źródło: dane Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.
Source: data of Podlaskie Voivodship Office.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – okolice miejscowości Wizajny	Wizajny	297,53	Highest point – surroundings of Wizajny
Najniżej położony punkt – okolice miejscowości Miastkowo	Miastkowo	91,62	Lowest point – surroundings of Miastkowo

Źródło: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.
Source: data of the Central Centre of Geodesy and Cartography Records.

 TABL. 4. DANE METEOROLOGICZNE
METEOROLOGICAL DATA

LATA YEARS STACJE METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS	Średnia temperatura powietrza w °C Average air temperature in °C	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm	Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Ustonecznienie w h Insolation in h	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a Average cloudiness in octants ^a
Białystok 2000	8,6	453	2,4	1856	4,9
2005	7,1	546	2,6	1836	5,1
2008	8,2	602	2,7	1678	5,3
2009	7,2	703	2,5	1720	5,3
Suwałki 2000	8,1	512	3,3	1746	5,0
2005	6,7	539	3,7	1810	4,9
2008	8,0	592	4,0	1671	5,3
2009	6,9	600	3,4	1797	5,2

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI – najniższą.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowite wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górnictwowych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to the environment, environmental protection and water management.

1. Information regarding the **status and use of voivodship land** is classified by ownership and register groups, according to the land register as a result of the regulation of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 Mar 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454).

Data regarding **agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes** concerns land, for which payments and fees were collected, on the basis of the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 Feb 1995 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 121, item 1266), which protects all agricultural land included in quality classes I-III as well as agricultural land included in quality classes IV-VI comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes originating from mineral-derived soils.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concerns land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the rural or forest utility value of which has declined due to worsening of natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as due to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in assigning or restoration a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for the needs of the national economy and population does not include water coming from irrigation of mines as well as building constructions, which is discharged into reservoir without further use;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Podstawą oceny jakości wód jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 VIII 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008). Rozporządzenie określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych.

Ocena rzek wykonana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku za 2009 r. ma charakter wstępny. W szczególności prezentuje oceny: stanu/potencjału ekologicznego wód i stanu chemicznego wód odniesionych do punktów pomiarowych (oceny te nie są równoznaczne z oceną stanu wód w tzw. jednolitych częściach wód, o których mowa w obowiązującym od 2008 r. rozporządzeniu o klasyfikacji). Powodem tego stanu jest trwający proces dostosowania warunków referencyjnych niezbędnych do wykonania oceny rzek zgodnie z obowiązującymi przepisami. Źródłem wykonanych ocen rzek i jezior są dane pomiarowe uzyskane w wyniku realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska.

5. Dane o jakości wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia opracowano w myśl ustaleń zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. (Dz. U. Nr 61, poz. 417); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń – dostarczające wodę dobrą (tj. odpowiadającą wymaganiom sanitarnym) i dostarczające wodę złą (tj. nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym).

6. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi, jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

- 2) in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigation of agricultural or forest land with the area of 20 ha or more, and for the purpose of exploitation of fish ponds with the area of 10 ha or more;
- 3) in the item "exploitation of water-line system" – all entities responsible for the management of the water-line system (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).

4. The basis of the assessment of waters quality is the regulation of Minister of Environment dated 20 Aug 2008 on the method of classifying the status of uniform bodies of surface water (Journal of Laws No. 162, item 1008). The regulation defines the method of classifying the status of uniform bodies of surface water in natural watercourses, lakes or other natural reservoirs, transitional and coastal waters as well as artificial uniform bodies of surface water and heavily modified uniform bodies of surface water.

The assessment of rivers conducted by the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Białystok for 2009 has an preliminary character. In particular, there is presented the assessment of: ecological quality/potential and chemical quality of waters related to measurement points (the assessment is not tantamount to the assessment of so-called uniform bodies of water, mentioned in regulation regarding classification binding since 2008 r.). The reason of this state is ongoing process of adjustment of reference conditions necessary to make an assessment of rivers according to the binding law. The source of conducted rivers and lakes assessment is measurement data gained during the realization of the State Environmental Monitoring Programme.

5. Data concerning quality of water from waterworks supplied to the population for consumption was compiled in accordance with regulations contained in the regulation of the Minister of Health, dated 29 Mar 2007 (Journal of Laws No. 61, item 417); data was compiled on the basis of field and laboratory test results conducted by sanitary-epidemiological stations. On the basis of physical and chemical analyses and bacteriological tests, two categories of facilities of water withdrawal are distinguished – supplying good quality water (i.e. meeting sanitary requirements) and bad quality water (i.e. not meeting sanitary requirements).

6. Data regarding waste water concerns waste water discharged into waters (until 2002 – into surface waters) or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **entities possessing waste water treatment plants** concerns the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as waste water discharged by means of open channels or ditch systems directly into waters, the ground or sewage systems from entities engaged in production (including polluted cooling water and polluted water from drainage of mines and constructions), other entities as well as households.

Cooling water comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych wydzielonym dla nich systemem kanalizacji,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczenia (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni, jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni niepracujących na sieci kanalizacyjnej).

Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged into surface waters by a separate sewage system,
- the charge of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the charge of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concerns waste water treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogen removal and discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or flotation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from waste water.

Increased biogen removal from waste water occurs in waste water treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Graduated mechanical and biological or mechanical and chemical treatment of the discharged waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal waste water treatment plants** concerns those of them, which are used to treat waste water drained off by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data does not include household waste water treatment plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e. waste water treatment plants not working with-in sewage system).

Since 2003 municipal chemical treatment plants have been classified as treatment plants with increased biogen removal or mechanical treatment plants.

Data on the **population using waste water treatment plants** is given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using waste water treatment plants treating urban and rural waste.

7. Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji zanieczyszczeń pyłowych** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów emitowanych zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji zanieczyszczeń gazowych** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów emitowanych zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych obejmują emisję zorganizowaną oraz niezorganizowaną.

Ze względu na to, że wielkość **emisji dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

8. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach do 2001 r. opracowywane były w oparciu o ustawę z dnia 27 VI 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592) z późniejszymi zmianami oraz zgodnie z klasyfikacją odpadów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 XII 1997 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1135). Dane późniejsze opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami, która weszła w życie 1 X 2001 r. oraz katalog odpadów wprowadzony w życie 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001 Nr 112, poz. 1206).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

7. Information regarding the sources and amount of **emission of industrial air pollutants** as well as the **systems reducing such pollutants and the effects of their utilization** concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the regulation of the Council of Ministers, dated 13 Jan 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually, which, in principle, assures comparability, may be increased only in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **emission of particulates pollutants** concerns: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot as well as other types of particulates pollutants.

Data regarding **emission of gaseous pollutants** concerns: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons as well as other types of emitted gaseous pollutants.

Data regarding emission of particulates and gaseous pollutants includes organized and disorganized emission.

Due to the high absolute values which characterize the **emission of carbon dioxide**, the **indicator of reduction of gaseous pollutants** was calculated and presented **excluding carbon dioxide emission**.

Emission volumes from various sources and of different pollutant types were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

8. Waste means any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act on Waste, dated 27 Apr 2001 (Journal of Laws No. 62, item 628) with later amendments, which the holder discards, intends or is required to discard.

Information regarding waste until 2001 was compiled on the basis of the Act on Waste, dated 27 Jun 1997 (Journal of Laws No. 96, item 592) with later amendments as well as in accordance with the classification of waste introduced by the regulation of the Minister of Environmental Protection, Natural Resources and Forestry, dated 24 Dec 1997 (Journal of Laws No. 162, item 1135). Later data was compiled according to the Act on Waste, dated 27 Apr 2001 (Journal of Laws No. 62, item 628) with later amendments, introduced on 1 Oct 2001 as well as the catalogue of waste introduced on 1 Jan 2002 by the regulation of the Minister of Environment (Journal of Laws 2001 No. 112, item 1206).

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, bądź prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się podanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zreultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez, między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

9. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczytków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Recovery of waste means all operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste means the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life, health or the environment. Storing waste is also a method of treatment of waste.

Waste storage means temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **waste landfilled up to now (accumulated)** concerns the quantity of waste deposited on own plant areas as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed landfill areas are areas where exploitation was finished, and where work connected with as-signing or restoration utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics as well as regulating waterways was carried out.

9. Nature protection consists in maintenance, balanced use and renewal of natural resources, objects and elements as: wild plants, animals and fungi; plants, animals and fungi under species protection; migratory animals; natural habitats; habitats threatened with extinction, rare and protected species of plants, animals and fungi; objects of animate and inanimate nature as well as fossil plant and animal remains; landscape; green belts within cities and villages; plantings.

Data regarding legally protected areas possessing unique environmental value does not include information concerning the areas of Nature 2000 Network.

Landscape protection means conservation of characteristic features of particular landscape.

National park includes protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, not smaller than 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

Nature reserve includes areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. It also protects habitats of plants, animals and fungi as well as formations and elements of inanimate nature, having essential environmental, scientific, cultural values or landscape features.

Landscape park is an area protected because of its natural, historical and cultural values as well as for landscape features. The aim of landscape park creation is preservation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o różnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak np.: naturalne zbiorniki wodne, łąki, łąki i łąki wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

10. Fundusze ekologiczne (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, tj. kwot pieniężnych pobieranych za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, opłat za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz z kar za przekroczenie dopuszczalnych norm ekologicznych, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej. Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

11. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

Protected landscape area includes areas protected because of distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

Nature monuments are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features, trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, karst springs, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

Documentation sites are not distinguished on the surface or possible to be distinguished, important in scientific and educational terms, places of occurrence of geological formations, concentrations of fossils or mineral formations, caves or rock shelters along with silt-covered grounds and fragments of active and closed surface and underground excavations.

Ecological areas are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peatbogs, dunes, patches of non-used vegetation, old river beds, natural habitats, habitats of rare or protected species of plants, animals or fungi, their refuges and places of reproduction or places of seasonal residence.

Landscape-nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.

10. Ecological funds (environmental protection and water management funds and Agricultural Land Protection Fund) are funds created from payments for the use of the natural environment and for introducing changes to it, i.e.: payments collected for releasing air pollutants, storing waste, the removal of trees and bushes as well as for the abstraction and use of water and releasing waste water into waters or into the ground, payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes as well as fines for exceeding permissible ecological standards and other payments established by regional divisions of the state and local self-government administration. These funds are used to finance, in whole or in part, activity connected with environmental protection and water management.

11. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management is presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities, introduced on the basis of the regulation of the Council of Ministers, dated 2 Mar 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE) implemented by the European Union.

TABL. 1 (5). **STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA^a**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS AND USE OF VOIVODSHIP LAND^a
As of 1 Jan

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2010		SPECIFICATION	
	w ha <i>in ha</i>			na 1 miesz- kańca ^b w ha <i>per</i> <i>capita</i> ^b <i>in ha</i>		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2009 r. <i>increase (+)</i> <i>or decrease</i> <i>(-) in ha</i> <i>in relation</i> <i>to 2009</i>
Powierzchnia ogólna	2018620	2018701	2018702	1,70	+1	Total area
Użytki rolne	1239701	1223448	1219915	1,03	-3533	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	792953	776246	772680	0,65	-3566	<i>arable land</i>
sady	6047	5703	5535	0,00	-168	<i>orchards</i>
łąki trwałe	208001	207184	207115	0,17	-69	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	193386	193012	192837	0,16	-175	<i>permanent pastures</i>
grunty:						<i>land:</i>
rolne zabudowane	30240	31911	32483	0,03	+572	<i>agricultural built-up</i>
pod stawami	928	1427	1500	0,00	+73	<i>under ponds</i>
pod rowami	8146	7965	7765	0,01	-200	<i>under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	613075	635533	639978	0,54	+4445	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
lasy	601754	621718	624856	0,53	+3138	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	13815	15122	0,01	+1307	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami powierz- chniowymi	27441	27388	27570	0,02	+182	<i>Land under surface waters</i>
płynącymi	24559	24100	24415	0,02	+315	<i>flowing</i>
stojącymi	2882	3288	3155	0,00	-133	<i>standing</i>
Grunty zabudowane i zurbani- zowane	73114	72907	73139	0,06	+232	<i>Built-up and urbanized land</i>
tereny:						<i>areas:</i>
mieszaniowe	7579	7277	7374	0,01	+97	<i>residential</i>
przemysłowe	1972	2357	2445	0,00	+88	<i>industrial</i>
inne zabudowane	2983	3935	4052	0,00	+117	<i>other built-up</i>
zurbanizowane niezabu- dowane	1193	763	744	0,00	-19	<i>urbanized non-built-up</i>
rekreacyjno-wypoczyn- kowe	1532	1569	1561	0,00	-8	<i>recreational and rest</i>
tereny komunikacyjne:						<i>transport areas:</i>
drogi	49516	49113	49175	0,04	+62	<i>roads</i>
kolejowe	5310	5207	5421	0,00	+214	<i>railway</i>
inne	521	396	132	0,00	-264	<i>other</i>
użytki kopalne	2508	2290	2236	0,00	-54	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	635	1820	1825	0,00	+5	<i>Ecological areas</i>
Nieużytki	59066	55598	54457	0,05	-1141	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^c	5588	2007	1818	0,00	-189	<i>Miscellaneous land^c</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 54. ^b Stan ludności w dniu 31 XII 2009 r. ^c Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a See general notes, item 1 on page 54. ^b Population as of 31 Dec 2009. ^c Land designated for reclamation, unmanaged re-claimed land and defensive banks not suitable for motor traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (6). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w ha in ha				
O G Ó Ł E M	58	43	159	68	T O T A L
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Grunty rolne	52	28	143	56	Agricultural land
Użytki rolne	17	17	55	24	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
III	7	7	18	7	III
IV ^b	7	6	36	16	IV ^b
V i VI	3	4	1	1	V and VI
Inne grunty rolne	35	11	88	32	Other agricultural land
Grunty leśne	6	15	16	12	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
Na tereny:					Areas:
osiedlowe	7	19	48	30	residential
przemysłowe	–	2	11	20	industrial
komunikacyjne	21	5	8	1	transport
Pod użytki kopalne	28	9	75	4	Minerals
Na inne cele	2	8	17	13	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. ^b Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the binding regulations on the protection of agricultural and forest land. ^b Agricultural land of mineral and organic origin.

S o u r c e: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (7). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI**
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2845	2887	2864	2825	Land requiring reclamation (as of 31 Dec)
zdewastowane	2688	2772	2762	2716	devastated
zdegradowane	157	115	102	109	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	14	58	20	41	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	2	7	6	2	agricultural
leśne	9	49	11	26	forest
zagospodarowane	13	8	10	10	managed

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (8). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	90,2	92,7	93,8	94,6	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	15,2	14,0	13,1	12,7	13,4	Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	2,3	1,8	1,5	1,2	1,3	surface
podziemne	11,8	11,5	11,7	11,5	12,1	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	22,2	21,8	23,7	25,1	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	56,7	56,5	58,9	58,2	61,5	Exploitation of water-line system ^a
wody: powierzchniowe	8,5	7,6	10,1	7,6	8,0	waters: surface
podziemne	48,2	48,9	48,9	50,6	53,5	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering water-line system.

TABL. 5 (9). **ZUŻYCIENIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	76,5	80,6	79,9	81,4	100,0	TOTAL
Przemysł	15,3	14,5	12,7	12,5	15,3	Industry
w tym na cele produkcyjne	12,9	12,6	11,0	10,8	13,3	of which for production purposes
Rolnictwo i leśnictwo ^a	18,3	22,2	21,8	23,7	29,1	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	42,9	43,9	45,4	45,2	55,6	Exploitation of water-line system ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (10). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	11801	15463	15704	15322	Area of irrigated agricultural and forest land ^a in ha
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	1395	1417	1449	1561	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	18310	22237	21761	23710	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ... na 1 ha	1165	4138	1579	2468	for irrigation of agricultural and forest land per 1 ha
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	17145	18099	20182	21242	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	12,3	12,8	13,9	13,6	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including waste water withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (11). **KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R.**
CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009

R Z E K I R I V E R S	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilometre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Narew	profil graniczny w Babiej Górze at the border in Babia Góra	446,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na fosfor ogólny Useless due to total phosphorus
	Bondary	431,7	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny Useless due to dissolved oxygen, nitrites
	Ploski	384,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na odczyn, tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to reaction, dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
	Suraż	355,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
	Strękowa Góra	261,7	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
	Piątnica	203,6	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
	most w Nowogrodzie bridge in Nowogród	180,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Narewka	profil graniczny Białowieża at the border in Białowieża	38,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus

TABL. 7 (11). **KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNAJĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R. (cd.)**
CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009 (cont.)

RZEKI RIVERS	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilometre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Łutownia	ujście do Narewki <i>mouth to the Narewka</i>	0,3	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
Orlanka	ujście w Chrabołach <i>mouth in Chraboły</i>	6,8	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus</i>
Awissa	ujście w Łapach <i>mouth in Łapy</i>	2,7	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
Czaplinianka	ujście do Narwi <i>mouth to the Narew</i>	0,2	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
Turośnianka	ujście do Narwi <i>mouth to the Narew</i>	0,2	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to BZT₅, ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus</i>
Liza	ujście do Narwi <i>mouth to the Narew</i>	0,2	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to BZT₅, nitrites, total phosphorus</i>
Horodnianka	ujście poniżej Choroszczy <i>mouth below Choroszcz</i>	0,5	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, BZT₅, ammonium nitrogen, nonionic ammonia, nitrites, total phosphorus</i>
Supraśl	poniżej Gródka <i>below Gródek</i>	68,6	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
	Nowodworce	23,0	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
	ujście w Dzikich <i>mouth in Dzikie</i>	0,5	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to BZT₅, nitrites, total phosphorus</i>
Słoja	ujście w Kondycji <i>mouth in Kondycja</i>	0,3	dobry <i>good</i>	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to nitrites, total phosphorus</i>
Sokółda	Straż	22,1	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
	Surążkowo	1,3	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus</i>
Płoska	ujście w Kołodnie <i>mouth in Kołodno</i>	0,5	umiarkowany <i>moderate</i>	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny <i>Useless due to BZT₅, nitrites, total phosphorus</i>

TABL. 7 (11). **KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R. (cd.)**
CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009 (cont.)

RZEKI RIVERS	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilome- tre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Czarna	ujście w Sochoniach mouth in Sochonie	0,3	dobry good	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
Jaskranka	Góra-Ruda	3,6	dobry good	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Nereśl	Łaziuki	1,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Ślina	Wity	2,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, total phosphorus
Biebrza	most Dąbrowa Białostocka-Lipsk Dąbrowa Białostocka- -Lipsk bridge	130,2	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen, azotyny, fosfor ogólny Useless due to oxygen, nitrites, total phosphorus
	wodowskaz Osowiec Osowiec water-gauge	50,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
	Burzyn-Rutkowskie	8,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Kropiwna	ujście w Ostrowie mouth in Ostrów	2,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, BZT ₅ , ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
Kamienna	Stara Kamienna	2,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Brzozówka	wodowskaz Karpowicze Karpowicze water- -gauge	10,4	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Netta (Rospuda)	Małe Raczki	66,5	dobry good	Nieprzydatne ze względu na azotyny Useless due to nitrites
Jegrznia	uroczysko Kozia Szyja (dopływ A21) Kozia Szyja range (A21 tributary)	42,6	dobry good	Nieprzydatne ze względu na azotyny Useless due to nitrites
	dopływ A21 do jeziora Dręstwo A21 tributary to Lake Dręstwo	28,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, total phosphorus
	Kuligi	16,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus

TABL. 7 (11). **KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R. (cd.)**
CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009 (cont.)

R Z E K I R I V E R S	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilometre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Zalewianka	Jeziro Necko – dopływ B22 (Zalewianka) Lake Necko – B22 tributary (Zalewianka)	6,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny Useless due to dissolved oxygen, nitrites
Turówka	Białobrzegi	0,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Czarna Struga	Goniądz	1,4	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, niejonowy amoniak, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nonionic ammonia, total phosphorus
Elk	Osowiec	1,2	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
Wissa	Wąsosz	28,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Dopływ w Wąsoszu Tributary in Wąsosz	Wąsosz	0,6	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na fosfor ogólny Useless due to total phosphorus
Kosódka	Dobarz	6,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Łojewek	Bronowo	2,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
Jabłonka	Konopki-Koziki	0,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
Gać	ujście mouth	0,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus
Dopływ z Rzadkowo Tributary of Rzadkowo	Piątnica	0,0	brak oceny ^a no rating ^a	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , total phosphorus
Lepacka Struga	Szablak	0,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, total phosphorus
Łabna	Pastorczyk	1,1	słaby poor	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, total phosphorus
Turośl	Potasie	0,9	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen i fosfor ogólny Useless due to oxygen and total phosphorus
Pisa	Morgowniki	1,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny Useless due to nitrites
Ruż	ujście mouth	3,0	dobry good	Nieprzydatne ze względu na azotyny, fosfor ogólny Useless due to nitrites, total phosphorus

^a Brak możliwości oceny ze względu na niemożliwość sklasyfikowania parametru biologicznego.
 a Lack of rating ability due to impossibility of classifying biological factor.

TABL. 7 (11). KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R. (cd.)

CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009 (cont.)

R Z E K I R I V E R S	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilome- tre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Brok	Michałki	64,7	slaby poor	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, BZT ₅ , ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
Siennica	Czyżew	0,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azot amonowy, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, ammonium nitrogen, total phosphorus
Brok	Oldaki	38,4	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Nurzec	Tworkowice	8,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Kamianka	ujście w Turnie Małej mouth in Turna Mala	3,3	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , ammonium nitrogen, nonionic ammonia, nitrites, total phosphorus
Wizga	Bolcie	0,8	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
Leśna Prawa	profil graniczny w Topilo at the border in Topilo	106,0	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Świsłocz	profil graniczny w Bobrownikach at the border in Bobrowniki	84,2	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Krynka	profil graniczny Krynki at the border in Krynki	4,5	dobry good	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, BZT ₅ , ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
Łosośna	Kowale	29,6	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
Szeszupa	profil graniczny wodowskaz Poszeszupie at the border in Poszeszupa water-gauge	275,2	umiarkowany moderate	Przydatne do bytowania ryb karpiowatych Useful for living of carp fish
Szelmentka	Kupowo (Smolnica)	5,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny Useless due to nitrites
Holniana	Holny Wolmera	1,8	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny Useless due to dissolved oxygen, nitrites

TABL. 7 (11). **KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO NATURALNYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R. (dok.)**

CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL QUALITY OF NATURAL FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009 (cont.)

RZEKI RIVERS	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilome- tre of the reaches of river	Stan ekologiczny Ecological quality	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Marycha	Michnowce	59,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny Useless due to dissolved oxygen, nitrites
	Jeziro Pomorze – dopływ A21 (Marycha) Lake Pomorze – A21 tributary (Marycha)	41,5	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny, fosfor ogólny Useless due to dissolved oxygen, nitrites, total phosphorus
	wodowskaz Zelwa water-gauge Zelwa	33,2	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
	Stanowisko	20,4	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony, azotyny Useless due to dissolved oxygen, nitrites
Czarna Hańcza	ujście Czamej Hańczy do Jeziora Wigry (wodowskaz Sobolewo) the Czarna Hańcza mouth to Lake Wigry (Sobolewo water-gauge)	96,5	dobry good	Nieprzydatne ze względu na azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
	śluzka Kudryniki Kudryniki sluice	38,7	dobry good	Przydatne do bytowania ryb karpiowatych Useful for living of carp fish

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Source: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok.

TABL. 8 (12). **KLASYFIKACJA POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO SZTUCZNYCH I SILNIE ZMIENIONYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R.**

CLASSIFICATION OF ECOLOGICAL POTENTIAL OF ARTIFICIAL AND HEAVILY MODIFIED FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009

RZEKI RIVERS	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilome- tre of the reaches of river	Potencjał ekologiczny Ecological potential	Przydatność wód do bytowania ryb Usefulness of waters for living of fish
Biała	ujście w Nowym Aleksandrowie mouth in Nowe Aleksandrowo	0,5	słaby poor	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azot amonowy, azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , ammonium nitrogen, nitrites, total phosphorus
Netta	Polkowo-Zwierzyniec	7,4	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na azotyny Useless due to nitrites
Łomżyńska	ujście mouth	1,1	umiarkowany moderate	Nieprzydatne ze względu na BZT ₅ , azotyny, fosfor ogólny Useless due to BZT ₅ , nitrites, total phosphorus
Kanał Augustowski	śluzka Sosnówka Sosnówka sluice	0,3	dobry good	Nieprzydatne ze względu na tlen rozpuszczony Useless due to dissolved oxygen

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Source: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok.

TABL. 9 (13). **KLASYFIKACJA STANU CHEMICZNEGO NATURALNYCH, SZTUCZNYCH I SILNIE ZMIENIONYCH WÓD PŁYNĄCYCH BADANYCH W SYSTEMIE MONITORINGU W 2009 R.**
CLASSIFICATION OF CHEMICAL QUALITY OF NATURAL, ARTIFICIAL AND HEAVILY MODIFIED FLOWING WATERS IN THE MONITORING SYSTEM IN 2009

RZEKI RIVERS	Punkt pomiarowy Measurement point	Kilometr biegu rzeki Kilometre of the reaches of river	Stan chemiczny Chemical quality
Narew	Suraż	355,3	poniżej dobrego <i>below good</i>
	Strękowa Góra	261,7	poniżej dobrego <i>below good</i>
	most w Nowogrodzie <i>bridge in Nowogród</i>	180,1	poniżej dobrego <i>below good</i>
Biebrza	Burzyn-Rutkowskie	8,5	poniżej dobrego <i>below good</i>
Netta (Rospuda)	Małe Raczki	66,5	dobry <i>good</i>
	uroczysko Kozia Szyja (dopływ A21) <i>Kozia Szyja range (A21 tributary)</i>	42,6	dobry <i>good</i>
Netta	Polkowo-Zwierzyniec	7,4	dobry <i>good</i>
Jegrznia	Kuligi	16,0	dobry <i>good</i>
Zalewianka	Jeziro Necko – dopływ B22 (Zalewianka) <i>Lake Necko – B22 tributary (Zalewianka)</i>	6,0	dobry <i>good</i>
Elk	Osowiec	1,2	poniżej dobrego <i>below good</i>
Gać	ujście <i>mouth</i>	0,0	poniżej dobrego <i>below good</i>
Pisa	Morgowniki	1,1	poniżej dobrego <i>below good</i>
Nurzec	Tworkowice	8,0	poniżej dobrego <i>below good</i>
Kamianka	ujście w Turnie Małej <i>mouth in Turna Mała</i>	3,3	poniżej dobrego <i>below good</i>
Szeszupa	profil graniczny wodowskaz w Poszeszupie <i>at the border in Poszeszupa water-gauge</i>	275,2	dobry <i>good</i>
Szelmentka	Kupowo (Smolnica)	5,5	dobry <i>good</i>
Marycha	wodowskaz Zelwa <i>Zelwa water-gauge</i>	33,2	dobry <i>good</i>
	Stanowisko	20,4	dobry <i>good</i>
Czarna Hańcza	ujście Czarnej Hańczy do Jeziora Wigry (wodowskaz Sobolewo) <i>the Czarna Hańcza mouth to Lake Wigry (Sobolewo water-gauge)</i>	96,5	poniżej dobrego <i>below good</i>
	śluzza Kudrynki <i>Kudrynki sluice</i>	38,7	poniżej dobrego <i>below good</i>
Kanał Augustowski	śluzza Sosnówka <i>Sosnówka sluice</i>	0,3	dobry <i>good</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Source: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok.

TABL. 10 (14). **JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA W 2009 R.**
QUALITY OF WATER FROM WATERWORKS SUPPLIED TO THE POPULATION
FOR CONSUMPTION IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę <i>Population^a – in % of population using facilities – supplied with water</i>		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>not meeting sanitary requirements</i>	
Wodociągi o wydajności w m ³ /d:			<i>Waterworks with a capacity of m³/24h:</i>
poniżej 100	82,5	17,5	<i>below 100</i>
100-1000	84,5	15,5	<i>100-1000</i>
1001-10000	100,0	–	<i>1001-10000</i>
10001-100000	100,0	–	<i>10001-100000</i>

^a Według szacunków.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

^a Estimated data.

Source: data of the Voivodship Sanitary-Epidemiological Station in Białystok.

TABL. 11 (15). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odset- kach in percent		
OGÓŁEM	40,8	39,3	40,6	41,0	100,0	TOTAL
odprowadzone:						<i>discharged:</i>
bezpośrednio z zakładów ^a ...	6,3	6,8	7,1	7,0	17,0	<i>directly from plants^a</i>
w tym wody chłodnicze ...	0,8	0,5	0,5	0,5	1,3	<i>of which cooling water</i>
siecią kanalizacyjną	34,6	32,5	33,5	34,1	83,0	<i>through sewage system</i>
W tym ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,8	40,2	40,5	98,7	<i>Of which waste water requiring treatment</i>
oczyszczane	39,4	38,5	40,0	39,5	96,2	<i>treated</i>
mechanicznie	0,3	0,7	0,8	0,7	1,7	<i>mechanically</i>
biologicznie	31,3	9,8	8,1	7,7	18,8	<i>biologically</i>
z podwyższonym usuwa- niem biogenów	7,9	28,0	31,1	31,0	75,6	<i>with increased biogen removal (disposal)</i>
nieoczyszczane	0,6	0,3	0,1	1,0	2,5	<i>untreated</i>
odprowadzone bezpo- średnio z zakładów ...	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	<i>discharged directly from plants</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,6	0,2	0,1	1,0	2,5	<i>discharged through sewage system</i>

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

^a Including cooling water and polluted water from mine drainage as well as building constructions and polluted precipitation water.

TABL. 12 (16). **JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII

ENTITIES^a DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTE WATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 Dec

JEDNOSTKI	2000	2005	2008	2009	ENTITIES
OGÓŁEM	110	92	75	77	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi	37	27	27	26	<i>Discharging waste water directly into waters or into the ground</i>
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	35	25	26	26	<i>possessing waste water treatment plants</i>
o wystarczającej przepustowości	35	24	25	25	<i>with sufficient capacity</i>
o niewystarczającej przepustowości	–	1	1	1	<i>with insufficient capacity</i>
bez oczyszczalni ścieków	2	2	1	–	<i>not possessing waste water treatment plants</i>
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	73	65	48	51	<i>Discharging waste water into sewage system (not possessing waste water treatment plants)</i>

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 13 (17). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTE WATER TREATMENT PLANTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogen removal (disposal)</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych					Industrial waste water treatment plants
Liczba					<i>Number</i>
2000	36	4	31	1	
2005	28	4	22	2	
2008	30	6	20	4	
2009	30	7	19	4	
Przepustowość w dam ³ /d					<i>Capacity in dam³/24h</i>
2000	100,6	63,3	37,2	0,1	
2005	152,1	115,1	33,5	3,5	
2008	157,7	119,6	28,4	9,8	
2009	159,1	120,8	28,5	9,8	
Komunalne oczyszczalnie ścieków^a					Municipal waste water treatment plants^a
Liczba					<i>Number</i>
2000	73	–	57	16	
2005	106	1	74	31	
2008	112	–	79	33	
2009	113	–	80	33	
Przepustowość w dam ³ /d					<i>Capacity in dam³/24h</i>
2000	315,3	–	250,1 ^b	65,2	
2005	233,2	0,2	38,7 ^b	194,3	
2008	234,7	–	38,3 ^b	196,4	
2009	234,7	–	38,3^b	196,4	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c					<i>Population using waste water treatment plants in % of total population^c</i>
2000	55,4	–	40,4	15,1	
2005	62,1	0,0	12,2	49,9	
2008	63,7	–	12,4	51,3	
2009	62,5	–	11,2	51,3	

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Working on sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Population using waste water treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 14 (18). **EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady ^a ogółem (stan w dniu 31 XII) ...	52	57	58	56	<i>Total plants^a (as of 31 Dec)</i>
z liczby ogółem:					<i>of total number:</i>
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>possessing pollutant reduction systems:</i>
pyłowych	42	43	44	42	<i>particulates</i>
gazowych	5	7	6	6	<i>gaseous</i>
posiadające zagospodarowaną strefę ochronną	5	4	.	.	<i>with managed protective zone</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission of:</i>
pyłów	10	10	13	12	<i>particulates</i>
gazów	10	8	12	11	<i>gases</i>
imisji	49	52	55	51	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					<i>Emission of pollutants:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych	2,0	2,0	1,3	1,1	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw ..	1,7	1,6	1,0	0,9	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	14,0	12,5	11,2	9,1	<i>gaseous (excluding carbon dioxide)</i>
w tym:					<i>of which:</i>
dwutlenek siarki	6,2	5,3	3,7	3,4	<i>sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	3,4	3,2	4,0	2,2	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu ^b	3,2	3,6	3,0	3,1	<i>nitrogen oxides^b</i>
na 1 km ² w t:					<i>per 1 km² in t:</i>
pyłowych	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,6	0,6	0,4	<i>gaseous (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	102,4	118,4	83,5	68,9	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla) ...	0,7	1,6	0,7	0,8	<i>gaseous (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,1	98,3	98,4	98,4	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,8	11,2	5,8	8,2	<i>gaseous (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

^a *Emitting particulates, gases or particulates and gases at the same time.* ^b *Expressed in nitrogen dioxide.*

TABL. 15 (19). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 Dec							
OGÓŁEM	2000	198	34	53	6	12	6
TOTAL	2005	150	43	63	6	11	11
	2008	153	43	77	9	12	11
	2009	154	39	79	8	12	11
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2000	3	2	–	–	1	x
low	2005	6	7	–	–	2	x
	2008	8	7	2	–	3	x
	2009	5	8	3	–	3	x
średnia	2000	30	18	8	2	9	x
moderate	2005	28	19	23	–	9	x
	2008	25	19	35	1	9	x
	2009	36	11	35	1	9	x
wysoka	2000	165	14	45	4	2	x
high	2005	116	17	40	6	–	x
	2008	120	17	40	8	–	x
	2009	113	20	41	7	–	x
PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2000	3977	604	1718	1120	146	317
TOTAL	2005	2418	1045	1761	1133	119	347
	2008	3039	985	1978	857	194	380
	2009	2897	937	2045	528	194	380
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2000	83	23	–	–	4	x
low	2005	86	284	–	–	30	x
	2008	84	284	4	–	105	x
	2009	33	295	24	–	105	x
średnia	2000	558	169	29	389	89	x
moderate	2005	463	187	175	–	89	x
	2008	430	187	241	73	89	x
	2009	563	204	243	84	89	x
wysoka	2000	3336	412	1689	731	53	x
high	2005	1869	574	1586	1133	–	x
	2008	2525	514	1733	784	–	x
	2009	2301	438	1778	444	–	x

TABL. 16 (20). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND ITS LANDFILL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	50	56	58	51	Plants generating waste (as of 31 Dec)
Odpady wytworzone (w ciągu roku):					Waste generated (during the year):
w tysiącach ton	717,8	927,9	838,3	737,9	in thousand tonnes
poddane odzyskowi	531,9	795,1	729,6	665,3	recovered
unieszkodliwione	133,5	69,8	50,2	24,7	treated
w tym składowane ^b	110,4	47,3	6,3	5,3	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	52,4	63,0	58,5	47,9	temporarily stored
w % wytworzonych:					in % of generated:
poddane odzyskowi	74,1	85,7	87,0	90,2	recovered
unieszkodliwione	18,6	7,5	6,0	3,3	treated
w tym składowane ^b	15,4	5,1	0,8	0,7	of which landfilled ^b
magazynowane czasowo	7,3	6,8	7,0	6,5	temporarily stored
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) w tys. t	2331,0	2474,8	2383,4	2367,0	Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t ..	90,9	52,3	5,1	6,1	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Landfill areas in ha:
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	32,5	36,5	40,7	31,6	non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku) ...	2,7	1,5	0,3	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 57. b Na składowiskach (wysypiskach, haldach, stawach osadowych) własnych i innych. c Na składowiskach (wysypiskach, haldach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 57. b On own and other landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks). c On own landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks).

TABL. 17 (21). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2009 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone ^b Waste generated ^b		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
	w tys. t		in thous. t	
OGÓŁEM	737,9	665,3	2367,0	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żuźłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	33,9	33,6	-	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla	18,0	18,0	1840,3	Coal fly ash
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	32,2	31,4	361,1	Slag, furnace ash and particulates from boilers

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 57. b W ciągu roku. c Na składowiskach (wysypiskach, haldach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 57. b During the year. c On own landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks).

TABL. 18 (22). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**
 Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the voivodship</i>	na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>		
OGÓŁEM	644040,6	644999,7	645103,9	645476,1	32,0	5425,4	TOTAL
Parki narodowe	92160,4	92089,8	92089,8	92078,2	4,6	773,9	National parks
Rezerwy przyrody ...	14015,3	23599,4	23684,0	23531,9	1,2	197,8	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^a ...	83522,3	83531,9	83531,9	83531,9	4,1	702,1	Landscape parks ^a
Obszary chronionego krajobrazu ^a	452360,8	444021,0	444021,0	444173,1	22,0	3733,4	Protected landscape areas ^a
Stanowiska dokumentacyjne	0,8	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	Documentation sites
Użytki ekologiczne	1921,4	1697,5	1720,6	2104,4	0,1	17,7	Ecological areas
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	59,6	59,6	56,1	56,1	0,0	0,5	Landscape-nature complexes

^a Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Excluding nature reserves and other forms of nature protection located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 19 (23). **PARKI NARODOWE**
 Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
 As of 31 Dec

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia w ha Area in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the pro- tected areas)
	parków narodowych national parks				z ogółem – pod ochroną ścisłą of grand total – strictly protected	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2000	92160,4	35013,1	10445,4	9167,2	96740,1
TOTAL	2005	92089,8	35012,9	10821,5	9538,9	96740,1
	2008	92089,8	35223,1	10821,5	9571,9	96740,1
	2009	92078,2	35160,6	10821,5	9571,3	96740,1
Biebrzański		59223,0	15682,9	4472,2	3757,3	66824,0
Wigierski		14987,9	9410,7	623,2	283,0	11283,8
Białowiecki		10517,3	9974,0	5726,1	5531,0	3224,3
Narwiański		7350,0	93,0	–	–	15408,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie.

^a Listed according to decreasing grand total area in the voivodship.

TABL. 20 (24). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 Dec

L A T A REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia Area			Y E A R S RESERVES	
		ogółem total	rezerwatów reserves			
			ściśle strictly protected ^a	częściowych ^b partially protected ^b		
w ha in ha						
OGÓŁEM	2000	85	14015,3	798,8	13216,5	TOTAL
	2005	91	23599,4	952,0	22647,4	
	2008	93	23684,0	952,0	22732,0	
	2009	93	23531,9	952,0	22579,9	
Faunistyczne		10	1963,0	43,4	1919,6	Fauna
Krajobrazowe		4	1421,6	227,0	1194,6	Landscape
Leśne		55	18284,2	390,1	17894,1	Forest
Torowiskowe		9	1212,6	286,9	925,7	Peatbog
Florystyczne		7	236,7	–	236,7	Flora
Wodne		3	332,3	4,6	327,7	Water
Przyrody nieożywionej		4	69,5	–	69,5	Inanimate nature
Stepowe		1	12,0	–	12,0	Steppe

a Rezerwaty, w których chroniona jest cała przyroda i zakazane są wszelkie czynności gospodarcze. b Rezerwaty, w których chronione są tylko niektóre składniki przyrody, a czynności gospodarcze są w odpowiedni sposób ograniczone.

a Reserves in which all forms of nature are protected and all economic activity is prohibited. b Reserves in which only some forms of nature are protected and economic activity is limited.

TABL. 21 (25). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 Dec

L A T A Y E A R S PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a		Powierzchnia ^b Area ^b			
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water
w ha in ha					
OGÓŁEM	2000	88084,5	65831,1	19988,8	1265,4
TOTAL	2005	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2008	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2009	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	60864,0	4862,0	381,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	1341,0	2263,0	242,0
Suwalski Park Krajobrazowy		6284,0	1476,0	3784,0	642,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych.

a Listed according to decreasing total area in the voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within landscape parks.

TABL. 22 (26). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE MONUMENTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2051	2112	2184	1916	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Pojedyncze drzewa	1756	1861	1931	1673	<i>Individual trees</i>
Grupy drzew	127	120	120	112	<i>Tree clusters</i>
Aleje	42	27	27	26	<i>Alleys</i>
Głazy	121	103	104	91	<i>Boulders</i>

TABL. 23 (27). **WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE**
RATES AND RECEIPTS FROM PAYMENTS AND FINES TO THE SPECIAL PURPOSE
ECOLOGICAL FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymierzono	Wpłynęło	SPECIFICATION
	<i>Administered</i>	<i>Income</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>		

FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

Opłaty^a	2000	6236,0	17235,1	Payments^a
	2005	.	16116,8	
	2008	.	24646,4	
	2009	.	24997,4	
w tym za:				<i>of which for:</i>
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	6490,9	<i>Waste water management and protection of waters</i>
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	9053,1	<i>Protection of air and climate</i>
Gospodarkę odpadami	8604,9	<i>Waste management</i>
Kary^b za nieprzebrwanie przepisów ochrony środowiska	2000	610,2	436,9	Fines^b for not meeting environmental protection norms
	2005	620,3	144,3	
	2008	614,5	47,8	
	2009	2010,0	64,7	
w tym za przekroczenie:				<i>of which for exceeding:</i>
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi		1762,2	36,4	<i>Norms of releasing waste water into waters or into the ground</i>
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza		23,7	10,3	<i>Permissible emission of pollutants into the air</i>

FUNDUSZ OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH
AGRICULTURAL LAND PROTECTION FUND

O G Ó Ł E M – opłaty za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze	2000	1650,9	1736,0	T O T A L – payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes
	2005	1044,4	1081,0	
	2008	2255,5	2250,3	
	2009	743,7	1005,5	
w tym:				<i>of which:</i>
Roczne		659,0	819,3	<i>Annual</i>
Jednorazowe należności		84,7	89,1	<i>One-off payments</i>

a Bez opłat za wydobywanie kopalni. b W zakresie wymierzonych kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Ź r ó d ł o: w zakresie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excluding payments for mining. b In regard to inflicted fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

S o u r c e: in regard to the environmental protection and water management funds – data of the Management Board of National Fund for Environmental Protection and Water Management, in regard to the Agricultural Land Protection Fund – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 24 (28). **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ***DIRECTIONS OF FINANCING OF VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS*

KIERUNKI FINANSOWANIA	2005	2008	2009		DIRECTIONS OF FINANCING
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	12053,1	5899,9	24,6	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	10299,3	9914,4	41,4	Waste water management and protection of waters
Gospodarka odpadami	3726,6	4674,7	5570,8	23,3	Waste management
Pozostałe	1304,3	1756,1	2564,2	10,7	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 25 (29). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)***OUTLAYS ON FIXED ASSETS^a ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	126413,5	98933,3	174866,7	140621,5	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29440,5	12676,2	92776,5	18817,9	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	16922,9	3870,1	87501,0	18655,2	of which outlays on modern fuel combustion technologies – the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	73636,5	55722,1	45711,1	90075,8	Waste water management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	22151,5	6474,3	1746,0	5398,4	municipal waste water treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	41700,8	44716,1	40911,5	74390,7	sewage system for the transport of waste water and precipitation water
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	23199,2	7332,1	17948,4	14984,4	Waste management, protection and recovery of soils as well as protection of underground and surface waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	216,0	1779,2	1151,1	2117,0	waste collection ^b and transport
w tym selektywne zbieranie odpadów	135,7	72,0	827,1	–	of which selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	21506,5	4687,7	6642,3	10960,2	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	–	60,4	72,4	105,5	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfill areas as well as other devastated and degraded areas
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	13,3	–	–	–	Protection of nature, biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	9,9	–	–	428,3	Noise and vibration reduction

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investment location; these outlays are also included in investment outlays in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 25 (29). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS^a ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Gospodarka wodna	36820,6	41873,7	53359,1	34244,9	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	22587,9	32948,0	24379,8	28742,5	Water intakes and systems
Stacje uzdatniania wody	9326,3	8206,9	15299,7	4474,5	Water treatment plants
Zbiorniki wodne	3374,5	136,1	6937,5	136,2	Water reservoirs
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1531,9	579,4	6271,1	290,7	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	–	3,3	471,0	601,0	Flood embankments and pump stations

^a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

^a By investment location; these outlays are also included in investment outlays in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 26 (30). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Ability of completed systems to reduce pollutants in t/r:
pyłowych	408	16200	37	–	particulates
gazowych	285	–	117	–	gaseous
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Waste water management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna – w km – odprowadzająca:					Sewage system – in km – for transport of:
ścieki	148,3	96,1	48,2	130,0	waste water
wody (ścieki) opadowe	28,1	18,8	18,4	23,8	precipitation water (waste water)

TABL. 26 (30). **EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Waste water management and protection of waters (cont.)
Oczyszczalnie ścieków:					Waste water treatment plants:
obiekty	7	3	3	3	facilities
w tym oczyszczalnie komunalne	5	3	1	3	of which municipal
mechaniczne	2	–	2	2	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	3	1	1	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów	2	–	–	–	with increased biogen removal (disposal)
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	24684	702	512	730	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym oczyszczalni komunalnych	20771	702	25	730	of which municipal
mechanicznych	3889	–	487	550	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	495	702	25	180	biological (excluding fermentation tanks)
z podwyższonym usuwaniem biogenów	20300	–	–	–	with increased biogen removal (disposal)
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					Individual waste water treatment plants (household):
obiekty	189	95	88	81	facilities
przepustowość w m ³ /d	172	302	103	101	capacity in m ³ /24h
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste water pre-treatment plants:
obiekty	1	–	–	–	facilities
przepustowość w m ³ /d	150	–	–	–	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Waste management
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfill areas of municipal waste:
obiekty	6	1	–	1	facilities
powierzchnia w ha	7,8	2,3	–	1,1	area in ha
wydajność w t/r	12767	5700	–	11000	capacity in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^a w m ³ /d	5429	4247	8256	16413	Capacity of water intakes ^a in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	3034	19530	3564	1068	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	423,0	399,5	134,6	160,2	Water-line system in km
Zbiorniki wodne:					Water reservoirs:
obiekty	2	–	2	–	facilities
pojemność w tys. m ³	214	–	103	–	capacity in thous. m ³

a Bez ujęć w energetyce zawodowej.

a Excluding water intakes in the power industry.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miast w miastach na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2009 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 12 XI 2006 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644) z późniejszymi zmianami.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Informacje dotyczące administracji publicznej w strukturze obowiązującej od 1 stycznia 1999 r. po reformie administracji państwa obejmują:

1) naczelne i centralne organy administracji: instytucje naczelne (ministerstwa, urzędy centralne), jednostki równorzędne i inne jednostki bezpośrednio podległe instytucjom naczelnym, (np. delegatury Najwyższej Izby Kontroli, izby i urzędy skarbowe, urzędy statystyczne), jednostki służby zagranicznej, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą;

2) urzędy wojewódzkie;

3) administrację samorządu terytorialnego:

- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - urzędy gmin: miejskie, miejsko-wiejskie i wiejskie,
 - urzędy miast na prawach powiatu,
- b) powiaty – starostwa powiatowe,
- c) województwa:
 - urzędy marszałkowskie,
 - wojewódzkie samorządowe jednostki administracyjne;

4) samorządowe kolegia odwoławcze.

Informacje dotyczące administracji publicznej podawane są wraz z działalnością pomocniczą.

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 Jan 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 Jul 1998) was introduced, the units of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary units in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity are outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2009, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 12 Nov 2006 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by occupational groups was made on the basis of the classification of professions and specialities for needs of labour market introduced by the regulation of the Minister of Economy and Labour, dated 8 Dec 2004 (Journal of Laws No. 265, item 2644) with later amendments.

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

Data concerning public administration within the structure obligatory since 1 January 1999 after administration reform of the country, comprises:

1) principle and central organs of administration: principal institutions (ministries, central offices), corresponding entities and other entities directly subordinate to principal institutions: (e.g. offices Supreme Control Chamber, fiscal chambers and offices, statistical offices), foreign affairs units, i.e. foreign offices of state administration bodies and those operating abroad as part of UN agencies and other missions abroad, as well as in institutions, and information and cultural centres abroad;

2) voivodship offices;

3) local self-government administration:

- a) gminas and cities with powiat status:
 - gmina offices: urban, rural and urban-rural,
 - city councils in cities with powiat status,

- b) powiats – powiat starosties,

- c) voivodships:

- marshals' offices,
- voivodship self-government organizational units;

4) self-government appeal councils.

Information concerning public administration is presented together with auxiliary activities.

TABL. 1 (31). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Powiaty	14	14	14	14	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	118	118	118	118	<i>Gminas</i>
miejskie	13	13	13	13	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	23	23	23	25	<i>urban-rural</i>
wiejskie	82	82	82	80	<i>rural</i>
Miasta	36	36	36	38	<i>Towns</i>

TABL. 2 (32). **GMINY W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2009
As of 31 Dec

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								
		poniżej <i>below</i> 5,0 km ²	5,0- -19,9	20,0- -49,9	50,0- -99,9	100,0- -149,9	150,0- -199,9	200,0- -249,9	250,0- -299,9	300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM	118^a	1	3	6	9	34	25	20	7	13
TOTAL										
Poniżej 2500 <i>Below</i>	8	-	-	-	5	1	2	-	-	-
2500-4999	54	-	-	1	2	26	9	10	1	5
5000-7499	29	1	-	-	-	4	9	6	3	6
7500-9999	6	-	1	-	-	-	1	1	2	1
10000-14999	10	-	-	2	-	1	3	3	1	-
15000-19999	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
20000-39999	7	-	2	2	1	1	-	-	-	1
40000-99999	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-
200000 i więcej <i>and more</i>	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-

a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu, które wykazano także w tabl. 3 na str. 83.
a Of which 3 gminas that are also cities with powiat status, which are as well given in table 3 on page 83.

TABL. 3 (33). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2009 R.**
 Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2009
 As of 31 Dec

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni Area					2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0- -499,9	500,0- -999,9	1000,0- -1499,9	1500,0- -1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	17	1	2	4	6	2	2
Poniżej 50000 <i>Below</i>	8	–	–	4	3	1	–
50000-74999	7	1	1	–	3	1	1
100000-149999	1	–	–	–	–	–	1
200000 i więcej <i>and more</i>	1	–	1	–	–	–	–

TABL. 4 (34). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2009 R.**
 Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2009
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city councils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1759	74	250	30	TOTAL
W tym kobiety	308	17	42	2	<i>Of which women</i>
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
29 lat i mniej	42	5	3	1	<i>29 and less</i>
30-39	268	10	13	3	<i>30-39</i>
40-59	1202	39	197	17	<i>40-59</i>
60 lat i więcej	247	20	37	9	<i>60 and more</i>
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	449	63	167	30	<i>Tertiary</i>
Policealne	43	–	5	–	<i>Post-secondary</i>
Średnie	597	11	67	–	<i>Secondary</i>
Zasadnicze zawodowe	459	–	9	–	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne, podstawowe i pozostałe	211	–	2	–	<i>Lower secondary, primary and others</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.
^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 4 (34). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2009 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2009 (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	

WEDŁUG GRUP ZAWODÓW
BY OCCUPATIONAL GROUPS

Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	81	17	78	16	Public government representa- tives, senior officials and managers
Specjaliści	282	42	65	10	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	128	5	21	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	72	2	31	–	Clerks
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	120	4	12	–	Service workers and shop and market sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	872	–	30	1	Skilled agricultural and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	59	–	5	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	45	–	2	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	22	–	1	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	8	–	1	–	Armed forces
Pozostali niesklasyfikowani	70	4	4	3	Others unclassified

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status.

TABL. 5 (35). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	---------------

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

OGÓŁEM	11901	12568	13712	TOTAL
w tym:				of which:
Administracja państwowa	5125	5145	5243	State administration
Administracja samorządu terytorialnego ...	6740	7387	8431	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	4868	5288	5498	gminas and cities with powiat status
powiaty	1500	1536	1855	powiats
województwo	372	563	1078	voivodship

PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a w zł
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a in zł

OGÓŁEM	2728,04	3335,87	3483,76	TOTAL
w tym:				of which:
Administracja państwowa	3091,90	3826,96	3989,78	State administration
Administracja samorządu terytorialnego ...	2434,95	2977,63	3155,49	Local self-government administration
gminy i miasta na prawach powiatu	2505,29	2975,10	3151,05	gminas and cities with powiat status
powiaty	2127,52	2828,42	2993,21	powiats
województwo	2754,23	3409,27	3460,63	voivodship

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 140.

^a See general notes to the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 140.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Państwowej Straży Pożarnej, Policji i sądownictwa.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych i skazanych przez sądy opracowano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r. obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., Dz. U. Nr 83, poz. 930, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

4. Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach i o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.

5. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

6. **Dorośli skazani** są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the State Fire Department, the Police and the courts of law.

2. Data concerning ascertained crimes and adults convicted was prepared according to the classification of the Criminal Code of 1997 valid since 1 Sep 1998 (the law dated 6 Jun 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Treasury Penal Code valid since 17 Oct 1999 (the law dated 10 Sep 1999, Journal of Laws No. 83, item 930, with later amendments) or other specific laws.

3. **Ascertained crime** is an event which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour pursued by public prosecution or private prosecution by a public prosecutor. Moreover, it is every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

4. Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police statistics, supplemented with information on investigations conducted by the public prosecutor's offices and on juvenile proceedings in family courts.

5. **Rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

6. **Adults sentenced** are persons who were over 17 at the time of committing the crime.

TABL. 1 (36). ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE DEPARTMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń					Number of events
Požary	5218	5426	4404	4869	<i>Fires</i>
małe	4385	4840	4065	4415	<i>small</i>
średnie	734	553	315	420	<i>medium</i>
duże	86	31	23	31	<i>big</i>
bardzo duże	13	2	1	3	<i>very big</i>
w tym:					<i>of which:</i>
obiektów użyteczności publicznej	110	95	75	87	<i>general purpose public buildings</i>
obiektów mieszkalnych	820	1058	1064	1137	<i>residential buildings</i>
obiektów produkcyjnych i magazynowych	158	149	97	90	<i>manufacturing and warehouse facilities</i>
środków transportu	221	249	216	250	<i>transport equipment</i>
lasów	867	388	210	283	<i>forests</i>
upraw	1148	1019	704	774	<i>crops</i>
Miejscowe zagrożenia	2403	6232	8730	8271	<i>Local threats</i>
w tym spowodowane przez:					<i>of which caused by:</i>
katastrofy naturalne ^a	321	1461	1818	2680	<i>natural catastrophes^a</i>
awarie techniczne ^b	161	551	698	604	<i>technical failures^b</i>
środki transportu ^c	881	1643	1773	1644	<i>transport equipment^c</i>
Wyjazdy do fałszywych alarmów	195	195	230	291	<i>False alarms</i>
Wypadki z ludźmi	949	1953	1818	1779	Casualties
ofiary śmiertelne	137	170	150	175	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	812	1783	1668	1604	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	29	17	29	18	<i>of which rescue personnel</i>
W tym przy pożarach	113	205	126	143	<i>Of which during fires</i>
ofiary śmiertelne	32	49	19	30	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	81	156	107	113	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	24	13	18	11	<i>of which rescue personnel</i>

a Silne wiatry, przybór wód, opady śniegu i deszczu. b Chemiczne, ekologiczne, radiologiczne, budowlane, infrastruktury komunalnej. c Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

Ź r ó ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

a Strong winds, water rise, snow and rain precipitation. b Chemical, environmental, radiological, building and municipal infrastructure. c Transportation accidents: road, rail, air.

S o u r c e: data of the Voivodship Headquarters of the State Fire Department in Białystok.

TABL. 2 (37). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	33570	31873	25498	25819	T O T A L
miasta	25698	22982	17912	18864	urban areas
wieś	7872	8891	7586	6955	rural areas
W tym przestępstwa o charakterze:					Of which crimes:
kryminalnym	29014	20533	15861	16086	criminal
gospodarczym	2644	1982	2283	2561	economic

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
 Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (38). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG WYBRANYCH RODZAJÓW PRZESTĘPSTW**
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY SELECTED TYPE OF CRIME

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2000	2005	2008	2009	TYPE OF CRIME
Przeciwko życiu i zdrowiu	1433	1174	1132	1015	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo	49	25	18	14	homicide
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	1340	1082	1043	924	damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji ..	691	7684	5809	5736	Against public safety and safety in transport
w tym drogowe	7636	5775	5696	of which traffic
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	1556	1003	856	811	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności		111	85	110	Against sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	76	68	44	45	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	1575	946	929	923	Against the family and custody
Przeciwko mieniu	21779	15161	11475	11940	Against property

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
 Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 4 (39). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES

RODZAJE PRZESTĘPSTW	2000	2005	2008	2009	TYPE OF CRIME
	w %		in %		
OGÓŁEM	55,7	67,3	69,0	68,7	TOTAL
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu	86,5	83,3	82,7	81,4	Against life and health
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji ...	86,9	99,1	99,0	99,1	Against public safety and safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	92,6	93,3	93,0	92,7	Against freedom, freedom of conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności		81,1	92,0	89,1	Against sexual freedom and morals
Przeciwko rodzinie i opiece	100,0	99,9	99,8	100,0	Against the family and custody
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ...	98,4	97,7	97,6	94,2	Against good name and personal integrity
Przeciwko mieniu	37,6	38,1	40,5	40,1	Against property

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
 Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 5 (40). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PURSUED BY PUBLIC PROSECUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	6635	16568	12064	13310	TOTAL
w tym mężczyźni	6230	15497	11247	12363	of which men
w tym rodzaje przestępstw:					of which type of crime:
Przeciwko życiu i zdrowiu	861	1573	1169	1336	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo	18	29	19	14	homicide
uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	716	932	669	820	damage to health, participation in violence or assault
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	6659	4748	5164	Against safety in transport
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	294	419	286	323	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie	30	33	26	33	of which rape
Przeciwko rodzinie i opiece	880	729	683	777	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	391	496	450	461	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person
Przeciwko mieniu	2797	3996	2624	2953	Against property
w tym:					of which:
kradzież rzeczy	584	950	698	766	property theft
kradzież z włamaniem	906	668	398	370	burglary
rozbój	389	430	208	231	robbery

Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
 Source: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ. WYZNANIA RELIGIJNE

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury **ludności faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

U w a g a. Poczynając od danych za 2000 r. bilans stanu i struktury ludności oraz wszystkie współczynniki demograficzne są opracowywane przy uwzględnieniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. Liczbę ludności dla lat 2000 i 2001 obliczono zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet – 18-59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18-44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45-64 lata, kobiety – 45-59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

3. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano w następujący sposób:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),

CHAPTER V POPULATION. RELIGIOUS DENOMINATIONS

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of **population actually living** in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary residence for a period of more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which also makes the difference between the number of people registered for permanent residence in the gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 2) the registers of the Ministry of Interior and Administration on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - 3) documentation of the Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional courts regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

N o t e. Since 2000 data regarding the population and its structure as well as all demographic indices has been compiled on the basis of the Population and Housing Census 2002. The number of population for 2000 and 2001 was calculated according to the administrative division valid as of 31 Dec 2002.

2. Working age population refers to males aged 18-64 and females aged 18-59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18-44) and **non-mobility** (i.e. 45-64 for males and 45-59 for females) are distinguished. **Non-working age population** is defined as **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Data regarding the vital statistics according to the territorial division was compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in case when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),

- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym takich jak: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15-19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45-49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15-49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzic z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennie współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

- *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used; in case of the unanimous petition of both persons, the husband's place of residence is used),*
- *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used),*
- *births – according to the mother's place of permanent residence,*
- *deaths – according to the deceased's place of permanent residence.*

Data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules in the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 Jul 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Association contracted in the presence of clergyman, are registered in the local civil status offices. Marriages contracted on the basis of canonic laws on marriages subordinate to the Polish civil laws and result in the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted only in ten Churches and Religious Association such as: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15-49). Besides total rate, there are also published age specific fertility rates, calculated as the ratios of the number of live births from women in a given age group and the number of these women in the same age group. Births from mothers aged under 15 are included in the group 15-19 and from mothers aged 50 and more – in the group 45-49.

Reproduction rates of the population:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be borne by a woman during the course of her entire reproductive period (15-49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant,
- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be borne by a woman assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

4. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

5. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

6. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

7. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

4. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age of x still is to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

5. Data regarding internal migration of the population was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

6. Data regarding international migration was compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding cancelled registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

7. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population registered for permanent residence (as of 30 Jun).

TABL. 1 (41). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 JUN					
OGÓŁEM	1211571	1201000	1191925	1190828	TOTAL
mężczyźni	593205	586353	580794	579758	males
kobiety	618366	614647	611131	611070	females
Miasta	710347	710542	709945	716476	Urban areas
Wieś	501224	490458	481980	474352	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 DEC					
OGÓŁEM	1210688	1199689	1191470	1189731	TOTAL
mężczyźni	592671	585596	580313	579247	males
kobiety	618017	614093	611157	610484	females
miasta	709976	709950	710073	715761	urban areas
wieś	500712	489739	481397	473970	rural areas
Kobiety na 100 mężczyzn	104	105	105	105	Females per 100 males
Ludność w miastach w % ogółu ludności	58,6	59,2	59,6	60,2	Urban population in % of total population
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej	60	59	59	59	Population per 1 km ² of total area

TABL. 2 (42). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 Dec

WIEK AGE	2000	2005	2008	2009					
				ogółem grand total	w tym męż- czyźni of which males	z ogółem of grand total			
						miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
OGÓŁEM TOTAL	1210688	1199689	1191470	1189731	579247	715761	339883	473970	239364
0-2 lata	37055	32178	33921	35124	18132	20703	10650	14421	7482
3-6	58540	46530	43031	42843	22047	24924	12681	17919	9366
7-12	110323	87683	75522	72328	37157	40841	20994	31487	16163
13-15	63529	54589	46975	44545	22701	24495	12465	20050	10236
16-18	66385	58780	54392	52187	26812	31637	15966	20550	10846
19-24	110842	126000	121259	117674	60349	71880	36546	45794	23803
25-29	84637	90014	96918	100136	51961	63883	32378	36253	19583
30-34	78681	82115	84462	85617	43929	56151	27983	29466	15946
35-39	84132	77378	78359	79367	40331	49484	24531	29883	15800
40-44	95196	82782	77779	76375	38728	46266	22391	30109	16337
45-49	84589	93202	86256	83763	41963	52477	24808	31286	17155
50-54	68526	82027	89400	90553	44829	59169	27630	31384	17199
55-59	50213	65575	74146	76313	36647	48932	22322	27381	14325
60-64	53509	47321	53217	57406	25985	35230	15357	22176	10628
65-69	53236	49179	45785	44563	19148	24963	10278	19600	8870
70-74	49483	46867	45103	44607	18208	24086	9319	20521	8889
75-79	32791	40820	41275	40386	15486	19716	7306	20670	8180
80 lat i więcej and more	29021	36649	43670	45944	14834	20924	6278	25020	8556

TABL. 3 (43). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1210688	1199689	1191470	1189731	TOTAL
W wieku przedprodukcyjnym	314899	259795	235100	228714	Pre-working age
mężczyźni	161514	133296	120684	117469	males
kobiety	153385	126499	114416	111245	females
Miasta	184249	148594	134108	131484	Urban areas
mężczyźni	94294	76051	68459	67122	males
kobiety	89955	72543	65649	64362	females
Wieś	130650	111201	100992	97230	Rural areas
mężczyźni	67220	57245	52225	50347	males
kobiety	63430	53956	48767	46883	females
W wieku produkcyjnym	702035	740354	751379	754096	Working age
mężczyźni	365497	384207	391457	394102	males
kobiety	336538	356147	359922	359994	females
Miasta	437320	464055	470638	474715	Urban areas
mężczyźni	217598	231359	236431	239580	males
kobiety	219722	232696	234207	235135	females
Wieś	264715	276299	280741	279381	Rural areas
mężczyźni	147899	152848	155026	154522	males
kobiety	116816	123451	125715	124859	females
W wieku poprodukcyjnym	193754	199540	204991	206921	Post-working age
mężczyźni	65660	68093	68172	67676	males
kobiety	128094	131447	136819	139245	females
Miasta	88407	97301	105327	109562	Urban areas
mężczyźni	27432	30842	32426	33181	males
kobiety	60975	66459	72901	76381	females
Wieś	105347	102239	99664	97359	Rural areas
mężczyźni	38228	37251	35746	34495	males
kobiety	67119	64988	63918	62864	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	72,5	62,0	58,6	57,8	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	62,2	52,4	48,2	47,0	Males
Kobiety	83,6	72,4	69,8	69,6	Females

TABL. 4 (44). **PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2035 R.**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2035
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2020	2025	2030	2035	SPECIFICATION
	w tys. in thous.						
O G Ó Ł E M	1183,8	1169,0	1153,5	1133,4	1105,6	1072,3	T O T A L
mężczyźni	576,2	568,5	561,1	551,3	537,8	521,6	males
kobiety	607,6	600,5	592,5	582,1	567,9	550,7	females
Miasta	707,3	704,4	702,1	696,2	684,5	668,6	Urban areas
mężczyźni	335,7	333,4	331,7	328,5	322,6	315,0	males
kobiety	371,6	371,0	370,3	367,6	361,8	353,6	females
Wieś	476,5	464,6	451,5	437,2	421,2	403,7	Rural areas
mężczyźni	240,5	235,1	229,4	222,8	215,1	206,6	males
kobiety	236,0	229,5	222,1	214,4	206,0	197,1	females
W wieku przedprodukcyjnym	223,4	209,8	208,8	205,0	186,9	165,0	Pre-working age
mężczyźni	114,7	107,8	107,5	105,6	96,4	85,1	males
kobiety	108,7	102,0	101,3	99,4	90,6	79,9	females
Miasta	127,9	123,3	125,5	125,3	116,2	104,4	Urban areas
mężczyźni	65,4	63,1	64,3	64,4	59,7	53,7	males
kobiety	62,5	60,2	61,2	60,9	56,4	50,7	females
Wieś	95,6	86,5	83,3	79,7	70,8	60,6	Rural areas
mężczyźni	49,3	44,7	43,1	41,2	36,6	31,4	males
kobiety	46,3	41,8	40,2	38,5	34,2	29,2	females
W wieku produkcyjnym	752,0	732,0	691,0	651,4	627,1	603,4	Working age
mężczyźni	394,2	388,0	370,0	348,3	335,7	326,0	males
kobiety	357,8	343,9	321,0	303,1	291,4	277,5	females
Miasta	468,8	450,2	421,7	397,9	385,8	374,7	Urban areas
mężczyźni	237,3	231,3	219,6	206,6	200,6	196,7	males
kobiety	231,5	218,9	202,1	191,2	185,2	178,0	females
Wieś	283,3	281,7	269,3	253,6	241,3	228,7	Rural areas
mężczyźni	157,0	156,8	150,5	141,7	135,2	129,3	males
kobiety	126,3	124,9	118,9	111,9	106,2	99,4	females
W wieku poprodukcyjnym	208,4	227,2	253,7	277,0	291,6	303,8	Post-working age
mężczyźni	67,3	72,6	83,6	97,4	105,7	110,5	males
kobiety	141,1	154,6	170,1	179,6	185,9	193,3	females
Miasta	110,6	130,9	154,8	173,1	182,5	189,5	Urban areas
mężczyźni	33,0	39,0	47,8	57,5	62,3	64,6	males
kobiety	77,6	91,9	107,0	115,5	120,2	124,9	females
Wieś	97,7	96,3	98,9	103,9	109,1	114,4	Rural areas
mężczyźni	34,2	33,6	35,8	39,9	43,4	46,0	males
kobiety	63,5	62,7	63,1	64,0	65,7	68,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM							NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	46,2	46,5	51,6	58,3	60,2	60,0	Males
Kobiety	69,8	74,6	84,6	92,0	94,9	98,5	Females

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2008-2035, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2009.
Source: Demographic Projection of Poland 2008-2035, Central Statistical Office, Warsaw 2009.

TABL. 5 (45). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 Dec

L A T A Y E A R S GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M 2005	36	709950	59,2
T O T A L 2008	36	710073	59,6
..... 2009	38	715761	60,2
Poniżej 2000 <i>Below</i>	6	9923	0,8
2000-4999	13	39208	3,3
5000-9999	6	45551	3,8
10000-19999	5	70589	5,9
20000-49999	5	122949	10,4
50000-99999	2	132856	11,2
200000 i więcej <i>and more</i>	1	294685	24,8

TABL. 6 (46). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 Dec

L A T A Y E A R S GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % ogółu ludności in % of total population
O G Ó Ł E M 2005	105	489739	40,8
T O T A L 2008	105	481397	40,4
..... 2009	105	473970	39,8
Poniżej 2000 <i>Below</i>	5	6784	0,6
2000-4999	60	249043	20,9
5000-6999	20	118617	10,0
7000-9999	8	64573	5,4
10000 i więcej <i>and more</i>	3	34953	2,9

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.
a Rural and urban-rural.

TABL. 7 (47). RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
		ogółem total	w tym wyznaniowe of which religious				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM	2000	6471	4866	67	1397	12080	11802	88	278
TOTAL	2005	6498	4895	418	2178	11009	11854	62	-845
	2008	7842	5730	146	1837	11945	11641	63	304
	2009	7557	5563	117	2040	12202	12165	57	37
Miasta	2000	3629	2584	53	1140	6442	5395	42	1047
Urban areas	2005	3751	2699	301	1777	6347	5544	40	803
	2008	4541	3149	117	1501	6914	5557	39	1357
	2009	4572	3231	74	1631	7305	5836	35	1469
Wieś	2000	2842	2282	14	257	5638	6407	46	-769
Rural areas	2005	2747	2196	117	401	4662	6310	22	-1648
	2008	3301	2581	29	336	5031	6084	24	-1053
	2009	2985	2332	43	409	4897	6329	22	-1432
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM	2000	5,3	4,0	5,5 ^a	1,2	9,9	9,7	7,3 ^b	0,2
TOTAL	2005	5,4	4,1	34,7 ^a	1,8	9,1	9,8	5,6 ^b	-0,7
	2008	6,6	4,8	12,2 ^a	1,5	10,0	9,7	5,3 ^b	0,3
	2009	6,3	4,7	9,8^a	1,7	10,2	10,2	4,7^b	0,0
Miasta	2000	5,1	3,7	7,5 ^a	1,6	9,1	7,6	6,5 ^b	1,5
Urban areas	2005	5,3	3,8	42,5 ^a	2,5	9,0	7,8	6,3 ^b	1,1
	2008	6,4	4,4	16,5 ^a	2,1	9,8	7,8	5,6 ^b	1,9
	2009	6,4	4,5	10,4^a	2,3	10,2	8,2	4,8^b	2,1
Wieś	2000	5,6	4,5	2,8 ^a	0,5	11,1	12,6	8,2 ^b	-1,5
Rural areas	2005	5,5	4,4	23,6 ^a	0,8	9,4	12,7	4,7 ^b	-3,3
	2008	6,8	5,3	6,0 ^a	0,7	10,3	12,5	4,8 ^b	-2,2
	2009	6,2	4,9	9,0^a	0,9	10,2	13,2	4,5^b	-3,0

a Na 100 tys. ludności. b Na 1000 urodzeń żywych.
a Per 100 thous. population. b Per 1000 live births.

TABL. 8 (48). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane Marriages dissolved					Różnica między małżeń- stwami zawartymi a rozwią- zanymi ^a Difference between contracted and dis- solved mar- riages ^a	Małżeń- stwa istnie- jące w tys. (stan w dniu 31 XII) Existing marriages in thous. (as of 31 Dec)	
			ogółem total		przez śmierć by death of		przez rozwód by divorce			
			w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers	na 1000 istnie- jących mał- żeństw per 1000 existing marriages	męża husband	żony wife	w liczbach bezwzględ- nych in absolute numbers			na 1000 istnie- jących mał- żeństw per 1000 existing marriages
OGÓŁEM	2005	6498	7308	26,4	3873	1257	2178	7,9	-1239	276,4
TOTAL	2008	7842	6951	25,2	3807	1307	1837	6,7	526	275,7
	2009	7557	7269	26,4	3922	1307	2040	7,4	-245	275,4
Miasta	2005	3751	4214	26,0	1830	607	1777	11,0	-816	162,1
Urban areas	2008	4541	4029	24,9	1869	659	1501	9,3	103	161,5
	2009	4572	4202	26,0	1922	649	1631	10,1	-11	161,5
Wieś	2005	2747	3094	27,1	2043	650	401	3,5	-423	114,3
Rural areas	2008	3301	2922	25,6	1938	648	336	2,9	423	114,1
	2009	2985	3067	26,9	2000	658	409	3,6	-234	113,9

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (49). MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2009 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW
MARRIAGES CONTRACTED IN 2009 BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES

MĘCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	7557	400	2997	2832	734	265	174	100	55
19 lat i mniej and less	88	62	23	2	1	–	–	–	–
20-24	1845	244	1257	323	16	5	–	–	–
25-29	3442	72	1465	1717	165	22	1	–	–
30-34	1256	18	209	625	334	63	7	–	–
35-39	418	3	32	121	146	95	21	–	–
40-49	277	1	10	40	62	62	89	13	–
50-59	142	–	1	3	9	17	46	54	12
60 lat i więcej and more	89	–	–	1	1	1	10	33	43
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	4572	164	1638	1853	526	172	107	70	42
19 lat i mniej and less	45	32	11	1	1	–	–	–	–
20-24	958	99	661	180	13	5	–	–	–
25-29	2143	27	825	1151	125	14	1	–	–
30-34	832	6	124	412	240	45	5	–	–
35-39	253	–	11	77	96	56	13	–	–
40-49	174	–	6	29	42	38	50	9	–
50-59	96	–	–	2	8	13	32	35	6
60 lat i więcej and more	71	–	–	1	1	1	6	26	36
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	2985	236	1359	979	208	93	67	30	13
19 lat i mniej and less	43	30	12	1	–	–	–	–	–
20-24	887	145	596	143	3	–	–	–	–
25-29	1299	45	640	566	40	8	–	–	–
30-34	424	12	85	213	94	18	2	–	–
35-39	165	3	21	44	50	39	8	–	–
40-49	103	1	4	11	20	24	39	4	–
50-59	46	–	1	1	1	4	14	19	6
60 lat i więcej and more	18	–	–	–	–	–	4	7	7

TABL. 10 (50). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2009 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES CONTRACTED IN 2009 BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowcy <i>widows</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	7557	6937	114	506
Kawalerowie <i>Single</i>	6923	6640	46	237
Wdowcy <i>Widowers</i>	93	19	35	39
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	541	278	33	230
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	4572	4162	69	341
Kawalerowie <i>Single</i>	4115	3938	20	157
Wdowcy <i>Widowers</i>	62	13	26	23
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	395	211	23	161
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	2985	2775	45	165
Kawalerowie <i>Single</i>	2808	2702	26	80
Wdowcy <i>Widowers</i>	31	6	9	16
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	146	67	10	69

TABL. 11 (51). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE ZAWARTE W 2009 R.**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES CONTRACTED IN 2009

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
OGÓŁEM TOTAL	5563	3231	2332
w tym: <i>of which:</i>			
Kościół Katolicki	5091	2932	2159
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	456	288	168
Kościół Zielonoświątkowy	8	5	3

TABL. 12 (52). **ROZWODY W 2009 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA**
DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2009

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku / Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	2040	11	179	394	388	312	486	227	43
20-24	98	9	69	18	2	–	–	–	–
25-29	285	2	86	166	27	4	–	–	–
30-34	385	–	20	154	178	29	4	–	–
35-39	362	–	4	44	137	146	31	–	–
40-49	561	–	–	11	43	126	352	29	–
50-59	282	–	–	–	1	5	93	178	5
60 lat i więcej and more	67	–	–	1	–	2	6	20	38
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	1631	8	119	314	321	255	398	177	39
20-24	70	7	45	16	2	–	–	–	–
25-29	219	1	61	132	22	3	–	–	–
30-34	319	–	11	126	155	24	3	–	–
35-39	294	–	2	33	109	125	25	–	–
40-49	457	–	–	7	32	98	295	25	–
50-59	216	–	–	–	1	3	71	137	4
60 lat i więcej and more	56	–	–	–	–	2	4	15	35
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	409	3	60	80	67	57	88	50	4
20-24	28	2	24	2	–	–	–	–	–
25-29	66	1	25	34	5	1	–	–	–
30-34	66	–	9	28	23	5	1	–	–
35-39	68	–	2	11	28	21	6	–	–
40-49	104	–	–	4	11	28	57	4	–
50-59	66	–	–	–	–	2	22	41	1
60 lat i więcej and more	11	–	–	1	–	–	2	5	3

TABL. 13 (53). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNIICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2178	1837	2040	T O T A L
rozwoody małżeństw:				divorces:
Bez dzieci	671	701	769	Marriages without children
Z dziećmi	1507	1136	1271	Marriages with children
o liczbie dzieci:				by number of children:
1	795	732	828	1
2	501	326	338	2
3	159	57	84	3
4 i więcej	52	21	21	4 and more

a Poniżej 18 lat.

a Below 18.

TABL. 14 (54). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008 ^a	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
O G Ó Ł E M	11063	11994	12257	7336	4921	T O T A L
Urodzenia żywe	11009	11945	12202	7305	4897	Live births
Małżeńskie	9768	10490	10590	6220	4370	Legitimate
chłopcy	4933	5453	5454	3202	2252	males
dziewczęta	4835	5037	5136	3018	2118	females
Pozamałżeńskie	1241	1455	1612	1085	527	Illegitimate
chłopcy	635	764	835	561	274	males
dziewczęta	606	691	777	524	253	females
Urodzenia martwe	54	49	55	31	24	Stillbirths

a Dane dotyczące urodzeń żywych w podziale na małżeńskie i pozamałżeńskie zostały skorygowane w stosunku do publikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data regarding live births divided into legitimate and illegitimate has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 15 (55). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

L A T A Y E A R S WIEK MATKI A G E O F M O T H E R	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

O G Ó Ł E M	2005	11009	5454	3420	1273	429	218	212
T O T A L	2008	11945	5792	4111	1298	424	158	162
	2009	12198	6018	4146	1297	438	146	153
19 lat i mniej and less		605	542	60	3	–	–	–
20-24		2701	1924	645	112	20	–	–
25-29		4373	2440	1473	337	80	27	16
30-34		3199	932	1539	477	157	51	43
35-39		1092	164	391	301	135	42	59
40 lat i więcej and more		228	16	38	67	46	26	35

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.

a Data on the number of births by order excludes cases in which birth order is unknown.

TABL. 15 (55). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a**
ORAZ WIEKU MATKI (dok.)
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER (cont.)

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	49,5	31,1	11,6	3,9	2,0	1,9
TOTAL	2008	100,0	48,5	34,4	10,9	3,5	1,3	1,4
	2009	100,0	49,3	34,0	10,6	3,6	1,2	1,3
19 lat i mniej and less		100,0	89,4	9,9	0,5	–	–	–
20-24		100,0	71,2	23,9	4,2	0,7	–	–
25-29		100,0	55,8	33,7	7,7	1,8	0,6	0,4
30-34		100,0	29,1	48,1	14,9	4,9	1,6	1,3
35-39		100,0	15,0	35,8	27,6	12,4	3,8	5,4
40 lat i więcej and more		100,0	7,0	16,7	29,4	20,2	11,4	15,3

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o nieustalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order excludes cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (56). **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15-49	39,18	35,46	39,23	40,40	38,08	44,43
15-19	13,13	11,18	12,72	14,12	12,89	15,78
20-24	81,77	55,48	53,35	53,63	44,29	68,14
25-29	99,46	88,78	94,29	91,41	86,42	100,83
30-34	57,59	63,21	71,83	76,94	75,45	79,97
35-39	24,54	23,75	27,25	28,13	28,15	28,09
40-44	5,75	6,12	6,34	5,70	5,07	6,82
45-49	0,14	0,37	0,30	0,26	0,18	0,43
Współczynniki Rates						
Dziętności ogólnej	1,4178	1,2451	1,3273	1,3461	1,2549	1,5003
Total fertility						
Reprodukcji brutto	0,6902	0,6154	0,6365	0,6523	0,6085	0,7264
Gross reproduction						
Dynamiki demograficznej	1,0236	0,9287	1,0261	1,0030	1,2517	0,7737
Demographic dynamics						

Uwaga do tablic 17 i 18

Ze względu na dwuetapowy sposób opracowywania danych z kart statystycznych do kart zgonów, dane w tablicach zawierających liczbę zgonów według płci i wieku zmarłych oraz zgonów według przyczyn mogą się różnić.

Note to tables 17 and 18

Due to a two-stage way of data compilation from statistical cards to death cards, data in tables containing number of deaths by sex and age of deceased as well as deaths by causes may differ.

TABL. 17 (57). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females
O G Ó Ł Ę M	2005 11854	6511	5343	5544	3024	2520	6310	3487	2823
TOTAL	2008 11641	6457	5184	5557	3043	2514	6084	3414	2670
	2009 12165	6673	5492	5836	3175	2661	6329	3498	2831
0-4 lata	62	44	18	39	27	12	23	17	6
5-9	10	6	4	3	1	2	7	5	2
10-14	10	7	3	5	5	–	5	2	3
15-19	55	40	15	24	16	8	31	24	7
20-24	63	53	10	38	31	7	25	22	3
25-29	73	56	17	36	26	10	37	30	7
30-34	99	81	18	57	48	9	42	33	9
35-39	137	112	25	69	57	12	68	55	13
40-44	211	166	45	111	87	24	100	79	21
45-49	335	255	80	180	136	44	155	119	36
50-54	572	424	148	354	247	107	218	177	41
55-59	768	562	206	449	307	142	319	255	64
60-64	743	525	218	423	278	145	320	247	73
65-69	828	573	255	433	292	141	395	281	114
70-74	1271	799	472	617	384	233	654	415	239
75-79	1844	996	848	839	444	395	1005	552	453
80-84	2215	979	1236	956	388	568	1259	591	668
85 lat i więcej <i>and more</i>	2869	995	1874	1203	401	802	1666	594	1072

TABL. 18 (58). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN
 DEATHS BY CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
	ogółem total		na 100 tys. ludności per 100 thous. popu- lation	z ogółem of total				
				męż- czyźni males	kobiety females	miasta urban areas	wieś rural areas	
O G Ó Ł E M – z orzeczoną przyczyną zgonu^a TOTAL – with stated cause of death^a	11854	11742	11641	973,9	6455	5186	5557	6084
w tym: of which:								
Choroby zakaźne i pasożytnicze	46	37	37	3,1	20	17	21	16
<i>Infectious and parasitic diseases</i>								
Nowotwory	2813	2885	2790	233,4	1599	1191	1528	1262
<i>Neoplasms</i>								
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych ^Δ	23	24	13	1,1	7	6	7	6
<i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>								
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	292	317	347	29,0	165	182	173	174
<i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>								
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania <i>Mental and behavioural disorders</i>	213	166	117	9,8	114	3	65	52
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów	201	203	200	16,7	112	88	106	94
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>								
Choroby układu krążenia	4416	5109	4871	407,5	2441	2430	2137	2734
<i>Diseases of the circulatory system</i>								
Choroby układu oddechowego	688	665	699	58,5	451	248	289	410
<i>Diseases of the respiratory system</i>								
Choroby układu trawiennego	493	480	519	43,4	307	212	286	233
<i>Diseases of the digestive system</i>								
Choroby skóry i tkanki podskórnej	2	2	3	0,3	3	–	1	2
<i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>								
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	24	17	14	1,2	2	12	9	5
<i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>								
Choroby układu moczowo-płciowego	146	151	159	13,3	86	73	90	69
<i>Diseases of the genitourinary system</i>								
Ciąża, poród i połóg	1	1	–	–	–	–	–	–
<i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>								
Stany rozpoczynające się w okresie okoloporodowym	33	31	35	2,9	15	20	24	11
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>								
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	39	22	24	2,0	19	5	12	12
<i>Congenital anomalies^Δ</i>								
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ	1449	749	1010	84,5	480	530	443	567
<i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>								
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny <i>Injuries and poisonings by external cause</i>	975	883	802	67,1	634	168	366	436

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 (59). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

L A T A Y E A R S WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń żywych Per 1000 live births	Z ogółem Of total				
			chłopcy males	dziewczęta females	miasta urban areas	wieś rural areas	
O G Ó Ł E M	2005	62	5,6	28	34	40	22
T O T A L	2008	63	5,3	35	28	39	24
	2009	57	4,7	40	17	35	22
0 dni		20	1,6	16	4	9	11
days							
1-6		10	0,8	6	4	8	2
7-29 dni		11	0,9	5	6	5	6
days							
1-2 miesiące		4	0,3	3	1	4	–
months							
3-11 miesięcy		12	1,0	10	2	9	3
months							

TABL. 20 (60). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYŃ
INFANT DEATHS BY CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2007	2008					
	ogółem total		na 1000 urodzeń żywych per 1000 live births	z ogółem of total				
				chłopcy males	dziew- częta females	miasta urban areas	wieś rural areas	
O G Ó Ł E M – z orzeczoną przyczyną zgonu^a T O T A L – with stated cause of death^a	62	56	63	5,3	35	28	39	24
w tym: of which:								
Choroby układu krążenia	–	1	2	0,2	–	2	–	2
Diseases of the circulatory system								
Choroby układu oddechowego	3	6	2	0,2	2	–	1	1
Diseases of the respiratory system								
w tym zapalenie płuc	3	5	1	0,1	1	–	–	1
of which pneumonia								
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	33	31	35	2,9	15	20	24	11
Conditions originating in the perinatal period								
w tym zaburzenia związane z czasem trwania ciąży	21	21	24	2,0	12	12	16	8
of which disorders relating to length of gestation and fetal growth								
Wady rozwojowe wrodzone ^a	25	14	20	1,7	16	4	11	9
Congenital anomalies ^a								
w tym: of which:								
wrodzone wady serca	9	5	7	0,6	6	1	3	4
congenital anomalies of heart								
inne wrodzone wady układu krążenia	4	1	0,1	1	–	1	–
other congenital diseases of the circulatory system								

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 revision).

TABL. 21 (61). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym męż- czyźni of which males	
OGÓŁEM	242	223	247	251	204	TOTAL
w tym dokonane	205	181	182	173	148	of which committed
Miasta	131	131	130	150	116	Urban areas
Wieś	111	91	117	101	88	Rural areas
Wiek samobójców						Age of suicidal persons
14 lat i mniej	5	1	1	3	2	14 and less
15-19	18	21	24	17	9	15-19
20-29	34	48	51	54	41	20-29
30-49	105	80	80	80	73	30-49
50-69	58	59	62	80	68	50-69
70 lat i więcej	22	13	29	15	9	70 and more

a Usiłowane i dokonane; w podziale na miasto, wieś nie uwzględniono przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia oraz w podziale według wieku – samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku.

a Attempted and committed; data by urban and rural areas excludes cases, in which place of incident is unknown as well as data by age – cases of suicidal persons for whom age is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Białystok.

TABL. 22 (62). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2000	70,49	56,29	42,02	28,75	17,58
TOTAL	2005	71,04	56,69	42,63	29,18	18,01
	2008	72,02	57,64	43,41	29,84	18,44
	2009	71,91	57,53	43,30	29,82	18,32
Miasta		72,96	58,58	44,21	30,57	18,82
Urban areas						
Wieś		70,54	56,18	42,14	28,91	17,79
Rural areas						
KOBIETY FEMALES						
OGÓŁEM	2000	79,14	64,96	50,23	35,85	22,53
TOTAL	2005	80,41	66,13	51,36	36,82	23,40
	2008	81,42	66,95	52,20	37,70	24,13
	2009	81,48	66,81	52,08	37,56	24,08
Miasta		81,76	67,09	52,34	37,72	24,25
Urban areas						
Wieś		81,07	66,40	51,69	37,36	23,85
Rural areas						

TABL. 23 (63). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration	
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę abroad		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	12624	6736	5426	462	14565	8300	5700	565	-1941
TOTAL	2008	11428	6180	4838	410	13126	7286	5172	668	-1698
	2009	11373	6126	4847	400	13094	7405	5220	469	-1721
Miasta	2005	6871	2824	3704	343	8439	4035	3860	544	-1568
Urban areas	2008	6051	2567	3191	293	7734	3622	3517	595	-1683
	2009	6121	2603	3211	307	7568	3654	3497	417	-1447
Wieś	2005	5753	3912	1722	119	6126	4265	1840	21	-373
Rural areas	2008	5377	3613	1647	117	5392	3664	1655	73	-15
	2009	5252	3523	1636	93	5526	3751	1723	52	-274
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2005	10,5	5,6	4,5	0,4	12,1	6,9	4,7	0,5	-1,6
TOTAL	2008	9,6	5,2	4,0	0,3	11,0	6,1	4,3	0,6	-1,4
	2009	9,5	5,1	4,1	0,3	11,0	6,2	4,4	0,4	-1,4
Miasta	2005	9,7	4,0	5,2	0,5	11,9	5,7	5,5	0,8	-2,2
Urban areas	2008	8,5	3,6	4,5	0,4	10,9	5,1	5,0	0,8	-2,4
	2009	8,6	3,6	4,5	0,4	10,6	5,1	4,9	0,6	-2,0
Wieś	2005	11,6	7,9	3,5	0,2	12,4	8,6	3,7	0,0	-0,8
Rural areas	2008	11,0	7,4	3,4	0,2	11,1	7,5	3,4	0,2	-0,0
	2009	11,0	7,3	3,4	0,2	11,5	7,8	3,6	0,1	-0,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 24 (64). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2005	12162	9868	2294	14000	9868	4132
TOTAL	2008	11018	8794	2224	12458	8794	3664
	2009	10973	8864	2109	12625	8864	3761
Miasta	2005	6528	5165	1363	7895	5229	2666
Urban areas	2008	5758	4445	1313	7139	4769	2370
	2009	5814	4550	1264	7151	4749	2402
Wieś	2005	5634	4703	931	6105	4639	1466
Rural areas	2008	5260	4349	911	5319	4025	1294
	2009	5159	4314	845	5474	4115	1359

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 24 (64). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION
 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship	
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2005	10,1	8,2	1,9	11,6	8,2	3,4
TOTAL	2008	9,2	7,4	1,9	10,4	7,4	3,1
	2009	9,2	7,4	1,8	10,6	7,4	3,2
Miasta	2005	9,2	7,3	1,9	11,1	7,4	3,8
Urban areas	2008	8,1	6,3	1,9	10,1	6,7	3,3
	2009	8,1	6,4	1,8	10,0	6,6	3,4
Wieś	2005	11,4	9,5	1,9	12,3	9,4	3,0
Rural areas	2008	10,8	8,9	1,9	10,9	8,3	2,7
	2009	10,8	9,0	1,8	11,4	8,6	2,8

a Zameldowania. b Wymeldowania.
 a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 (65). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
MIGRANTÓW
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE
OF MIGRANTS

LATA YEARS WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odptyw ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	12162	5482	6680	14000	6264	7736	-1838	-782	-1056
TOTAL	2008	11018	4717	6301	12458	5298	7160	-1440	-581	-859
	2009	10973	4737	6236	12625	5446	7179	-1652	-709	-943
0-4 lata		1085	552	533	1158	564	594	-73	-12	-61
5-9		669	336	333	707	346	361	-38	-10	-28
10-14		456	223	233	505	252	253	-49	-29	-20
15-19		558	249	309	588	269	319	-30	-20	-10
20-24		1700	482	1218	1892	547	1345	-192	-65	-127
25-29		2183	837	1346	2889	1128	1761	-706	-291	-415
30-34		1328	591	737	1675	774	901	-347	-183	-164
35-39		771	390	381	886	445	441	-115	-55	-60
40-44		434	221	213	511	261	250	-77	-40	-37
45-49		381	209	172	388	206	182	-7	+3	-10
50-54		374	190	184	397	204	193	-23	-14	-9
55-59		322	158	164	311	154	157	+11	+4	+7
60-64		225	110	115	238	120	118	-13	-10	-3
65 lat i więcej and more		487	189	298	480	176	304	+7	+13	-6

a Zameldowania. b Wymeldowania.
 a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 26 (66). **NIEKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2009 R.**
Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2009
As of the end of the year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>	Wierni, wyznawcy <i>Adherents, faithful</i>	Duchowni <i>Clergy</i>	Kościóły, kaplice, domy modlitwy <i>Churches, chapels, prayer houses</i>	Jednostki kościelne ^a <i>Church units^a</i>
Kościół Katolicki <i>Catholic Church</i>				
Kościół Rzymskokatolicki ^b	1105127	1270	.	393
Prawosławne <i>Orthodox</i>				
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^c	403500	276	272	126
Wschodni Kościół Staroobrzędowy	1067	3	3	3
Protestanckie i tradycji protestanckiej <i>Protestant and Protestant-tradition</i>				
Kościół Ewangelicko-Augsburski ^d	210	2	3	4
Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^e	15	–	–	–
Kościół Chrześcijan Baptystów ^e	568	8	9	8
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	423	2	4	8
Kościół Boży w Chrystusie	116	6	–	3
Kościół Zielonoświątkowy	779	16	4	9
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	58	8	–	2
Nowoapostolski Kościół w Polsce	22	–	–	1
Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP ^d	490	8	4	2
Kościół Chrystusowy ^f	51	1	–	–
Kościół Jezusa Chrystusa Świętych Dni Ostatnich ^d ..	27	6	–	1
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny ^d ..	200	1	–	1
Islamskie <i>Muslim</i>				
Muzułmański Związek Religijny ^d	840	10	4	3
Dalekiego Wschodu <i>Far Eastern Religions</i>				
Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang	55	–	–	–
Inne <i>Others</i>				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	2579	–	17	39

a Obejmują m.in. parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. b Dane dotyczą diecezji białostockiej, drohiczyńskiej i łomżyńskiej. c Dane dotyczą diecezji warszawsko-bielskiej i białostocko-gdańskiej. d Dane dotyczą 2008 r. e Dane dotyczą 2007 r. f Dane dotyczą 2006 r.

a Including i.a. parishes, congregations, religious communities, centres. b Data concerns Białostocka, Drohiczyńska and Łomżyńska Dioceses. c Data concerns Warszawsko-Bielska and Białostocko-Gdańska Dioceses. d Data concerns 2008. e Data concerns 2007. f Data concerns 2006.

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 3 miesięcy (do IV kwartału 2006 r. – powyżej 2 miesięcy), jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie nie obejmuje ludności zamieszkałej w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Od I kwartału 2003 r. wyniki BAEL uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, w związku z czym nie są w pełni porównywalne z danymi z lat poprzednich.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- a) wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,

- b) miały pracę, ale jej nie wykonywały:
 - z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego,
 - z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy oraz od 2006 r. powyżej 3 miesięcy i dotyczyła osób, które były pracownikami najemnymi i w tym czasie otrzymywały co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;

2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15-74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- a) w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
- b) w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
- c) były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 was compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is surveyed each week during the course of every quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for longer than 3 months (until the fourth quarter 2006 – for longer than 2 months) except for persons whose absence results from the type of their job. The survey does not include the population inhabited in collective accommodation establishments.

Since the 1 quarter of 2003 the results of the LFS have been generalized on the basis of the balances of the population compiled on the results of the National Population and Housing Census 2002. Due to this fact, the data is not fully comparable to the data for previous years.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive persons is a job, i.e. the fact of performing, holding or looking for a job.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- a) performed for at least one hour any work generating earnings or income, i.e. were employed as a paid employee, worked on their own (or leased) agricultural farm, conducted own economic activity beyond agriculture, or assisted (without wages or salaries) in conducting a family agricultural farm or family economic activity beyond agriculture,
- b) had work but did not perform it:
 - due to illness, maternity leave or vacation,
 - due to other reasons, but the break in employment did not exceed 3 months and since 2006 exceeded 3 months and concerned persons who were paid employees and during that period received at least 50% of the current wages and salaries;

2) **unemployed persons** are persons aged 15-74 who simultaneously fulfil three conditions:

- a) were not employed within the reference week,
- b) actively sought work within a 4-week period (the last week being the reference week),
- c) were available for work within a fortnight after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period.

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

Stopę bezrobocia w badanym okresie obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo ogółem oraz danej grupy.

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników reprezentacyjnego badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w tabl. 1 i 2 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; patrz ust. 5 na str. 111,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolą i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia, lub przedłużonym czasem pracy, np. dozorca mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

3. Activity rate is calculated as the share of economically active persons in the total population (aged 15 and more) or in a given group.

Employment rate is calculated as the share of employed persons in the total population (aged 15 and more) or in a given group.

Unemployment rate for a survey period was calculated as the relation of the number of unemployed persons to the total economically active population or to a given group.

4. Due to rounding-off results of the Labour Force Survey (LFS), sums of components in tables 1 and 2 may differ from the amount given in the item "total".

Employment

1. Data was compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employed persons** concerns persons performing work providing earnings or income and includes:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment or election) or service relation;
- 2) employers and self-employed workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e. working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; see item 5 on page 111,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed workers, e.g. persons doing freelance work;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives, other cooperatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Dane dotyczące **pracujących** według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane o pracujących uwzględniają **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** wyznaczonych: do 2001 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996; od 2002 r. – na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002. Dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Od 2002 r. do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie zalicza się osób pracujących:

- 1) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
- 2) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w **głównym miejscu pracy** bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zlecającego zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o pracujących według stanu w dniu 31 XII, które do 2000 r. opracowywano zaliczając do odpowiednich sekcji części składowe jednostek prawnych zgodnie z ich rodzajem działalności.

11. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

4. Data concerning **employed persons** as of 31 Dec is presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main workplace**.

5. Data regarding employment concerns **persons employed on private farms in agriculture** estimated: until 2001 – on the basis of the results of the Agricultural Census 1996; since 2002 – on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002. Data since 2002 has not been fully comparable to the data for previous years. Since 2002 in the employed on private farms there have not been included persons working:

- 1) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **only** for their own needs,
- 2) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **only** or **mainly** for their own needs.

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concerns:

- 1) **employment as of 31 Dec** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main workplace without converting them into full-time paid employees;
- 2) **average paid employment** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing work and which is performed outside its facilities.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, whose scope of activity is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. Data does not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Data grouped according to sections was compiled using the **enterprise method**, excluding information regarding employment as of 31 Dec, which until 2000 was compiled by component parts of legal entities, based on the kind of activity, in the appropriate sections.

11. In table 3 data is presented by actual workplace of employed person, however, in other tables – by seat of management of unit.

12. Dane w tabl. 4-9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

13. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełno-zatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny.

Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy, łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII roku poprzedniego.

14. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

12. *Data in tables 4-9 does not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, private farms in agriculture, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.*

13. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees. The data concerns the **number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be higher than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time.

Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of agreements between entities as well as persons returning to and leaving work within the framework of childcare leaves and unpaid vacations and rehabilitation.

Hire (termination) rate was calculated as the ratio of the number of hires reduced in the number of persons returning to work from childcare leaves and unpaid vacations (or the number of terminations reduced in the number of persons granted childcare leaves and unpaid vacations) during a survey period to the number of persons employed as of 31 Dec of the previous year.

14. *Data regarding school leavers starting work for the first time concerns full-time paid employees (excluding seasonal and temporary employees).*

Bezrobocie

1. Dane o **liczbie bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami, obejmują osoby niezatrudnione i niewykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych (do 2006 r. wieczorowych, zaocznych lub eksternistycznych), zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat,
- nie ukończyły: kobiety – 60 lat, mężczyźni – 65 lat,

Unemployment

1. *Data regarding registered unemployed persons, in accordance with the Law on Promotion of Employment and Labour Market Institutions dated 20 Apr 2004, in force since 1 Jun 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001) with later amendments includes persons who are not employed and not performing any other kind of paid work, able and ready to take full-time paid employment obligatory for a given job or service (or in case of disabled persons – able and ready to take work comprising not less than a half of working time), are not attending a school with the exception of schools for adults (or taking an extramural exam with the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme (until 2006 in the evening, weekend or extramural education system) and registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence, and seeking employment or other kind of paid work if they, among others:*

- are aged 18 or more,
- are aged less than 60 – women, less than 65 – men,

- nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie podjęły pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego,
- nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Do 31 V 2004 r. obowiązywała ustawa z 14 XII 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 58, poz. 514, z późniejszymi zmianami).

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów. Dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących – lokalizacja miejsca pracy.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) z późniejszymi zmianami. Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

- *did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social pension, are not receiving a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick or maternity benefit,*
- *are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha,*
- *did not undertake non-agricultural activity from the date stated in register application to the date of termination of activity registration or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers,*
- *are not temporarily under arrest or not serving a prison sentence,*
- *do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work, excluding income generated from money gathered on bank accounts,*
- *do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit,*
- *do not receive, on the basis of the regulation concerning family allowances, a nursing allowance or an allowance supplementary to a family benefit due to single parenthood,*
- *do not receive a training allowance after termination of employment.*

Until 31 May 2004 the obligatory was the Law on Employment and Combating Unemployment dated 14 Dec 1994 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 58, item 514, with later amendments).

2. Registered unemployment rate was calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as a part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the results of censuses. Since 2002 data has not been fully comparable to the data for previous years.

The data on the unemployed is collected according to their place of residence or stay, while the data on the employed – according to address of their place of work. Therefore the unemployment rates are not exactly precise.

3. Information concerning Labour Fund expenditure is given according to the Law dated 20 Apr 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 Jun 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001) with later amendments. Pre-retirement benefits and allowances since 1 Aug 2004 have been financed from the state budget (on the basis of the Law dated 30 Apr 2004 on Pre-retirement Benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252); until 31 Jul 2004 were financed from the Labour Fund means.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane opracowano na podstawie statystycznych kart wypadków przy pracy oraz sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) w przypadku poszkodowanych w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagle zdarzenie powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe,
- wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania,
- pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie,
- odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium,
- wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni,
- wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług,
- wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej,
- wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi,
- odbywania zastępczych form służby wojskowej,
- nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes also accidents treated equally to accidents at work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data was compiled on the basis of statistical reports of accidents at work as well as on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) in cases of persons injured on private farms in agriculture.

Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employer, even without instructions,
- when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of employment contract.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the Law on Social Insurance by Virtue of Accidents at Work and Occupational Diseases if the employee had such an accident:

- during a business trip,
- during a training within the scope of common self-defence,
- while performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- practising sports during competitions and trainings by a person receiving a sports scholarship,
- performance of paid work in the time of serving a prison sentence or being temporarily under arrest,
- carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries,
- undergoing – on the basis of appointment issues by powiat labour office – training or internship connected with a scholarship received by school-leavers,
- performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives,
- performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services,
- performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them,
- clergy performance of religious activities or activities connected with entrusted priestly or monastic functions,
- serving supplementary forms of military service,
- education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie rejestrowane przez oddziały KRUS dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpezenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według wydarzeń je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy (do 2004 r. określane jako wydarzenia bezpośrednio powodujące urazy) pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

5. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych; łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo; handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy; działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych; pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkolnictwa wyższego); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (oprócz pomocy społecznej bez zakwaterowania); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

Each accident, regardless whether the person was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

Accidents at work on private farms in agriculture, registered by branches of the ASIF concern only those accidents for which the person injured received a one-off compensation within a given year due to permanent or long-term health damage.

2. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e. loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems disrupting primary bodily functions as well as incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. Fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

4. Accidents at work are classified, i.a. according to contact – mode of injury which directly causes them (describing the type of contact of the person with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but the most frequently it is the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact – Mode of Injury (until 2004 defined as events directly causing injury) since 2005 has been grouped according to the EUROSTAT recommendation.

5. Information regarding persons working in hazardous conditions with factors harmful to health is compiled on the basis of reports. Data concerns persons:

1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture; hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in regard to scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in regard to rental and leasing activities; travel agency, tour operator reservation service and related activities; other cleaning activities); education (in regard to higher education); human health and social work activities (excluding social work activities without accommodation); other service activities (in regard to repair of computers and personal and household goods);

2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłkniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

6. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 20 podaje się od 2003 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VII 2002 r. (Dz. U. Nr 132, poz. 1115), w związku z czym dane według rodzajów chorób od 2003 r. są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

7. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

6. *A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the work environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 20 have been given since 2003 in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Jul 2002 (Journal of Laws No. 132, item 1115), so data by the type of diseases since 2003 has not been comparable to the data for previous years.

7. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical Information and Report" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (67). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2008		2009				SPECIFICATION
	przeciętne roczne annual averages		kwartaly quarters						
			I	II	III	IV			
LUDNOŚĆ w tys.	895	972	972	961	967	986	974	POPULATION in thous.	
Mężczyźni	433	463	464	453	464	478	460	Men	
Kobiety	463	508	508	508	503	508	514	Women	
Aktywni zawodowo	502	531	533	519	533	552	529	Economically active persons	
mężczyźni	276	290	292	283	295	304	285	men	
kobiety	226	240	242	237	238	248	244	women	
Pracujący	430	497	496	477	495	516	494	Employed persons	
mężczyźni	240	272	271	260	276	284	264	men	
kobiety	190	225	225	216	220	232	230	women	
Bezrobotni	72	34	38	42	38	36	34	Unemployed persons	
mężczyźni	36	18	21	22	19	20	20	men	
kobiety	37	16	17	20	19	16	14	women	
Bierni zawodowo	393	441	439	442	433	434	446	Economically inactive persons	
Mężczyźni	157	173	172	170	169	174	176	Men	
Kobiety	236	268	266	272	264	260	270	Women	
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	56,1	54,6	54,8	54,0	55,1	56,0	54,3	ACTIVITY RATE in %	
mężczyźni	63,7	62,6	62,9	62,5	63,6	63,6	62,0	men	
kobiety	48,8	47,2	47,6	46,7	47,3	48,8	47,5	women	
Miasta	55,2	54,7	55,0	54,9	55,0	55,6	54,9	Urban areas	
Wieś	57,3	54,7	54,5	52,7	55,5	56,4	53,3	Rural areas	
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	48,0	51,1	51,0	49,6	51,2	52,3	50,7	EMPLOYMENT RATE in %	
mężczyźni	55,4	58,7	58,4	57,4	59,5	59,4	57,4	men	
kobiety	41,0	44,3	44,3	42,5	43,7	45,7	44,7	women	
Miasta	45,3	50,8	50,3	49,5	50,6	50,9	50,3	Urban areas	
Wieś	51,6	51,8	52,2	49,9	52,3	54,4	51,5	Rural areas	

TABL. 1 (67). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ (dok.)**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009				SPECIFICATION	
	przeciętne roczne annual averages			kwartaly quarters				
				I	II	III		IV
STOPA BEZROBOCIA w %	14,3	6,4	7,1	8,1	7,1	6,5	6,4	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	13,0	6,2	7,2	7,8	6,4	6,6	7,0	men
kobiety	16,4	6,7	7,0	8,4	8,0	6,5	5,7	women
Miasta	17,6	7,2	8,7	10,2	8,0	8,4	8,2	Urban areas
Wieś	9,9	5,2	4,7	5,4	5,9	3,7	3,5	Rural areas

TABL. 2 (68). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU
ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2009 R.**
**ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE
AND EDUCATIONAL LEVEL IN THE FOURTH QUARTER OF 2009**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Population					Współ- czynnik aktywności zawodowej Activity rate	Wskaźnik zatrud- nienia Employ- ment rate	Stopa bezrobocia Unemploy- ment rate
	ogółem grand total	aktywni zawodowo economically active			bierni zawodowo economy- cally inactive			
		razem total	pracujący employed	bezro- botni unem- ployed				
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	974	529	494	34	446	54,3	50,7	6,4
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
w tym w wieku produkcyj- nym ^a	706	518	483	34	188	73,4	68,4	6,6
of which at working age ^a								
15-24 lata	160	49	43	6	110	30,6	26,9	12,2
25-34	170	145	135	9	25	85,3	79,4	6,2
35-44	146	133	127	6	13	91,1	87,0	4,5
45-54	179	148	140	9	31	82,7	78,2	6,1
55 lat i więcej	319	54	50	.	265	16,9	15,7	7,4
and more								
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	174	139	135	5	35	79,9	77,6	3,6
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	233	157	145	12	77	67,4	62,2	7,6
Średnie ogólnokształcące	100	48	43	5	53	48,0	43,0	10,4
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	180	127	118	10	53	70,6	65,6	7,9
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego ..	286	58	54	.	228	20,3	18,9	6,9
Lower secondary, primary, incomplete primary and without school education								

a Mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

U w a g a. Ze względu na reprezentacyjną metodę badania, zalecana jest ostrożność w posługiwaniu się danymi o wartości mniejszej niż 15 tys. W tablicy w przypadku danych mniejszych niż 5 tys. nie podano konkretnych wartości z powodu wysokiego losowego błędu próby; dane te zastąpiono znakiem umownym „.” (kropka).

a Men aged 18-64, women aged 18-59.

N o t e. Due to the representative method of the survey it is advisable to use the data concerning values up to 15 thous. with due care. In the table, in the case of the data up to 5 thous., precise values have not been specified due to the high probability of sample error; such data has been replaced with the symbol of „.” (full stop).

Pracujący Employment

TABL. 3 (69). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009			
					ogółem total	sektor pu- bliczny public sector	sektor pry- watny private sector	z ogółem – kobiety of total – women
OGÓŁEM TOTAL	387933	394435	410827	418845	409005	92740	316265	189429
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	139559	139414	139720	139057	138788	1539	137249	56349
w tym uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo ^Δ <i>of which crop and animal production, hunting^Δ</i>	136068	117	135951	55920
Przemysł <i>Industry</i>	59243	61832	67374	66481	62179	4900	57279	20445
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	501	348	693	789	789	–	789	109
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	52402	54887	60017	58995	54869	753	54116	19091
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3371	3696	3631	3570	3562	1931	1631	688
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2969	2901	3033	3127	2959	2216	743	557
Budownictwo <i>Construction</i>	13271	14949	16889	19561	18886	662	18224	1901
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ... <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	50596	50698	55508	58323	55038	308	54730	29053
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	15502	16215	16652	17428	16476	8235	8241	3796
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	4440	4792	4960	5531	5125	505	4620	3603
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3065	2825	3303	3608	3400	273	3127	1197
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	7051	7144	7087	7544	6706	1218	5488	4774
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3766	3881	3921	3867	3833	809	3024	1911
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	6636	6891	7233	8017	7272	1018	6254	3623
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	5632	5529	5968	6086	6065	174	5891	2393

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 111.

^a By the actual workplace and kind of activity; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data; see general notes, item 5 on page 111.

TABL. 3 (69). **PRACUJĄCY^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009			
					ogółem total	sektor pu- bliczny public sector	sektor pry- watny private sector	z ogółem – kobiety of total – women
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	18405	18611	19227	19774	20871	20855	16	12304
Edukacja	31784	31948	32138	32432	33368	31595	1773	25468
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21109	21439	22211	22404	22454	17597	4857	17956
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3305	3491	3715	3711	3658	3028	630	2110
Pozostała działalność usługowa	4851	4776	4921	5021	4886	24	4862	2546

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 111.

^a By the actual workplace and kind of activity; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data; see general notes, item 5 on page 111.

TABL. 4 (70). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total				
		kobiety women	zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	agenci agents	właściciele, współwła- ściciele i pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>	
OGÓŁEM	2000	197527	102263	194016	1068	1953
TOTAL	2005	179113	92536	176684	427	1821
	2008	190466	97127	188075	142	2095
	2009	182873	94921	180487	316	1928
sektor publiczny		84844	56112	84839	5	–
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		98029	38809	95648	311	1928
<i>private sector</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		2360	578	2217	–	8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 4 (70). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total			
		kobiety women	zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwła- ściciele i pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers
Przemysł Industry	49482	16960	48797	70	608
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	617	72	611	-	#
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	42964	15778	42286	70	601
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3239	609	3239	-	-
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2662	501	2661	-	#
Budownictwo Construction	9624	1132	9393	-	231
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	25590	12386	24903	24	663
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	5361	787	5270	-	91
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2644	1945	2539	-	105
Informacja i komunikacja Information and communication	1115	463	1101	-	14
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3622	2887	3402	217	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2886	1423	2880	-	6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2066	1137	2019	-	47
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	3160	954	3139	-	21
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	20409	11889	20404	5	-
Edukacja Education	32400	24914	32389	-	11
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	18712	15329	18607	-	105
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	3085	1876	3083	-	#
Pozostała działalność usługowa Other service activities	357	261	344	-	13

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 5 (71). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009
OGÓŁEM TOTAL	173387	174764	180334	185379	179070
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	2297	2234	2319	2136	1924
Przemysł <i>Industry</i>	48255	48750	51228	53060	49239
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	434	429	621	769	649
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	42121	42525	44743	46365	42691
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3340	3431	3407	3284	3240
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	2360	2365	2457	2642	2660
Budownictwo <i>Construction</i>	6827	7260	7900	9025	9284
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	21640	22672	24432	25828	24546
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	7692	7333	7714	8322	5318
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	2021	2065	2150	2331	2383
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1744	1400	1235	965	1048
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4448	4294	4314	4179	3483
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2983	2902	2862	2852	2779
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1297	1324	1477	1702	1974
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	3957	3790	2969	2692	2928
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	17756	18116	18552	19110	20237
Edukacja <i>Education</i>	31782	31806	31895	31876	32331
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	17705	17848	18147	18138	18421
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2551	2663	2798	2825	2891
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	432	307	342	338	285

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 6 (72). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYEES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2000	183834	95388	10182	5426
TOTAL 2005	165219	85369	11465	6233
..... 2008	175848	89506	12227	6878
..... 2009	167741	86964	12746	7022
sektor publiczny public sector	78067	51945	6772	4165
sektor prywatny private sector	89674	35019	5974	2857
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	1808	476	409	63
Przemysł Industry	46283	15696	2514	1014
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	599	68	12	3
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	39911	14563	2375	967
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3211	595	28	14
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2562	470	99	30
Budownictwo Construction	9032	951	361	127
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	23838	11499	1065	659
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	5144	723	126	40
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2180	1639	359	259
Informacja i komunikacja Information and communication	1025	421	76	38
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3250	2591	152	120
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2654	1289	226	132
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	1883	1056	136	69
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2610	763	529	187
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	19528	11515	876	372
Edukacja Education	28054	22098	4335	2810
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	17712	14599	895	651
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	2566	1531	517	344
Pozostała działalność usługowa Other service activities	174	117	170	137

a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki. b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

a In the main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit. b Including seasonal and temporary employees.

TABL. 7 (73). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
 HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	zmieniający pracę persons changing work	powracający z urlopów wychowaw- czych i bez- płatnych persons re- turning from childcare leaves and unpaid vacations		
OGÓŁEM	2000	34387	14057	4501	15065	1148	17,5
TOTAL	2005	35322	14276	6419	15300	723	21,4
.....	2008	40341	16627	8433	7363	855	22,9
.....	2009	27885	11759	4407	14077	577	16,0
sektor publiczny		8651	5129	1626	3968	250	10,9
public sector							
sektor prywatny		19234	6630	2781	10109	327	20,2
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		250	93	82	100	#	12,8
Przemysł		8223	2683	1307	3841	168	16,0
Industry							
górnictwo i wydobywanie		300	33	10	52	-	68,6
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		7343	2566	1166	3488	160	16,2
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		162	27	11	121	#	4,9
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities		418	57	120	180	#	16,2
Budownictwo		2714	167	326	1481	9	30,0
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		5618	2612	822	3361	118	23,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		883	80	77	547	13	16,3
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		448	342	70	178	16	19,2
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		199	100	70	92	#	20,1
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		246	158	44	138	10	6,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		256	122	27	121	4	9,4
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		298	157	62	148	9	15,1
Professional, scientific and technical activities							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 7 (73). **PRZYJĘCIA DO PRACY^a** (dok.)
HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	zmiennający pracę persons changing work	powracający z urlopów wychowaw- czych i bez- płatnych persons re- turning from childcare leaves and unpaid vacations	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1023	208	35	575	4	41,0
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	3027	1502	583	1219	66	15,5
Edukacja Education	2579	1991	349	1357	55	9,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	1719	1308	461	719	88	9,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	356	201	79	181	11	13,8
Pozostała działalność usługowa Other service activities	46	35	13	19	#	24,9

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

 TABL. 8 (74). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total					Współ- czynnik zwolnień w % Termi- nation rate in %	
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych i bezplat- nych taking childcare leaves and unpaid vacations		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee				
OGÓŁEM	2000	41749	17750	10986	3825	2419	1641	21,1
TOTAL	2005	32089	12998	3867	3151	1961	1333	19,0
	2008	38217	14451	4971	5749	2871	1330	21,4
	2009	29968	11515	5929	1961	1481	787	17,1
sektor publiczny public sector		7600	4204	420	221	889	256	9,5
sektor prywatny private sector		22368	7311	5509	1740	592	531	23,3

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 8 (74). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (cd.)
 TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych i bezpłat- nych taking childcare leaves and unpaid vacations	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	371	149	81	#	35	5	18,9
Przemysł <i>Industry</i>	11544	3409	3603	735	389	283	22,3
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	133	11	37	#	12	#	30,0
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	10803	3293	3483	718	285	279	23,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	210	44	28	#	71	#	6,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	398	61	55	12	21	#	15,6
Budownictwo <i>Construction</i>	2646	135	329	139	68	13	29,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	5297	2448	1105	610	111	189	21,7
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	1018	119	167	83	65	15	18,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	505	362	86	44	10	16	21,7
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	161	78	16	22	#	#	16,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	434	290	68	21	28	12	12,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	256	106	30	12	27	#	9,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	320	151	36	45	17	12	16,1
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	884	178	133	36	15	#	35,5

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 8 (74). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z ogółem Of total					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych i bezpłat- nych taking childcare leaves and unpaid vacations	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	2504	1157	76	43	289	77	12,7
Edukacja Education	2244	1642	107	74	274	65	7,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	1459	1112	62	77	120	87	7,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	276	144	19	13	28	8	10,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	49	35	11	#	#	-	27,7

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

 TABL. 9 (75). **ABSOLWENCI PODEJMUJĄCY PIERWSZĄ PRACĘ^a**
SCHOOL LEAVERS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z ogółem – absolwenci szkół Of total – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- -secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2000	4057	1856	1176	1303	494	1084
TOTAL	2005	5460	2468	1963	1713	797	987
.....	2008	7496	3253	1836	1711	756	3193
.....	2009	3380	1706	1536	808	430	606
sektor publiczny public sector	1356	908	910	215	140	91	
sektor prywatny private sector	2024	798	626	593	290	515	

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 9 (75). ABSOLWENCI PODEJMUJĄCY PIERWSZĄ PRACĘ^a (dok.)
SCHOOL LEAVERS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z ogółem – absolwenci szkół Of total – school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .. <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	63	28	12	24	7	20
Przemysł	937	302	240	297	109	291
<i>Industry</i>						
górnictwo i wydobywanie	7	2	3	2	–	2
<i>mining and quarrying</i>						
przetwórstwo przemysłowe	848	289	219	269	101	259
<i>manufacturing</i>						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	11	1	6	5	–	–
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...	71	10	12	21	8	30
<i>water supply; sewerage, waste mana- gement and remediation activities</i>						
Budownictwo	232	34	91	56	15	70
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	593	287	150	200	126	117
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa	36	9	19	9	1	7
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	47	36	11	12	13	11
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja	55	22	33	12	9	1
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...	42	28	31	5	6	–
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	27	16	16	4	1	6
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43	26	39	3	1	–
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	32	7	12	10	9	1
<i>Administrative and support service activities</i>						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	466	306	273	66	70	57
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>						
Edukacja	300	235	249	29	19	3
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	426	322	316	65	29	16
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	73	40	43	15	12	3
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa	8	8	1	1	3	3
<i>Other service activities</i>						

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 112; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 12 on page 112; by seat of management of unit.

TABL. 10 (76). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE^a
 JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 Dec)			nowo utworzone newly created		zlikwidowane liquidated	
	ogółem total	w tym nowo utworzo- ne of which newly created	z ogółem w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jednost- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM 2008 TOTAL 2009	1228 949	152 270	742 531	9336 10071	6710 6194	.	.
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	11	2	–	116	36	145	74
Przemysł <i>Industry</i>	185	72	129	3456	1819	2999	2594
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	–	–	–	19	9	9	5
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	179	72	123	3226	1616	2796	2408
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	3	–	3	41	36	77	72
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	3	–	3	170	158	117	109
Budownictwo <i>Construction</i>	27	–	27	1249	843	1435	855
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	326	94	33	1752	1066	1655	1087
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	26	7	15	420	116	528	299
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	5	1	5	157	88	126	90
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	7	–	4	144	113	65	54
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4	–	–	191	151	72	56
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9	–	9	52	40	76	54
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	23	15	13	250	95	245	104
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... <i>Administrative and support service activities</i>	8	5	4	114	38	211	167
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	158	56	156	700	692	239	237
Edukacja <i>Education</i>	28	1	28	673	613	548	476
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	80	11	80	516	323	86	56
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	52	6	28	210	128	120	72
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	–	–	–	71	33	58	38

^a Według siedziby zarządu jednostki.

^a By seat of management of unit.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (77). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE
AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Bezrobotni zarejestrowani	79232	73193	45821	61169	Registered unemployed persons
mężczyźni	37689	36374	22726	33020	men
kobiety	41543	36819	23095	28149	women
Oferty pracy	63	193	272	286	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	1258	379	168	214	Unemployed persons per job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS					
Dotychczas niepracujący	23,8	27,4	26,3	26,0	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	6,2	2,3	1,6	2,9	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	18,5	11,5	13,9	14,1	Possessing benefit rights
Pozostający bez pracy ^a dłużej niż 1 rok	44,5	46,7	32,6	27,8	Out of job ^a for longer than 1 year
W % IN %					
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b	13,8	15,6	9,7	12,8	Registered unemployment rate ^b

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. b Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 113.

a From the date of registering in a labour office. b See general notes, item 2 on page 113.

TABL. 12 (78). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM
UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	75208	81066	75550	90955	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych:					of number of newly registered unemployed persons:
Kobiety	33777	37308	36664	40915	Women
Dotychczas niepracujący	22407	28997	24785	28507	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	5500	702	551	2148	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	68729	83998	78525	75607	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych wyrejestrowanych:					of number of persons removed from unemployment rolls:
Kobiety	30944	38427	39661	35861	Women
Z tytułu podjęcia pracy	30952	32691	28422	26906	Received jobs

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 13 (79). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
 Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2008		2009	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
O G Ó Ł E M T O T A L								
O G Ó Ł E M T O T A L	79232	41543	73193	36819	45821	23095	61169	28149
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	23262	12324	18318	9369	10070	5521	14946	7224
25-34	21084	12336	19297	10783	12192	6798	16891	8693
35-44	19573	10550	14595	8009	8043	4314	10250	4940
45-54	13281	5997	16927	7788	11131	5443	13236	5877
55 lat i więcej and more	2032	336	4056	870	4385	1019	5846	1415
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	2502	1577	5321	3536	4595	2894	6699	4119
Policealne i średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	18648	12370	17677	10612	10418	6079	14047	7346
Średnie ogólnokształcące General secondary	5748	4540	6430	4541	5097	3464	7299	4528
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	26819	12088	20930	8844	11516	4769	15259	5508
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	25515 ^a	10968	22835	9286	14195	5889	17865	6648
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^b BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^b								
3 miesiące i mniej months and less	18560	7116	18341	7967	17583	7900	20357	8623
3-6	12207	6434	10483	5490	7430	3902	11260	5303
6-12	13198	6689	10170	4742	5885	3054	12541	5556
12-24	16119	8366	10119	5048	5126	2691	8792	4259
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	19148	12938	24080	13572	9797	5548	8219	4408

^a Bez wykształcenia gimnazjalnego. ^b Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3-6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

^a Excluding lower secondary education. ^b From the date of registering in a labour office; intervals were shifted upward, e.g. persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included in the 3-6 interval.

TABL. 13 (79). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2008		2009	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG STAŻU PRACY BY WORK SENIORITY								
Bez stażu pracy No work seniority	18873	10664	20024	10977	12064	6951	15928	8183
Ze stażem pracy ^c : With work seniority ^c :								
1 rok i mniej year and less	22361	12167	11467	6493	6969	3881	9280	5006
1-5	13388	6499	14044	6456	9087	4290	13055	5732
5-10	7941	4165	8764	4307	5316	2488	6912	2978
10-20	10762	5825	10757	5611	6565	3275	8189	3711
20-30	5571	2204	7126	2809	4706	1870	6002	2090
powyżej 30 lat more than 30 years	336	19	1011	166	1114	340	1803	449

^c Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1-5 uwzględniono osoby ze stażem pracy 1 rok i 1 dzień do 5 lat.

^c Intervals were shifted upward, e.g. persons with work seniority from 1 year and 1 day to 5 years were included in the 1-5 interval.

TABL. 14 (80). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU^a**

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	5127	2404	2103	1970	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	2410	1285	1220	1233	of which women
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	993	1716	1551	1881	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety	358	786	625	813	of which women
Rozpoczynający szkolenie	3484	3387	4352	4274	Persons starting training
w tym kobiety	1689	1550	1912	1599	of which women

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 15 (81). WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a
 EXPENDITURE OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł			w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	118819,5	141640,4	206293,8	100,0	TOTAL
w tym:					of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	59771,0	40081,8	66381,2	32,2	Unemployment benefits
w tym składka na ubezpieczenia społeczne	14587,2	8176,2	12976,3	6,3	of which social security fees
Szkolenia	3879,3	6057,2	8909,7	4,3	Training
Pożyczki oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy ...	9781,1	26666,3	41618,2	20,2	Loans and means for starting economic activity and equipping workstations
Prace interwencyjne	6513,4	8370,3	8487,1	4,1	Intervention works
Roboty publiczne	7536,9	10104,1	12332,1	6,0	Public works
Staże	17905,9	30391,3	46045,4	22,3	Interships

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 113.

^a See general notes, item 3 on page 113.

Warunki pracy

Work conditions

 TABL. 16 (82). POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
 PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym w wypadkach Of which in				Z ogółem – w wypadkach ciężkich Of total – in serious accidents	SPECIFICATION
		śmiertelnych fatal accidents	powodujących niezdolność do pracy accidents resulting in an inability to work				
			1-3 dni days	4-29 ^b	30 dni i więcej ^c days and more ^c		
OGÓŁEM							TOTAL
2000	2421	9	28	1058	1244	52	
2005	2122	13	10	927	1092	37	
2008	2642	20	20	1180	1312	24	
2009	2083	9	19	917	1062	22	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	28	–	1	12	15	–	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	749	–	4	332	398	10	Industry
górnictwo i wydobywanie	13	–	–	2	11	–	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe ..	664	–	4	300	348	9	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	35	–	–	13	22	1	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	37	–	–	17	17	–	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	173	5	7	56	101	2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	319	1	4	171	132	4	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	145	1	–	54	88	2	Transportation and storage

^a Zgłoszonych w danym roku. ^b, ^c W 2000 r.: ^b – 4-28 dni, ^c – 29 dni i więcej.

^a Registered in a given year. ^{b, c} In 2000: ^b – 4-28 days, ^c – 29 days and more.

TABL. 16 (82). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym w wypadkach <i>Of which in</i>				Z ogółem – w wypadkach ciężkich <i>Of total – in serious accidents</i>	SPECIFICATION
		śmier- telnych <i>fatal accidents</i>	powodujących niezdolność do pracy <i>accidents resulting in an inability to work</i>				
			1-3 dni <i>days</i>	4-29 ^b <i>days</i>	30 dni i więcej ^c <i>days and more^c</i>		
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17	–	–	8	8	–	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	7	–	–	4	3	–	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	14	–	1	5	7	–	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ ..	22	–	1	9	12	–	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10	–	–	4	6	1	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	41	1	–	22	17	–	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	123	–	–	56	59	1	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	182	–	–	81	87	2	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	228	–	1	92	117	–	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	18	1	–	10	6	–	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	7	–	–	1	6	–	<i>Other service activities</i>

a Zgłoszonych w danym roku. b, c W 2000 r.: b – 4-28 dni, c – 29 dni i więcej.

a Registered in a given year. b, c In 2000: b – 4-28 days, c – 29 days and more.

TABL. 17 (83). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami
indywidualnymi w rolnictwie)**
**CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private
farms in agriculture)**

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym <i>Of which</i>						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agri- culture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budow- nictwo <i>construc- tion</i>	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	transport i gospo- darka maga- zynowa <i>transporta- tion and storage</i>	opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>human health and social work activities</i>
			razem <i>total</i>	w tym przetwór- stwo prze- mysłowe <i>of which manu- facturing</i>				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY
CONTACT – MODE OF INJURY

OGÓŁEM	2005	2122	39	832	744	152	274	125	222
TOTAL	2006	2355	39	928	797	193	272	136	302
	2007	2451	48	1012	913	194	334	114	244
	2008	2642	38	1082	976	196	416	158	241
	2009	2083	28	749	664	173	319	145	228
w tym: of which:									
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi		58	–	28	27	2	10	4	6
<i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>									

a Zgłoszonych w danym roku.

a Registered in a given year.

TABL. 17 (83). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (cd.)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budownictwo construction	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo prze- mysłowe of which manu- facturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT – MODE OF INJURY (cont.)									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>	5	–	–	–	2	–	–	3	
Zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt <i>Horizontal or vertical impact with or against a stationary object (the victim is in motion)</i>	676	8	202	177	60	84	52	99	
Uderzenie przez obiekt w ruchu <i>Struck by object in motion, collision with</i>	406	6	173	158	35	86	22	22	
w tym: of which:									
spadający obiekt <i>falling object</i>	182	4	81	75	18	39	9	10	
obracający się, poruszający się, transportowany obiekt <i>rotating, moving, transported object</i>	77	–	35	33	8	26	–	–	
kolizja z poruszającym się obiektem, włączając pojazdy, kolizja z osobą <i>collision with an object, including vehicles, collision with a person</i>	57	1	14	14	1	9	9	7	
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym <i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>	314	4	152	147	25	54	16	14	
Uwięzienie, zmiżdżenie <i>Trapped, crushed etc.</i>	146	1	78	70	17	25	9	4	
Obciążenie fizyczne lub psychiczne <i>Physical or mental stress</i>	246	3	66	52	21	28	19	42	
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Bite, kick etc. (animal or human)</i>	47	4	7	2	–	4	7	15	
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS									
OGÓŁEM	2005	4151	80	1775	1607	319	552	230	384
TOTAL	2006	4618	83	1961	1722	408	568	232	510
	2007	5067	99	2234	2070	417	751	208	462
	2008	5398	72	2381	2205	417	885	257	461
	2009	4064	54	1608	1439	342	645	228	433
Niewłaściwy stan czynnika materialnego <i>Inappropriate condition of material agents</i>	339	3	141	124	30	51	19	21	
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>									
pracy <i>work</i>	196	1	91	82	25	40	2	19	
stanowiska pracy <i>work post</i>	191	1	86	75	16	36	9	12	

^a Zgłoszonych w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (83). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work activities
			razem total	w tym przetwór- stwo prze- mysłowe of which manu- facturing				
PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.) CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)								
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikami materialnym <i>Absence or inappropriate use of material agents</i>	323	3	168	157	37	57	11	16
Nieuzywanie sprzętu ochronnego .. <i>Not using protective equipment</i>	52	–	22	21	5	10	–	4
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	265	4	139	125	16	52	13	18
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>	142	2	26	16	14	11	6	55
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika <i>Incorrect employee action</i>	2291	35	889	799	182	343	150	238
Inna przyczyna <i>Other cause</i>	265	5	46	40	17	45	18	50

^a Zgłoszonych w danym roku. ^b Spowodowany m.in. nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a. sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (84). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	3544	1803	1549	1566	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	16	8	9	10	of which fatal accidents
Wypadki powodujące urazy:					Contact – Mode of Injury:
upadek osób	1753	817	603	650	persons falling
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	249	148	116	126	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	84	51	31	36	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	416	236	200	174	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	638	388	387	383	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:					influence of:
skrajnych temperatur	21	9	8	5	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	5	3	2	2	hazardous materials
inne wydarzenia	378	151	202	190	other events

TABL. 19 (85). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with						
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery		
	ogółem grand total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 employees of total surveyed								
OGÓŁEM	2000	94,7	77,3	57,3	43,2	27,4	25,3	10,0	8,8
TOTAL	2005	78,0	58,1	42,7	29,1	22,1	20,2	13,2	8,8
	2008	71,0	63,1	44,4	41,1	17,3	14,6	9,2	7,4
	2009	63,6	55,7	30,8	26,5	23,8	22,4	9,0	6,8
sektor publiczny		92,1	87,2	36,8	32,5	51,6	51,5	3,7	3,3
public sector									
sektor prywatny		52,0	42,8	28,3	24,0	12,4	10,6	11,2	8,3
private sector									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		57,1	34,4	33,9	21,7	10,1	10,1	13,1	2,5
Agriculture, forestry and fishing									
Przemysł		73,2	61,3	42,3	36,6	15,0	12,6	15,8	12,2
Industry									
górnictwo i wydobywanie		38,8	27,5	27,5	27,5	11,3	–	–	–
mining and quarrying									
przetwórstwo przemysłowe		82,4	69,0	48,5	41,8	16,1	13,5	17,7	13,7
manufacturing									
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...		6,7	5,2	2,2	2,2	0,5	0,5	4,0	2,5
electricity, gas, steam and air conditioning supply									
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		40,9	36,4	11,6	11,6	21,0	19,1	8,3	5,6
water supply; sewerage, waste management and remediation activities									
Budownictwo		36,2	27,2	9,7	6,1	16,4	14,4	10,1	6,6
Construction									
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		19,0	16,9	9,6	8,5	7,1	6,7	2,3	1,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ									
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		156,5	156,1	39,7	39,7	109,2	109,2	7,6	7,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		13,4	13,4	2,7	2,7	5,4	5,4	5,4	5,4
Administrative and support service activities									
Edukacja		22,4	22,4	20,9	20,9	–	–	1,5	1,5
Education									
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		91,8	83,0	40,6	32,1	50,9	50,6	0,3	0,3
Human health and social work activities									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e. the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concerns entities employing more than 9 persons.

TABL. 20 (86). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	2000	2005	2008	2009	DISEASES
OGÓŁEM	255	183	135	111	TOTAL
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa		1	–	–	Acute and chronic intoxications and their sequels
Pylice płuc		1	1	–	Pneumoconioses
Astma oskrzelowa		3	2	1	Bronchial asthma
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych		4	2	5	Extrinsic allergic alveolitis
Alergiczny nieżyt nosa		2	–	1	Allergic rhinitis
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		29	18	11	Chronic diseases of vocal organ related to excessive voice effort
Choroby skóry		2	3	2	Skin diseases
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy		–	6	4	Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy		–	1	2	Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem		1	1	–	Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear type
Zespół wibracyjny		–	1	–	Vibration syndrome
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		140	100	85	Infectious and parasitic diseases or their sequels

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 21 (87). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH
DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS

CONDITIONS^a

As of 15 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>		Posiłki profilak- tyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short- -time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnie- nia wynika- jące z pracy w szczegól- nych wa- runkach lub w szczegól- nym cha- akterze <i>Entitle- ments arising from work in particular conditions or character</i>
OGÓŁEM	2000	16799	37146	5277	23997	2090	1312	16202
TOTAL	2005	10067	27696	1764	15914	892	123	8383
	2008	10030	27459	1583	11642	577	240	345
	2009	10120	20448	1572	9242	1205	56	215
sektor publiczny		3074	4636	733	3320	633	20	125
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		7046	15812	839	5922	572	36	90
<i>private sector</i>								

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns entities employing more than 9 persons.

TABL. 21 (87). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a (dok.)

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 15 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions or character</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	761	278	–	4	–	–	10
Przemysł <i>Industry</i>	5321	12264	1427	5727	547	37	74
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	309	231	–	189	–	–	–
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	3545	9581	818	3173	544	36	55
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ... <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	803	1556	161	1659	3	1	9
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	664	896	448	706	–	–	10
Budownictwo <i>Construction</i>	2046	1903	25	303	11	3	11
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1049	2794	53	1035	1	1	16
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	856	2052	63	2161	12	–	56
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	6	17	–	–	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	–	13	–	12	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	19	–	–	–	–	–	–
Edukacja <i>Education</i>	19	124	–	–	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	43	1003	4	–	634	15	48

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concerns entities employing more than 9 persons.

TABL. 22 (88). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych Occupational accidents and occupational diseases compensations				
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
	liczba świadczeń number of benefits		w zł na 1 świadczenie in zł per benefit		
OGÓŁEM	2000	915	807	2699,6	2434,8
TOTAL	2005	719	700	1896,7	1851,0
	2008	726	719	2169,1	2118,5
	2009	770	740	2358,6	2364,7
sektor publiczny		253	230	2031,6	2066,5
<i>public sector</i>					
sektor prywatny		517	510	2518,6	2499,2
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		21	16	3161,9	3093,8
Przemysł		381	375	2415,5	2399,5
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		11	11	3590,9	3590,9
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		330	324	2385,5	2366,4
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		21	21	2528,6	2528,6
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		19	19	2131,6	2131,6
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>					
Budownictwo		70	70	2727,1	2727,1
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		86	84	2705,8	2673,8
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		50	46	2080,0	2104,3
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja		2	2	4100,0	4100,0
<i>Information and communication</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		4	4	1400,0	1400,0
Edukacja		12	12	2158,3	2158,3
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		144	131	1820,1	1897,7
<i>Human health and social work activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concerns entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. **Wynagrodzenia** obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 2 i 4 nie obejmują pracowników fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatki wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in. wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przeście płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887) z późniejszymi zmianami.

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. **Wages and salaries** include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data does not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. Moreover, data in tables 2 and 4 does not include employees in foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.e. basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g. for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid layoffs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, outworkers as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. **Average monthly (nominal) wages and salaries** per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in cooperatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concerns full-time paid employees as well as part-time paid employees, whose wages and salaries have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding wages and salaries is given in **gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes and since 1999 also contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee, introduced by the Law on the Social Security System, dated 13 Oct 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887) with later amendments.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnień są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 r. – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane (od 1991 r.) oraz kombatanci.

Świadczenia z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych od 2005 r. podawane są łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wyplacane także na podstawie ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnień wymienionych w pkt od 1) do 10).

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych). Świadczenia nie obejmują zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych wypłacanych emerytom i rencistom na członków ich rodzin.

4. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

5. Dane o świadczeniach podaje się w **ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits** (excluding farmers) concerns benefits financed from the Social Insurance Fund of the Social Insurance Institution.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits financed from the Pension Fund of the Agricultural Social Insurance Fund as well as from the Social Insurance Fund, in case of farmers who are authorized to receive benefits from both of these funds simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pension benefits:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) professional soldiers;
- 8) the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28 Jun 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff;
- 9) farmers;
- 10) war and military invalids, repressed persons (since 1991) as well as combatants.

Since 2005 benefits from non-agricultural social security system have been given together with one-off compensation for persons receiving retirement pay and pension benefits not higher than the lowest retirement pay or pension benefit.

Retirement pay as well as pensions resulting from an inability to work and family pensions (also paid on the basis of the Law on Benefits from Work-related Accidents and Illnesses) concern the persons mentioned in points 1) to 10).

3. **Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory). Benefits do not include family and nursing benefits paid to persons receiving retirement pay and pensions for their families.

4. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** was calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

5. Data regarding benefits is given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (89). **WYNAGRODZENIA BRUTTO^a W 2009 R.**
GROSS WAGES AND SALARIES^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	W tys. zł In thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	6864349,3	T O T A L
sektor publiczny	3281171,7	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3583177,6	<i>private sector</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	101416,7	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	1653518,8	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	26874,2	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	1354970,1	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	177134,6	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	94539,9	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo	416665,9	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	914565,1	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	206433,2	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	69021,0	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	56513,7	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	178699,5	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	113847,8	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	115474,7	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	72819,3	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	916355,7	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	1219212,4	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	671506,5	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	105899,2	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	52399,8	<i>Other service activities</i>

a Obejmują tylko składniki wynagrodzeń wymienione w ust. 2 uwag ogólnych na str. 140.

a Data includes only components of wages and salaries mentioned in item 2 of general notes on page 140.

TABL. 2 (90). WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI W 2009 R.
GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Osobowe ^b Personal ^b	Wyплаты z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach Payments from profit and balance surplus in cooperatives	Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej Annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities	Pozostałe ^c Other ^c	Ucniów Apprentices
OGÓŁEM	6456931,3	6071320,6	4658,0	134310,3	244622,9	2019,5
TOTAL						
sektor publiczny	3388122,9	3145696,4	1554,2	134310,3	106110,1	451,9
public sector						
sektor prywatny	3068808,4	2925624,2	3103,8	–	138512,8	1567,6
private sector						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	93128,1	90856,4	–	–	2271,7	–
Przemysł	1612321,6	1556525,0	2472,1	1659,7	50930,1	734,7
Industry						
górnictwo i wydobywanie	25103,2	24335,9	–	–	767,3	–
mining and quarrying						
przetwórstwo przemysłowe	1316347,3	1267777,3	1262,7	–	46572,6	734,7
manufacturing						
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	177883,2	175508,4	701,4	65,5	1607,9	–
electricity, gas, steam and air conditioning supply						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ..	92987,9	88903,4	508,0	1594,2	1982,3	–
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo	331811,4	321500,2	–	126,9	10082,9	101,4
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	728281,0	700755,8	186,9	–	26806,0	532,3
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa	165730,9	160109,7	–	430,2	5166,0	25,0
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	55235,4	49993,9	–	960,4	4156,0	125,1
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja	51767,4	44697,9	1000,0	–	6069,5	–
Information and communication						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą; bez wynagrodzeń uczniów. c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

a Data concerns economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere entities regardless of the number of employees. b Including wages and salaries of outworkers; excluding wages and salaries of apprentices. c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 2 (90). **WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI W 2009 R. (dok.)**
GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Osobowe ^b Personal ^b	Wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach Payments from profit and balance surplus in cooperatives	Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej Annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities	Pozostałe ^c Other ^c	Uczniów Apprentices
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	176368,6	170654,3	240,9	–	5465,9	7,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	106490,3	100415,3	–	1232,9	4831,7	10,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	68751,8	64256,3	–	1188,5	3307,0	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	76434,4	59955,6	742,3	33,0	15703,5	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	956410,2	860388,6	–	55557,6	40464,0	–
Edukacja Education	1250163,9	1151087,2	–	63109,8	35529,4	437,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	669156,2	638388,5	–	7825,8	22927,4	14,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	109379,7	96465,1	15,8	2114,3	10784,5	–
Pozostała działalność usługowa Other service activities	5500,4	5270,8	–	71,2	127,3	31,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą; bez wynagrodzeń uczniów. c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

a Data concerns economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere entities regardless of the number of employees. b Including wages and salaries of outworkers; excluding wages and salaries of apprentices. c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 3 (91). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł					
O G Ó Ł E M	2085,12	2186,74	2373,76	2610,21	2721,99	T O T A L
sektor publiczny	2451,50	2567,34	2755,74	3051,43	3254,34	public sector
sektor prywatny	1797,96	1898,42	2101,34	2321,15	2367,37	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2739,17	2746,53	2845,71	3250,69	3336,91	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1986,41	2111,80	2360,88	2563,93	2553,90	Industry
górnictwo i wydobywanie	2116,46	2333,12	2854,06	3042,24	2971,76	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	1893,14	2001,03	2254,36	2449,75	2395,16	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3081,51	3439,40	3743,78	4139,45	4518,14	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	2219,01	2311,28	2428,73	2627,63	2823,17	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	1828,66	1928,17	2102,18	2373,24	2444,52	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1619,11	1709,69	1866,28	2096,61	2156,10	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2026,83	2080,51	2195,76	2376,62	2249,90	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	1335,30	1392,14	1481,96	1651,43	1686,53	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3115,71	2968,47	3103,52	3204,93	3354,57	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	2950,81	3197,83	3410,58	3639,29	3902,83	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2370,50	2449,79	2559,37	2820,92	2988,13	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1967,51	2095,17	2168,32	2302,63	2452,38	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1256,06	1345,04	1505,35	1723,15	1766,86	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2892,53	3041,69	3164,44	3532,64	3769,09	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2403,44	2498,17	2632,97	2896,75	3122,49	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1865,69	1986,35	2381,46	2704,38	2885,46	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2031,69	2120,39	2210,60	2557,56	2793,76	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	2125,10	2134,36	2069,45	2059,92	2236,67	Other service activities

TABL. 4 (92). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009
	w zł in zł				
OGÓŁEM TOTAL	2192,77	2307,59	2524,95	2781,21	2884,68
sektor publiczny public sector	2451,50	2567,34	2755,74	3051,43	3254,36
sektor prywatny private sector	1923,77	2046,27	2305,92	2543,14	2557,91
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	3133,14	3182,33	3433,21	3771,03	3935,22
Przemysł Industry	2049,19	2185,95	2456,04	2646,41	2636,53
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	2189,50	2423,85	2999,07	3122,33	3124,79
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	1954,90	2073,32	2349,57	2530,99	2471,69
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3085,67	3445,11	3746,38	4150,80	4533,83
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	2239,42	2341,31	2468,37	2663,47	2851,05
Budownictwo Construction	2069,06	2218,57	2510,61	2844,35	2886,93
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1778,35	1881,29	2078,49	2317,61	2351,31
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	2217,45	2324,53	2448,80	2671,75	2515,67
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	1444,15	1516,56	1634,08	1796,96	1781,87
Informacja i komunikacja Information and communication	3349,32	3157,20	3438,97	3530,00	3633,74
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3073,27	3352,15	3592,61	3914,85	4088,48
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2402,65	2485,59	2604,94	2891,92	3048,10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	2071,77	2342,99	2323,76	2705,24	2756,46

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere entities regardless of the number of employees.

TABL. 4 (92). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009
	w zł in zł				
Administrowanie i działalność wspierająca ^b <i>Administrative and support service activities</i>	1204,63	1294,46	1448,63	1672,41	1728,45
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	2893,96	3043,28	3166,15	3534,74	3771,40
Edukacja <i>Education</i>	2408,86	2501,81	2641,31	2908,32	3129,31
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1890,10	2006,28	2419,49	2754,97	2923,22
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2032,28	2121,59	2223,03	2595,97	2842,02
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1869,66	1542,78	1437,38	1401,92	1561,99

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons as well as budgetary sphere entities regardless of the number of employees.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 5 (93). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	291695	279096	276065	278088	T O T A L
Objęci pozarolniczym systemem ubezpieczeń społecznych	164006	164324	171411	176844	<i>Covered by the non-agricultural social security system</i>
pobierający:					<i>persons receiving:</i>
emerytury	83463	98800	118409	125268	<i>retirement pay</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	55913	39686	27346	25904	<i>pensions resulting from an inability to work</i>
renty rodzinne	24630	25838	25656	25672	<i>family pensions</i>
Rolnicy indywidualni	127689	114772	104654	101244	<i>Farmers</i>
w tym pobierający emerytury	80609	94071	87433	84833	<i>of which receiving retirement pay</i>

^a Przeciętna liczba w roku; bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual average number; excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 6 (94). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO^a**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M G R A N D T O T A L					
Świadczenia w tys. zł	2384697,9	3014119,4	3589167,7	3948182,9	Benefits in thous. zł
Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w tys. zł	1502764,4	2017827,9	2557672,1	2886087,6	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	763,57	1023,31	1243,44	1360,00	Average monthly retirement pay and pensions in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w tys. zł	840909,4	1316588,4	1869760,9	2166706,0	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	839,60	1110,49	1315,89	1441,38	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w tys. zł	452353,7	412633,5	343291,9	348489,1	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	674,19	866,47	1046,12	1121,10	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w tys. zł	209501,3	288606,0	344619,3	370892,5	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	708,84	930,83	1119,36	1203,95	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH FARMERS					
R a z e m T o t a l					
Świadczenia w tys. zł	881933,5	996291,5	1031495,6	1062095,3	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	575,58	723,38	821,36	874,20	Average monthly retirement pay and pension in zł
W tym emerytury Of which retirement pay					
Świadczenia w tys. zł	574196,4	838890,2	884584,3	912863,3	Benefits in thous. zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	593,60	743,14	843,10	896,72	Average monthly retirement pay in zł

^a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Wyniki z badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłaty za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditure and consumption as well as furnishing the households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. All groups of households, excluding those living in institutional households are included in the survey. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual maintaining independently, i.e. income is not combined with the income of others, regardless of the fact whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

Data obtained from the household budget survey was weighted with data on the structure of households by number of persons and place of residence coming from the Population and Housing Census 2002.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditure, i.e. on purchase of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator etc.), on payments for services (medical, dental etc.) as well as on furnishing the households with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e. households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e. source deriving the greatest income:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.); do tej grupy pracujących zaliczono również członków spółdzielni produkcji rolniczej (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu;
- 2) osoby pobierające emeryturę lub rentę, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, dochód ze świadczeń pozostałych, dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pozostałych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 140) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

- 1) *employed persons include:*
 - a) *hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts etc.). Members of agricultural production cooperatives (including contributing family workers) were also included in this group of employees,*
 - b) *employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,*
 - c) *self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) as well as persons doing freelance work;*
- 2) *persons receiving retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is the retirement pay or pension;*
- 3) *persons maintained from non-earned sources other than retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is: social security benefits, income from other benefits, income from owning, income from leasing buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);*
- 4) *dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income (from hired work and social security benefits as well as from other benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 140) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 140), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń społecznych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi bieżącymi nakładami na nią (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (w tym dochód z wynajmu budynków i budowli) oraz z wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody z dzierżawy ziemi) oraz dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, który stanowi różnicę między przychodami a poniesionymi nakładami i podatkami;
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty i zasiłki (chorobowe – po ustaniu stosunku pracy, świadczenia rehabilitacyjne);
- 6) dochód ze świadczeń pozostałych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę społeczną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 7) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all workplaces by a given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries (see general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 140), payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal instead of company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditure borne on it (i.e. the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity excluding a private farm in agriculture (including income from leasing buildings and structures) as well as income from doing freelance work. This portion was designated for purchasing consumer goods and services to satisfy household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or a house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends, income from land leasing) as well as income from rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducted economic activity, measured as a difference between revenues and investment and taxes;*
- 5) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions and benefits (sick benefits – after termination of employment, rehabilitation benefits);*
- 6) *income from other benefits, which includes, i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;*
- 7) *other income, which includes, i.a. gifts (of which private alimony), insurance indemnities, winnings from gambling games and lotteries.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty; niektóre podatki, np. od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Grupowania przychodów i rozchodów gospodarstw domowych dokonano w dostosowaniu do zasad systemu rachunków narodowych, w tym wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

Available income is designated for expenditure as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditure. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditure includes expenditure on consumer goods and services as well as other expenditure.

Expenditure on consumer goods and services is designated for meeting household needs. It includes expenditure on goods and services purchased for cash and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g. food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g. clothing, books, toys) and durable goods (e.g. cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditure includes, i.a. amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony; some taxes, e.g. on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Household revenues and expenses are classified in accordance with national accounts, of which expenditure on consumer goods and services was aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

TABL. 1 (95). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1102	1212	1208	Households included in the survey
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,05	3,07	3,06	Average number of persons in a household
w tym:				of which:
pracujących	0,99	1,18	1,20	employed
pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i świadczenia pozostałe ^a	0,92	0,83	0,84	receiving social security benefits and other benefits ^a
w tym emeryturę lub rentę	0,80	0,72	0,74	of which retirement pay and pension
pozostających na utrzymaniu	1,04	0,99	0,94	dependents

a Do 2008 r. – świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
a Until 2008 – social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (96). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY AVAILABLE INCOME PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	724,68	935,48	1018,77	T O T A L
w tym:				of which:
z pracy najemnej	256,88	427,16 ^a	485,34	from hired work
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	89,29	124,41	154,18	from a private farm in agriculture
z pracy na własny rachunek	53,61 ^b	64,42 ^c	61,54 ^d	from self-employment
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pozostałych ^e	265,74	268,85	267,97	from social security benefits and other benefits ^e
W tym dochód do dyspozycji	691,45	902,10	978,20	Of which disposable income

a – d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 10,14%, b – 16,82%, c – 24,01%, d – 15,42%. e Do 2008 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a – d Relative error of estimates exceeds 10% and is: a – 10,14%, b – 16,82%, c – 24,01%, d – 15,42%. e Until 2008 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (97). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY EXPENDITURE PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł			
O G Ó Ł E M	650,06	802,83	823,56	T O T A L
W tym towary i usługi konsumpcyjne	616,83	769,45	782,99	Of which consumer goods and services
w tym:				of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	198,41	230,29	235,02	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe ...	18,42	19,54	19,83	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	35,60	45,99 ^a	46,09	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	130,20	147,25	150,14	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	31,01	48,95 ^b	46,29	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	32,52	38,76	41,18	health
transport	52,04	78,71	80,02	transport
łątność	31,65	38,51	38,39	communications
rekreacja i kultura	38,82	55,71 ^c	60,13 ^d	recreation and culture
edukacja ^e	9,92 ^f	8,85	10,18	education ^e
inne towary i usługi	29,55	42,82 ^g	41,79	miscellaneous goods and services

a – d, f – g Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 13,50%, b – 11,09%, c – 12,33%, d – 10,04%, f – 14,63%, g – 11,42%. e Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a – d, f – g Relative error of estimates exceeds 10% and is: a – 13,50%, b – 11,09%, c – 12,33%, d – 10,04%, f – 14,63%, g – 11,42%. e Including pre-primary education.

TABL. 4 (98). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKULÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,33	7,04	6,80	<i>Bread and cereals in kg</i>
w tym pieczywo	5,68	4,60	4,47	<i>of which bread</i>
Mięso w kg	6,88	6,65	6,43	<i>Meat in kg</i>
Ryby ^a w kg	0,54	0,60	0,59	<i>Fish^a in kg</i>
Mleko ^b , napoje mleczne i jogurty w l	6,10	5,12	4,91	<i>Milk^b, milk-based beverages and yoghurt in l</i>
w tym mleko	5,56	4,42	4,24	<i>of which milk</i>
Sery w kg	0,74	0,79	0,82	<i>Cheese in kg</i>
Jaja w szt	16,32	12,98	12,99	<i>Eggs in units</i>
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,58	1,34	1,38	<i>Oils and fats in kg</i>
Owoce w kg	4,02	3,74	3,78	<i>Fruit in kg</i>
Warzywa w kg	14,66	10,98	10,27	<i>Vegetables in kg</i>
w tym ziemniaki	9,02	5,98	5,35	<i>of which potatoes</i>
Cukier w kg	1,58	1,34	1,42	<i>Sugar in kg</i>

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. b Bez zagęszczonego i w proszku.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. b Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 5 (99). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households			
Chłodziarka	95,71	98,85	98,67	<i>Refrigerator</i>
Zamrażarka	46,36	43,20	41,24	<i>Freezer</i>
Automat pralniczy	70,81	81,37	81,95	<i>Automatic washing machine</i>
Kuchenka mikrofalowa	38,23	51,52	57,37	<i>Microwave oven</i>
Samochód osobowy	43,95	55,44	59,71	<i>Passenger car</i>
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	36,66	38,85	42,21	<i>Hi-fi stereo music system</i>
Odbiornik telewizyjny	97,56	98,49	98,50	<i>Television set</i>
Magnetowid, odtwarzacz wideo	35,18	32,59	30,30	<i>Videorecorder, video player</i>
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^b	36,30	49,75	50,51	<i>Satellite television equipment^b</i>
Komputer osobisty	30,59	54,81	59,58	<i>Personal computer</i>
w tym z dostępem do Internetu	19,66	44,08	51,51	<i>of which with access to the Internet</i>

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Łącznie z telewizją kablową.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. b Including cable television.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw. Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 22.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **połączenia gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

3. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method. The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 22.

Data regarding municipal installations concerns operative installations.

2. Information regarding the **length of the water-line and gas-line systems** concerns street conduits excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information on the gas-line system includes data on the transmission network and the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage system**, apart from street conduits, includes collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while it does not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water-line and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas-line connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution network or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

Street outlet is a device connected with the water supply system, used by the population as a direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from the water-line system by facilities installed in building.

3. Data regarding the **users of water-line and sewage systems** includes the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using the water-line system through common courtyards or street outlets (devices connected to the street water-line conduit) and in case of sewage – sewage inlets.

Data regarding the **gas users** concerns the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas-line system.

Data regarding the population using the water-line, sewage and gas-line systems includes also the population in collective accommodation facilities.

4. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** do 2004 r. nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

5. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędów i instytucji ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy.

Kotłownia – budynek lub pomieszczenie wraz z urządzeniami w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

6. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i między-miastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy.

7. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

8. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

4. Data regarding the **number of consumers and consumption of electricity** until 2004 does not include households, in which the main source of maintenance was income from a private farm in agriculture.

Consumption of electricity and gas from the gas-line system in households (of which consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

5. Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within the transmission network considered as a system of conduits used to lead and distribute heating medium to consumer.

Boiler house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

6. Information regarding **urban ground transport** concerns **bus communications** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. Express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included in the data regarding bus service; data does not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises serving some urban areas as well as transport lines and routes exclusively serving companies.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolleybus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

Length of routes is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses travel.

7. Data on **municipal waste** concerns the waste produced in households and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of its character or composition is similar to the waste produced in households.

Information on municipal waste is quoted according to the regulation of the Minister of Environment, dated 27 Sep 2001 on the catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

8. Data on **liquid waste** concerns waste coming from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case it is not discharged by sewage system.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelu pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkałych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i innych).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię, jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu bieżącej sprawozdawczości, tj. przyrostów i ubytków zasobów mieszkaniowych.

4. Do przeliczeń na 1 osobę (1000 ludności itp.) liczby mieszkań, izb lub powierzchni użytkowej mieszkań (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) od 2002 r. przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. Dane o **liczbie mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data does not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and space not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary space, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Room is space in a dwelling separated from other space by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** includes also rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have additional separate access from street, courtyard or from common space in the building.

Usable floor space of dwelling is the total usable floor space of rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** has been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 Dec, in each administrative division.

3. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from the last census with regard to the current reporting, i.e. increase and decrease in dwelling stocks.

4. Since 2002 total number of population as of 31 Dec has been used in calculations per capita (1000 population etc.) regarding number of dwellings, number of rooms or dwelling usable floor space (based on balances of dwelling stocks).

5. Data regarding the **number of dwellings fitted with installations** (on the basis of balances of dwelling stocks) includes the modernization of dwellings belonging to housing cooperatives, gminas, companies, condominiums and public building society as well as the estimate of the increase of dwellings which were fitted with installations in private buildings as a result of their modernization.

6. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni,
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym),
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego),
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego,
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące działalność gospodarczą i nieprowadzące działalności gospodarczej), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

6. Information regarding **dwellings, usable floor space of dwellings** as well as **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the expanded portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential space.

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives,
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in whole from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character),
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction),
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit granted by the National Housing Fund,
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), churches and religious associations, designed for the own use of investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (100). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER-LINE AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km					Distribution network in km
Wodociągowa	8904,5	11006,4	11789,7	11937,5	Water-line
Kanalizacyjna ^a	1354,0	2030,3	2303,1	2410,4	Sewage ^a
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych					Connections leading to residential buildings
Wodociągowe	139121	164313	171339	174841	Water-line system
miasta	56402	64540	65214	67742	urban areas
wieś	82719	99773	106125	107099	rural areas
Kanalizacyjne	33360	56415	69542	71225	Sewage system
miasta	25704	39859	49224	51441	urban areas
wieś	7656	16556	20318	19784	rural areas
Zdroje uliczne	295	177	153	141	Street outlets
Miasta	145	95	83	84	Urban areas
Wieś	150	82	70	57	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	34,3	35,4	36,8	36,9	Consumption of water from water-line system in households (during the year) in hm³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	24,4	21,7	21,4	21,9	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	34,3	30,5	30,2	30,6	per capita in m ³
Wieś w hm ³	9,9	13,7	15,4	15,0	Rural areas in hm ³

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 2 (101). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	.	466,5	467,0	469,0	Consumers (as of 31 Dec) in thous.
Miasta	244,8	256,7	262,1	267,3	Urban areas
Wieś	209,8	204,9	201,7	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW·h	806,8	855,0	867,9	In GW·h
miasta	383,9	432,0	453,7	462,9	urban areas
wieś	374,8	401,3	405,0	rural areas
W kW·h:					In kW·h:
miasta: na 1 mieszkańca	540,4	608,0	639,1	646,7	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	1581,0	1682,9	1731,4	1732,0	per consumer ^b
wieś – na 1 odbiorcę ^b	1786,5	1957,8	2007,6	rural areas – per consumer ^b

a W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. b Do przeliczeń przyjęto: w 2000 r. – przeciętną liczbę odbiorców w roku, od 2005 r. – liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

a In 2000 excluding households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture. b In calculations in 2000 the average number of consumers during the year was used, since 2005 – the number of consumers as of 31 Dec.

TABL. 3 (102). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS-LINE SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS-LINE SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Sieć gazowa w km	1299,4	1334,7	1345,5	Gas-line system in km
miasta	674,9	693,4	695,5	urban areas
wieś	624,5	641,3	650,0	rural areas
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	21212	22751	22686	Connections leading to residential and non-residential buildings
miasta	17714	19211	19007	urban areas
wieś	3498	3540	3679	rural areas
Odbiorcy gazu z sieci w tys.	115,0	112,6	114,2	Consumers of gas from gas-line system in thous.
miasta	110,8	108,2	110,0	urban areas
wieś	4,2	4,3	4,2	rural areas
Zużycie gazu z sieci ^a (w ciągu roku) w hm ³	40,3	41,5	42,5	Consumption of gas from gas-line system ^a (during the year) in hm ³
miasta:				urban areas:
w hm ³	36,4	37,4	38,0	in hm ³
na 1 mieszkańca ^b w m ³	71,9	52,7	53,1	per capita ^b in m ³
wieś w hm ³	3,9	4,1	4,5	rural areas in hm ³

a W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. b Miast, w których istniała sieć gazowa.
a In natural units on the basis of which settlements with clients occur. b Urban areas where gas-line system existed.

TABL. 4 (103). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	684	681	732	701	31	Heating network in km
w tym przesyłowa	406	436	483	462	21	of which transmission
Kotłownie	359	341	363	281	82	Boiler houses
Sprzedaż energii cieplnej ^a (w ciągu roku) w GJ	6728723	6545703	6804647	6757330	47317	Sale of heating energy ^a (during the year) in GJ
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	56683	63698	65442	64504	938	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków mieszkalnych	37938	41021	42726	42272	454	of which residential buildings

a Na cele komunalno-bytowe.
a For municipal and living purposes.

TABL. 5 (104). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION USING WATER-LINE, SEWAGE AND GAS-LINE SYSTEMS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Ludność w tys. – korzystająca ^a z:				Population in thous. – using ^a :
wodociagu	1034,2	1038,6	1040,4	water-line system
miasta	680,0	681,1	686,5	urban area
wieś	354,2	357,5	353,9	rural area
kanalizacji	692,9	708,9	713,9	sewage system
miasta	620,8	628,4	636,5	urban area
wieś	72,1	80,5	77,4	rural area
gazu	313,7	316,2	322,2	gas-line system
miasta	301,1	303,1	307,7	urban area
wieś	12,6	13,1	14,5	rural area
Ludność – w % ludności ogółem – korzystająca ^b z:				Population – in % of total population – using ^b :
wodociagu	86,2	87,2	87,4	water-line system
miasta	95,8	95,9	95,9	urban area
wieś	72,3	74,3	74,7	rural area
kanalizacji	57,8	59,5	60,0	sewage system
miasta	87,4	88,5	88,9	urban area
wieś	14,7	16,7	16,3	rural area
gazu	26,2	26,5	27,1	gas-line system
miasta	42,4	42,7	43,0	urban area
wieś	2,6	2,7	3,1	rural area

a Dane szacunkowe. b Ludność korzystająca – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Population using – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 6 (105). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Miasta obsługiwane przez zakłady komunikacji miejskiej	13	11	11	12	Towns served by urban transport companies
Ludność ^b w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w tys.	580	544	546	549	Population ^b in urban areas served by urban transport companies in thous.
Sieć komunikacyjna w km:					Transport network in km:
linie	1134	1113	1142	1134	lines
czynne trasy autobusowe	631	593	761	.	bus active routes
Tabor autobusowy	471	428	417	397	Bus fleet

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.

a Data concerns urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 7 (106). **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Odpady komunalne zebrane^b (w ciągu roku) w t	267990,5	246987,6	246551,7	.	.	Municipal waste collected^b (during the year) in t
w tym z gospodarstw domo- wych	195123,8	176585,7	174738,4	.	.	of which from households
Zmieszane	263204,6	235946,1	235887,6	187600,1	48287,5	Mixed
w tym z gospodarstw domo- wych	192234,9	169391,6	167527,3	131572,7	35954,6	of which from households
Selektywnie	4785,9	11041,5	10664,1	.	.	Separately
w tym:						of which:
papier i tektura	1887,5	3472,4	2724,6	.	.	paper and cardboard
szkło	923,8	1847,1	2112,2	.	.	glass
tworzywa sztuczne	518,0	1702,5	1479,5	.	.	plastic
metale	125,9	154,9	284,8	.	.	metals
tekstylia	646,8	960,0	847,0	.	.	textile
wielkogabarytowe	683,9	1617,9	1276,6	.	.	bulky waste
biodegradowalne	1261,1	1775,7	.	.	biodegradable
Czynne składowiska kontro- lowane (stan w dniu 31 XII)						Controlled landfill areas in operation (as of 31 Dec)
Liczba	80	77	69	11	58	Number
Powierzchnia w ha	143,7	134,6	136,5	26,8	109,7	Area in ha
Nieczystości ciekłe^c wywiezio- ne (w ciągu roku) w dam³	331,7	470,1	486,3	264,7	221,6	Liquid waste^c removed (dur- ing the year) in dam³
W tym z gospodarstw domo- wych	176,9	233,4	283,8	151,3	132,5	Of which from households

a Patrz uwagi ogólne ust. 7 i 8 na str. 156. b Dane szacunkowe. c Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
 a See general notes, item 7 and 8 on page 156. b Estimated data. c Collected temporarily in cesspools.

 TABL. 8 (107). **TERENY ZIELENI MIEJSKIEJ OGÓLNODESTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
 Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE URBAN AREA GREEN BELTS
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M: w hektarach	1033,1	1071,9	1064,7	1083,4	T O T A L: in hectares
w % powierzchni miast	1,1	1,2	1,2	1,2	in % of urban area space
na 1 mieszkańca miast w m ²	14,5	15,1	15,0	15,1	per capita in urban areas in m ²
Tereny zieleni ogólnodostępnej w ha:					Generally accessible green belts in ha:
parki spacerowo-wypoczynkowe	319,0	321,2	320,7	320,7	strolling-recreational parks
zieleńce	94,6	93,9	108,1	111,5	lawns
Tereny zieleni osiedlowej w ha	619,5	656,8	635,9	651,2	Estate green belts in ha

Mieszkania Dwellings

TABL. 9 (108). **ZASOBY MIESZKANIOWE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
Mieszkania w tys.	399,4	410,1	414,0	262,4	<i>Dwellings in thous.</i>
Izby w tys.	1571,1	1618,8	1634,4	997,6	<i>Rooms in thous.</i>
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	29007,5	30178,3	30542,8	16968,7	<i>Usable floor space of dwellings in thous. m²</i>
Przeciętna:					<i>Average:</i>
liczba izb w mieszkaniu	3,93	3,95	3,95	3,80	<i>number of rooms in a dwelling</i>
powierzchnia użytkowa w m ² :					<i>usable floor space in m² per:</i>
1 mieszkania	72,6	73,6	73,8	64,7	<i>dwelling</i>
na 1 osobę	24,2	25,3	25,7	23,7	<i>person</i>
liczba osób na:					<i>number of persons per:</i>
1 mieszkanie	3,00	2,91	2,87	2,73	<i>dwelling</i>
1 izbę	0,76	0,74	0,73	0,72	<i>room</i>

TABL. 10 (109). **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań in % of total dwellings			
Miasta				Urban areas
Wodociąg	97,9	97,9	97,7	<i>Water-line system</i>
Ustęp	94,9	95,0	94,7	<i>Lavatory</i>
Łazienka	94,1	94,2	93,9	<i>Bathroom</i>
Gaz z sieci	45,0	45,5	45,6	<i>Gas from gas-line system</i>
Centralne ogrzewanie	89,8	90,1	89,8	<i>Central heating</i>
Wieś				Rural areas
Wodociąg	79,0	79,6	79,8	<i>Water-line system</i>
Ustęp	59,8	60,7	61,0	<i>Lavatory</i>
Łazienka	61,9	62,7	63,1	<i>Bathroom</i>
Gaz z sieci	2,8	2,9	3,2	<i>Gas from gas-line system</i>
Centralne ogrzewanie	48,3	49,4	49,9	<i>Central heating</i>

^a Dane szacunkowe.
^a Estimated data.

TABL. 11 (110). MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Mieszkania	3798	3163	4973	4222	Dwellings
miasta	3286	2169	3279	3288	urban areas
wieś	512	994	1694	934	rural areas
Spółdzielcze	1326	696	842	683	Cooperative
Komunalne (gminne)	29	133	173	–	Municipal (gmina)
Zakładowe	118	–	9	21	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1102	577	1334	1659	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	167	50	–	134	Public building society
Indywidualne	1056	1707	2615	1725	Private
miasta	644	805	1054	824	urban areas
wieś	412	902	1561	901	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	586,9	486,8	634,1	558,7	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	905,5	578,2	722,1	719,2	Urban areas
Wieś	180,2	361,8	513,2	312,9	Rural areas
Izby	14013	14012	22881	17311	Rooms
miasta	11364	8489	13223	12014	urban areas
wieś	2649	5523	9658	5297	rural areas
Spółdzielcze	3850	2116	2630	2205	Cooperative
Komunalne (gminne)	97	192	510	–	Municipal (gmina)
Zakładowe	285	–	39	74	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	3529	1797	4228	4971	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	457	78	–	374	Public building society
Indywidualne	5795	9829	15474	9687	Private
miasta	3383	4624	6162	4528	urban areas
wieś	2412	5205	9312	5159	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	287077	349150	552254	402143	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	218314	200955	304609	268863	urban areas
wieś	68763	148195	247645	133280	rural areas
Spółdzielcze	60571	33533	43144	36382	Cooperative
Komunalne (gminne)	1268	4384	7589	–	Municipal (gmina)
Zakładowe	4892	–	698	1591	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	59423	33287	88184	102440	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	7295	2120	–	6426	Public building society
Indywidualne	153628	275826	412639	255304	Private
miasta	88710	132625	172352	125151	urban areas
wieś	64918	143201	240287	130153	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	75,6	110,4	111,1	95,2	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	66,4	92,6	92,9	81,8	urban areas
wieś	134,3	149,1	146,2	142,7	rural areas
Spółdzielcze	45,7	48,2	51,2	53,3	Cooperative
Komunalne (gminne)	43,7	33,0	43,9	–	Municipal (gmina)
Zakładowe	41,5	–	77,6	75,8	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	53,9	57,7	66,1	61,7	For sale or rent
Spoleczne czynszowe	43,7	42,4	–	48,0	Public building society
Indywidualne	145,5	161,6	157,8	148,0	Private
miasta	137,7	164,8	163,5	151,9	urban areas
wieś	157,6	158,8	153,9	144,5	rural areas

TABL. 12 (111). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych <i>In private buildings</i>					W budynkach poza indywidualnymi <i>In non-private buildings</i>					
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM TOTAL	2000	3798	1056	0,2	4,0	10,9	84,9	2742	1,6	25,2	51,1	22,1
	2005	3163	1707	0,4	2,6	5,6	91,4	1456	9,7	22,9	42,6	24,8
	2008	4973	2615	0,3	1,4	4,5	93,8	2358	1,8	23,9	44,8	29,5
	2009	4222	1725	0,9	2,1	5,4	91,6	2497	4,0	24,6	42,3	29,1
Miasta <i>Urban areas</i>	2000	3286	644	0,3	5,6	13,5	80,6	2642	1,3	23,9	52,2	22,5
	2005	2169	805	0,5	2,9	5,0	91,6	1364	10,3	24,4	41,3	24,0
	2008	3279	1054	0,4	2,1	4,6	92,9	2225	1,9	21,7	45,9	30,5
	2009	3288	824	0,9	2,5	6,2	90,4	2464	4,0	24,8	42,5	28,7
Wieś <i>Rural areas</i>	2000	512	412	–	1,5	6,8	91,7	100	8,0	60,0	22,0	10,0
	2005	994	902	0,2	2,5	6,1	91,2	92	0,0	0,0	63,0	37,0
	2008	1694	1561	0,2	0,9	4,4	94,5	133	0,0	61,7	26,3	12,0
	2009	934	901	0,9	1,6	4,8	92,7	33	–	6,1	36,3	57,6

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

Wychowanie przedszkolne, jako pierwszy etap edukacji, realizowane jest w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. Nr 7, poz. 38).

Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

- od roku szkolnego 1999/2000 – 6-letnie **szkoły podstawowe** oraz 3-letnie **gimnazja**, w których nauka jest obowiązkowa (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa,
- od roku szkolnego 2002/03 – **szkoły ponadgimnazjalne**, tj. 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 – szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne,
- **szkoły ponadpodstawowe** (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) i ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych działające do zakończenia cyklu kształcenia, które ujmują się odpowiednio w ponadgimnazjalnych zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących oraz technikach.

Ponadto od 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi); do roku szkolnego 2003/04 dzieci miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego.

2. Dane dotyczące **ogólnokształcących szkół artystycznych** podaje się od roku szkolnego 2007/08, a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07, z wyłączeniem szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne; dane za lata poprzednie podano w warunkach porównywalnych z rokiem szkolnym 2007/08.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act of 7 Sep 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Act of 27 Jul 2005 – Higher Education Law (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.

Pre-primary education as a first stage of education is realized in nursery schools and pre-primary sections of primary schools; and since 2008/09 school year also in pre-primary education groups and pre-primary points according to the regulation of the Minister of National Education dated 10 Jan 2008 on types of other forms of pre-primary education, conditions of establishing and organising these forms as well as their functioning (Journal of Laws No. 7, item 38).

Schools covered by the educational system include:

- since 1999/2000 school year – 6-year compulsory **primary schools** and 3-year compulsory **lower secondary schools**, which replaced 8-year primary schools, where education is compulsory,
- since 2002/03 school year – **upper secondary schools**, i.e. 2-3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools as well as since 2004/05 school year – schools for graduates of basic vocational schools (2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools) and 3-year special job-training schools. Upper secondary schools include also general art schools leading to professional certification and post-secondary schools,
- **upper secondary (post-primary) schools** (for graduates from 8-year primary schools) and their sections operating until the end of the education cycle in the structure of upper secondary schools, which are included respectively in basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools.

Moreover since 1 Sep 2004 an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and special nursery schools); until the 2003/04 school year children had a right to receive 1 year pre-primary education.

2. Data on **general art schools** has been presented since 2007/08 school year, and for graduates – since 2006/07 school year excluding art schools providing art education only; data for previous years is presented in conditions comparable with 2007/08 school year.

3. Data presented in the chapter is related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

5. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej i niepubliczne. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoły wyższe publiczne i niepubliczne (do roku akademickiego 2004/05 określane jako szkoły państwowe i niepaństwowe) od roku akademickiego 2005/06 działają na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami. Uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), prowadzące klasy I-III dla uczniów, którzy mają utrudniony dostęp do szkół (głównie ze względu na znaczną odległość od miejsca zamieszkania), działające w latach szkolnych 2001/02-2006/07,
 - d) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej,
 - e) szkoły specjalne;
- 2) gimnazja, spośród których wyróżnia się:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej,
 - c) szkoły specjalne;
- 3) szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) licea ogólnokształcące;
- 6) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej;
- 7) licea profilowane;
- 8) technika;
- 9) technika uzupełniająca na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej;
- 10) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych).

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, stacjonarnej, na odległość lub zaocznej – obejmują:

- 1) policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;

4. Data includes schools and establishments managed by central (government) entities, local self-government entities (gminas, powiats and voivodships) as well as by other legal and natural persons.

5. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public with the competence of a public school and non-public. A non-public school can obtain the competence of a public school if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local self-government entities can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can only be public or non-public with the competence of a public school. Public and non-public tertiary education (until 2004/05 academic year defined as state and non-state) since 2005/06 academic year has operated on the basis of the Law of 27 Jul 2005 – Higher Education Act (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments. Non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

6. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) "small schools" (excluding special schools), comprising grades I-III for children with limited access to schools (primarily due to a significant distance from place of residence), operated in 2001/02-2006/07 school years,
 - d) art schools (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme,
 - e) special schools;
- 2) lower secondary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) job-training schools on the basis of 6th grade of primary school,
 - c) special schools;
- 3) special job-training schools;
- 4) basic vocational schools;
- 5) general secondary schools;
- 6) supplementary general secondary schools based on the programme of basic vocational school;
- 7) specialized secondary schools;
- 8) technical secondary schools;
- 9) supplementary technical secondary schools based on the programme of basic vocational school;
- 10) general art schools leading to professional certification (excluding special schools).

7. Post-secondary schools – educating in day, full-time, for distance or weekend form – include:

- 1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;

- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych (do roku akademickiego 2005/06 – dziennych) i niestacjonarnych (do roku akademickiego 2005/06 – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych).

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

Studentów, absolwentów i nauczycieli akademickich wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytutami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie dziennej i wieczorowej oraz zaocznej – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych;
- 4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej;
- 6) licea profilowane dla dorosłych;
- 7) technika dla dorosłych;
- 8) technika uzupełniająca dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych lub zakładach opieki zdrowotnej.

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

- 2) *foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive Bachelor's degree;*
- 3) *colleges of social work (3-year) – since 2005/06 school year.*

8. Tertiary education (university level) includes full-time programmes (until 2005/06 academic year – day study system) and part-time programmes (until 2005/06 academic year – evening, weekend and extramural study systems).

Data regarding tertiary education:

- 1) *include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;*
- 2) *includes foreigners studying in Poland;*
- 3) *does not include Poles studying abroad.*

Data on students, graduates and academic teachers is given according to the seats of higher education institutions including branches, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat as well as advisory. Data does not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of Interior and Administration.

9. Schools for adults – educating in day and evening as well as weekend form – include:

- 1) *primary schools for adults;*
- 2) *lower secondary schools for adults;*
- 3) *basic vocational schools for adults;*
- 4) *general secondary schools for adults;*
- 5) *supplementary general secondary schools for adults based on the programme of a basic vocational school;*
- 6) *specialized secondary schools for adults;*
- 7) *technical secondary schools for adults;*
- 8) *supplementary technical secondary schools for adults based on the programme of a basic vocational school.*

10. Special schools are organized for children and youth with special educational needs, including handicapped youth. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration, mainstream, therapeutic and compensatory classes are established) as well as in special educational centres or health care institutions.

11. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, due to their disability, are not able to attend nursery schools or regular schools.

12. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life in accordance with legal and social norms.

13. Youth sociotherapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

14. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

15. Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, z tym, że w przypadku wyższych szkół zawodowych nie występują stanowiska docenta i adiunkta.

16. Placówki wychowania przedszkolnego są placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

17. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych.

18. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2008/09 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2008 – 30 IX 2009); do roku akademickiego 2000/01 wykazywani byli w roku kalendarzowym.

19. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i dla dorosłych oraz do roku akademickiego 2004/05 – w szkołach wyższych.

20. Współczynnik skolaryzacji brutto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określanej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

21. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

22. Zadaniem wychowania pozaszkolnego jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do **placówek wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

23. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

14. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

15. Data regarding academic teachers concerns the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant as well as other didactic positions of: senior lecturer, lecturer, lector, instructor, however, the positions of assistant professor and tutor do not occur in higher vocational schools.

16. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children aged 3 until beginning education in a primary school, providing children with care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections in primary schools,
- pre-primary education groups,
- pre-primary points.

17. Classrooms do not include classrooms in special schools.

18. Data regarding:

- 1) pre-primary education as well as schools (excluding higher education institutions) concerns the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education is presented as of 30 Nov; data regarding graduates concerns the number of diplomas issued at the end of studies; graduates are shown according to the academic year (e.g. for 2008/09 academic year, graduates from 1 Oct 2008 – 30 Sep 2009 academic year); until 2000/01 academic year graduates were shown according to the calendar year.

19. Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults as well as until 2004/05 academic year – in tertiary education.

20. Gross enrolment rate is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) on a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 Dec) in the age group defined as corresponding to this educational level.

21. A boarding school is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational secondary schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

22. Extracurricular education is aimed at offering young people favorable conditions to develop interests and aptitudes as well as recreation and rest during free time.

Extracurricular education institutions include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, interschool sports centres and other public and non-public institutions.

23. The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the school year 2007/08 (in the case of graduates – since the school year 2006/07), has been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.

TABL. 1 (112). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	625	502	459	450	primary
gimnazja	195	219	219	222	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	x	10	9	10	special job-training
zasadnicze zawodowe	75	53	52	51	basic vocational
licea ogólnokształcące	72	75	78	76	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	2	1	–	supplementary general secondary
licea profilowane	x	60	32	27	specialized secondary
technika	150	75	68	70	technical secondary
technika uzupełniająca	x	13	4	4	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	3	3	3	3 ^b	general art ^a
policealne	80	124	119	118	post-secondary
wyższe	12	19	18	17	tertiary
dla dorosłych	115	154	140	126	for adults
gimnazja	x	4	3	3	lower secondary
zasadnicze zawodowe	8	2	2	2	basic vocational
licea ogólnokształcące	47	55	57	49	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	40	47	41	supplementary general secondary
licea profilowane	x	3	1	1	specialized secondary
technika	60	21	13	12	technical secondary
technika uzupełniająca	x	29	17	18	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE CLASSROOMS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	5909	5324	5554	5542	primary
gimnazja	1512	2184	2501	2468	lower secondary
ponadgimnazjalne	2939	2965	3158	3232	upper-secondary
w tym licea ogólnokształcące	1048	1066	1224	1186	of which general secondary
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^c	15460	11580	10315	9614	Pre-primary education ^c
Szkoły:					Schools:
podstawowe	110002	85238	72576	69763	primary
gimnazja	40610	53873	45929	43437	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	x	173	290	325	special job-training
zasadnicze zawodowe	14356	5774	5812	5697	basic vocational
licea ogólnokształcące	32794	25312	24181	23369	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	29	9	–	supplementary general secondary

a Dające uprawnienia zawodowe; patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 166. b Ponadto 6 szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, ujętych również w tabl. 30 na str. 190.

a Leading to professional certification; see general notes item 2 on page 166. b Moreover, 6 art schools providing art education only. c Concerns children aged 6 attending nursery schools and pre-primary sections in primary schools, also described in table 30 on page 190.

TABL. 1 (112). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) PUPILS AND STUDENTS (cont.)					
Szkoły (dok.):					Schools (cont.):
licea profilowane	x	7201	2601	1698	specialized secondary
technika	32906	19327	19900	20479	technical secondary
technika uzupełniająca	x	189	116	139	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	519	426	447	441 ^b	general art ^a
policealne	6015	11458	12528	11443	post-secondary
wyższe	44516	53306	53678	54846	tertiary
dla dorosłych	11892	10392	8192	7563	for adults
gimnazja	x	226	142	123	lower secondary
zasadnicze zawodowe	570	29	37	24	basic vocational
licea ogólnokształcące	5610	5679	3959	3934	general secondary
uzupełniająca licea ogólnokształcące	x	1444	2521	2263	supplementary general secondary
licea profilowane	x	235	110	39	specialized secondary
technika	5712	2293	568	500	technical secondary
technika uzupełniająca	x	486	855	680	supplementary technical secondary
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	19502	16137	13568	.	primary
gimnazja	x	17970	15637	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	x	1	69	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	4780	1872	1801	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	6744	8062	8235	.	general secondary
uzupełniająca licea ogólnokształcące	x	28	–	.	supplementary general secondary
licea profilowane	x	2553	1097	.	specialized secondary
technika	6748	4173	4173	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	x	43	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	85	93	76 ^c	.	general art ^a
policealne	2101	3642	3337	.	post-secondary
wyższe	8049	10693	12014	.	tertiary
dla dorosłych	3281	3516	2256	.	for adults
gimnazja	x	85	81	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	259	16	–	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	1657	1789	957	.	general secondary
uzupełniająca licea ogólnokształcące	x	355	847	.	supplementary general secondary
licea profilowane	x	51	53	.	specialized secondary
technika	1365	1220	130	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	x	188	.	supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe; patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 166. b Ponadto 326 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne. c Ponadto 34 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a Leading to professional certification; see general notes item 2 on page 166. b Moreover, 326 students of art schools providing art education only. c Moreover, 34 graduates of art schools providing art education only.

TABL. 2 (113). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/10
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY IN 2009/10 SCHOOL YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Uczniowie i studenci Pupils and students	Absolwenci ^a Graduates ^a	SPECIFICATION
Szkoły podstawowe	450	69763	13568	Primary schools
Jednostki samorządu terytorialnego	407	67663	13261	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	34	1412	211	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	4	368	68	Religious organizations
Pozostałe	5	320	28	Others
Gimnazja	222	43437	15637	Lower secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	1	12	11	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	197	41866	15102	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	14	947	317	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	3	373	119	Religious organizations
Pozostałe	7	239	88	Others
Zasadnicze szkoły zawodowe^b	61	6022	1870	Basic vocational^b schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	229	78	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	48	4892	1506	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	8	901	286	Social organizations and associations
Licea ogólnokształcące^c	76	23369	8235	General secondary schools^c
Jednostki samorządu terytorialnego	67	22729	7974	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	4	334	126	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	1	175	58	Religious organizations
Pozostałe	4	131	77	Others
Licea profilowane	27	1698	1097	Specialized secondary schools
Jednostki samorządu terytorialnego	24	1611	1033	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	87	64	Social organizations and associations
Technika^d	77	21059	4292	Technical secondary schools^d
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	10	2263	475	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	57	18286	3771	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	6	312	15	Social organizations and associations
Pozostałe	4	198	31	Others

a Z roku szkolnego 2008/09. b – d łącznie z: b – szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a For 2008/09 school year. b – d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (113). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/10 (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY IN 2009/10 SCHOOL YEAR (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Uczniowie i studenci Pupils and students	Absolwenci ^a Graduates ^a	SPECIFICATION
Szkoły policealne	118	11443	3337	Post-secondary schools
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	241	113	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	31	3686	1275	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	15	605	249	Social organizations and associations
Organizacje wyznaniowe	2	20	8	Religious organizations
Pozostałe	67	6891	1692	Others
Szkoły wyższe	17	54846	12014	Tertiary education
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	36328	6956	Central (government) administration entities
Pozostałe	12	18518	5058	Others
Szkoły dla dorosłych	126	7563	2256	Schools for adults
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	95	57	Central (government) administration entities
Jednostki samorządu terytorialnego	43	2766	818	Local self-government entities
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	31	1050	444	Social organizations and associations
Pozostałe	48	3652	937	Others

a Z roku szkolnego 2008/09.
a For 2008/09 school year.

TABL. 3 (114). **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI BRUTTO^a W ROKU SZKOLNYM 2009/10**
GROSS ENROLMENT RATE^a IN 2009/10 SCHOOL YEAR

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku Age groups	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	SPECIFICATION
		Total	Males	Females	
		w % in %			
Wychowanie przedszkolne	6	91,2	91,4	90,9	Pre-primary education
Szkoły:					Schools:
podstawowe	7-12	96,5	96,7	96,2	primary
gimnazja	13-15	97,8	99,4	96,1	lower secondary
zasadnicze zawodowe ^b	16-18	11,6	16,6	6,3	basic vocational ^b
licea ogólnokształcące ^c	16-18	56,7	45,2	68,7	general secondary ^c
technika i licea profilowane ^d	16-18	45,9	56,4	34,9	technical and specialized second- ary ^d
policealne	19-21	20,4	15,0	26,1	post-secondary
wyższe ^e	19-24	45,2	37,0	54,0	tertiary ^e

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 169. b – d Łącznie z: b – szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, d – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Bez studentów eksternów i cudzoziemców.

a See general notes, item 20 on page 169. b – d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e Excluding extramural and foreign students.

TABL. 4 (115). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH W ROKU SZKOLNYM 2009/10**
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS IN 2009/10 SCHOOL YEAR

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół Schools equipped with personal computers in % of a given group of schools	Pracownie komputerowe Computer laboratories	Komputery ^a w szkołach Personal computers ^a in schools				
			ogółem grand total	w tym przeznaczone do użytku uczniów of which used by pupils and students			
				razem total	w tym z dostępem do Internetu of which with the Internet access		
					razem total	w tym szerokopasmowego of which broadband connection	
Podstawowe Primary	96,4	476	9001	6979	5988	3617	
Gimnazja Lower secondary	86,0	232	4929	3733	3565	2355	
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	33,3	66	332	273	267	186	
Licea ogólnokształcące ^b General secondary ^b	78,9	96	2880	2217	2181	1393	
Licea profilowane Specialized secondary	44,4	15	248	223	223	143	
Technika ^c Technical secondary ^c	72,7	129	3712	2914	2782	1796	
Policealne Post-secondary	45,8	50	912	795	785	633	

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. b, c Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 5 (116). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
Stan w dniu 31 XII

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS
As of 31 Dec

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all school students								
		podstawowych primary			gimnazjalnych lower secondary	zasadniczych zawodowych ^a basic vocational ^a	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	policealnych post-secondary
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas						

**NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE
OBLIGATORY EDUCATION**

Angielski English	2008/09 2009/10	161778 159204	89,0 93,8	91,0 95,4	85,8 91,1	91,3 94,7	65,9 70,6	99,6 96,5	96,2 96,5	94,2 96,0	47,9 38,7
Francuski French	2008/09 2009/10	3892 4224	0,1 0,2	0,2 0,2	– 0,1	1,0 1,8	0,6 0,6	10,2 11,3	– –	4,0 3,1	0,3 0,1
Niemiecki German	2008/09 2009/10	34478 39405	2,7 2,4	3,1 3,3	2,0 0,8	11,9 24,3	7,8 6,1	53,0 50,5	57,9 50,8	58,1 65,9	3,9 2,5
Rosyjski Russian	2008/09 2009/10	19078 20210	4,0 2,6	1,9 1,3	7,4 4,9	6,7 12,6	10,4 –	22,9 23,6	39,7 47,5	27,0 28,6	3,6 0,8
Pozostałe Others	2008/09 2009/10	3079 1981	0,9 –	0,6 –	1,3 –	– 0,1	– –	6,0 6,6	– –	4,7 0,2	0,3 0,4

a – c Łącznie z: a – szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a – c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

TABL. 5 (116). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS (cont.)
As of 31 Dec

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of all school students</i>									
		podstawowych <i>primary</i>			gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych ^a <i>basic vocational^a</i>	liceach ogólnokształcących ^b <i>general secondary^b</i>	liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^c <i>technical secondary^c</i>	policjalnych <i>post-secondary</i>	
		razem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>							
NAUCZANIE DODATKOWE^d <i>ADDITIONAL EDUCATION^d</i>											
Angielski <i>English</i>	2008/09	10123	7,3	5,3	10,6	6,7	–	0,1	3,9	3,5	8,0
	2009/10	5770	4,1	3,1	5,9	3,5	–	3,3	–	0,3	5,5
Francuski <i>French</i>	2008/09	1412	0,6	1,0	–	1,8	–	0,7	–	–	–
	2009/10	1554	0,7	1,0	–	1,7	–	1,5	–	0,1	–
Niemiecki <i>German</i>	2008/09	18096	4,7	4,0	6,0	27,9	–	4,9	0,8	2,9	0,7
	2009/10	13210	3,6	3,1	4,5	21,7	–	4,5	–	0,8	–
Pozostałe <i>Others</i>	2008/09	12253	5,7	2,8	10,3	15,1	–	3,5	3,1	1,4	0,1
	2009/10	10620	5,7	3,8	9,0	12,5	–	4,8	–	0,4	–

a – c Łącznie z: a – szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. d Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły oraz w ramach programu Ministra Edukacji Narodowej w zakresie języka angielskiego w klasach pierwszych szkoły podstawowej.

a – c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Conducted during the hours which are at the disposal of headperson and also within the Minister of National Education English language programme in the first classes of primary school.

TABL. 6 (117). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH^a W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH**

Stan w dniu 31 XII

STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES^a IN SCHOOLS FOR ADULTS
As of 31 Dec

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Total	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of all school students</i>					
		gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	liceach ogólnokształcących ^b <i>general secondary^b</i>	liceach profilowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^c <i>technical secondary^c</i>	
Angielski <i>English</i>	2008/09	6274	97,9	–	79,9	100,0	58,7
	2009/10	5676	100,0	–	77,1	100,0	62,4
Niemiecki <i>German</i>	2008/09	241	–	100,0	0,6	–	11,5
	2009/10	260	–	100,0	1,4	–	12,5
Rosyjski <i>Russian</i>	2008/09	1632	2,1	–	19,0	–	27,7
	2009/10	1309	–	–	16,8	–	22,7

a Jako przedmiotu obowiązkowego i dodatkowego. b, c Łącznie z: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, c – technikami uzupełniającymi.

a As a compulsory and additional subject. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 7 (118). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>			absolwenci <i>graduates</i>			
Szkoły podstawowe	2367	1942	2012	442	426	465	<i>Primary schools</i>
w tym specjalne	746	542	473	115	104	153	<i>of which special</i>
Gimnazja	1904	1723	1682	629	484	547	<i>Lower secondary schools</i>
w tym specjalne	788	640	637	267	185	198	<i>of which special</i>
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy	173	290	325	1	49	69	<i>Special job-training schools</i>
Zasadnicze szkoły zawodowe ..	455	359	357	129	124	108	<i>Basic vocational schools</i>
w tym specjalne	424	335	312	120	115	99	<i>of which special</i>
Licea ogólnokształcące	142	73	90	56	11	28	<i>General secondary schools</i>
Licea profilowane	85	62	65	33	10	14	<i>Specialized secondary schools</i>
Technika ^b	41	36	72	6	4	6	<i>Technical secondary schools^b</i>
Szkoły policealne	9	–	–	2	–	–	<i>Post-secondary schools</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 168. b Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a See general notes, item 10 on page 168. b Including general art schools leading to professional certification.

TABL. 8 (119). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII I OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**

Stan w dniu 30 IX

SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AS WELL AS REFORMATION AND EDUCATION CENTRES FOR THE DELINQUENTS
 As of 30 Sep

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005 ^a	2008	2009	SPECIFICATION
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze					Special educational centres
Ośrodki	6	5	6	5	<i>Centres</i>
Miejsca	433	334	361	424	<i>Places</i>
Wychowankowie	491	257	247	244	<i>Residents</i>
z upośledzeniem umysłowym	393	214	221	227	<i>mentally disabled</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	66	43	26	17	<i>with associated defects</i>
zagrożeni niedostosowaniem społecznym	19	–	–	–	<i>socially maladjusted</i>
z autyzmem	13	–	–	–	<i>with autism</i>
Młodzieżowe ośrodki wychowawcze					Youth education centres
Ośrodki	1	2	3	3	<i>Centres</i>
Miejsca	45	130	250	256	<i>Places</i>
Wychowankowie	38	123	174	173	<i>Residents</i>
Młodzieżowe ośrodki socjoterapii					Youth social therapy centres
Ośrodki	–	–	1	1	<i>Centres</i>
Miejsca	–	–	16	16	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	–	16	16	<i>Residents</i>
Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze					Reformation and education centres for the delinquents
Ośrodki	–	–	–	4	<i>Centres</i>
Miejsca	–	–	–	85	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	–	–	60	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym	–	–	–	17	<i>mentally disabled</i>
z zaburzeniami sprzężonymi	–	–	–	36	<i>with associated defects</i>
z autyzmem	–	–	–	6	<i>with autism</i>

a Stan w dniu 31 X.

a As of 31 Oct.

TABL. 9 (120). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE^a**
Stan w dniu 30 IX
EXTRACURRICULAR EDUCATION^a
As of 30 Sep

LATA YEARS RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^b <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits^b</i>					
		ogółem <i>total</i>	artystycznych <i>arts</i>	technicznych <i>technical</i>	sportowych <i>sports</i>	pozostałych <i>others</i>	
O G Ó Ł E M	2000	6	14875	7229	336	4510	2800
T O T A L	2005	8	9841	4147	277	4161	1256
	2008	22	11536	4111	176	5023	2226
	2009	7	11646	4077	642	5047	1880^c
Młodzieżowe domy kultury		2	5073	3835	642	138	458
<i>Youth community centres</i>							
Ogniska pracy pozaszkolnej		1	234	234	–	–	–
<i>Extracurricular interest groups</i>							
Międzyszkolne ośrodki sportowe		2	4899	–	–	4899	–
<i>Inter-school sports centres</i>							
Pozostałe placówki		2	1440	8	–	10	1422
<i>Other institutions</i>							

a W latach 2000 i 2005 – stan w dniu 31 X. b Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w latach 2000 i 2005 – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w latach 2000 i 2005 – do 31 X) roku badanego. c Z tego: uczestnicy zajęć informatycznych – 219, przedmiotowych – 285, turystyczno-krajoznawczych – 214 i innych – 1162.

a In 2000 and 2005 – as of 31 Oct. b Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 Oct (in 2000 and 2005 – from 1 Nov) of the year preceding the surveyed year to 30 Sep (in 2000 and 2005 – to 31 Oct) of the surveyed year. c Of which participants of pursuits: computing – 219, subject – 285, tourist – 214 and other – 1162.

TABL. 10 (121). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
Stan w dniu 31 X
BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)
As of 31 Oct

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01 ^a	2005/06	2008/09 ^b	2009/10	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M					
T O T A L					
Placówki	55	49	43	43	<i>Facilities</i>
Miejsca	8105	6043	5406	4851	<i>Beds</i>
Korzystający	6206	4157	3506	3530	<i>Boarders</i>
na 100 miejsc	76,6	68,8	64,9	72,8	<i>per 100 beds</i>
INTERNATY					
BOARDING SCHOOLS					
Placówki	45	38	32	33	<i>Facilities</i>
Miejsca	5653	4132	3361	3122	<i>Beds</i>
Korzystający	4399	2805	2217	2187	<i>Boarders</i>
na 100 miejsc	77,8	67,9	66,0	70,1	<i>per 100 beds</i>
BURSY					
DORMITORIES					
Placówki	10	11	11	10	<i>Facilities</i>
Miejsca	2452	1911	2045	1729	<i>Beds</i>
Korzystający	1807	1352	1289	1343	<i>Boarders</i>
na 100 miejsc	73,7	70,7	63,0	77,7	<i>per 100 beds</i>

a Stan w listopadzie. b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a As of November. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 11 (122). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
Stan w dniu 30 XI
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS
As of 30 Nov

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	8	10	12	10	Dormitories
Miejsca	3412	3456	3664	3621	Beds
Studenci korzystający	3221 ^a	2188	2206	2380	Students
w % ogółu studentów	17,1 ^a	4,1	4,1	4,3	in % of total students
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	3	4	5	4	Canteens
Miejsca konsumenckie	616	221	281	221	Seats

^a Dane dotyczą studentów studiów dziennych.
^a Data concerns students of the day study system.

TABL. 12 (123). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
Stan w dniu 30 XI
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a
As of 30 Nov

SZKOŁY	2000/01 ^b	2005/06	2008/09	2009/10			SCHOOLS
				ogółem total	w tym studiów stacjo- narnych of which full-time program- mes	otrzy- mujący stypendia w % ogó- łu stu- dentów scholar- ship re- cipients in % of total students	
O G Ó Ł E M	5466	19330	19599	17065	9748	31,7	TOTAL
Uniwersytety	2099	4874	4932	4916	3213	33,8	Universities
Wyższe szkoły techniczne	2315	4704	3976	3979	3222	29,6	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	25	1554	1231	876	427	51,1	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne ...	110	3287	4012	1893	342	27,7	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ..	13	208	433	397	54	21,5	Teacher education schools
Akademie medyczne	904	1535	1534	1366	1232	34,2	Medical academies
Pozostałe szkoły wyższe	–	3168	3481	3638	1258	31,7	Other higher education institutions

^a Bez cudzoziemców. ^b Studenci studiów dziennych.
^a Excluding foreigners. ^b Students of the day study system.

TABL. 14 (125). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
 LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01			2005/06			2008/09			2009/10		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	180	93	87	200	102	98	202	108	94	204	112	92
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	2	2	–	4	4	–	7	7	–	6	6	–
<i>sports and athletic</i>												
przysposabiające do pracy ^a	2	2	–	6	6	–	4	4	–	6	6	–
<i>job training^a</i>												
Pomieszczenia szkolne ..	1512	1060	452	2184	1415	769	2495	1633	862	2463	1632	831
<i>Classrooms</i>												
Oddziały	1597	1108	489	2135	1393	742	1927	1268	659	1844	1215	629
<i>Sections</i>												
Uczniowie	40043	28397	11646	53085	35649	17436	45289	30873	14416	42800	29232	13568
<i>Pupils</i>												
w tym I klasa <i>of which</i> <i>1st grade</i>	19949	14169	5780	17070	11306	5764	14206	9621	4585	13842	9397	4445
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	19462	13875	5587	25630	17214	8416	21865	14909	6956	20755	14222	6533
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	496	496	–	1115	1115	–	2775	2775	–	2099	2099	–
<i>sports and athletic</i>												
przysposabiające do pracy ^a	112	112	–	648	648	–	537	537	–	610	610	–
<i>job training^a</i>												
Absolwenci	x	x	x	17703	11991	5712	15439	10695	4744	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	x	x	x	8595	5813	2782	7534	5162	2372	.	.	.
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	x	x	x	352	352	–	830	830	–	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
przysposabiające do pracy ^a	x	x	x	186	186	–	209	209	–	.	.	.
<i>job training^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	222	305	134	265	350	178	224	286	153	210	261	147
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne	26	27	26	24	25	23	18	19	17	17	18	16
<i>classroom</i>												
1 oddział	25	26	24	25	26	23	24	24	22	23	24	22
<i>section</i>												

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
 a Based on 6th grade of primary school.

TABL. 15 (126). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10
Szkoły	66	45	44	44
Schools				
Oddziały	512	213	251	257
Sections				
Uczniowie	13779	5350	5477	5385
Students				
w tym I klasa	4457	2091	2131	1992
of which 1st grade				
w tym kobiety	4119	1220	1365	1306
of which females				
Absolwenci	4621	1752	1702	.
Graduates				
w tym kobiety	1452	453 ^a	499	.
of which females				

a Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzednich edycjach Rocznika.
a Data has been corrected in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 16 (127). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY
(bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2007/08	2008/09	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			absolwenci graduates			
OGÓŁEM	5350	5477	5385	1752	1493	1702	TOTAL
w tym:							of which:
Artystyczne	9	4	2	5	2	3	Arts
Ekonomiczne i administracyjne ..	312	253	229	142	104	111	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	2322	2363	2350	700	636	683	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	1180	1004	913	375	241	295	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	369	648	716	118	91	131	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	221	143	146	62	69	50	Agriculture, forestry and fishery
Usług dla ludności	937	1062	1029	350	349	429	Personal services

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 17 (128). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	
	ogółem total				w tym miasta of which urban areas
Szkoły	72	77	78	75	71
Schools					
Oddziały	1115	864	848	826	814
Sections					
Uczniowie	32794	25341	24190	23369	23093
Students					
w tym I klasa	9282	8727	7918	7889	7764
of which 1st grade					
w tym kobiety	21032	15885	15263	14838	14673
of which females					
Absolwenci	6744	8090	8235 ^b	.	.
Graduates					
w tym kobiety	4514	5101	5145 ^c	.	.
of which females					

a Od roku szkolnego 2005/06 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. b, c W tym absolwentów w miastach: b – 8144, c – 5088.

a Since 2005/06 school year including supplementary general secondary schools. b, c Of which graduates in urban areas: b – 8144, c – 5088.

TABL. 18 (129). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
Szkoły	60	32	27	Schools
Oddziały	268	111	74	Sections
Uczniowie	7201	2601	1698	Students
w tym I klasa	1990	574	364	of which 1st grade
w tym kobiety	4112	1610	1053	of which females
Absolwenci	2553	1097	.	Graduates
w tym kobiety	1415	677	.	of which females

TABL. 19 (130). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI LICEÓW PROFILOWANYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2007/08	2008/09	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students			abslwenci graduates			
O G Ó Ł E M	7201	2601	1698	2553	1457	1097	TOTAL
Artystyczne	206	55	33	48	19	18	Arts
Ekonomiczne i administracyjne ..	4488	1525	903	1592	961	687	Business and administration
Inżynieryjno-techniczne	325	82	55	145	31	32	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	474	–	–	200	–	–	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	306	139	81	83	57	63	Agriculture, forestry and fishery
Opieki społecznej	370	276	263	144	111	66	Social services
Usług dla ludności	974	298	231	323	154	103	Personal services
Usług transportowych	58	–	–	18	10	–	Transport services
Ochrona środowiska	–	226	132	–	114	128	Environmental protection

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 20 (131). **TECHNIKA DLA MŁODZIEŻY^a (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10
Szkoły	150	88	72	74
Schools				
Oddziały	1190	741	824	867
Sections				
Uczniowie	32906	19516	20016	20618
Students				
w tym I klasa	8814	6053	6031	5936
of which 1st grade				
w tym kobiety	13735	6509	7123	7230
of which females				
Abslwenci	6748	4173	4216	.
Graduates				
w tym kobiety	2998	1400	1517	.
of which females				

a Od roku szkolnego 2005/06, a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2007/08, łącznie z technikami uzupełniającymi.
a Since 2005/06, and in case of graduates – since 2007/08 school year, including supplementary technical secondary schools.

TABL. 21 (132). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2007/08 ^b	2008/09 ^b	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie ^b students ^b			absolwenci graduates			
O G Ó Ł E M	19516	20016	20618	4173	4078	4216	T O T A L
Artystyczne	30	44	48	–	10	9	Arts
Społeczne	2917	2477	2133	650	717	641	Social and behavioural science
Ekonomiczne i administracyjne ..	1091	625	749	188	102	75	Business and administration
Informatyczne	433	2097	2518	–	42	293	Computing
Inżynieryjno-techniczne	5937	4622	4672	1543	1184	1047	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	2100	1591	1223	596	393	424	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	1008	1545	1839	219	214	207	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa	2175	2481	2489	355	563	617	Agriculture, forestry and fishery
Weterynaryjne	291	290	241	45	71	88	Veterinary
Usług dla ludności	2811	3668	4278	456	612	649	Personal services
Usług transportowych	73	95	102	18	–	10	Transport services
Ochrony środowiska	650	481	326	103	170	156	Environmental protection

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Łącznie z technikami uzupełniającymi.
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b Including supplementary technical secondary schools.

TABL. 22 (133). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIÓW ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły – kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	14	19	30	29	Schools – schooling only in art subjects
Uczniowie	1822	1910	1509	1554	Students
w tym kobiety	1119	1132	985	1021	of which females
Absolwenci	209	337	216	.	Graduates
w tym kobiety	134	196	137	.	of which females

TABL. 22 (133). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	6	8	10	9	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	3	5	7	6	of which schooling only in art subjects
Uczniowie	805	747	771	767	Students
w tym kobiety	523	499	537	547	of which females
Absolwenci	121	114	110	.	Graduates
w tym kobiety	84	87	74	.	of which females
W tym ogólnokształcące szkoły artystyczne Of which general art schools					
Szkoły	3	3	3	3	Schools
Uczniowie	519	426	447	441	Students
w tym kobiety	363	318	331	343	of which females
Absolwenci	85	93	76	.	Graduates
w tym kobiety	59	74	55	.	of which females

TABL. 23 (134). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych) WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY TYPE OF EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10				SPECIFICATION
				ogółem total	dziennie day	zaoczne weekend	stacjo- name full-time	
Szkoły	80	124	119	118	.	.	.	Schools
Oddziały	265	507	543	502	87	407	8	Sections
Uczniowie	6015	11458	12528	11443	1835	9494	114	Students
w tym I klasa	3177	6679	8540	7555	992	6499	64	of which 1st grade
w tym kobiety	3994	5966	5991	7115	1301	5737	77	of which females
Absolwenci ^a	2101	3642	3337	.	699	2597	41	Graduates ^a
w tym kobiety	1493	2178	2015	.	513	1473	29	of which females

a W podziale według form kształcenia – z roku szkolnego 2008/09.

a According to type of education – for 2008/09 school year.

TABL. 24 (135). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2005/06	2008/09	2009/10	2005/06	2007/08	2008/09	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie	students		absolwenci	graduates		
OGÓŁEM	11458	12528	11443	3642	3577	3337	TOTAL
Pedagogiczne	1555	1369	591	524	560	217	<i>Education science and teacher training</i>
Artystyczne	93	103	106	30	19	16	<i>Arts</i>
Społeczne	797	258	284	268	154	131	<i>Social and behavioural science</i>
Dziennikarstwa i informacji	10	–	–	5	–	–	<i>Journalism and information</i>
Ekonomiczne i administracyjne	1586	2755	2778	433	376	518	<i>Business and administration</i>
Fizyczne	27	–	–	–	–	–	<i>Physical sciences</i>
Informatyczne	2156	1480	886	674	393	345	<i>Computing</i>
Inżynieryjno-techniczne	55	111	269	22	10	96	<i>Engineering and engineering trades</i>
Architektury i budownictwa	6	369	280	6	33	71	<i>Architecture and building</i>
Rolnicze, leśne i rybactwa	370	1128	878	36	358	362	<i>Agriculture, forestry and fishery</i>
Medyczne	1435	1324	1390	528	411	506	<i>Health</i>
Opieki społecznej	438	274	358	189	99	123	<i>Social services</i>
Usług dla ludności	1610	2163	1988	463	508	531	<i>Personal services</i>
Usług transportowych	111	8	–	39	9	4	<i>Transport services</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	1164	1103	1188	405	407	226	<i>Security services</i>
Pozostałe	45	83	447	20	240	191	<i>Others</i>

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 25 (136). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

LATA TYPY SZKÓŁ	Szkoly Schools	Nauczyciele akademicy ^a Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	YEARS	
					TYPE OF SCHOOLS	
OGÓŁEM	2000/01	12	2470	44516	8049	TOTAL
	2005/06	19	2941	53306	10693	
	2008/09	18	3121	53678	12014	
	2009/10	17	3133	54846	.	
Uniwersytety		1	896	15126	3035	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		1	714	13546	2306	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		1	44	1715	340	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		3	285	6887	2192	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		1	30	1850	638	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne		1	730	4232	965	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe		9	434	11490	2538	<i>Other higher education institutions</i>

^a Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy. ^b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2008/09.

^a Full-time and part-time employees converted into full-time employees, teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces. ^b According to type of schools – for 2008/09 academic year.

TABL. 26 (137). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		Y E A R S <i>TYPE OF SCHOOLS</i>
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	
O G Ó Ł E M T O T A L				
O G Ó Ł E M	2000/01	44516	18854 ^a	25662 ^b GRAND TOTAL
	2005/06	53306	24047 ^a	29259 ^b
	2008/09	53678	24581	29097
	2009/10	54846	26285	28561
Uniwersytety	15126	8475	6651	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	13546	9466	4080	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	1715	277	1438	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	6887	906	5981	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	1850	142	1708	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	4232	3681	551	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	11490	3338	8152	<i>Other higher education insitutions</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
R A Z E M	2000/01	24757	10073 ^a	14684 ^b TOTAL
	2005/06	29264	13353 ^a	15911 ^b
	2008/09	30421	14367	16054
	2009/10	31760	15462	16298
Uniwersytety	10853	6015	4838	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	5050	3987	1063	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	688	121	567	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	4162	480	3682	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	1115	114	1001	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	3157	2765	392	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	6735	1980	4755	<i>Other higher education insitutions</i>

a, b Dane dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaoczných, eksternistycznych.

a, b Data concerns: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 (138). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
AND TYPE OF SCHOOLS

L A T A TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Formy studiów <i>Study forms</i>		Y E A R S <i>TYPE OF SCHOOLS</i>
		stacjonarne <i>full-time programmes</i>	niestacjonarne <i>part-time programmes</i>	
O G Ó Ł E M T O T A L				
O G Ó Ł E M	2000/01	8049	3293 ^a	3895 ^b GRAND TOTAL
	2005/06	10693	5003	5690
	2007/08	13896	5026	8870
	2008/09	12014	5031	6983
Uniwersytety	3035	1373	1662	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	2306	1472	834	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	340	57	283	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	2192	417	1775	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	638	46	592	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	965	719	246	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	2538	947	1591	<i>Other higher education insitutions</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
R A Z E M	2000/01	5205	1971 ^a	2606 ^b TOTAL
	2005/06	6545	2961	3584
	2007/08	8864	3154	5710
	2008/09	7511	3159	4352
Uniwersytety	2224	998	1226	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne	927	662	265	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze	163	29	134	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	1438	248	1190	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	365	41	324	<i>Teacher education schools</i>
Akademie medyczne	806	591	215	<i>Medical academies</i>
Pozostałe szkoły wyższe	1588	590	998	<i>Other higher education insitutions</i>

a, b Dane dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaoczných, eksternistycznych.

a, b Data concerns: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 (139). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci Students		Absolwenci ^b Graduates ^b		SPECIFICATION	
	ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females		
OGÓŁEM	2000/01	355	251	73	57	TOTAL
	2005/06	420	281	91	61	
	2008/09	780	445	56	43	
	2009/10	1017	557	.	.	
studia: stacjonarne		855	437	19	11	full-time programmes
niestacjonarne		162	120	37	32	part-time programmes
Uniwersytety		599	336	40	33	Universities
Wyższe szkoły techniczne		84	43	5	3	Technical universities
Wyższe szkoły ekonomiczne		65	31	6	6	Academies of economics
Akademie medyczne		240	130	2	–	Medical academies
Pozostałe szkoły wyższe		29	17	3	1	Other higher education insitutions

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2008/09.

a Also shown in other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of schools – for 2008/09 academic year.

TABL. 29 (140). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja	2005/06	4	9	226	57	85	22
Lower secondary schools	2008/09	3	6	142	33	81	29
	2009/10	3	7	123	22	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe	2000/01	8	21	570	214	259	106
Basic vocational schools	2005/06	2	2	29	3	16	1
	2008/09	2	3	37	2	–	–
	2009/10	2	2	24	–	.	.
Licea ogólnokształcące ^a	2000/01	47	186	5610	2460	1657	771
General secondary schools ^a	2005/06	95	303	7123	3124	2144	1034
	2008/09	104	278	6480	2472	1804	833
	2009/10	90	268	6197	2599	.	.
Licea profilowane	2005/06	3	9	235	109	51	30
Specialized secondary schools	2008/09	1	4	110	43	53	26
	2009/10	1	1	39	12	.	.
Technika ^b	2000/01	60	205	5712	2210	1365	582
Technical secondary schools ^b	2005/06	50	119	2779	778	1220	365
	2008/09	30	73	1423	276	318	76
	2009/10	30	69	1180	223	.	.

a Od roku szkolnego 2005/06 łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. b Od roku szkolnego 2005/06, a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2007/08, łącznie z technikami uzupełniającymi.

a Since 2005/06 school year including supplementary general secondary schools. b Since 2005/06 school year, and in case of graduates – since 2007/08 school year, including supplementary technical secondary schools.

TABL. 30 (141). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2008/09	2009/10	SPECIFICATION
Placówki	661	554	544	571	Establishments
miasta	198	185	209	223	urban areas
wieś	463	369	335	348	rural areas
Przedszkola	177	157	167	178	Nursery schools
w tym specjalne	3	–	1	1	of which special
miasta	151	136	142	150	urban areas
wieś	26	21	25	28	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	484	397	366	356	Pre-primary sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego ^a	x	x	5	18	Pre-primary education groups ^a
Punkty przedszkolne ^a	x	x	6	19	Pre-primary points ^a
Miejsca					Places
Przedszkola	19246	17649	18785	20200	Nursery schools
w tym specjalne	186	–	5	5	of which special
miasta	17824	16435	17345	18617	urban areas
wieś	1422	1214	1440	1583	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego ^a	x	x	90	272	Pre-primary education groups ^a
Punkty przedszkolne ^a	x	x	123	356	Pre-primary points ^a
Dzieci	27364	23648	26106	28175	Children
miasta	20286	18150	20585	21817	urban areas
wieś	7078	5498	5521	6358	rural areas
w tym w wieku 6 lat	15460	11580	10315	9614	of which aged 6
Przedszkola	19253	17079	19586	20839	Nursery schools
w tym specjalne	265	–	5	5	of which special
miasta	18038	15976	18182	19269	urban areas
wieś	1215	1103	1404	1570	rural areas
w tym w wieku 6 lat	7945	5856	5001	4826	of which aged 6
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8111	6569	6359	6760	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	7515	5724	5314	4788	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego ^a	x	x	70	224	Pre-primary education groups ^a
Punkty przedszkolne ^a	x	x	91	352	Pre-primary points ^a
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku					Children in pre-primary education establishments per 1000 children aged
3-6 lat	455	489	583	635	3-6
3-5	262	325	462	544	3-5
6 lat	980	955	931	912	6
Dzieci w przedszkolach na					Children in nursery schools per
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3-6 lat	319	356	436	469	3-6
6 lat	503	483	451	458	6
1 przedszkole	109	109	117	117	Nursery school
100 miejsc	100	97	104	103	100 places

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 166.

U w a g a. W latach szkolnych 2008/09 i 2009/10 bez wychowania przedszkolnego przy zakładach opieki zdrowotnej, z którego w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględniane wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

^a See general notes, item 1 on page 166.

N o t e. In 2008/09 and 2009/10 school years – excluding pre-primary education in health care institutions, in 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane obejmują informacje z obszaru ochrony zdrowia w publicznych i niepublicznych jednostkach opieki zdrowotnej, z wyłączeniem jednostek resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji, a także ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę przemian w systemie opieki zdrowotnej stanowią:

- 1) ustawa z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408) z późniejszymi zmianami, na mocy której mogą być tworzone **publiczne** i **niepubliczne** zakłady opieki zdrowotnej;
- 2) ustawa z dnia 5 VII 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2001 Nr 57, poz. 602, z późniejszymi zmianami), na mocy której pielęgniarka lub położna może wykonywać indywidualną praktykę albo indywidualną praktykę specjalistyczną, po uzyskaniu zezwolenia właściwej, ze względu na miejsce wykonywania praktyki, okręgowej rady pielęgniarek i położnych;
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2005 Nr 226, poz. 1943, z późniejszymi zmianami), na mocy której tworzy się **praktyki lekarskie: indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe**. Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych dla ogółu ludności.
Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne **wyłącznie w ramach środków publicznych**;
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135) z późniejszymi zmianami, z mocą obowiązującą od dnia 1 X 2004 r., w miejsce ustawy o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia z dnia 23 I 2003 r.

3. Dane o **pracownikach medycznych** obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w głównym miejscu pracy. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Lekarzy, pielęgniarki, położne oraz farmaceutów wykazano łącznie z osobami odbywającymi staż podyplomowy.

Dane o osobach posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego podaje się na podstawie rejestrów: lekarskich, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutycznych.

4. **Porady udzielone** przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykazano łącznie z poradami udzielonymi w ramach praktyk lekarskich, a także w izbach przyjęć szpitali ogólnych. Od 2009 r. porady ambulatoryjne nie uwzględniają działalności orzeczniczey lekarzy medycyny pracy.

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter within the scope of health care includes information concerning public and non-public activities of the health care services, excluding health care service of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration as well as health care in prisons.

2. The legal bases of changes in the health care system are:

- 1) the Law on Health Care Facilities, dated 30 Aug 1991 (Journal of Laws No. 91, item 408) with later amendments, on the basis of which **public** and **non-public** health care facilities can be established;
- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 5 Jul 1996 (the uniform text Journal of Laws 2001 No. 57, item 602, with later amendments), on the basis of which a nurse or midwife may establish an individual practice or individual specialized practice after obtaining the appropriate permit from the respective district council of nurses and midwives;
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 Dec 1996 (the uniform text Journal of Laws 2005 No. 226, item 1943, with later amendments), on the basis of which **individual medical practices, individual specialized medical practices and group practices** are established. These forms of activity are conducted by private entities rendering health care services for the general population.

Data concerning medical practices includes those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds**;

- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 Aug 2004 (Journal of Laws No. 210, item 2135) with later amendments, with the effect from 1 Oct 2004, in place of the Law on Common Insurance in the National Health Fund, dated 23 Jan 2003.

3. Data regarding **medical personnel** includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work in main workplace. These persons are counted once regardless of the time worked.

Doctors, nurses, midwives and pharmacists were listed together with interns.

Data about persons with the right to practise medical profession is quoted on the basis of doctors, nurses, midwives and pharmaceutical registers.

4. **Consultations provided** by doctors and dentists within the scope of out-patient health care are presented together with consultations provided within the framework of medical practices as well as in admissions of general hospitals. Since 2009 out-patient consultations do not include medical certification activities of occupational medicine doctors.

5. Informacje o szpitalach podano łącznie z zamiejscowymi oddziałami szpitalnymi; oznacza to, że oddziały te nie są wykazane jako odrębne zakłady, a dane o ich działalności zaliczono do macierzystego szpitala.

6. Dane o łóżkach w szpitalach oraz pozostałych zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują łóżek na oddziałach dziennego pobytu, a ponadto do 2007 r. – łóżek i inkubatorów dla noworodków.

7. W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 16 VII 2004 r. (Dz. U. Nr 238, poz. 2402) z późniejszymi zmianami. Dane o oddziałach chorób wewnętrznych wykazano łącznie z oddziałami kardiologicznymi; o oddziałach gruźlicy i chorób płuc – łącznie z oddziałami pulmonologicznymi. Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, naczyniową, onkologiczną, plastyczną, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, urologię, chirurgię szczękowo-twarzową i kardiochirurgię; do oddziałów zakaźnych – oddziały obserwacyjno-zakaźne.

8. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im środki farmaceutyczne i materiały medyczne. Dane nie obejmują zakładów o profilu psychiatrycznym.

9. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim naturalne surowce i właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

10. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej (ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późniejszymi zmianami; za 2005 r. – ustawa z dnia 25 VII 2001 r., Dz. U. Nr 113, poz. 1207, z późniejszymi zmianami) obejmują jednostki zgłoszone do systemu ratownictwa (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe) oraz świadczenia zdrowotne w nagłych przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia (z wyjątkiem zachorowań) udzielone przez zespoły ratownictwa medycznego i lotnicze pogotowie ratunkowe w miejscu zdarzenia.

Szpitalne oddziały ratunkowe od 29 III 2007 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 15 III 2007 r. (wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej).

11. Działalność aptek i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. 2004 Nr 53, poz. 533) z późniejszymi zmianami.

Apteki ogólnodostępne nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, które działają na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Punkt apteczny może być prowadzony przez farmaceutę z rocznym stażem lub technika farmaceutycznego z trzyletnim stażem pracy w aptekach ogólnodostępnych.

5. Information regarding hospitals is given together with hospital branches; i.e. these branches are not listed as separate facilities, and data concerning their activity is included in the main hospital.

6. Data regarding beds in hospitals and other in-patient health care facilities concerns permanent beds in patient wards (fully equipped) either occupied or prepared to receive patients.

Data regarding beds in general hospitals does not include beds in day wards and moreover until 2007 – beds and incubators for newborns.

7. Types of wards in general hospitals (table 5) were given in accordance with the regulation of the Minister of Health, dated 16 Jul 2004 (Journal of Laws No. 238, item 2402) with later amendments. Data regarding internal diseases wards is shown together with cardiological wards; tubercular and pulmonary wards – with pulmonology wards. Surgical wards include: general surgery, paediatric surgery, vascular surgery, oncological surgery, plastic surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, oral and maxillofacial surgery as well as cardiosurgery; communicable diseases wards – monitoring-communicable diseases wards.

8. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitation of persons not requiring hospitalization as well as assure them pharmaceutical agents and medical materials. Data do not include facilities with psychiatric profile.

9. Health resort treatment includes services rendered by hospitals and sanatoria using in the treatment, rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate where the facility is located.

10. Data concerning emergency medical services and first aid (the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 Sep 2006, Journal of Laws No. 191, item 1410, with later amendments; data for 2005 – the Law dated 25 Jul 2001, Journal of Laws No. 113, item 1207, with later amendments) includes units reported to the rescue system (emergency medical services, hospital emergency wards, medical air rescue) and health care services rendered by emergency medical services and medical air rescue in emergency situations with risk to life or health (except cases of illness) in the place of occurrence.

Hospital emergency wards since 29 Mar 2007 have operated on the basis of regulation of the Ministry of Health, dated 15 Mar 2007 (earlier operated on the basis of regulations of the health care facilities).

11. The activity of pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by the Pharmaceutical Law, dated 6 Sep 2001 (Journal of Laws 2004 No. 53, item 533) with later amendments.

Public pharmacies do not include hospital pharmacies in in-patient health care facilities, which operate for the needs of these.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. Pharmaceutical outlet can be managed by pharmacists with one-year's work experience or pharmaceutical technician with three-years' work experience in public pharmacies.

12. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

13. Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593).

Placówka zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

Wyróżnia się placówki:

- **interwencyjne** – zapewniające na czas trwania sytuacji kryzysowej doraźną opiekę i wychowanie, kształcenie dostosowane do wieku i możliwości rozwojowych, przygotowujące diagnozę dziecka i jego sytuacji rodzinnej oraz ustalające wskazania do dalszej pracy z dzieckiem,
- **rodzinne** – tworzące wielodzietną rodzinę, umożliwiające całodobową opiekę i wychowanie np. licznemu rodzeństwu, zapewniające kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych,
- **socializacyjne** – zapewniające całodobową opiekę, wychowanie i kształcenie oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb dziecka, zapewniające zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne rekompensujące brak wychowania w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne,
- **wielofunkcyjne** – zapewniające dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie poprzez realizację zadań przewidzianych dla placówki: wsparcia dziennego, interwencyjnej i socializacyjnej, a także łączące dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socializacyjne skierowane na dziecko i rodzinę dziecka,
- **wsparcia dziennego** – działające w najbliższym środowisku dziecka, wspierające funkcje opiekuńcze rodziny, w tym:
 - opiekuńcze – prowadzone w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego,
 - specjalistyczne – realizujące program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w tym terapię pedagogiczną, psychologiczną, rehabilitację, resocjalizację.

14. Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

15. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593) z późniejszymi zmianami.

12. Data regarding incidence of infectious diseases is given in accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems", valid since 1 Jan 1997 (ICD-10 Revision).

13. Care and education centres for children and young people are presented in accordance with the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (Journal of Laws No. 64, item 593).

Centre provides the child with 24-hour permanent or temporary care and upbringing as well as meets the child's living and developmental needs, including emotional, social and religious, and provides also the use of treatment benefits and education reserved on the basis of separate regulations.

Such centres are differentiated:

- **intervention** – providing for the period of a crisis situation immediate care and upbringing as well as education adapted to age and developmental abilities, diagnosing the child and the child's living conditions as well as recommending the further course of working with the child,
- **family** – forming numerous family, providing 24-hour care and upbringing of e.g. numerous siblings as well as education and compensating for the developmental and school retardation,
- **socialization** – providing 24-hour care, upbringing and education as well as satisfying the child's essential needs, providing such activities as: corrective, compensatory, speech-therapy, therapeutic compensating for the lack of upbringing in the family and preparing for social life and providing disabled children with appropriate rehabilitation and specialized activities,
- **multipurpose** – providing daytime and 24-hour care and upbringing by realization of activities anticipated for day-support, intervention and socialization centres, as well as combining daytime and 24-hour therapeutic, intervention and socialization activities directed to the child and the child's family,
- **day-support** – operating in the immediate vicinity of the child, supporting the family in its protective functions, including:
 - care – carried out in the form of special interests groups, after-school clubs, clubs and childcare centres helping children to overcome school difficulties and to organize free time,
 - specialized – realizing psychocorrective and psychoprotective programme, including pedagogical and psychological therapy, rehabilitation, resocialization.

14. Foster family provides care and upbringing of the child deprived completely or partly of parental care.

15. Data concerning social welfare homes and facilities is related to the institutions managed by: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of homes and facilities are presented in accordance with the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (Journal of Laws No. 64, item 593) with later amendments.

16. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się do 30 IV 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 XI 1990 r. (jednolity tekst, Dz. U. 1998 Nr 64, poz. 414, z późniejszymi zmianami), od 1 V 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Do świadczeń pieniężnych zalicza się m.in.:

- **zasilek stały** – wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- **zasilek okresowy** – przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego,
- **zasilek celowy** – przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

16. Data on **social assistance benefits** until 30 Apr 2004 is presented according to the Law on Social Help, dated 29 Nov 1990 (the uniform text, Journal of Laws 1998 No. 64, item 414, with later amendments), from 1 May 2004 according to the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (Journal of Laws No. 64, item 593), by which the division into monetary and non-monetary assistance is made. Monetary assistance includes i.a.:

- **permanent benefit** – paid on account of the total incapacity to work due to age or disability,
- **temporary benefit** – entitled to a person or a family on account of long-term illness, disability, unemployment, possibility of keeping or getting the right to benefits from other systems of social security,
- **appropriated benefit** – granted in order to fulfil necessary existential needs, to cover part or all expenses for health benefits, to buy food, fuel, clothing, essential household articles, to make small renovations and repair in dwellings, to cover funeral cost. It can be granted to a person or a family that incurred losses in result of a random incident, a natural or ecological disaster.

TABL. 1 (142). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Lekarze	3388	2694	2693	2813	Doctors
w tym kobiety	1907	1495	1662	1771	of which women
Lekarze dentyści	236	384	473	455	Dentists
w tym kobiety	179	318	386	384	of which women
Farmaceuci ^b	646	579	641	648	Pharmacists ^b
w tym kobiety	576	492	552	563	of which women
Fizjoterapeuci ^c	338	504	530	Physiotherapist ^c
Pielęgniarki	6640	5931	6121	6247	Nurses
w tym mgr pielęgniarstwa	136	295	422	513	of which Masters of Nursing
Położne ^d	907	794	870	854	Midwives ^d

^a Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, opieka społeczna, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^b Dane obejmują mgr farmaceutów pracujących zarówno w aptekach ogólnodostępnych, jak i aptekach szpitalnych. ^c Dane obejmują mgr fizjoterapii i rehabilitacji, techników fizjoterapii i masażystów. ^d Łącznie z mgr położnictwa.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

^a Since 2005 working directly with a patient, i.e. excluding persons for whom the primary workplace is university, social welfare, units of state or local self-government administration or the National Health Fund. ^b Data includes Masters of Pharmacy working in public pharmacies as well as hospital pharmacies. ^c Data includes Masters of Physiotherapy and Rehabilitation, physiotherapy and massage technicians. ^d Including Masters of Midwifery.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, with regard to pharmacists – including data of the Central Statistical Office.

TABL. 2 (143). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA**
OUT-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	359	441	566	605	Health care institutions (as of 31 Dec)
miasta	223	346	429	466	urban areas
wieś	136	95	137	139	rural areas
Praktyki lekarskie ^a (stan w dniu 31 XII)	243	328	312	329	Medical practices ^a (as of 31 Dec)
miasta	203	251	235	254	urban areas
wieś	40	77	77	75	rural areas
Porady udzielone ^b w tys.	8123,8	9002,5	9929,1	9794,0	Consultations provided ^b in thous.
lekarskie	7230,2	8050,1	8853,8	8721,5	doctors
w tym specjalistyczne	2615,5	3059,7	3450,9	3270,5	of which specialized
stomatologiczne	893,6	952,4	1075,3	1072,5	dental

a Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska – zakład opieki zdrowotnej” (patrz uwagi ogólne, ust. 2, pkt 3) na str. 191); od 2009 r. bez praktyk lekarskich przeprowadzających badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 191. W 2000 r. dotyczy porad refundowanych przez kasy chorych (środki publiczne), jak i opłacanych przez pacjentów (środki niepubliczne).

a Data concerns entities that have signed "a medical practice – National Health Fund" contract or "a medical practice – health care facility" contract (see general notes, item 2, point 3) on page 191); since 2009 excluding medical practices conducting preventive examinations within the framework of occupational medicine. b See general notes, item 4 on page 191. In 2000 data refers to consultations refunded by health fund (public funds) as well as paid by patients (non-public funds).

TABL. 3 (144). **SŁUŻBA MEDYCYNY PRACY**
OCCUPATIONAL MEDICINE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000 ^a	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	60	23	39	81	Health care institutions (as of 31 Dec)
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	46	41	17	13	Medical practices ^b (as of 31 Dec)
Porady udzielone w tys.	305,9	258,9	233,3	226,1	Consultations provided in thous.
przez: lekarzy	299,7	251,0	229,1	226,1	by: doctors
lekarzy dentyistów	6,2	7,9	4,2	–	dentists
w tym w ramach badań profilaktycznych	274,8	209,1	140,8	173,8	of which within the framework of preventive examinations

a Bez przychodni rehabilitacyjnych przy spółdzielniach inwalidów. b Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska – zakład opieki zdrowotnej” (patrz uwagi ogólne, ust. 2, pkt 3) na str. 191); łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy (w 2000 r. – tylko w miastach).

a Excluding rehabilitation out-patient clinics at disabled persons' cooperatives. b Data concerns entities that have signed "a medical practice – National Health Fund" contract or "a medical practice – health care facility" contract (see general notes, item 2, point 3) on page 191); including medical practices conducting preventive examinations within the framework of occupational medicine (in 2000 – only in urban areas).

TABL. 4 (145). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA
IN-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
ZAKŁADY ^a – stan w dniu 31 XII FACILITIES ^a – as of 31 Dec					
Szpital ogólny	24	26	29	30	General hospitals
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	2	5 ^b	8	10	Chronic medical care homes
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	2	7	8	8	Nursing homes ^c
Hospicja	1	2	3	3	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria ...	1	1	1	1	Health resort treatment – sanatoria
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES – as of 31 Dec					
Szpital ogólny ^d	6348	6109	6126 ^e	6230 ^e	General hospitals ^d
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	54	140 ^b	197	215	Chronic medical care homes
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	46	250	182	239	Nursing homes ^c
Hospicja	5	36	36	36	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria ...	170	195	195	195	Health resort treatment – sanatoria
LECZENI IN-PATIENTS					
Szpital ogólny ^f	198146	223430	249338	246168	General hospitals ^f
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	176	271 ^b	675	620	Chronic medical care homes
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	117	624	556	605	Nursing homes ^c
Hospicja	30	339	439	436	Hospices
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze w sanatoriach	2302	3541	4516	4144	Health resort treatment – patients in sanatoria

a Bez filii. b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika. c W 2000 r. łącznie z zakładami leczniczo-wychowawczymi. d Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. e W tym liczba łóżek i inkubatorów dla noworodków: w 2008 r. – 229, w 2009 r. – 268. f Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Excluding branches. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook. c In 2000 including treatment and education homes. d Since 2008 including beds and incubators for newborns. e Of which amount of beds and incubators for newborns: in 2008 – 229, in 2009 – 268. f Excluding interward patient transfers.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 5 (146). SZPITALI OGÓLNE
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Szpital (stan w dniu 31 XII)	24	26	29	30	Hospitals (as of 31 Dec)
Publiczne	23	23	23	23	Public
Niepubliczne	1	3	6	7	Non-public
Łóżka^a (stan w dniu 31 XII)	6348	6109	6126^b	6230^b	Beds^a (as of 31 Dec)
w szpitalach: publicznych	6338	5989	5964	6067	in: public hospitals
niepublicznych ..	10	120	162	163	non-public hospitals
na 10 tys. ludności	52,4	50,9	51,4	52,4	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:					of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1268	1208	1123	1115	Internal diseases
w tym kardiologicznych	209	185	206	170	of which cardiological
Chirurgicznych	1553	1393	1378	1374	Surgical
Pediatrycznych	645	512	519	519	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	722	608	562	570	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	184	172	172	172	Oncological
Intensywnej terapii	69	79	84	101	Intensive therapy
Zakaźnych	337	313	270	270	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	332	353	353	357	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	73	53	53	53	Dermatology
Neurologicznych	266	267	262	252	Neurological
Psychiatrycznych	41	161	161	161	Psychiatric

a Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. b W tym liczba łóżek i inkubatorów dla noworodków: w 2008 r. – 229, w 2009 r. – 268.

a Since 2008 including beds and incubators for newborns. b Of which amount of beds and incubators for newborns: in 2008 – 229, in 2009 – 268.

TABL. 5 (146). **SZPITALA OGÓLNE (dok.)**
GENERAL HOSPITALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Ruch chorych					Patients
Leczeni ^c w tys.	198,1	223,4	249,3	246,2	<i>In-patients^c in thous.</i>
w tym na oddziałach ^d :					<i>of which in specified wards^d:</i>
chorób wewnętrznych	41,6	44,8	46,0	45,5	<i>internal diseases</i>
w tym kardiologicznych	7,2	8,6	10,0	8,8	<i>of which cardiological</i>
chirurgicznych	49,0	58,4	63,0	63,0	<i>surgical</i>
pediatrycznych	24,4	25,2	28,6	25,1	<i>paediatric</i>
ginekologiczno-płożniczych	30,3	32,3	36,7	36,8	<i>gynaecological-obstetric</i>
onkologicznych	6,4	8,1	9,2	10,1	<i>oncological</i>
intensywnej terapii	2,0	1,8	1,6	1,7	<i>intensive therapy</i>
zakaźnych	10,5	10,9	12,4	10,8	<i>communicable</i>
gruźlicy i chorób płuc	8,1	8,7	9,4	8,8	<i>tubercular and pulmonary</i>
dermatologicznych	1,7	1,5	1,5	1,6	<i>dermatology</i>
neurologicznych	6,8	7,4	7,4	7,4	<i>neurological</i>
psychiatrycznych	0,6	2,2	2,1	2,1	<i>psychiatric</i>
Wypisani w tys.	189,8	215,5	241,2	238,6	<i>Discharges in thous.</i>
Zmarli w tys.	4,9	5,0	4,8	5,1	<i>Deaths in thous.</i>
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	1635,4	1860,4	2091,9	2067,2	<i>In-patients^c per: 10 thous. population</i>
1 łóżko	31,1	36,7	41,2	39,9	<i>bed</i>
Przeciętny pobyt chorego w dniach	8,8	6,8	5,9	5,8	<i>Average patient stay in days</i>
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	289,3	257,0	259,4	242,7	<i>Average bed use in days</i>

^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^d Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia.

^c Excluding interward patient transfers. ^d Including interward patient transfers.

S o u r c e: data of the Ministry of Health.

TABL. 6 (147). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Zespoły wyjazdowe ratownictwa medycznego	48	53	62	<i>Emergency rescue teams</i>
w tym: podstawowe	x	26	29	<i>of which: basic</i>
specjalistyczne	x	23	24	<i>specialization</i>
wypadkowe	17	–	–	<i>accident</i>
reanimacyjne	16	–	–	<i>reanimation</i>
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^b	2	2	2	<i>Medical air rescue^b</i>
Szpitalne oddziały ratunkowe	–	11	11	<i>Hospital emergency wards</i>
Izby przyjęć ^c	13	11	13	<i>Admissions^c</i>
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d	135183	109832	113138	<i>Departures to accident place^d</i>
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d	135537	110094	113342	<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence^d</i>
w tym dzieci i młodzież w wieku 0-18 lat ...	9892	7860	7885	<i>of which children and youth aged 0-18</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 192. ^b Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratownicze. ^c Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 10 on page 192. ^b An airplane or helicopter, including crew, i.e. a pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^c Organization cells of hospitals applied to cooperate with emergency medical system. ^d During the year.

TABL. 7 (148). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Apteki	258	296	311	322	Pharmacies
w tym prywatne	215	296	272	321	of which private
w tym na wsi	36	41	42	39	of which in rural areas
Punkty apteczne	29	60	68	64	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	24	56	63	59	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Number of population per:
1 aptekę i punkt apteczny	4233	3370	3144	3082	pharmacy and pharmaceutical outlet
1 aptekę	4693	4053	3831	3695	pharmacy
w tym na wsi	13909	11945	11462	12153	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	455 ^b	541	604	610	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 192. b W przeliczeniu na pełne etaty.
a See general notes, item 11 on page 192. b Calculated as full-time employment.

TABL. 8 (149). **KRWIODAWSTWO**
BLOOD DONATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 Dec)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	9	6	4	4	Local branches (as of 31 Dec)
Krwiodawcy	12589	21490	23893	26992	Blood donors
w tym honorowi	12578	21459	23850	26992	of which honorary blood donors
Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej ^a	28657	34440	38572	43778	Blood taken in units of whole blood ^a
Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP) ^b	32651	34005	53610	71875	Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP) ^b

a Jedna jednostka krwi pełnej równa się 450 ml, jeden litr krwi pełnej w przybliżeniu równa się 2,22 jednostki. b Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

U w a g a. Nie uwzględniono danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Hematologii i Transfuzjologii.

a One unit of whole blood equals 450 ml, one litre of whole blood equals approximately 2,22 units. b One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

N o t e. Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior and Administration.

S o u r c e: data of Haematology and Transfusiology Institute.

TABL. 9 (150). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Krztusiec	250	173	351	454	20,6	14,4	29,4	38,1	<i>Whooping cough</i>
Wirusowe zapalenie wątroby:									<i>Viral hepatitis:</i>
typ A	2	3	7	17	0,2	0,3	0,6	1,4	<i>type A</i>
typ B	64	31	17	20	5,3	2,6	1,4	1,7	<i>type B</i>
typ C	25	28	27	18	2,1	2,3	2,3	1,5	<i>type C</i>
Różyczka	1332	193	826	1622	109,9	16,1	69,3	136,2	<i>Rubella</i>
AIDS ^a	3	3	7	2	0,3	0,3	0,6	0,2	<i>AIDS^a</i>
Salmonellozy	1051	562	342	340	86,6	46,8	28,7	28,6	<i>Salmonella infections</i>
Czerwonka bakteryjna	9	–	–	1	0,7	x	x	0,1	<i>Shigellosis</i>
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	17	321	104	35	1,4	26,7	8,7	2,9	<i>Other bacterial foodborne intoxications</i>
Gruźlica	271	191	203	181	22,2	15,9	17,0	15,2	<i>Tuberculosis</i>
Biegunki u dzieci do lat 2 ^b	738	755	1164	1335	295,1	350,5	516,3	558,6	<i>Diarrhoea and gastroenteritis of presumed of infections origin (under 2 years)^b</i>
Szkarlatyna (płonica)	212	180	353	244	17,5	15,0	29,6	20,5	<i>Scarlet fever</i>
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	62	46	12	24	5,1	3,8	1,0	2,0	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	38	133	29	23	3,1	11,1	2,4	1,9	<i>Viral meningitis</i>
Wirusowe zapalenie mózgu	77	104	105	144	6,4	8,7	8,8	12,1	<i>Viral encephalitis</i>
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	444	951	97	103	36,6	79,2	8,1	8,6	<i>Mumps</i>
Toksoplazmoza ^c	35	105	93	.	2,9	8,7	7,8	x	<i>Toxoplasmosis^c</i>
Tasiemczyce ^c	45	23	9	.	3,7	1,9	0,8	x	<i>Cestode infestations^c</i>
Włośnica	–	1	–	–	x	0,1	x	x	<i>Trichinellosis</i>
Świerzb ^c	658	668	827	.	54,3	55,6	69,4	x	<i>Scabies^c</i>
Grypa i podejrzenia zachorowań na grypę	63410	6995	3276	29483	5233,7	582,4	274,8	2475,8	<i>Influenza and suspected influenza</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie	516	253	245	223	42,6	21,1	20,6	18,7	<i>Rabies vaccinations</i>

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. c Od 2009 r. nie ma obowiązku zgłaszania zachorowania na toksoplazmozę, tasiemczyce i świerzb.

Źródło: dane Państwowego Zakładu Higieny, Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Since 2009 there is no obligation to inform about incidence of toxoplasmosis, cestode infestations and scabies.

Source: data of the National Institute of Hygiene, the Tuberculosis and Lung Diseases Institute.

TABL. 10 (151). **ŻŁOBKI**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Żłobki	6	6	8	8	Nurseries
Oddziały żłobkowe	7	7	7	8	Nursery wards
Miejsca w żłobkach ^a	663	666	806	942	Places in nurseries ^a
Dzieci przebywające w żłobkach ^a (w ciągu roku)	1143	1198	1374	1522	Children staying in nurseries ^a (during the year)
Miejsca w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	33	36	41	46	Places in nurseries ^a per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach ^a na 1000 dzieci w wieku do lat 3	15	19	26	28	Children staying in nurseries ^a per 1000 children up to the age of 3

a łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Including nursery wards.

TABL. 11 (152). **PLACÓWKI OPIEKUNICZO-WYCHOWAWCZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
CARE AND EDUCATION CENTRES FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE

A. PLACÓWKI CAŁODOBOWE
ROUND-THE-CLOCK CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	2005	2008	2009	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	liczba placówek number of centres			wychowankowie residents			wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII			as of 31 Dec						
O G Ó Ł E M	17	17	18	718	528	497	107	132	175	TOTAL
Interwencyjne	1	1	1	14	16	14	6	–	–	Intervention
Rodzinne	4	4	5	20	20	27	–	–	–	Family
Socjalizacyjne	6	4	3	296	179	106	58	32	10	Socialization
Wielofunkcyjne	6	8	9	388	313	350	43	100	165	Multipurpose

B. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO^a
DAY-SUPPORT CENTRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	liczba placówek (stan w dniu 31 XII) number of centres (as of 31 Dec)			wychowankowie residents			
O G Ó Ł E M	77	76	74	3550	4286	3927	TOTAL
w tym placówki pracujące minimum 5 dni w tygodniu i 20 godzin tygodniowo	49	51	49	2490	3562	3228	of which centres working mini- mum 5 days and 20 hours a week
Opiekuńcze	69	67	66	3185	3999	3653	Care
Specjalistyczne	8	9	8	365	287	274	Specialized

a Ponadto w 2009 r. 5 spośród całodobowych placówek wielofunkcyjnych (ujętych w tabl. 11A) pełniło również funkcję placówek wsparcia dziennego; w ciągu roku przebywało w nich 369 wychowanków.

a Moreover, in 2009 five of multipurpose round-the-clock centres (presented in table 11A) also had the function of day-support centres; there were 369 residents during the year.

TABL. 12 (153). **RODZINY ZASTĘPCZE**
Stan w dniu 31 XII
FOSTER FAMILIES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	1005	891	891	915	<i>Foster families</i>
Dzieci w rodzinach zastępczych.....	1147	1354	1403	1437	<i>Children in foster families</i>
w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	49	77	112	122	<i>of which children with legal confirma- tion of disability</i>
Dzieci usamodzielnione w ciągu roku ^a ...	101	14	21	5	<i>Children who gained independence during the year^a</i>

^a Dzieci, które opuściły rodzinę zastępczą.
^a Children who left foster families.

TABL. 13 (154). **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ**
Stan w dniu 31 XII
SOCIAL WELFARE FACILITIES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^a	26	39	43	42	Homes and facilities (excluding branches)^a
w których mogą przebywać:					<i>in which may be:</i>
Osoby w podeszłym wieku	7	11	15	15	<i>Aged persons</i>
Przewlekłe somatycznie chorzy	8	9	10	8	<i>Chronically ill with somatic disorders</i>
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie ^b ..	7	2	2	2	<i>Adults mentally retarded^b</i>
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie ^b	–	5	5	5	<i>Children and young mentally retarded^b</i>
Przewlekłe psychicznie chorzy	1	3	4	5	<i>Chronically mentally ill</i>
Osoby niepełnosprawne fizycznie	–	–	1	–	<i>Physically handicapped</i>
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	–	2	3	2	<i>Mothers with dependent children and pregnant women</i>
Bezdomni	3	7	9	8	<i>Homeless</i>
Inne osoby	–	–	–	2	<i>Other persons</i>
Miejsca	2144	3100	3146	3027	Places
Na 10 tys. ludności	18	26	26	25	<i>Per 10 thous. population</i>

^a W podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^b W 2000 r. – umysłowo upośledzeni.

^a In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for a few groups of residents. ^b In 2000 – mentally disabled.

TABL. 13 (154). **PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SOCIAL WELFARE FACILITIES (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Mieszkańcy	2110	2919	3048	2878	Residents
w tym umieszczeni w ciągu roku ...	406	1338	621	748	of which placed during the year
na 10 tys. ludności	17	24	26	24	per 10 thous. population
Osoby w podeszłym wieku	219	358	586	583	Aged persons
Przewlekłe somatycznie chorzy	893	968	789	653	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie ^b ...	917	193	139	141	Adults mentally retarded ^b
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie ^b	–	533	512	507	Children and young mentally retarded ^b
Przewlekłe psychicznie chorzy	33	543	602	604	Chronically mentally ill
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	–	36	79	60	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	48	288	341	318	Homeless
Inne osoby	–	–	–	12	Other persons
Osoby oczekujące na umieszczenie ...	374	149	275	310	Persons awaiting a place

^b W 2000 r. – umysłowo upośledzeni.

^b In 2000 – mentally disabled.

TABL. 14 (155). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M							T O T A L
2000	71964					86791,8	
2005	101252					82275,6	
2008	97175					110782,3	
2009	103616					127182,9	
Pomoc pieniężna		63141				99895,6	Monetary assistance
w tym zasiłki:							of which benefits:
Stały		5004				17875,4	Permanent
Okresowy		21918				37728,1	Temporary
Celowy		32534				23183,1	Appropriated
Pomoc niepieniężna		40475				27287,3	Non-monetary assistance
w tym:							of which:
Schronienie		101				205,4	Shelter
Posiłek		37560				16697,1	Meal
Ubranie		22				5,2	Clothing

^a Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a Organized and rendered by government administration and local self-government entities. ^b According to kind of benefits, beneficiaries may be shown several times.

Source: data of Ministry of Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

2. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

4. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).

Turystyka

1. Termin **turystyka** – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.

2. **Baza noclegowa turystyki** dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty; nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

2. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

3. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic halls, orchestras and choirs**.

4. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

5. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape).

Tourism

1. **Tourism**, in accordance with the definition of the World Tourism Organization (WTO), includes activities of persons travelling for purposes other than those connected with earning income, i.e. mainly for recreational, work-related, religious and other purposes etc. and remaining outside their usual environment not longer than a year.

2. **Tourist accommodation facilities** include collective tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar facilities and other facilities; they do not include rooms for rent and agrotourism lodgings.

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce),
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla domów wycieczkowych, schronisk, kempingów, pól biwakowych i domków turystycznych oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hotele robotnicze), a ponadto ośrodki kolonijne i zakłady uzdrowiskowe.

3. W informacjach o **obiekтах i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Placówki gastronomiczne** w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

Sport

1. Informacje o działalności klubów sportowych opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **klubach sportowych** obejmują zarówno działalność klubów sportowych zajmujących się głównie sportem (w tym wyczynowym), jak i wybranych organizacji, których działalność ma przede wszystkim charakter rekreacji ruchowej (uczniowskie kluby sportowe, wyznaniowe kluby sportowe).

3. W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczone są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych dyscyplin sportowych stosuje się różne granice wieku.

4. Dziedziny i dyscypliny sportowe podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 X 2003 r. (Dz. U. Nr 193, poz.1888).

Within:

- *hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns),*
- *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in excursion hostels, shelters, camping sites, tent camp sites and tourist cottages, and other facilities used by the tourism industry (e.g. student dormitories, boarding schools, employee boarding houses) and holiday youth centres as well as health establishments.*

3. *In data regarding facilities and number of beds for tourists, facilities and places in temporarily inactive facilities due to expansion, renovation etc. are not included.*

4. *Catering establishments in collective tourist accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Bars also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars etc.*

5. *Foreign tourists using collective tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. Foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

Sport

1. *Information regarding the activity of sports clubs was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

2. *Data regarding sports clubs covers the activity of sports clubs dealing mainly with sport (including professional sport) as well as the activity of selected organizations focused mainly on physical recreation (student sports clubs, religious sports clubs).*

3. *Depending on the age exercisers are included in the junior or senior category; different age limits are used for individual sports disciplines.*

4. *Sports fields and disciplines have been presented according to the regulation of the Minister of National Education and Sport, dated 29 Oct 2003 (Journal of Laws No. 193, item 1888).*

Kultura Culture

TABL. 1 (156). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	267	256	246	246	<i>Libraries (as of 31 Dec)</i>
w tym na wsi	200	189	178	176	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	122	68	41	35	<i>Library service points (as of 31 Dec)</i>
w tym na wsi	104	45	24	18	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	4291,3	4478,9	4588,2	4612,7	<i>Collection (as of 31 Dec) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	2018,2	2010,8	1970,3	1939,3	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	199,8	185,6	163,5	162,4	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	56,8	51,2	43,5	41,6	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} : w tysiącach woluminów	4017,2	3487,1	3110,1	3187,0	<i>Loans^{ab}: in thousand volumes</i>
w tym na wsi	1326,6	1157,4	975,9	953,5	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	20,1	18,8	19,0	19,6	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	23,4	22,6	22,4	22,9	<i>of which in rural areas</i>

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. b Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.
a Including library service points. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 2 (157). **MUZEJA^a**
MUSEUMS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea ^b <i>Museums^b</i>	Muzealia ^{bc} w tys. <i>Museum exhibits^{bc} in thous.</i>	Wystawy czasowe <i>Temporary exhibitions</i>		Zwiedzający muzea i wystawy w tys. <i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>		SPECIFICATION
			własne ^d <i>own^d</i>	obce ^e <i>external^e</i>	ogółem <i>total</i>	w tym młodzież szkolna ^f <i>of which primary and secondary school students^f</i>	
O G Ó Ł E M							TOTAL
2000	22	137,3	72	24	335,7	186,3	
2005	26	181,8	98	27	419,7	165,5	
2008	29	168,1	87	33	431,2	131,5	
2009	24	178,9	71	37	359,2	91,3	
Artystyczne	3	–	5	2	42,6	8,2	<i>Art</i>
Biograficzne	1	–	–	3	11,3	4,4	<i>Biographical</i>
Etnograficzne	3	0,8	12	–	107,9	13,8	<i>Ethnographic</i>
Historyczne	5	14,7	13	10	87,4	36,5	<i>Historical</i>
Przyrodnicze	1	4,5	1	6	11,4	4,6	<i>Natural history</i>
Regionalne	7	55,8	30	4	27,9	14,1	<i>Regional</i>
Martyrologiczne	1	0,1	–	–	1,0	0,8	<i>Martyrological</i>
Inne	3	103,0	10	12	69,7	8,9	<i>Others</i>

a Łącznie z oddziałami muzealnymi. b Stan w dniu 31 XII. c Muzealia znajdujące się w oddziałach muzealnych w podziale według rodzajów muzeów wykazano w muzeach macierzystych. d W kraju. e Krajowe i z zagranicy. f Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a Including museum branches. b As of 31 Dec. c Museum exhibits in museum branches, in division by type of museums, were shown in parent museums. d In Poland. e Domestic and foreign. f Visiting museums in organized groups.

TABL. 3 (158). GALERIE SZTUKI
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009			SPECIFICATION
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
Galerie (stan w dniu 31 XII)	7	10	8	9	7	2	Galleries (as of 31 Dec)
Wystawy ^a	83	105	93	97	90	7	Exhibitions ^a
w tym:							of which
zagraniczne	–	9	14	11	11	–	foreign
międzynarodowe	4	3	3	3	–	international
Ekspozycje ^a	88	109	98	97	90	7	Expositions ^a
Zwiedzający w tys.	34,8	60,5	49,9	54,4	53,6	0,8	Visitors in thous.

a W kraju.
a In Poland.

TABL. 4 (159). TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
OGÓŁEM					TOTAL
2000	5	1929	2061	352,6	
2005	5	1553	1801	287,8	
2008	7	2140	2665	359,6	
2009	7	2244	2712	377,3	
Teatry	5	1206	1464	163,4	Theatres
dramatyczne	2	682	434	64,2	dramatic
lalkowe	3	524	1030	99,2	puppet
Filharmonie	1	545	1111	189,7	Philharmonic halls
Orkiestry symfoniczne i kameralne	1	493	137	24,2	Symphonic and chamber orchestras

a Stan w dniu 31 XII. b Według siedziby.
a As of 31 Dec. b By the seat.

TABL. 5 (160). DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2005	2007	2009			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	160	166	174	169	61	108	Institutions
domy kultury	26	29	29	32	22	10	cultural establishments
ośrodki kultury	71	77	79	73	25	48	cultural centres
kluby	26	21	12	12	10	2	clubs
światlice	37	39	54	52	4	48	community centres
Pracownie specjalistyczne	171	197	205	222	139	83	Specialized workshops
Imprezy (w ciągu roku)	7375	7588	7158	9221	6130	3091	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1257,0	1429,5	1233,9	1514,0	1094,8	419,2	Event participants (during the year) in thous.

TABL. 5 (160). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2005	2007	2009			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Kursy (w ciągu roku)	136	225	239	224	179	45	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku) ...	2142	4512	4043	3635	3010	625	Course graduates (during the year)
Zespoły artystyczne	595	715	633	645	452	193	Artistic ensembles
Członkowie zespołów artystycznych	8272	9379	9209	9155	6461	2694	Members of artistic ensembles
Koła (kluby)	169	329	313	334	223	111	Groups (clubs)
Członkowie kół (klubów)	4524	7621	6721	6720	4246	2474	Members of groups (clubs)

TABL. 6 (161). **KINA STAŁE****FIXED CINEMAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	20	19	19	15	Cinemas (as of 31 Dec)
w tym w miastach	18	17	17	13	of which in urban areas
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	21	20	33	29	Screens (as of 31 Dec)
w tym w miastach	19	18	31	27	of which in urban areas
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII) w tys.	5,3	4,5	7,1	6,2	Seats (as of 31 Dec) in thous.
w tym w miastach	5,0	4,2	6,7	5,8	of which in urban areas
Seanse:					Screenings:
w tysiącach	13,5	10,8	25,5	38,0	in thousand
w tym w miastach	13,3	10,7	25,4	37,9	of which in urban areas
na 1 kino	674	569	1341	2530	per cinema
Widzowie:					Audience:
w tysiącach	389,2	304,2	591,9	793,6	in thousand
w tym w miastach	384,2	301,9	589,3	790,9	of which in urban areas
na 1 kino	19459	16013	31150	52909	per cinema
na 1 seans	29	28	23	21	per screening

TABL. 7 (162). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**

Stan w dniu 31 XII

RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	266,6	262,6	201,6	191,1	220,2	218,9	169,2	160,6	Radio subscribers
miasta	168,7	170,7	135,2	128,3	237,6	240,4	190,4	179,3	urban areas
wieś	97,9	91,9	66,4	62,8	195,5	187,7	138,0	132,4	rural areas
Abonenci telewizyjni	260,3	254,1	195,2	184,9	215,0	211,8	163,9	155,4	Television subscribers
miasta	164,7	164,4	130,3	123,6	232,0	231,6	183,5	172,7	urban areas
wieś	95,6	89,7	64,9	61,3	190,8	183,1	134,9	129,4	rural areas

Źródło: dane Centralnego Zarządu Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post Headquarters.

Turystyka

Tourism

TABL. 8 (163). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	223	180	166	168	Facilities (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	99	107	115	of which open all year
Obiekty hotelowe	29	36	54	51	Hotels and similar facilities
hotele	21	22	22	23	hotels
motele	5	2	2	2	motels
pensjonaty	3	4	3	3	boarding houses
inne obiekty hotelowe ^a	8	27	23	other hotel facilities ^a
Pozostałe obiekty	194	144	112	117	Other facilities
domy wycieczkowe	9	5	5	6	excursion hostels
schroniska	1	1	1	1	shelters
schroniska młodzieżowe	24	26	16	19	youth shelters
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3	4	8	of which school youth shelters
kempingi	2	2	1	1	camping sites
pola biwakowe	19	12	11	7	tent camp sites
ośrodki wczasowe	29	18	14	9	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	19	14	12	11	training-recreational centres
domy pracy twórczej	1	1	1	1	creative arts centres
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	26	15	12	13	complexes of public tourist cottages
ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego	4	3	2	-	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	-	-	-	1	hostels
inne obiekty	60	47	37	48	miscellaneous facilities
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	15814	11769	11006	11424	Number of beds (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	6891	6109	6464	6754	of which open all year
Obiekty hotelowe	2311	3078	3800	3934	Hotels and similar facilities
hotele	1943	2292	2054	2291	hotels
motele	184	53	53	55	motels
pensjonaty	184	131	45	60	boarding houses
inne obiekty hotelowe ^a	602	1648	1528	other hotel facilities ^a
Pozostałe obiekty	13503	8691	7206	7490	Other facilities
domy wycieczkowe	492	212	187	211	excursion hostels
schroniska	14	14	11	11	shelters
schroniska młodzieżowe	834	1334	912	1136	youth shelters
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	215	261	447	of which school youth shelters
kempingi	248	270	200	200	camping sites
pola biwakowe	1915	905	760	534	tent camp sites
ośrodki wczasowe	3357	1962	1888	1402	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	1852	1230	1077	977	training-recreational centres
domy pracy twórczej	110	123	99	96	creative arts centres
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych ^b	1582	504	506	953	complexes of public tourist cottages ^b
ośrodki do wypoczynku sobotnio- -niedzielnego i świątecznego	119	177	39	-	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	-	-	-	51	hostels
inne obiekty	2980	1960	1527	1919	miscellaneous facilities

^a W 2000 r. ujęte w pozycji „inne obiekty” w „pozostałych obiektach”. ^b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a In 2000 contained in "miscellaneous facilities" in "other facilities". ^b Including camping sites if they exist in the territory of the public tourist cottages.

TABL. 8 (163). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	388662	398271	462169	437853	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	79900	85981	68737	68892	of which foreign tourists
Obiekty hotelowe	149408	234758	307453	282852	Hotels and similar facilities
hotele	125245	172182	192582	175082	hotels
motele	18745	10533	10857	9332	motels
pensjonaty	5418	5901	4129	2908	boarding houses
inne obiekty hotelowe ^a	46142	99885	95530	other hotel facilities ^a
Pozostałe obiekty	239254	163513	154716	155001	Other facilities
domy wycieczkowe	24677	16433	19742	20545	excursion hostels
schroniska	369	109	107	105	shelters
schroniska młodzieżowe	10446	8417	8461	9234	youth shelters
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	191	3306	3471	of which school youth shelters
kempingi	2416	3105	1573	2056	camping sites
pola biwakowe	23493	6484	3020	3157	tent camp sites
ośrodki wczasowe	26095	14650	19119	13629	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	36302	24143	25719	20497	training-recreational centres
domy pracy twórczej	3054	4750	4352	3323	creative arts centres
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych ^b	12042	5518	6013	8009	complexes of public tourist cottages ^b
ośrodki do wypoczynku sobotnio- niedzielnego i świątecznego	689	1332	232	–	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	–	–	–	4582	hostels
inne obiekty	99671	78572	66378	69864	miscellaneous facilities
Udzielone noclegi	910570	806138	907520	862916	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym ..	119789	131948	106185	106571	of which by foreign tourists
Obiekty hotelowe	248444	354719	475116	444336	Hotels and similar facilities
hotele	206376	259902	301736	275941	hotels
motele	23561	13197	13122	12804	motels
pensjonaty	18507	9008	5344	3844	boarding houses
inne obiekty hotelowe ^a	72612	154914	151747	other hotel facilities ^a
Pozostałe obiekty	662126	451419	432404	418580	Other facilities
domy wycieczkowe	38465	18415	25930	21661	excursion hostels
schroniska	407	353	236	537	shelters
schroniska młodzieżowe	25047	27032	21100	30198	youth shelters
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1822	6649	8789	of which school youth shelters
kempingi	6723	6485	2492	2993	camping sites
pola biwakowe	29729	13341	7803	8837	tent camp sites
ośrodki wczasowe	169392	97338	111374	84272	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe	133018	60329	69160	52695	training-recreational centres
domy pracy twórczej	9256	11533	8994	9046	creative arts centres
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych ^b	40789	11878	10857	23724	complexes of public tourist cottages ^b
ośrodki do wypoczynku sobotnio- niedzielnego i świątecznego	2981	7245	1525	–	weekend and holiday accom- modation establishments
hostele	–	–	–	6419	hostels
inne obiekty	206319	197470	172933	178198	miscellaneous facilities

a W 2000 r. ujęte w pozycji „inne obiekty” w „pozostałych obiektach”. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a In 2000 contained in "miscellaneous facilities" in "other facilities". b Including camping sites if they exist in the territory of the public tourist cottages.

TABL. 9 (164). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 Jul

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2000 46	83	66	33	TOTAL
	2005 48	70	35	15	
	2008 57	64	30	4	
	2009 65	54	28	7	
Obiekty hotelowe	43	23	2	2	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	22	14	–	1	<i>hotels</i>
motele	1	2	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	2	2	–	–	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	18	5	2	1	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	22	31	26	5	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	5	2	–	1	<i>excursion hostels</i>
schroniska	1	–	–	–	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe – szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	3	–	<i>youth shelters – school youth shelters</i>
pola biwakowe	–	1	–	–	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	–	3	6	2	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	2	8	6	1	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1	1	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	1	6	5	–	<i>complexes of public tourist cottages</i>
inne obiekty	12	10	6	1	<i>miscellaneous facilities</i>

TABL. 10 (165). **UDOGODNIENIA DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.**

Stan w dniu 31 VII

ADAPTATION FOR THE DISABLED IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS IN 2009

As of 31 Jul

RODZAJE OBIEKTÓW	Obiekty posiadające <i>Equipment of facilities</i>				TYPE OF FACILITIES
	pochylnię wjazdową <i>entry ramp</i>	drzwi otwierane automa- tycznie <i>automatically open doors</i>	windy <i>elevators</i>	pokoje lub łazienki <i>rooms or bathrooms</i>	
			przystosowane dla osób niepełnosprawnych <i>adapted for disabled</i>		
OGÓŁEM	48	15	19	39	TOTAL
Obiekty hotelowe	27	11	15	24	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	13	8	10	16	<i>hotels</i>
motele	1	–	–	1	<i>motels</i>
pensjonaty	1	–	–	1	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	12	3	5	6	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	21	4	4	15	<i>Other facilities</i>
w tym:					<i>of which:</i>
schroniska młodzieżowe					
– szkolne					
schroniska młodzieżowe	6	–	–	2	<i>youth shelters – school youth shelters</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	2	–	–	–	<i>training-recreational centres</i>

TABL. 11 (166). **ZAPLECZE KONFERENCYJNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W 2009 R.**

Stan w dniu 31 VII

CONFERENCE INFRASTRUCTURE IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS IN 2009

As of 31 Jul

RODZAJE OBIEKTÓW	Obiekty posiadające <i>Facilities equipped with</i>							TYPE OF FACILITIES	
	salę konferencyjną <i>conference room</i>			nagłośnienie <i>loud-speaker</i>	zestaw audio- -video <i>audio video set</i>	obsługę techni- czną <i>technical handling</i>	ekran <i>screen</i>		rzutnik/ projektor <i>OHP/ slide projector</i>
	liczba obiektów <i>number of facilities</i>	liczba sal <i>number of conference rooms</i>	liczba miejsc <i>number of seats</i>						
OGÓŁEM	70	141	10195	57	51	43	60	57	TOTAL
Obiekty hotelowe	42	98	7310	35	31	30	38	35	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	21	66	5416	17	16	17	20	19	<i>hotels</i>
motele	1	2	120	2	2	2	2	2	<i>motels</i>
pensjonaty	1	1	50	1	1	1	1	1	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	19	29	1724	15	12	10	15	13	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	28	43	2885	22	20	13	22	22	<i>Other facilities</i>
w tym:									<i>of which:</i>
schroniska młodzieżowe – szkolne									
schroniska młodzieżowe	2	4	110	3	4	2	3	4	<i>youth shelters – school youth shelters</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	7	13	630	5	3	2	5	5	<i>training-recreational centres</i>

TABL. 12 (167). **WYPOSAŻENIE OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA W URZĄDZENIA SPORTOWO-REKREACYJNE W 2009 R.**

Stan w dniu 31 VII

SPORTS AND RECREATIONAL EQUIPMENT IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS IN 2009

As of 31 Jul

RODZAJE OBIEKTÓW TYPE OF FACILITIES	Obiekty posiadające Equipment of facilities								
	siłownię gym	basen kryty indoor swimming-pool	kort tenisowy tennis court	boisko do siatkówki lub koszykówki volleyball or basketball court	bilard billiard-table	tenis stołowy table tennis	saunę sauna	wypożyczalnię sprzętu pływającego rental of swimming equipment	wypożyczalnię rowerów rental of bikes
OGÓŁEM TOTAL	18	4	12	12	22	41	24	34	39
Obiekty hotelowe <i>Hotels and similar facilities</i>	9	4	3	3	11	10	16	4	14
hotele <i>hotels</i>	7	2	2	2	8	7	10	2	8
pensjonaty <i>boarding houses</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	1
inne obiekty hotelowe <i>other hotel facilities</i>	2	2	1	1	2	3	6	2	5
Pozostałe obiekty <i>Other facilities</i>	9	–	9	9	11	31	8	30	25
w tym: <i>of which:</i>									
schroniska młodzieżowe – szkolne schroniska młodzieżowe <i>youth shelters – school youth shelters</i>	3	–	–	–	–	7	–	1	2
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe <i>training-recreational centres</i>	3	–	2	2	3	7	3	6	6

TABL. 13 (168). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA****FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	79900	85981	68737	68892	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	28535	68064	58233	57419	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	24661	49479	42392	42641	<i>hotels</i>
motele	3775	887	1444	2707	<i>motels</i>
pensjonaty	99	240	217	208	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe ^a	17458	14180	11863	<i>other hotel facilities^a</i>

a W 2000 r. ujęte w pozycji „inne obiekty” w „pozostałych obiektach”.

a In 2000 contained in "miscellaneous facilities" in "other facilities".

TABL. 13 (168). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów (dok.)					Tourists accommodated (cont.)
Pozostałe obiekty	51365	17917	10504	11473	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	7547	3642	2265	2688	<i>excursion hostels</i>
schroniska	262	32	21	2	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	610	843	1072	844	<i>youth shelters</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	512	505	<i>of which school youth shelters</i>
kempingi	735	785	507	667	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	279	394	241	31	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	224	158	126	149	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1939	674	680	546	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	288	764	304	135	<i>creative arts centres</i>
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych ^b	105	232	515	247	<i>complexes of public tourist cottages^b</i>
ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	–	7	2	–	<i>weekend and holiday accommodation establishments</i>
hostele	–	–	–	836	<i>hostels</i>
inne obiekty	39376	10386	4771	5328	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	119789	131948	106185	106571	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	46809	103625	90904	89430	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	42215	75577	66134	67071	<i>hotels</i>
motele	4340	1280	2037	3939	<i>motels</i>
pensjonaty	254	1124	326	314	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe ^a	25644	22407	18106	<i>other hotel facilities^a</i>
Pozostałe obiekty	72980	28323	15281	17141	<i>Other facilities</i>
domy wycieczkowe	9874	3743	2269	2690	<i>excursion hostels</i>
schroniska	299	32	23	2	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	1665	1730	2245	1922	<i>youth shelters</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	1278	1391	<i>of which school youth shelters</i>
kempingi	1163	1263	783	812	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	330	464	301	33	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	731	750	600	912	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3367	1237	1038	780	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1010	1480	706	314	<i>creative arts centres</i>
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych ^b	198	297	682	330	<i>complexes of public tourist cottages^b</i>
ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	–	10	14	–	<i>weekend and holiday accommodation establishments</i>
hostele	–	–	–	1135	<i>hostels</i>
inne obiekty	54343	17317	6620	8211	<i>miscellaneous facilities</i>

a W 2000 r. ujęte w pozycji „inne obiekty” w „pozostałych obiektach”. b Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a In 2000 contained in "miscellaneous facilities" in "other facilities". b Including camping sites if they exist in the territory of the public tourist cottages.

Sport

Sport

TABL. 14 (169). **KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
SPORTS CLUBS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2004	2006	2008	SPECIFICATION
Jednostki organizacyjne	242	389	404	449	Organizational entities
Sekcje	619	989	969	1114	Sections
Członkowie	21962	30784	30020	28538	Members
Ćwiczący	19067	28073	27891	29135	Exercisers
w tym kobiety	6078	9031	9124	9722	of which females
Zawodnicy ^a	5735	8095	8652	8589	Competitors ^a
w tym kobiety	1025	1644	1693	1722	of which females
w tym młodzież do 18 lat	4187	6004	6492	6212	of which youth up to age of 18
Trenerzy	243	341	326	368	Coaches
Instruktorzy	449	609	688	756	Instructors

a Zarejestrowani w polskich lub okręgowych związkach sportowych.
a Registered in Polish or local sports associations.

TABL. 15 (170). **WYBRANE DZIEDZINY I DYSCYPLINY SPORTOWE W KLUBACH**
SPORTOWYCH W 2008 R.
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES IN SPORTS CLUBS IN 2008
As of 31 Dec

DZIEDZINY I DYSCYPLINY SPORTOWE	Sekcje Sections	Ćwiczący ^a Exercisers ^a			Trenerzy ^b Coaches ^b	Instruktorzy ^b Instructors ^b	SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES
		ogółem total	z ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
O G Ó Ł E M	1114	31915	10845	26441	390	885	TOTAL
w tym:							of which:
Badminton	20	499	214	449	6	19	Badminton
Bieg na orientację	4	72	17	67	–	1	Orienteering
Jeździectwo ^c	19	346	238	218	10	26	Equestrian sport ^c
Karate ^c	12	764	171	590	4	29	Karate ^c
Kolarstwo ^c	10	167	46	104	4	4	Cycling ^c
Koszykówka	87	2552	889	2319	34	71	Basketball
Kulturystryka i trójbój siłowy ^c	20	336	195	118	3	18	Body-building and strength triathlon ^c
Lekkoatletyka	159	4923	2470	4739	78	135	Athletics

a Osoba ćwicząca może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia więcej niż jedną dyscyplinę sportu. b Trenerzy, instruktorzy mogą być wykazywani wielokrotnie, jeżeli prowadzą zajęcia w kilku dyscyplinach sportu. c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych dyscyplin sportu).

a An exercising person may be indicated more than once depending upon the number of the practised sports disciplines. b Coaches, instructors may be indicated more than once depending upon the number of the taught sports disciplines. c A sports field (consists of a number of related sports disciplines).

TABL. 15 (170). **WYBRANE DZIEDZINY I DYSCYPLINY SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH W 2008 R. (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES IN SPORTS CLUBS IN 2008 (cont.)

As of 31 Dec

DZIEDZINY I DYSCYPLINY SPORTOWE	Sekcje Sections	Ćwiczący ^a Exercisers ^a			Trenerzy ^b Coaches ^b	Instruktorzy ^b Instructors ^b	SPORTS FIELDS AND DISCIPLINES
		ogółem total	z ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Łyżwiarstwo szybkie ^c	4	106	44	106	–	5	Speed skating ^c
Narciarstwo klasyczne	10	193	91	174	4	11	Classic skiing
Piłka nożna	203	7320	681	5814	105	145	Football
Piłka ręczna	49	1279	596	1217	15	31	Handball
Piłka siatkowa	160	3633	1881	3258	49	92	Volleyball
Pływanie	18	1022	483	876	11	24	Swimming
Strzelectwo sportowe ^c	10	451	133	278	1	28	Sports shooting ^c
Szachy	26	721	194	595	6	12	Chess
Taniec sportowy	10	327	233	308	4	9	Sports dance
Tenis	6	164	49	125	2	3	Tennis
Tenis stołowy	121	2166	858	1962	12	76	Table tennis
Unihokej	22	542	269	495	2	8	Unihockey
Zapasy ^c	9	289	49	228	8	12	Wrestling ^c
Żeglarstwo regatowe	8	245	82	88	3	12	Sailing

a Osoba ćwicząca może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia więcej niż jedną dyscyplinę sportu. b Trenerzy, instruktorzy mogą być wykazywani wielokrotnie, jeżeli prowadzą zajęcia w kilku dyscyplinach sportu. c Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych dyscyplin sportu).

a An exercising person may be indicated more than once depending upon the number of the practised sports disciplines. b Coaches, instructors may be indicated more than once depending upon the number of the taught sports disciplines. c A sports field (consists of a number of related sports disciplines).

DZIAŁ XIII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania i eksperymentalne prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania podstawowe i stosowane oraz prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe** (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie prac badawczo-rozwojowych):
 - a) placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
 - b) jednostki badawczo-rozwojowe, tj. jednostki państwowe, działające na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
 - c) inne, tj. jednostki prywatne, zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **jednostki obsługi nauki** (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, stowarzyszenia naukowe i inne jednostki obsługi nauki);
- 3) **jednostki rozwojowe**, tj. podmioty gospodarcze, przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, posiadające na ogół własne zaplecze badawczo-rozwojowe (laboratoria, biura konstrukcyjne, zakłady rozwoju techniki itp.), prowadzące działalność B+R, głównie o charakterze prac rozwojowych, obok swojej podstawowej działalności;
- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – m.in. szpitale prowadzące prace badawczo-rozwojowe obok swojej podstawowej działalności, z wyjątkiem klinik akademii medycznych (uniwersytetów) i Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego ujętych w kategorii „szkoły wyższe” oraz szpitale posiadających status instytutów naukowo-badawczych ujętych w kategorii „jednostki badawczo-rozwojowe”.

2. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Do zatrudnionych w działalności B+R zaliczani są również uczestnicy studiów doktoranckich prowadzący prace B+R.

CHAPTER XIII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. **Research and development activity** (i.e. research and experimental development work – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, of which knowledge about man, culture and society as well as to discover new uses of this knowledge.

Research and development activity includes **basic and applied research as well as experimental development**.

Information regarding research and development activity includes the following groups of entities:

- 1) **scientific and research-development units** (i.e. units whose main activity is performing R&D):
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences,
 - b) branch research-development units, i.e. state owned units working on the basis of the Law dated 25 Jul 1985 on the Branch R&D Units (uniform text Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),
 - c) others, i.e. private units classified according to NACE Rev.2 to the division 72 "Scientific research and development";
- 2) **science support units** (scientific libraries, scientific archives, scientific societies and other "auxiliary" units);
- 3) **development units**, i.e. economic entities, primarily industrial enterprises, in most cases with their own R&D facilities (laboratories, design offices, technology development centres etc.), performing R&D activity mainly with an experimental development character along with their principal activity;
- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** – among others hospitals conducting R&D activity along with their principal activity, excluding clinics of medical academies (universities) and the Medical Centre for Postgraduate Education included in the category "higher education institutions" as well as hospitals having the status of research institutes included in the category "branch research-development units".

2. Data regarding **employment** in R&D activity includes exclusively persons employed directly in this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their normal work time on R&D.

Employment in R&D activity includes also participants of doctoral studies dealing with R&D activities.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

3. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

Nakłady bieżące od 2003 r. podaje się bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, lecz zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 (Dz. U. Nr 161, poz. 1359) do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych jednostki. Koszty te ujmowane są w nakładach inwestycyjnych na środki trwałe.

4. Działalność innowacyjna w przemyśle polega na opracowywaniu i wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych produktów (wyrobów, usług) i procesów, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym.

5. Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny i urządzenia techniczne oraz budynki, budowle i grunty), prace wdrożeniowe poprzedzające uruchomienie produkcji na skalę przemysłową, szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną oraz marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów.

6. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych są to urządzenia (lub zestawy maszyn i urządzeń) wykonujące określone czynności bez udziału człowieka, stosowane w celu samoczynnego sterowania, regulowania urządzeń technicznych oraz kontrolowania przebiegu procesów technologicznych.

7. Wynalazek podlegający opatentowaniu jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, niewynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadawać do stosowania.

8. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development activity. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

3. Expenditure on research and development activity includes current expenditure borne on basic research, applied research and experimental development as well as capital expenditure on fixed assets connected with R&D regardless of the origin (source) of the financial funds.

Since 2003 **current expenditure** has been given excluding expenditure on purchase or manufacture of research equipment, meeting criteria for inclusion in fixed assets, necessary for performing particular R&D projects, but according to the regulation of the Ministry of Science and Information Society Technologies, dated 4 Aug 2005, Journal of Laws No. 161, item 1359), till completion of the projects mentioned above, not included in fixed assets of the entity. Expenditure on the equipment mentioned above has been included in the capital expenditure on fixed assets.

4. Innovation activity in industry consists in elaborating and implementing new or significantly improved products (goods and services) and processes which are novel at least for the enterprise. It comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial steps.

5. Expenditure on innovation activity includes expenditure on: R&D activity (intramural and extramural), acquisition of disembodied technology and know-how (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of fixed assets required for introduction of innovations (instruments and equipment as well as buildings, constructions and land), other preparations for the implementation of innovations before starting industrial production, training of personnel linked directly to innovation activity and marketing for technologically new and significantly improved products.

6. Means of automating production processes include the equipment (or sets of machinery and equipment) which performs defined tasks without human participation and used in order to automatically control and regulate technical equipment as well as to control technological processes.

7. Patentable invention is any new solution of a technical character which does not obviously result from the prior art and which is capable of practical application.

8. Utility model eligible for protection is any new and useful solution of a technical character concerning shape, construction or permanent assembly of an object.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzanych w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego”.

2. Dane dotyczące **przedsiębiorstw wyposażonych w technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. W skali kraju w 2009 r. badaniem objęto ponad 14 tys. przedsiębiorstw (tj. 15% ich ogólnej liczby).

3. Pojęcie **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)**, nazywanych też technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi lub teleinformatycznymi, odnosi się do rodziny technologii, które przetwarzają, gromadzą i przesyłają informacje w formie elektronicznej. „Technologie informatyczne” (IT) są pojęciem węższym, używanym do opisu technologii związanych z komputerami i oprogramowaniem, natomiast nie obejmują technologii komunikacyjnych i dotyczących sieci.

4. **Lokalna sieć komputerowa (LAN)** to rodzaj sieci zlokalizowanej na stosunkowo niedużym obszarze, często w obrębie jednego budynku lub grupy zabudowań. LAN może liczyć od dwóch do kilkuset komputerów. Sieć ta może być przewodowa lub bezprzewodowa.

5. **Intranet** to wewnętrzna, wydzielona sieć przedsiębiorstwa oparta na rozwiązaniach stosowanych w Internecie, tj. tych samych standardach, protokołach i programach, obejmująca swym zasięgiem wszystkie jednostki przedsiębiorstwa (biura, zakłady, filie).

Information society

1. *The presented information was compiled on the basis of generalized results of representative surveys conducted within the subject scope "Information society indicators".*

2. *Data regarding enterprises equipped with Information Communication Technology (ICT), concerns economic entities employing more than 9 persons and belonging to sections: manufacturing, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, accommodation and food service activities, information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities. In Poland in 2009 the survey covered more than 14 thous. enterprises (i.e. 15% of total enterprises).*

3. *Information Communication Technology (ICT) includes all technologies for the processing, storing and transmission of information in an electronic form. Information Technology (IT) is a narrower term for technologies connected with computers and software, which does not include communications and network technologies.*

4. *Local area network (LAN) is a type of network located on a relatively small area, often within one building or group of buildings. LAN can consist of from two to several hundred computers. This network can be wire-based or wireless.*

5. *Intranet is an inner, isolated enterprise network based on solutions used in the Internet, i.e. the same standards, protocols and programmes, covering all elements of an enterprise (offices, plants, branches).*

Nauka i technika

Science and technology

TABL. 1 (171). JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009	2000	2005	2008	2009				
	jednostki (stan w dniu 31 XII) units (as of 31 Dec)				zatrudnieni ^a personnel ^a							
					ogółem total				pracownicy nauko-wo-badawczy re-searchers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostały personel other supporting staff	
OGÓŁEM TOTAL	8	22	26	24	1458,9	1284,6	1566,5	1555,4	1338,2	126,4	90,8	
w tym: of which:												
Jednostki rozwojowe Development units	3	12	15	14	16,2	77,7	132,3	138,6	#	63,3	#	
Szkoły wyższe Higher education institutions	4	5	9	7	1421,2	1174,9	1398,5	1389,3	1277,4	57,4	54,5	

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

a In so-called full-time equivalents.

TABL. 2 (172). ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU
WYKSZTAŁCENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				
			wyższym higher				pozostałym other
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)	
				doktora habilitowanego habilitated doctor ^a (HD)	doktora (PhD)		
OGÓŁEM TOTAL	2005 2008 2009	2386 2541 2483	243 209 216	302 300 286	947 1047 1051	823 911 878	71 74 52
w tym: of which:							
Jednostki rozwojowe Development units	2005 2008 2009	90 161 165	– 1 #	– – –	– – #	75 131 156	15 29 #
Szkoły wyższe Higher education institutions	2005 2008 2009	2254 2330 2278	239 199 208	302 299 284	932 1034 1039	729 755 703	52 43 44

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post at university.

TABL. 3 (173). **NAKŁADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURE^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2008	2009				
	ogółem <i>grand total</i>				nakłady <i>expenditure</i>			
					bieżące <i>current</i>		inwestycyjne na środki trwałe <i>capital on fixed assets</i>	
					razem <i>total</i>	w tym osobowe <i>of which labour costs</i>	razem <i>total</i>	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu <i>of which instruments and equipment as well as means of transport</i>
				w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM TOTAL	36283,6	61421,7	74706,1	66251,9	46915,0	20238,8	19336,9	12659,1
w tym: <i>of which:</i>								
Jednostki rozwojowe <i>Development units</i>	8143,3	8426,7	24029,1	15202,0	10669,7	7338,2	4532,3	4200,3
Szkoły wyższe <i>Higher education institutions</i>	26141,7	48499,3	43749,0	43083,6	28991,6	8610,7	14092,0	7746,2

a Bez amortyzacji środków trwałych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 217.

a Excluding depreciation of fixed assets; see general notes, item 3 on page 217.

TABL. 4 (174). **NAKŁADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ
WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURE^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experi- mental develop- ment</i>	SPECIFICATION
		podsta- wowe <i>basic</i>	stosowane <i>applied</i>		
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>			
OGÓŁEM	2000	24299,2	12144,7	6320,4	TOTAL
	2005	38419,2	25828,1	5800,1	
	2008	48028,7	29439,5	3749,9	
	2009	46915,0	28790,1	#	#
w tym:					<i>of which:</i>
Jednostki rozwojowe	10669,7	#	-	#	<i>Development units</i>
Szkoły wyższe	28991,6	21644,9	#	#	<i>Higher education institutions</i>

a Bez amortyzacji środków trwałych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 217.

a Excluding depreciation of fixed assets; see general notes, item 3 on page 217.

TABL. 5 (175). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % degree of consumption in %				
OGÓŁEM	67,6	74,3	88,5	95,5	TOTAL
Jednostki rozwojowe	–	6,2	37,7	61,4	Development units
Szkoły wyższe	67,6	75,2	90,2	96,7	Higher education institutions

TABL. 6 (176). **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a W 2009 R. (ceny bieżące)****EXPENDITURE ON INNOVATION ACTIVITY IN INDUSTRY^a IN 2009 (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditure							
		na działalność badawczą i rozwojową on research and development activity	zakup wiedzy ze źródeł wewnętrznych on the acquisition of knowledge from inner sources	na oprogramowanie on software	inwestycyjne capital		na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną on staff training connected with innovation activity	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów on the marketing for new or significantly improved products	
					na budynki i budowle oraz grunty on land and buildings	na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz sprzęt transportu on the acquisition of instruments and equipment			
						razem total			w tym z importu of which import
w tys. zł in thous. zł									
OGÓŁEM	273238	12811	193	7336	50668	192187	95628	1090	7239
TOTAL									
w tym: of which:									
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	237828	12811	193	5398	48178	161217	95550	1078	7239
w tym: of which:									
Produkcja artykułów spożywczych	82036	150	–	522	12734	68596	51249	21	12
Manufacture of food products									
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	22769	553	–	3	207	22006	397	–	–
Manufacture of other non-metallic mineral products									
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	8735	2108	–	136	468	5894	121	37	–
Produkcja maszyn i urządzeń Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	21024	1026	–	1486	12281	4580	–	123	893
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	3647	–	–	287	1515	1837	–	–	7
Repair and installation of machinery and equipment									
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	32924	–	–	1800	2490	28628	–	6	–
Electricity, gas, steam and air conditioning supply									

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concerns economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 7 (177). **PRODUKCJA SPRZEDANA ORAZ PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH PRZEMYSŁOWYCH^a W 2009 R.**

SOLD PRODUCTION AND NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN INDUSTRIAL ENTERPRISES^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody netto ze sprzedaży produktów ^b nowych lub istotnie ulepszonych w % przychodów netto ze sprzedaży ogółem ^c <i>Net revenues from sales of new or significantly improved products^b in % of total turnover^c</i>			
	ogółem <i>total</i>	nowych lub istotnie ulepszonych dla rynku <i>new or significantly improved for the market</i>	nowych lub istotnie ulepszonych tylko dla przedsiębiorstwa <i>new or significantly improved only for the enterprise</i>	z ogółem – eksport <i>of total – export</i>
OGÓŁEM TOTAL	10,5	2,2	8,4	0,8
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	8,9	2,5	6,3	0,9
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	5,4	–	5,4	0,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3,3	1,3	2,0	1,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	33,3	14,3	18,9	8,8

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Wprowadzonych na rynek w latach 2007-2009. ^c Produktów, towarów i materiałów.

^a Data concerns economic entities employing more than 49 persons. ^b Introduced into the market during 2007-2009. ^c Products, goods and materials.

TABL. 8 (178). **ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH W PRZEMYSŁE^a W 2009 R.**
Stan w dniu 31 XII

MEANS OF AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES IN INDUSTRY^a IN 2009
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne <i>Production lines</i>		Centra obróbkowe <i>Processing centres</i>	Roboty i manipulatory przemysłowe <i>Industrial robots and manipulators</i>		Komputery ^b <i>Computers^b</i>
	automatyczne <i>automatic</i>	sterowane komputerem <i>computer controlled</i>		ogółem <i>total</i>	w tym roboty <i>of which robots</i>	
	<i>w szt. in units</i>					
OGÓŁEM TOTAL	208	297	107	151	139	562
w tym: <i>of which:</i>						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	196	251	107	151	139	368

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

^a Data concerns economic entities employing more than 49 persons. ^b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 8 (178). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH W PRZEMYSŁE^a W 2009 R. (cd.)
 Stan w dniu 31 XII
 MEANS OF AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES IN INDUSTRY^a IN 2009 (cont.)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne Production lines		Centra obróbkowe Processing centres	Roboty i manipulatory przemysłowe Industrial robots and manipulators		Komputery ^b Computers ^b
	automatyczne automatic	sterowane komputerem computer controlled		ogółem total	w tym roboty of which robots	
	w szt. in units					
Przetwórstwo przemysłowe (cd.) Manufacturing (cont.)						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	109	102	2	13	13	94
Produkcja napojów	11	1	–	10	–	5
Produkcja wyrobów tekstylnych	3	39	–	1	1	10
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	11	15	8	–	–	72
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1	6	–	5	5	5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2	–	–	–	–	37
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	31	22	4	108	108	10
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	9	15	–	1	1	22
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	6	6	9	1	1	1
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2	–	1	–	–	3
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of electrical equipment	5	3	5	2	2	15
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1	1	62	9	8	55

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

a Data concerns economic entities employing more than 49 persons. b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 8 (178). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH W PRZEMYSŁE^a
 W 2009 R. (dok.)
 Stan w dniu 31 XII
 MEANS OF AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES IN INDUSTRY^a IN 2009 (cont.)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Linie produkcyjne Production lines		Centra obróbkowe Processing centres	Roboty i manipulatory przemysłowe Industrial robots and manipulators		Komputery ^b Computers ^b
	automatyczne automatic	sterowane komputerem computer controlled		ogółem total	w tym roboty of which robots	
	w szt. in units					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^A	-	-	2	-	-	-
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>						
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	-	-	1	-	-	-
<i>Manufacture of other transport equipment</i>						
Produkcja mebli	-	3	5	-	-	25
<i>Manufacture of furniture</i>						
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	-	-	-	-	-	3
<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^A	5	2	-	-	-	140
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^A	5	42	-	-	-	45
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
W tym pobór, uzdatnianie i dostar- czanie wody	5	41	-	-	-	29
<i>Of which water collection, treatment and supply</i>						

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Komputery duże, minikomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

a Data concerns economic entities employing more than 49 persons. b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 9 (179). WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE
 DOMESTIC PATENTS AND UTILITY MODELS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Wynałazki:					
zgłoszone	19	25	48	50	Patent applications
udzielone patenty	6	13	11	15	Patents granted
Wzory użytkowe:					
zgłoszone	-	12	20	15	Utility model applications
udzielone prawa ochronne	-	15	7	4	Rights of protection granted

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
 Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 10 (180). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE INTERNET**
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING INTERNET
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące:			<i>Enterprises using:</i>
dostęp do Internetu	91,1	85,3	<i>Internet access</i>
połączenie z Internetem przez:			<i>Internet access via:</i>
łącze szerokopasmowe ^b	59,2	58,7	<i>broadband connection^b</i>
modem analogowy (zwykła linia telefoniczna)	36,6	34,3	<i>analogue modem (connection over plain telephone line)</i>
łącze bezprzewodowe (np. GSM, GPRS, UMTS itp.)	21,5	16,0	<i>wireless connection (e.g. GSM, GPRS, UMTS)</i>
własną stronę internetową	59,5	49,7	<i>own website</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W technologii z rodziny DSL (ADSL, SDSL itp.) lub inne łącze stałe (np. sieć telewizji kablowej, energetyczna – PLC).

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons. ^b DSL connections (ADSL, SDSL etc.) or other fixed broadband connections (e.g. via cable TV network, power supply traction – PCL).

TABL. 11 (181). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE TELEINFORMATYCZNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED ICT SYSTEMS
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące:			<i>Enterprises using:</i>
komputery	94,0	87,0	<i>computers</i>
sieć lokalną LAN – bezprzewodową	20,5	18,0	<i>local area network (LAN) – wireless</i>
Intranet	21,7	23,9	<i>Intranet</i>
bezpłatne oprogramowanie, systemy „open source” np. Linux	15,5	12,7	<i>free, open source software and operating systems, like Linux</i>
ERP – system informatyczny do planowania zasobów przedsiębiorstwa	9,2	8,7	<i>Enterprise Resource Planning system</i>
CRM – oprogramowanie do zarządzania informacjami o klientach zapewniające dostęp do nich innym komórkom przedsiębiorstwa	17,2	16,2	<i>Customer Relationship Management system</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1800-2100 w różnych latach).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badania.

System wag opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

2. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:

- towarów i usług konsumpcyjnych,
- towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o cenach detalicznych towarów i usług są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych 25 targowiskach w województwie. Do 2004 r. źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników była miesięczna sprawozdawczość korespondentów rolnych, którzy notowali również ceny uzyskiwane w bezpośrednich obrotach między poszczególnymi gospodarstwami. W związku z tym dane od 2005 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling **price indices of consumer goods and services** is price observation of representatives of goods and services (about 1800-2100 in various years).

Price indices of consumer goods and services were calculated applying the system of weights from the year preceding the surveyed year.

The weight system was based on the structure of households expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services, derived from the household budgets survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

2. Information about **retail prices** comes from the following price surveys:

- consumer goods and services,
- non-consumer goods and services purchased by consumers for production and investment purposes, connected mainly with agriculture.

The information on retail prices of goods and services comes from price quotations conducted by interviewers in selected sales outlets, in selected price survey regions.

Annual prices were calculated as arithmetic means of average monthly prices apart from annual prices of selected goods which were calculated as weighted averages of coefficients expressing shares of purchases made by consumers in particular months.

3. Data on **procurement prices** concerns prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on market-places** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected 25 marketplaces in the voivodship. Until 2004 the information on prices received by farmers was collected monthly from agricultural correspondents, whose reports also included prices of products traded between farms. Therefore data since 2005 has not been fully comparable with the data for the previous years.

Average annual prices were calculated as the arithmetic means of average monthly prices.

TABL. 1 (182). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100		previous year = 100		
OGÓŁEM	110,7	102,0	104,3	103,2	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	111,5	101,9	106,4	104,9	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	108,0	102,7	105,6	109,0	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	105,6	96,3	94,9	95,2	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,3	107,1	105,2	Dwelling
Zdrowie	110,1	102,5	104,1	103,8	Health
Transport	123,3	105,7	102,7	97,1	Transport
Rekreacja i kultura	109,4	99,8	100,0	101,6	Recreation and culture
Edukacja	112,0	101,3	103,0	102,4	Education

TABL. 2 (183). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,57	2,88	4,21	4,88	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,03	1,20	1,68	1,73	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Mąka pszenna – za 1 kg	1,43	1,97	1,87	Wheat flour – per kg
Kasza gryczana prażona cała – za 500 g	1,97	2,55	2,89	2,99	Buckwheat whole roasted – per 500 g
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	9,98	17,54	17,63	18,28	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,03	13,74	14,56	15,95	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	6,02	5,56	6,19	6,86	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	18,91	19,80	19,82	21,22	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa „Toruńska” – za 1 kg	13,19	13,65	13,32	14,64	Sausage "Toruńska" – per kg
Filety z morskczuka mrożone – za 1 kg	12,56	11,93	14,36	16,65	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	9,56	10,67	11,53	12,43	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	5,44	7,32	7,65	8,57	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze 3-3,5% tłuszczu sterylizowane – za 1 l	2,16	2,46	2,87	2,81	Cows' milk, fat content 3-3,5% sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 ml	1,18	1,24	1,55	1,54	Sour cream, fat content 18% – per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	8,11	9,30	11,03	10,96	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający „Gouda” – za 1 kg ...	16,17	16,05	18,78	17,17	Ripening "Gouda" cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt	0,34	0,33	0,40	0,44	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	2,88	3,37	3,95	3,52	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,15	4,61	5,73	5,71	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	3,70	4,54	4,94	5,45	Oranges – per kg
Jabłka ^{ab} – za 1 kg	2,34	1,79	2,72	1,80	Apples ^{ab} – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,10	1,12	1,43	1,33	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,18	1,29	1,68	1,84	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,64	0,80	0,85	0,97	Potatoes ^a – per kg

a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. b W 2000 r. – droższe.

a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing shares of purchases made by consumers in particular months of a year. b In 2000 – dessert apples.

TABL. 2 (183). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,90	3,02	2,58	2,99	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” – za 250 g	6,41	4,46	5,67	5,76	Natural coffee “Tchibo Family”, ground – per 250 g
Herbata „Madras” – za 100 g	2,04	2,28	2,86	2,88	Tea “Madras” – per 100 g
Sok jabłkowy – za 1 l	3,32	2,90	3,45	3,80	Apple juice – per l
Wódka czysta „Polonaise – Polish Vodka” 40% ^c – za 0,5 l	24,86	20,30	17,87	18,86	Pure vodka “Polonaise – Polish Vodka” 40% ^c – per 0,5 l
Papierosy „Mars” – za 20 szt	4,43	5,30	6,68	7,96	Cigarettes “Mars” – per 20 pcs
Ubranie męskie 2-częściowe, z elanowełny – za 1 kpl	457,13	502,66	396,73	387,04	Men’s suit, polyester staple fibres and wool – per set
Półbuty męskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	128,66	147,15	142,87	149,49	Men’s low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na podszwie nieskórzanej – za 1 parę	111,56	130,24	126,70	123,64	Women’s low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,40	31,86	28,36	31,18	Resoling men’s shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m ³	1,37	2,00	2,21	2,42	Cold water from municipal water-line system – per m ³
Wywóz śmieci – za 1 m ³	27,67	29,45	58,32	61,77	Refuse collection – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^d – za 1 kW·h	0,29	0,44	0,53	0,58	Electricity for households (all-day tariff) ^d – per kW·h
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych ^e – za 1 m ³	0,90	1,47	2,21	2,36	Natural, high-methane gas from gas-line system ^e for households – per m ³
Węgiel kamienny – za 1 t	393,70	471,92	590,95	668,58	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	11,44	14,18	13,77	14,57	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	2,57	3,63	3,96	4,52	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1530,51	1292,83	1246,00	1266,54	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg
Odkurzacz typu domowego	399,45	323,74	338,01	328,91	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	158,38	133,50	163,83	168,53	Steam iron
Wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	40,82	51,81	57,56	63,58	Consultation of a second-graduated physician in specialist practice
Benzyna silnikowa „Euro-Super” – za 1 l	3,10	4,05	4,38	4,20	Motor petrol “Euro-Super” – per l
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,43	1,77	1,92	2,00	Regular ticket for travelling by intra-urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	12,41	11,74	12,61	13,22	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	9,59	12,25	12,63	12,85	Regular cinema ticket
Gazeta – dziennik lokalny	0,93	1,20	1,33	1,46	Local daily newspaper
Ondulacja na zimno włosów damskich	42,44	47,66	50,38	51,10	Women’s cold wave
Mydło toaletowe – za 100 g	1,38	1,40	1,55	1,68	Toilet soap – per 100 g
Ciągnik „Ursus 2812”	36050,00	63074,00	71614,00	71736,00	Tractor “Ursus 2812”
Siewnik zbożowy ciągnikowy, zawieszany	5805,39	12877,00	15908,80	16421,20	Tractor mounted grain drill
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	13,60	23,77	35,90	31,70	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Przemiał pszenicy – za 1 dt	15,45	20,63	21,44	22,00	Grinding of wheat – per dt
Badanie kliniczne krowy	14,63	19,87	25,97	28,77	Cows’ clinical examination

^c W 2000 r. – 50%. ^d Od 2001 r. zawiera opłatę za energię elektryczną, stawkę systemową, składnik stały i zmienny stawki sieciowej oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 100 kW·h energii elektrycznej. ^e Zawiera opłatę za gaz i usługę przesyłową (stałą i zmienną) oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 18,25 m³ gazu.

^c In 2000 – 50%. ^d Since 2001 including charge for electricity, system rate, standing and variable elements of electricity network rate and subscription fee with the monthly use of 100 kW·h of electricity. ^e Including charge for gas and gas transmitting (standing and variable) and subscription fee with the monthly use of 18,25 m³ of gas.

TABL. 3 (184). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż (bez siewnego) – za 1 dt:					<i>Cereal grain (excluding sowing seed) – per dt:</i>
pszenicy	51,08	36,03	65,39	47,82	<i>wheat</i>
żyta	36,91	25,68	50,92	31,31	<i>rye</i>
jęczmienia	54,33	34,51	61,14	38,37	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	41,80	25,04	45,72	27,92	<i>oats and mixed cereal</i>
pszennyta	49,77	30,33	76,04	35,57	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	15,98	17,97	20,93	17,99	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	40,39	47,05	32,94	42,89	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	11,55	17,22	11,45	12,59	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	80,64	77,21	116,3	102,80	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	659,96	305,00	399,3	509,40	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	2,87	4,00	4,16	4,52	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	6,18	9,48	7,17	9,76	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,69	3,83	3,99	4,47	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	0,87	1,01	1,09	0,99	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze spożywcze – za 1 szt	0,28	0,24	0,21	0,28	<i>Hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (185). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziemiopłody – za 1 dt					<i>Crops – per dt</i>
Ziarno zbóż: pszenicy	57,20	43,74	80,37	53,14	<i>Cereal grain of: wheat</i>
żyta	42,06	28,57	62,47	37,40	<i>rye</i>
jęczmienia	51,05	41,73	76,27	50,51	<i>barley</i>
owsa	44,53	30,56	63,74	39,50	<i>oats</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych)	35,12	51,92	49,07	70,48	<i>Potatoes (excluding edible early kinds)</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt					<i>Livestock – per head</i>
Krowa dojna	1347,13	2180,91	2669,63	2490,11	<i>Dairy cow</i>
Jałówka 1-rocza	839,54	1315,78	1404,58	1454,16	<i>One-year heifer</i>
Prosię na chów	83,87	132,28	111,08	180,80	<i>Piglet</i>
Koń roboczy	3055,17	3400,00	4160,28	4016,95	<i>Farm horse</i>
Żrebię 1-roczne	1710,18	2159,26	2456,94	2467,17	<i>One-year colt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg					<i>Animals for slaughter – per kg</i>
Bydło (bez cieląt) ^a	1,89	3,00	3,19	3,25	<i>Cattle (excluding calves)^a</i>
Cielęta	6,84	8,32	9,33	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	3,64	3,70	.	.	<i>Pigs</i>

a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

a Average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

DZIAŁ XV ROLNICTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Dział zawiera dane dotyczące: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, produkcji roślinnej, pogłowia zwierząt gospodarskich, produkcji zwierzęcej, skupu produktów rolnych oraz wyposażenia rolnictwa w środki produkcji.

2. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, do której są zaliczane.

3. **Gospodarstwo rolne** oznacza grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

4. **Gospodarstwa rolne** w użytkowaniu indywidualnym obejmują:

- 1) gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych, prowadzone przez rolników na gruntach własnych i niewłasnych (określane do 2001 r. jako indywidualne gospodarstwa rolne);
- 2) gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 1 ha użytków rolnych (działki rolne, w tym np. działki służbowe) użytkowane rolniczo przez osoby fizyczne (określane do 2001 r. jako indywidualne działki rolne) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych.

5. Dane o **gruntach** wykazano według granic administracyjnych województwa oraz według siedziby użytkownika.

Dane o powierzchni użytków rolnych ogółem oraz według rodzajów użytków od 2002 r. prezentuje się bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. Dane za 2000 r. podano w warunkach porównywalnych.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

W pozycji „pozostałe grunty” zawarto również użytki rolne nieużytkowane rolniczo, tj. tereny budowlane, rekreacyjne itp.

6. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

CHAPTER XV AGRICULTURE AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. This chapter contains data on: land use, sown area, crop output, livestock population, animal output, procurement of agricultural products and means of production in farming.

2. The presented information has been compiled using the **kind of activity method** and concerns agricultural activity within the scope of crop and animal production conducted by economic entities, regardless of the sections of the NACE in which they are included.

3. **Agricultural holding** is understood as an agricultural area, including forest land, buildings or their parts, equipment and stock, if they constitute or may constitute an organized economic unit as well as rights and obligations related to running an agricultural holding.

4. **Agricultural holdings** in private use include:

- 1) private farms exceeding 1 ha of agricultural land, tended by farmers on their own or rented land (defined until 2001 as private farms);
- 2) private farms up to 1 ha of agricultural land (agricultural plots, of which e.g. company plots) used for agricultural purposes by natural persons (defined until 2001 as private agricultural plots) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land.

5. Data on **land** is presented according to administrative borders of the voivodship and land user's seat.

Data regarding the total area of agricultural land and area by land type since 2002 has been presented excluding non-farm land. Data for 2000 is presented in comparative conditions.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees and bushes with the area not smaller than 0,1 ha.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

Item "other land" includes also non-farm land, i.e. occupied by buildings, recreational gardens etc.

6. **Gross agricultural output** includes:

- 1) **crop output**, i.e. raw (not processed) plant products (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) animal products as well as the increase in farm animal stocks (livestock – basic and working herd), which includes: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inventarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe np. peluszką, mieszanki strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorja).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Jako **jednostkę siły pociągowej** w rolnictwie przyjęto 1 konia roboczego. W danych o zasobach **żywej siły pociągowej** wykazano konie robocze, tj. konie 3-letnie i starsze. Przeliczeń **mechanicznej siły pociągowej** dokonano, przyjmując jako jednostkę siły pociągowej moc ciągnika na zaczepie równą 2,2 kW.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, szacunków oraz ocen prowadzonych przez rzeczoznawców szczebla terenowego dla danych nieobjętych sprawozdawczością.

12. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

13. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2008/09 oznacza okres od 1 VII 2008 r. do 30 VI 2009 r.).

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories of plant and animal products and the increase in farm animal stocks (livestock – basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sowing material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on market-places.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of cereals, pulses and oil-bearing plants concerns grain. Data concerning **cereals** includes: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale does not include cereal mixed, unless otherwise indicated.

Pulses for grain include edible pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oil-bearing crops (rape, agrimony, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: feed pulses, legumes (of which perennial: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses as well as root plants (mangold, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip etc.) and maize for feeds.

8. Data regarding **agricultural tractors** concerns 4-wheeled and tracked tractors.

9. One draft horse was assumed as the **unit of draft force** in agriculture. Data regarding **live draft force** comprises draft horses, i.e. horses aged 3 years and older. Calculations of **mechanical draft force** were carried out assuming 2,2 kW of tractor engine power as the unit of draft force.

10. **Procurement of agricultural products** includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal) purchased by economic entities directly from producers.

11. Data regarding the land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal production, as well as tractors was compiled on the basis of reports, results of sample surveys, estimation and evaluations made by field experts for data not included in reports.

12. Agricultural land calculated by the land user's seat was assumed for calculation of results and production factors per area unit – as of June.

13. **Farming years** cover the period from 1 Jul to 30 Jun (e.g. the 2008/09 farming year covers the period from 1 Jul 2008 to 30 Jun 2009).

14. Data, unless otherwise indicated, is presented by the land user's seat.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:
 - 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczysto przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych oraz Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),
 - b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);
 - 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcyjnych i kółek rolniczych oraz lasów oddanych im w zarząd i bezpłatnie użytkowanie,
 - d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (powierzchnia niezalesiona).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:
 - 1) **public forests** owned by:
 - a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by other ministers, voivods, gminas or municipal associations as well as the Agricultural Property Agency (until 15 Jul 2003 – the Agricultural Property Agency of the State Treasury),
 - b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);
 - 2) **private forests** owned by:
 - a) natural persons,
 - b) land held in common by all or part of the residents of a village,
 - c) production cooperatives and farmers' associations as well as forests given them into administration and free use,
 - d) other legal persons.

2. Forest land includes forest area as well as land connected with silviculture.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered with forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (non-wooded area).

These areas are designated for silviculture production or comprise portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years, and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years, as well as crops and greenwoods in the I age category, with plantings less than 0,5 (full plantings – 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the II age category (21-40 years) with plantings up to 0,3 inclusive or planted with trees in the III or higher age category (41 years or more) with plantings up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal class and to be renewed.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed on forest land through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. gruntach nieleśnych.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach. Najczęściej występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych, gruntów przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

4. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług PKWiU 2008, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) w miejsce PKWiU stosowanej do 31 XII 2008 r.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture, i.e. non-forest land.

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs on public and private areas outside the forest and green areas in cities. The most frequently the term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes forests and forest land, land designated by legally binding decisions for afforestation, orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. Forest cover (forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

4. Data on removals in assortment order was presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms and with respect of the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 29 Oct 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293), replacing the PKWiU classification used until 31 Dec 2008.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (186). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Użytki rolne ^a (stan w czerwcu) w tys. ha	1188,7	1089,3	1126,2	1147,0	Agricultural land ^a (as of June) in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	1135,8	1061,2	1103,1	1122,5	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) w %:					Share in total sown area (as of June) in %:
zboż podstawowych	43,6	44,4	42,9	44,4	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	42,2	44,0	42,6	44,1	of which private farms
ziemniaków	10,3	4,8	3,4	3,2	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	10,3	4,9	3,4	3,2	of which private farms
rzepaku i rzepiku	0,1	0,4	0,5	0,7	rape and agrimony
w tym gospodarstwa indywidualne	0,0	0,2	0,4	0,5	of which private farms

^a Według granic administracyjnych.
^a By administrative borders.

TABL. 1 (186). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE (dok.)**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Plony z 1 ha w dt:					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zbóż podstawowych	15,8	26,8	27,1	27,1	<i>basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	15,5	25,7	26,9	26,9	<i>of which private farms</i>
ziemniaków	194	172	190	161	<i>potatoes</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	194	172	190	161	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku	22,9	28,4	26,0	28,8	<i>rape and agrimony</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	19,2	27,2	23,9	26,4	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych ^b (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych	60,0	67,6	69,5	72,8	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads^b (as of June) per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	62,8	68,9	70,1	72,6	<i>of which private farms</i>
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) w %	54,1	52,9	54,2	51,6	<i>Share of cows in cattle stocks (as of June) in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	54,2	52,9	54,2	51,6	<i>of which private farms</i>
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) w %	8,5	9,7	8,9	9,2	<i>Share of sows in pig stocks (as of the end of July) in %</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	8,5	9,7	8,9	9,1	<i>of which private farms</i>
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podro- bami) ^c na 1 ha użytków rolnych w kg ..	153,5	166,9	191,1	177,2	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)^c per 1 ha of agricultural land in kg</i>
Produkcja mleka krowiego w l:					<i>Production of cows' milk in l:</i>
na 1 ha użytków rolnych	1035	1482	1723	1854	<i>per 1 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	1089	1516	1743	1879	<i>of which private farms</i>
na 1 krowę	3426	4163	4322	4547	<i>per cow</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	3422	4160	4319	4545	<i>of which private farms</i>
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt	7,1 ^d	8,8	9,0	8,9	<i>Agricultural tractors (as of June) per 100 ha of agricultural land in units</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	7,4 ^d	9,0	9,0	8,9	<i>of which private farms</i>
Zużycie nawozów mineralnych lub chemi- cznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^e w kg	75,2	87,1	94,5	93,3	<i>Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^e in kg</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	75,9	86,7	93,9	92,7	<i>of which private farms</i>

^b Patrz uwaga do tabl. 10 na str. 245; trzoda chlewna – stan w końcu lipca. ^c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej. ^d Stan w dniu 31 XII. ^e Dane dotyczą odpowiednio lat gospodarczych: 1999/2000, 2004/05, 2007/08, 2008/09.

^b See note to table 10 on page 245; pigs – as of the end of July. ^c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^d As of 31 Dec. ^e Data concerns respectively 1999/2000, 2004/05, 2007/08 and 2008/09 farming years.

TABL. 2 (187). UŻYTKOWANIE GRUNTÓW^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
Stan w czerwcu
LAND USE^a BY OWNERSHIP SECTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION	
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
			w ha <i>in ha</i>			
WEDŁUG SIEDZIBY UŻYTKOWNIKA BY THE LAND USER'S SEAT						
Powierzchnia ogólna	2000	2019869	591027	1428842	1391696	Total area
	2005	2026038	643093	1382944	1275328	
	2008	2018536	602278	1416258	1316171	
	2009	2018975	589510	1429465	1336868	
Użytki rolne	2000	1192693	35170	1157523	1140298	<i>Agricultural land</i>
	2005	1097480	15826	1081654	1068906	
	2008	1127514	6343	1121171	1111230	
	2009	1148774	6439	1142335	1130765	
grunty orne	2000	794986	18519	776467	761771	<i>arable land</i>
	2005	713384	7096	706288	694903	
	2008	720746	1998	718748	709901	
	2009	733491	1866	731625	721867	
sady	2000	3650	39	3611	3587	<i>orchards</i>
	2005	3966	29	3936	3902	
	2008	4927	5	4922	4901	
	2009	4868	6	4862	4840	
łąki	2000	240080	7221	232859	231596	<i>meadows</i>
	2005	259674	5718	253956	253266	
	2008	275878	1513	274365	273837	
	2009	282073	1437	280636	279707	
pastwiska	2000	153977	9391	144586	143344	<i>pastures</i>
	2005	120457	2983	117474	116835	
	2008	113478	754	112724	112244	
	2009	112509	771	111738	111279	
pozostałe	2008	12485	2072	10412	10348	<i>others</i>
	2009	15833	2359	13474	13072	
Lasy ^b	2000	598402	413301	185101	179520	<i>Forests^b</i>
	2005	609620	445536	164084	150145	
	2008	620191	458848	161343	147244	
	2009	621648	460763	160885	146802	
Pozostałe grunty	2000	228774	142556	86218	71878	<i>Other land</i>
	2005	318938	181731	137207	56277	
	2008	270832	137088	133744	57698	
	2009	248553	122308	126245	59302	

a Od 2007 r. zgodnie z metodologią EUROSTAT-u, prezentuje się grunty orne, sady, łąki i pastwiska w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306); dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

a According to EUROSTAT methodology, since 2007 data on arable land, orchards, meadows and pastures concerns area in good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the regulation of Minister of Agricultural and Rural Development, dated 12 Mar 2007 about minimal norms (Journal of Laws No. 46, item 306); data is not fully comparable with the data for the previous years. b Including land connected with silviculture.

TABL. 2 (187). **UŻYTKOWANIE GRUNTÓW^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (dok.)**
Stan w czerwcu
LAND USE^a BY OWNERSHIP SECTORS (cont.)
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
			w ha <i>in ha</i>		
WEDŁUG GRANIC ADMINISTRACYJNYCH BY ADMINISTRATIVE BORDERS					
Powierzchnia ogólna	2000 2017958	591731	1426227	1388147	Total area
	2005 2018620	643897	1374723	1267603	
	2008 2018701	610021	1408680	1307930	
	2009 2018701	597505	1421196	1328550	
Użytki rolne	2000 1188689	35635	1153054	1135825	<i>Agricultural land</i>
	2005 1089289	16429	1072860	1061244	
	2008 1126214	12634	1113580	1103093	
	2009 1146970	13690	1133280	1122537	
grunty orne	2000 787170	18743	768427	753747	<i>arable land</i>
	2005 707362	7286	700076	689775	
	2008 715362	2199	713163	704674	
	2009 727394	2088	725306	716504	
sady	2000 4529	41	4488	4464	<i>orchards</i>
	2005 4038	29	4009	3974	
	2008 5010	5	5005	4984	
	2009 4948	6	4942	4921	
łąki	2000 241528	7239	234289	233013	<i>meadows</i>
	2005 258247	6049	252197	251507	
	2008 274226	1868	272358	271835	
	2009 280438	1804	278634	277665	
pastwiska	2000 155462	9612	145850	144601	<i>pastures</i>
	2005 119642	3065	116577	115988	
	2008 112637	847	111789	111357	
	2009 111701	865	110836	110435	
pozostałe	2008 18980	7714	11268	10243	<i>others</i>
	2009 22489	8927	13562	13012	
Lasy ^b	2000 598319	413417	184902	179321	<i>Forests^b</i>
	2005 609719	445683	164036	150137	
	2008 620788	459538	161250	147154	
	2009 622278	461465	160813	146747	
Pozostałe grunty	2000 230950	142679	88271	73001	<i>Other land</i>
	2005 319612	181784	137828	56223	
	2008 271699	137849	133850	57684	
	2009 249454	122351	127103	59266	

^a Od 2007 r. zgodnie z metodologią EUROSTAT-u, prezentuje się grunty orne, sady, łąki i pastwiska w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306); dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. ^b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

^a According to EUROSTAT methodology, since 2007 data on arable land, orchards, meadows and pastures concerns area in good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the regulation of Minister of Agricultural and Rural Development, dated 12 Mar 2007 about minimal norms (Journal of Laws No. 46, item 306); data is not fully comparable with the data for the previous years. ^b Including land connected with silviculture.

TABL. 3 (188). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
	rok poprzedni = 100				previous year = 100			
Produkcja globalna	90,5	100,4	105,7	105,4	90,2	100,4	105,7	105,6
Gross output								
roślinna	77,8	97,5	107,9	106,0	77,1	96,1	108,3	106,4
crop								
zwierzęca	99,9	101,9	104,8	105,1	99,9	102,8	104,6	105,1
animal								
Produkcja końcowa	94,5	99,9	106,5	103,7	94,1	100,4	106,3	103,8
Final output								
roślinna	67,9	81,9	125,5	98,7	64,5	78,6	127,1	98,7
crop								
zwierzęca	100,2	103,1	104,4	104,5	100,2	104,0	104,2	104,6
animal								
Produkcja towarowa	96,2	102,3	102,3	106,0	96,0	102,9	102,5	105,8
Market output								
roślinna	80,4	101,4	91,9	114,7	78,7	99,4	92,3	115,6
crop								
zwierzęca	99,5	102,4	103,6	104,9	99,3	103,3	103,6	104,7
animal								

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 23.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 23.

TABL. 4 (189). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	36,7	34,4	29,4	34,1	Crop output
Zboża	10,0	13,3	9,0	15,2	Cereals
w tym zboża podstawowe	5,2	8,1	8,7	9,4	of which basic cereals
w tym: pszenica	2,2	1,5	1,0	1,7	of which: wheat
żyto	1,9	2,1	1,1	2,5	rye
jęczmień	0,5	0,7	0,5	0,8	barley
Ziemniaki	11,3	3,7	3,2	3,0	Potatoes
Przemysłowe	1,3	1,5	1,3	0,3	Industrial
w tym buraki cukrowe	0,7	1,1	1,0	0,0	of which sugar beets
Warzywa	2,4	2,1	1,8	1,9	Vegetables
Owoce	1,1	0,9	0,9	0,3	Fruit
Siano łąkowe	4,0	5,0	5,2	4,8	Meadow hay
Pozostałe	6,6	7,9	8,0	8,6	Others

a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt 1) na str. 23.

a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 23.

TABL. 4 (189). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	63,3	65,6	70,6	65,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	29,0	24,1	26,1	21,9	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	5,1	4,7	5,9	6,0	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	2,0	1,6	1,9	1,8	<i>calves</i>
trzoda chlewna	15,8	11,9	11,5	8,1	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,1	0,1	0,0	<i>sheep</i>
drób	4,7	5,2	5,9	5,3	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	-1,1	1,4	1,1	0,1	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	28,4	35,0	39,5	39,6	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	2,8	1,7	1,2	1,2	<i>Hen eggs</i>
Obornik	3,7	3,0	2,4	2,8	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,5	0,4	0,3	0,3	<i>Others</i>
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	14,1	11,8	9,5	12,0	Crop output
Zboża	3,7	4,6	2,6	5,2	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	3,3	4,1	2,3	4,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	2,0	1,3	0,8	1,4	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,7	0,9	0,3	1,2	<i>rye</i>
jęczmień	0,1	0,3	0,3	0,5	<i>barley</i>
Ziemniaki	3,7	1,9	2,0	2,3	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,6	2,2	2,0	0,4	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,1	1,7	1,4	0,0	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	2,5	2,0	2,0	2,3	<i>Vegetables</i>
Owoce	1,3	1,0	0,9	1,6	<i>Fruit</i>
Pozostałe	0,3	0,1	0,0	0,2	<i>Others</i>
Produkcja zwierzęca	85,9	88,2	90,5	88,0	Animal output
Żywiec rzeźny ^b	42,0	32,9	34,9	30,7	<i>Animals for slaughter^b</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	7,8	6,6	8,3	8,4	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	2,4	1,8	2,1	2,2	<i>calves</i>
trzoda chlewna	22,2	15,7	14,9	10,7	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>sheep</i>
drób	7,4	7,6	8,5	8,1	<i>poultry</i>
Mleko krowie	39,9	52,8	54,0	55,8	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	3,2	1,9	1,3	1,4	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,8	0,6	0,3	0,1	<i>Others</i>

^b Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 (190). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**
Stan w czerwcu
SOWN AREA
As of June

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2008	2009			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
w ha <i>in ha</i>							
O G Ó Ł E M	742463	676806	705990	716345	714849	705326	T O T A L
Zboża	569897	503853	528311	534839	533760	526143	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe ...	323376	300294	303072	318108	317178	311092	<i>basic cereals</i>
pszenica	72288	39286	41964	42909	42622	40572	<i>wheat</i>
żyto	132852	103919	98882	101045	100926	99875	<i>rye</i>
jęczmień	27090	21295	24762	23678	23509	22711	<i>barley</i>
owies	49032	53506	49488	48350	48247	47254	<i>oats</i>
pszenżyto	42114	82288	87977	102126	101874	100680	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe ..	240076	194859	215131	208656	208609	208136	<i>cereal mixed</i>
gryka i proso	4924	4426	3829	3629	3613	3574	<i>buckwheat and millet</i>
kukurydza na ziarno	1521	4273	6280	4446	4360	3340	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	6581	8745	7468	9416	9398	9239	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne	471	139	148	96	95	93	<i>edible</i>
pastewne ^a	6110	8606	7320	9320	9303	9146	<i>feed^a</i>
Ziemniaki	76238	32759	24006	22718	22709	22709	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	7867	9372	5007	6754	6623	5216	<i>Industrial</i>
w tym:							<i>of which:</i>
buraki cukrowe	5468	5802	47	418	418	297	<i>sugar beets</i>
oleiste	1050	2504	3949	5732	5601	4193	<i>oil-bearing</i>
w tym rzepak i rzepik	1010	2449	3600	5124	4996	3604	<i>of which rape and agrimony</i>
Pastewne	72872	113690	132324	133976	133727	133396	<i>Feed</i>
w tym:							<i>of which:</i>
okopowe	3602	650	336	283	279	279	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę	11076	46190	63463	63826	63662	63562	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^b	9008	8387	8874	8642	8632	8623	<i>Other crops^b</i>
w tym warzywa gruntowe	5315	4206	3758	3407	3404	3404	<i>of which field vegetables</i>

^a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^b Warzywa, truskawki, uprawy na nawozy zielone, wysadki okopowych itp.

a Including cereal and pulse mixed for grain. b Vegetables, strawberries, green fertilizer crops, root plant planting etc.

TABL. 6 (191). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2008	2009			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
ZBIORY w t PRODUCTION in t							
Zboża	846814	1351688	1421725	1444846	1440741	1409051	Cereals
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe ...	511883	804321	822484	863206	859625	835609	<i>basic cereals</i>
pszenica	132423	119372	130236	132328	131104	121589	<i>wheat</i>
żyto	188346	243347	232844	230839	230443	227715	<i>rye</i>
jęczmień	38975	60533	66437	67317	66708	63348	<i>barley</i>
owies	55527	129500	119910	125074	124770	121443	<i>oats</i>
pszenżyto	96613	251569	273057	307648	306600	301514	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe ..	324239	522170	560883	557144	557040	555376	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	1479065	563506	455870	365642	365430	365410	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	178256	240025	1930	16741	16741	9615	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	2313	6957	9355	14780	14337	9524	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	880205	1367874	1560677	1502994	1501351	1499341	<i>Meadow hay</i>
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt							
Zboża	14,9	26,8	26,9	27,0	27,0	26,8	Cereals
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe ...	15,8	26,8	27,1	27,1	27,1	26,9	<i>basic cereals</i>
pszenica	18,3	30,4	31,0	30,8	30,8	30,0	<i>wheat</i>
żyto	14,2	23,4	23,5	22,8	22,8	22,8	<i>rye</i>
jęczmień	14,4	28,4	26,8	28,4	28,4	27,9	<i>barley</i>
owies	11,3	24,2	24,2	25,9	25,9	25,7	<i>oats</i>
pszenżyto	22,9	30,6	31,0	30,1	30,1	29,9	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe ..	13,5	26,8	26,1	26,7	26,7	26,7	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	194	172	190	161	161	161	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	326	414	411	401	401	324	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	22,9	28,4	26,0	28,8	28,7	26,4	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	36,7	52,7	56,6	53,2	53,5	53,6	<i>Meadow hay</i>

TABL. 7 (192). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES

WARZYWA	2000	2005	2008	2009		VEGETABLES
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>	
					razem <i>total</i>	

POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu
 AREA in ha – as of June

OGÓŁEM	5315	4206	3758	3407	3404	3404	TOTAL
Kapusta	1227	925	809	749	748	748	Cabbages
Kalafiory	158	189	171	147	147	147	Cauliflowers
Cebula	601	490	425	364	364	364	Onions
Marchew jadalna	740	799	698	638	637	637	Carrots
Buraki ćwikłowe	663	446	388	336	336	336	Beetroots
Ogórki	671	448	380	330	330	330	Cucumbers
Pomidory	586	230	186	160	160	160	Tomatoes
Pozostałe ^a	669	679	701	683	682	682	Others ^a

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM	81075	84480	75313	79873	79821	79821	TOTAL
Kapusta	35884	37914	31917	29823	29800	29800	Cabbages
Kalafiory	1369	2586	2636	2491	2490	2490	Cauliflowers
Cebula	7004	5784	5869	5683	5680	5680	Onions
Marchew jadalna	12231	16668	14885	20067	20050	20050	Carrots
Buraki ćwikłowe	10264	7971	7485	8125	8121	8121	Beetroots
Ogórki	4670	3610	2994	2546	2545	2545	Cucumbers
Pomidory	4834	2377	1777	1462	1462	1462	Tomatoes
Pozostałe ^a	4819	7571	7750	9676	9674	9674	Others ^a

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	292	410	394	398	398	398	Cabbages
Kalafiory	87	137	154	169	169	169	Cauliflowers
Cebula	117	118	138	156	156	156	Onions
Marchew jadalna	165	209	213	314	315	315	Carrots
Buraki ćwikłowe	155	179	193	242	242	242	Beetroots
Ogórki	70	81	79	77	77	77	Cucumbers
Pomidory	82	104	95	91	91	91	Tomatoes
Pozostałe ^a	72	111	111	142	142	142	Others ^a

^a Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, salata, rabarbar itp.
^a Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 8 (193). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PŁONY OWOCÓW Z DRZEW**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009			SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu <i>AREA in ha – as of June</i>							
O G Ó Ł E M	4930	2921	3109	3128	3121	3100	T O T A L
Jablonie	2674	1762	1834	1859	1853	1833	<i>Apples</i>
Grusze	458	199	214	249	249	249	<i>Pears</i>
Śliwy	716	384	317	310	310	309	<i>Plums</i>
Wiśnie	911	431	407	388	388	388	<i>Cherries</i>
Czereśnie	137	98	131	110	110	110	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	34	47	206	212	212	212	<i>Others^a</i>
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>							
O G Ó Ł E M	7426	18507	20309	17925	17916	17785	T O T A L
Jabłka	4734	15059	16320	13880	13871	13741	<i>Apples</i>
Gruszki	405	603	766	928	928	928	<i>Pears</i>
Śliwki	976	1027	1232	1225	1225	1223	<i>Plums</i>
Wiśnie	1195	1599	1754	1647	1647	1647	<i>Cherries</i>
Czereśnie	105	192	192	205	205	205	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	11	27	45	40	40	40	<i>Others^a</i>
PŁONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>							
Jabłka	18	85	89	75	75	75	<i>Apples</i>
Gruszki	9	30	36	37	37	37	<i>Pears</i>
Śliwki	14	27	39	40	40	40	<i>Plums</i>
Wiśnie	13	37	43	42	42	42	<i>Cherries</i>
Czereśnie	8	20	15	19	19	19	<i>Sweet cherries</i>
Pozostałe ^a	3	5	2	2	2	2	<i>Others^a</i>

^a Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.
^a *Peaches, apricots, walnuts.*

TABL. 9 (194). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH****AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT**

O W O C E	2000	2005	2008	2009			F R U I T
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu <i>AREA in ha – as of June</i>							
O G Ó Ł E M	4595	4064	4718	4691	4691	4691	T O T A L
Truskawki	2736	1979	1999	2032	2032	2032	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	124	56	73	94	94	94	<i>Raspberries^a</i>
Porzeczki	1570	1651	1969	1796	1796	1796	<i>Currants</i>
Agrest	110	28	60	41	41	41	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	55	350	617	728	728	728	<i>Others^b</i>
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>							
O G Ó Ł E M	8953	12703	13703	14963	14963	14963	T O T A L
Truskawki	3646	6791	6401	6400	6400	6400	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	73	45	128	164	164	164	<i>Raspberries^a</i>
Porzeczki	4596	4310	5289	5591	5591	5591	<i>Currants</i>
Agrest	490	303	188	236	236	236	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	148	1254	1696	2572	2572	2572	<i>Others^b</i>
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>							
Truskawki	13	34	32	32	32	32	<i>Strawberries</i>
Maliny ^a	6	8	18	17	17	17	<i>Raspberries^a</i>
Porzeczki	29	26	27	31	31	31	<i>Currants</i>
Agrest	45	108	31	58	58	58	<i>Gooseberries</i>
Pozostałe ^b	27	36	28	35	35	35	<i>Others^b</i>

a Łącznie z jeżyną bezkolcową, b Aronia, borówka wysoka, leszczyna i inne.
a Including thornless blackberry, b Chokeberry, highbush blueberry, hazel and others.

TABL. 10 (195). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
W SZTUKACH IN HEADS					
Bydło	2000	667490	665192	664138	Cattle
	2005	737797	736337	735795	
	2008	835115	833499	832503	
	2009	900742	899034	898281	
w tym krowy	2000	361139	360064	359876	<i>of which cows</i>
	2005	390570	389838	389568	
	2008	452806	452099	451586	
	2009	464927	464104	463786	
Trzoda chlewna ^a	2000	947899	944230	916088	Pigs ^a
	2005	873838	871205	849526	
	2008	602393	600038	587157	
	2009	604882	602372	591787	
w tym lochy	2000	80860	80468	78102	<i>of which sows</i>
	2005	84525	84195	82528	
	2008	53830	53489	52519	
	2009	55413	55003	54042	
Owce	2000	21270	21270	21178	Sheep
	2005	23347	23347	23347	
	2008	19701	19701	19688	
	2009	18135	18135	18121	
w tym maciorki	2000	13336	13336	13276	<i>of which ewes</i>
	2005	14145	14145	14145	
	2008	11797	11797	11786	
	2009	11877	11877	11871	
Konie ^b	2000	37857	37850	37850	Horses ^b
	2005	20213	20211	20200	
	2008	23106	23105	23100	
	2009	23769	23769	23759	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlew- na, owce i konie)	2000	715736	713341	708267	
	2005	741714	736897	736452	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2008	783133	781486	778751	
	2009	836546	834803	820714	

a Stan w końcu lipca. b Dane szacunkowe.
a As of the end of July. b Estimated data.

TABL. 10 (195). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt <i>PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads</i>					
Bydło	2000	56,0	58,1	58,9	Cattle
	2005	67,2	68,1	68,8	
	2008	74,1	74,3	74,9	
	2009	78,4	78,7	79,4	
w tym krowy	2000	30,3	31,4	31,9	<i>of which cows</i>
	2005	35,6	36,0	36,4	
	2008	40,2	40,3	40,6	
	2009	40,5	40,6	41,0	
Trzoda chlewna ^a	2000	79,5	82,4	81,2	Pigs ^a
	2005	79,6	80,5	79,5	
	2008	53,4	53,5	52,8	
	2009	52,7	52,7	52,3	
w tym lochy	2000	6,8	7,0	6,9	<i>of which sows</i>
	2005	7,7	7,8	7,7	
	2008	4,8	4,8	4,7	
	2009	4,8	4,8	4,8	
Owce	2000	1,8	1,9 ^a	1,9	Sheep
	2005	2,1	2,2	2,2	
	2008	1,7	1,8	1,8	
	2009	1,6	1,6	1,6	
w tym maciorki	2000	1,1	1,2	1,2	<i>of which ewes</i>
	2005	1,3	1,3	1,3	
	2008	1,0	1,1	1,1	
	2009	1,0	1,0	1,0	
Konie ^b	2000	3,2	3,3	3,4	Horses ^b
	2005	1,8	1,9	1,9	
	2008	2,0	2,1	2,1	
	2009	2,1	2,1	2,1	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2000	60,0	62,3	62,8	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2005	67,6	68,1	68,9	
	2008	69,5	69,7	70,1	
	2009	72,8	73,1	72,6	

a Stan w końcu lipca. b Dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a As of the end of July. b Estimated data.

N o t e. The following ratios are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 11 (196). **DRÓB^a**
Stan w końcu roku
POULTRY^a
As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009		SPECIFICATION
			ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt	4582,4	3812,0	4001,8	3988,4	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	1341,6	963,1	865,8	865,8	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt	225,8	471,0	64,3	61,4	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt	172,1	223,7	55,0	55,0	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt	39,4	46,0	28,0	28,0	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt	417,5	338,1	348,4	352,7	<i>Hens per 100 ha of agricultural land in heads</i>
w tym nioski	122,2	85,4	75,4	76,6	<i>of which laying hens</i>

a W wieku powyżej 2 tygodni. b Łącznie z drobiem pozostałym.
a More than 2 weeks old. b Including other poultry.

TABL. 12 (197). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Bydło (bez cieląt)	146,1	110,3	153,9	129,4	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	148,1	131,4	148,1	132,9	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	1199,8	1017,7	1020,3	871,0	<i>Pigs</i>
Owce	19,9	14,3	14,9	16,7	<i>Sheep</i>
Konie	15,2	8,2	10,2	8,4	<i>Horses</i>
W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT					
Bydło (bez cieląt)	51,3	55,9	78,5	73,7	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	10,7	10,0	11,5	10,6	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	136,4	115,8	122,3	106,2	<i>Pigs</i>
Owce	0,6	0,4	0,5	0,5	<i>Sheep</i>
Konie	7,2	4,8	6,1	5,4	<i>Horses</i>
Drób	40,9	62,2	77,7	85,0	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,2	0,1	0,1	0,1	<i>Goats and rabbits</i>

a Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy.
a Data includes purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter.

TABL. 13 (198). **PRODUKCJA MIĘSA, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW^a**
PRODUCTION OF MEAT, FATS AND PLUCK^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	183,1	183,2	215,4	203,6	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	172,8	172,4	201,9	190,7	meat and fats
wołowe	26,8	29,2	41,1	38,4	beef
cielęce	6,4	6,0	6,9	6,4	veal
wieprzowe	106,4	90,3	95,4	82,8	pork
baranie	0,3	0,2	0,3	0,2	mutton
końskie	3,9	2,7	3,4	3,0	horseflesh
drobiowe	28,6	43,6	54,4	59,5	poultry
kozy i królicze ^b	0,4	0,4	0,4	0,4	goat and rabbit ^b
podroby	10,3	10,8	13,5	12,9	pluck
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w dt PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in dt					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^c	153,5	166,9	191,1	177,2	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^c

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy. b Łącznie z dziczyzną. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny.

a In post-slaughter warm weight. Data includes purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter. b Including game. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game.

TABL. 14 (199). **PRODUKCJA MLEKA I JAJ**
PRODUCTION OF MILK AND EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka krowiego:						Cows' milk production:
w milionach litrów	1234,3	1626,0	1943,1	2130,2	2124,6	in million litres
na 100 ha użytków rolnych w tys. l	103,5	148,2	172,3	185,4	187,9	per 100 ha of agricultural land in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	3426	4163	4322	4547	4545	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj kurzych w mln szt	316,3	228,8	212,4	234,6	234,6	Hen eggs production in mln units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiaki w szt	176	188	235	251	251	Average annual number of eggs per laying hen in units

TABL. 15 (200). **MELIORACJE UŻYTKÓW ROLNYCH**
Stan w dniu 31 XII
DRAINAGE OF AGRICULTURAL LAND
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Użytki rolne zmeliorowane:					<i>Drained agricultural land:</i>
w tysiącach hektarów	358,8	359,3	350,4	350,3	<i>in thousand hectares</i>
grunty orne	183,4	184,6	185,0	185,0	<i>arable land</i>
w tym: zdrenowane	179,6	180,9	181,3	181,3	<i>of which: drained</i>
nawadniane	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>watered</i>
łąki i pastwiska	175,4	174,7	165,4	165,3	<i>meadows and pastures</i>
w tym: zdrenowane	29,0	29,3	29,7	29,6	<i>of which: drained</i>
nawadniane	65,7	65,5	60,0	59,9	<i>watered</i>
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych	29,8	32,7	31,1	30,5	<i>in % of total agricultural land</i>

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 16 (201). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym gospodarstwa indywidualne Of which private farms	SPECIFICATION	
W sztukach	2000 ^a 2005 2008 2009	84230 96389 101812 102524	83240 96082 100435 101147	<i>In units</i>
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2000 ^a 2005 2008 2009	14,2 11,4 11,1 11,2	13,6 11,1 11,1 11,2	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 Dec.

TABL. 17 (202). **ZASOBY SIŁY POCIĄGOWEJ^a**
Stan w czerwcu
DRAFT FORCE RESOURCES^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W tysiącach jednostek pociągowych	654,0	711,7	761,2	766,8	<i>In thousand draft units</i>
siła pociągowa:					<i>draft force:</i>
Żywa	32,0	12,0	13,7	14,1	<i>Live</i>
Mechaniczna	622,0 ^a	699,8	747,5	752,7	<i>Mechanical</i>
Na 100 ha użytków rolnych w jednostkach pociągowych	54,9	64,9	67,5	66,7	<i>Per 100 ha of agricultural land in draft units</i>
siła pociągowa:					<i>draft force:</i>
Żywa	2,7	1,1	1,2	1,2	<i>Live</i>
Mechaniczna	52,2 ^a	63,8	66,3	65,5	<i>Mechanical</i>

^a Stan w dniu 31 XII.
^a As of 31 Dec.

TABL. 18 (203). **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AS WELL AS LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	1999/2000	2004/05	2007/08	2008/09		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
W TONACH <i>IN TONNES</i>						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	89677	95606	106526	107070	104786	<i>Mineral or chemical fertilizers^a</i>
azotowe	49196	52492	51923	58330	57065	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	19486	20541	25573	23634	23174	<i>phosphatic</i>
potasowe	20995	22573	29029	25106	24547	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^b	73819	65863	15058	15182	13354	<i>Lime fertilizers^b</i>
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg <i>PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg</i>						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	75,2	87,1	94,5	93,3	92,7	<i>Mineral or chemical fertilizers^a</i>
azotowe	41,2	47,8	46,1	50,8	50,5	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	16,3	18,7	22,7	20,6	20,5	<i>phosphatic</i>
potasowe	17,6	20,6	25,7	21,9	21,7	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^b	61,9	60,0	13,4	13,2	11,8	<i>Lime fertilizers^b</i>

a Łącznie z wieloskładnikowymi. b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
a Including mixed fertilizers. b Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 19 (204). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	
W MILIONACH ZŁOTYCH <i>IN MILLION ZLOTYS</i>						
OGÓŁEM	1625,1	2487,9	2852,0	2684,8	2639,6	TOTAL
Produkty: roślinne	157,8	152,5	162,2	126,5	108,1	<i>Products: crop</i>
zwierzęce	1467,3	2335,4	2689,9	2558,3	2531,5	<i>animal</i>
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł <i>PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł</i>						
OGÓŁEM	1349	2267	2530	2337	2334	TOTAL
Produkty: roślinne	131	139	144	110	96	<i>Products: crop</i>
zwierzęce	1218	2128	2386	2227	2239	<i>animal</i>

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.
a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABL. 20 (205). SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH
 PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2008	2009		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	
Zboża w t	83896	123819	89374	123024	105325	<i>Cereals in t</i>
w tym zboża podstawowe	79737	98772	81771	112225	96272	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	47836	41847	40003	51408	43487	<i>wheat</i>
żyto	21877	32858	25979	38372	35062	<i>rye</i>
jęczmień	4254	3348	4389	4296	3738	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1998	9411	4678	6332	4393	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	3772	11308	6722	11817	9592	<i>triticale</i>
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	77888	123778	86537	121143	103748	<i>of which consumer and for feeds cereals</i>
w tym zboża podstawowe	73908	98731	78942	110344	94695	<i>of which basic cereals</i>
pszenica	44942	41806	38641	50468	42715	<i>wheat</i>
żyto	21016	32858	25946	38343	35046	<i>rye</i>
jęczmień	3640	3348	3837	3984	3471	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1386	9411	4323	6062	4179	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	2924	11308	6195	11487	9284	<i>triticale</i>
Strączkowe konsumpcyjne w t	1	1	–	0	0	<i>Edible pulses in t</i>
Ziemniaki w t	190960	123429	160313	117553	117522	<i>Potatoes in t</i>
Buraki cukrowe w t	178255	240025	1930	16741	9615	<i>Sugar beets in t</i>
Rzepak i rzepik ^a w t	2313	7008	9356	12136	8043	<i>Rape and agrimony^a in t</i>
Warzywa w t	10149	13203	15988	13792	11042	<i>Vegetables in t</i>
Owoce w t	10704	10045	14372	6886	6826	<i>Fruit in t</i>
Żywiec rzeźny ^b w t	153397	183034	213398	197159	191863	<i>Animals for slaughter^b in t</i>
bydło (bez cieląt)	35541	43694	54958	50861	50625	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1824	2094	2606	1977	1968	<i>calves</i>
trzoda chlewna	71436	77905	78687	59666	58018	<i>pigs</i>
owce	303	270	202	221	221	<i>sheep</i>
konie	5094	2875	3128	2608	2598	<i>horses</i>
drób	39199	56196	73817	81826	78433	<i>poultry</i>
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t	105889	125976	145459	133190	129391	<i>Animals for slaughter in terms of meat (including fats)^c in t</i>
Mleko krowie w tys. l	1056649	1625835	1685879	1732227	1726849	<i>Cows' milk in thous. l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt	1803	2466	3327	2669	2669	<i>Consumer hen eggs in thous. units</i>

a Bez materiału siewnego. b W wadze żywej. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing material. b In live weight. c Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 21 (206). **WARTOŚĆ SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2008	2009		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem grand total	w tym od gospo- darstw indywi- dualnych of which from private farms	
w tys. zł in thous. zł						
Zboża	39586,1	40346,1	53825,6	49615,0	42138,6	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	37638,8	30456,1	49665,9	44496,0	37783,2	of which basic cereals
pszenica	24556,5	15078,1	26287,8	24674,1	20887,4	wheat
żyto	8081,3	8437,3	13230,8	12075,9	10829,5	rye
jęczmień	2294,0	1155,5	2816,9	1672,9	1435,2	barley
owies i mieszanki zbożowe	849,5	2356,1	2236,0	1850,0	1270,2	oats and cereal mixed
pszenżyto	1857,5	3429,1	5094,4	4223,0	3361,0	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe	36568,4	40316,3	51665,0	48567,8	41391,5	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	34725,5	30426,2	47512,3	43448,8	37036,1	of which basic cereals
pszenica	22955,5	15048,2	25268,4	24135,2	20490,1	wheat
żyto	7757,8	8437,3	13211,0	12006,2	10823,7	rye
jęczmień	1977,5	1155,5	2345,8	1528,7	1322,0	barley
owies i mieszanki zbożowe	579,4	2356,1	1976,4	1692,5	1160,4	oats and cereal mixed
pszenżyto	1455,3	3429,1	4710,8	4086,3	3239,9	triticale
Strączkowe konsumpcyjne	2,6	2,5	–	2,1	2,1	Edible pulses
Ziemniaki	30521,2	22184,8	33558,0	21143,8	21126,0	Potatoes
Buraki cukrowe	20583,6	41337,4	220,9	2107,6	1210,6	Sugar beets
Rzepak i rzepik ^b	1865,2	5411,1	10882,4	12475,3	8057,9	Rape and agrimony ^b
Warzywa	23531,9	28125,5	31790,2	13530,1	8024,2	Vegetables
Owoce	14971,3	8415,1	23807,5	17207,7	17174,9	Fruit
Żywiec rzeźny	527203,4	693103,0	838958,9	825761,2	803712,5	Animals for slaughter
bydło (bez cieląt)	101998,0	174611,9	228799,0	230004,5	228941,9	cattle (excluding calves)
cielęta	11270,8	19847,7	18695,3	19288,5	19208,5	calves
trzoda chlewna	263294,7	298219,0	313657,3	266547,8	258755,3	pigs
owce	1601,6	1851,0	1181,2	1601,6	1600,9	sheep
konie	24447,4	17992,8	18304,5	15298,2	15251,9	horses
drób	124590,9	180580,6	258321,7	293020,6	279954,0	poultry
Mleko krowie	919566,6	1635139,0	1845008,4	1716819,0	1712234,5	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne ..	509,9	600,0	711,0	731,5	731,5	Consumer hen eggs

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego.
a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing material.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 22 (207). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	604477	614239	622278	624026	T O T A L in ha
Lasy	595609	604626	612406	614088	Forests
Publiczne	411097	414841	417354	417146	<i>Public</i>
zalesione	409393	411785	413925	412940	<i>wooded</i>
niezalesione	1705	3056	3429	4206	<i>non-wooded</i>
własność Skarbu Państwa	409975	413666	416045	415818	<i>owned by the State Treasury</i>
zalesione	408296	410654	412656	411649	<i>wooded</i>
niezalesione	1680	3012	3389	4169	<i>non-wooded</i>
w tym:					<i>of which:</i>
w zarządzie Lasów Państwowych	372752	377074	379606	379430	<i>managed by State Forests</i>
zalesione	371442	374661	376750	375808	<i>wooded</i>
niezalesione	1311	2413	2856	3622	<i>non-wooded</i>
parki narodowe	32204	32352	32512	32532	<i>national parks</i>
zalesione	31937	31898	32066	32086	<i>wooded</i>
niezalesione	267	454	446	447	<i>non-wooded</i>
własność gmin ^a	1122	1175	1309	1328	<i>owned by gminas^a</i>
zalesione	1097	1131	1269	1291	<i>wooded</i>
niezalesione	25	45	40	37	<i>non-wooded</i>
Prywatne	184512	189786	195052	196942	<i>Private</i>
zalesione	181071	186245	190803	192737	<i>wooded</i>
niezalesione	3442	3540	4249	4205	<i>non-wooded</i>
Grunty związane z gospodarką leśną	8868	9613	9872	9938	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	29,5	30,0	30,3	30,4	FOREST COVER in %
POWIERZCHNIA LASÓW NA 1 MIESZKANCA w ha	0,49	0,50	0,51	0,52	FOREST AREA PER CAPITA in ha

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a It also concerns gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 23 (208). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATION AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII) ..	160	153	151	146	146	146	–	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 Dec)</i>
Odnowienia i zalesienia ^b	2961	2629	2425	1832	1525	1524	307	<i>Renewals and afforestation^b</i>
szuczne	2928	2595	2372	1797	1517	1516	281	<i>artificial</i>
zrębów ^c	958	1564	1847	1512	1444	1444	68	<i>felling sites^c</i>
halizn i płazowin ..	240	99	71	70	32	32	38	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
użytków rolnych ^d i nieużytków	1730	932	454	215	40	40	175	<i>agricultural land^d and wasteland</i>
naturalne	33	35	53	35	8	8	27	<i>natural</i>
Poprawki i uzupełnienia	619	300	201	164	141	141	23	<i>Corrections and supplements</i>
Pielęgnowanie ^e	14520	12385	13377	10596	9950	9949	646	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	8031	8642	9167	7666	7020	7019	646	<i>crops^f</i>
młodników	5384	3408	3900	2837	2837	2837	–	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszytów ^g	1093	330	308	93	93	93	–	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje	1348	1894	1751	1813	1813	1813	–	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Bez dolesień luk w drzewostanach i wprowadzania II piętra. c Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. d Przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. e Bez cięć trzebieżowych. f Pielęgnowanie gleby i czyszczenia wczesne. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Excluding the afforestation of tree stand gaps and introduction of the second layer. c Including renewals protected by tree stands. d Designated for afforestation in a land development plan. e Without extirpation. f Tending soil and early tree cutting. g Planting bushes or trees remaining in a lower layer of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 24 (209). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1454,5	1800,3	1802,7	1838,6	1767,6	1767,3	71,0	TOTAL in dam³
Grubizna	1391,8	1720,1	1739,3	1773,8	1702,8	1702,6	71,0	Timber
Grubizna iglasta	957,9	1267,9	1282,4	1323,9	1275,5	1275,4	48,4	<i>Coniferous</i>
w tym drewno: wielkowymiarowe średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	381,0	492,5	527,0	485,2	452,7	452,6	32,5	<i>of which: large-size wood medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	433,8	452,2	456,9	449,9	427,3	427,2	22,6	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno: wielkowymiarowe średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	158,0	135,7	123,7	112,4	104,6	104,6	7,8	<i>of which: large-size wood medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymiarowe	62,7	80,2	63,4	64,8	64,8	64,8	-	Slash
Do przerobu przemysłowego	31,1	35,1	19,6	13,5	13,5	13,5	-	<i>For industrial uses</i>
Opałowe	31,6	45,1	43,8	51,3	51,3	51,3	-	<i>For fuel</i>
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	233,7	284,5	284,0	288,9	408,2	409,5	36,1	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREA in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień; patrz tabl. 25.
a Excluding removals (timber) from plantings; see table 25.

TABL. 25 (210). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIENI^a**
PLANTINGS AND REMOVALS FROM PLANTINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywatnych <i>of which on private land</i>	
Sadzenie w szt. drzew	9296	16689	9350	11435	3235	<i>Planting in units of: trees bushes</i>
krzewów	19264	4049	4784	7397	449	
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	21358	46507	28523	32608	23368	<i>Removals (timber)^a in m³ coniferous</i>
grubizna iglasta	2702	10065	3140	4672	3401	
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	1417	5263	1608	2249	1871	<i>of which large-size gen- eral purpose wood non-coniferous</i>
grubizna liściasta	18656	36442	25383	27936	19967	
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	7500	12653	8532	8417	6988	<i>of which large-size gen- eral purpose wood</i>

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).
a Estimated data; excluded from the data on total removals (timber).

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 1 i 4 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji), a ponadto w tabl. 4 dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż wyżej wymienione.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 22.

3. Przedstawione w tabl. 4 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług, PKWiU 2008 obowiązującą od 1 I 2009 r. Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpływa na dotąd prezentowane dane.

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcja sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 23.

Jako **cenę stałą** od 2006 r. przyjęto ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.).

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

In tables 1 and 4 budgetary entities and establishments as well as auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections) were presented. Moreover, data regarding the production of products, in table 4 includes also the activity of entities producing industrial products included in sections other than above mentioned.

2. Data was compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of products, which was compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 22.

3. Products in table 4 are presented according to the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 used since 1 Jan 2009. Introduction of this classification, instead of PKWiU, binding until 30 Dec 2008, does not influence the data presented up to now.

In some cases the so-called "items inconsistent" with PKWiU codes were introduced. They comprise:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on criteria different than the ones in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of the fact whether payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of work and services rendered for a payment, i.e. both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 23.

As **constant prices** since 2006 have been adopted 2005 constant prices (2005 average current prices).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np. słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończeniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 22.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zlecieniowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecieniodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Outwork in industry is the paid execution by natural persons – on the order and for the benefit of economic entities (outwork employers) – of activities consisting in the manufacture of products or their parts from materials supplied by the outwork employers as well as from raw materials of local origin, e.g. straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the outwork employers.

6. Data concerning **paid employment in industry** includes employees hired on the basis of an employment contract.

Employees in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) outworkers.

Data concerning average paid employment and average wages and salaries is given after converting part-time paid employees into full-time paid employees.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction", employing more than 9 persons.

2. Data by NACE Rev. 2 divisions was compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 22.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized within the country and includes construction work with an investment, restoration and conservation character as well as temporary construction on construction sites – realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concerns:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding **average paid employment and average monthly wages and salaries** concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment or election) and includes full- and part-time paid employees, within the country, converted into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (208). **PODSTAWOWE DANE O PRZEMYSŁE**
BASIC DATA ON INDUSTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009		SPECIFICATION
					ogółem total	2008 = 100	
Produkcja sprzedana (ceny bieżące) w mln zł ...	12239,5	13025,2	15841,0	15619,5	16315,3	102,4 ^a	<i>Sold production (current prices) in mln zł</i>
Pracujący ^b	59243	61832	67374	66481	62179	93,5	<i>Employed persons^b</i>
Przeciętne zatrudnienie	52411	53061	56220	57939	53954	93,1	<i>Average paid employment</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł	1986,41	2111,80	2360,88	2563,93	2553,90	99,6	<i>Average monthly gross wages and salaries^c in zł</i>

a Ceny stałe. b Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy. c Bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.
a Constant prices. b As of 31 Dec; by actual workplace. c Excluding wages and salaries of persons employed abroad.

TABL. 2 (209). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009		2008 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące current prices					w odsetkach in percent	
	w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	11045876	11747429	14444794	14170326	15050270	100,0	104,1
TOTAL							
sektor publiczny	1089869	827308	987002	512854	540616	3,6	x
<i>public sector</i>							
sektor prywatny	9956007	10920121	13457792	13657472	14509654	96,4	x
<i>private sector</i>							
Górnictwo i wydobywanie	81035	128022	192009	222879	162212	1,1	96,0
<i>Mining and quarrying</i>							
Przetwórstwo przemysłowe	10049230	10663716	12876175	12687831	13529105	89,9	104,3
<i>Manufacturing</i>							
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	4944791	5451841	6462480	6193145	7247990	48,2	117,0
Produkcja wyrobów tekstylnych <i>Manufacture of textiles</i>	244773	245083	224235	184940	142705	0,9	88,8
Produkcja odzieży	86717	91560	114436	132665	121274	0,8	88,2
<i>Manufacture of wearing apparel</i>							
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1048149	1052606	1194910	1190596	1070391	7,1	86,2
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>							
Produkcja papieru i wyrobów z papieru <i>Manufacture of paper and paper products</i>	14049	12955	16172	29206	47835	0,3	146,0
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	129750	143220	159827	176303	183948	1,2	104,2
<i>Printing and reproduction of recorded media</i>							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	36907	45361	60112	71832	85034	0,6	118,3
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>							

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (209). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009		2008 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	ceny bieżące <i>current prices</i>					w odsetkach <i>in percent</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>						
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)							
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych <i>Manufacture of rubber and plastic products</i>	559592	701475	1072806	1123051	1088354	7,2	91,7
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	223933	264192	363302	417971	284560	1,9	68,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	241476	291072	361338	373211	346175	2,3	90,0
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych ... <i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>	50328	68601	61280	51566	48927	0,0	97,6
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	114953	134372	197405	409408	#	#	#
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>	599896	708003	935713	766345	603544	4,0	71,9
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	141368	135453	142649	125403	88216	0,6	60,5
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	355377	330015	272380	271962	199260	1,3	73,3
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	30971	38462	54077	82086	101148	0,7	108,5
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	128436	128975	159019	156884	83977	0,6	55,4
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ... Electricity, gas, steam and air conditioning supply	714347	743726	1161386	988779	1071461	7,1	102,4
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	201264	211965	215224	270837	287492	1,9	105,4
W tym odprowadzanie i oczyszczanie ścieków <i>Of which sewerage</i>	#	#	#	150763	158893	1,1	101,2

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (210). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSLE^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM	11045876	11747429	14444794	14170326	15050270	TOTAL
Podmioty o liczbie zatrudnionych:						Entities with following number of paid employees:
49 i mniej	1509251	1680844	1599815	1719388	1845186	49 and less
50-249	2969530	3003230	3745416	3630931	3623105	50-249
250-499	1480944	1987214	2279327	2356978	2313673	250-499
500-999	2913406	2723593	2566824	1896579	2480531	500-999
1000 i więcej	2172745	2352548	4253412	4566450	4787775	1000 and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (211). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2000	2005	2008	2009		PRODUCTS
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				udział w produkcji krajowej w % share in domestic production in %	
Świeże lub chłodzone mięso wołowe i cielęce w t	7720	6569	11453	24744	9,1	Fresh or chilled beef and veal meat in t
Produkty uboju ^b wliczane do wydajności pobojoywej w t: bydła i cieląt	7138	5183	4387	19942	10,7	Slaughter products ^b included in post-slaughter capacity in t: cattle and calves
trzody chlewnej	20965	23882	21117	14484	1,6	pigs
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone w t	22690	38875	47007	41592	3,2	Fresh or chilled pork meat in t
Wędliny ^c w t	14111	28274	22216	29844	4,1	Meat products ^c in t
Wędliny drobiowe w t	3715	7723	4076	4507	4,3	Poultry products in t
Konserwy drobiowe w t	2882	5161	4709	6054	17,4	Tinned poultry in t
Mleko płynne przetworzone w hl	3012068	4789989	6097196	7296183	27,0	Processed liquid milk in hl
Masło oraz inne tłuszcze otrzymane z mleka w t ..	31981	37750	35784	44380	26,1	Butter and other fats from milk in t
Sery i twarogi w t	68160	118678	147342	181644	25,2	Cheese and curd in t
w tym:						of which:
sery podpuszczkowe dojrzewające	42584	73270	86173	107833	37,8	rennet ripening cheese
ser świeży niedojrzewający i twaróg w t	21399	41159	61542	68034	20,0	unripened fresh cheese and curd
Produkty stosowane w żywieniu zwierząt hodowlanych w t	283171	221873	350464	414473	5,7	Preparations used in farming animal feeding in t
Karma dla zwierząt domowych w t	551	947	1207	8603	2,7	Prepared pet foods in t
Mąka pszenna w t	42557	40905	41856	40517	1,8	Wheat flour in t

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, produkty oraz części niejadalne (odpadki); w wadze pobojoywej cieplej. c Bez końskich i dziczyzny.

a Data concerns economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; in post-slaughter warm weight. c Excluding horseflesh and game.

TABL. 4 (211). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a (dok.)**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a (cont.)

WYROBY	2000	2005	2008	2009		PRODUCTS
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				udział w produkcji krajowej w % share in domestic production in %	
Tkaniny z udziałem syntetycz- nych włókien odcinkowych w t	829	925	146	117	8,4	Woven fabrics of synthetic staple fibres in t
Koce i pledy w tys. sztuk	668	889	274	132	9,7	Blankets and rugs in thous. units
Tarcica iglasta w m ³	185642	164436	205579	127539	4,0	Coniferous sawnwood in m ³
Tarcica liściasta w m ³	5489	18628	9720	4955	1,1	Non-coniferous sawnwood in m ³
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w m ²	674365	504435	198653	141429	1,0	Wooden windows and doors, frames and sills in m ²
Papier i tektura w t	15748	25362	25441	22026	0,7	Paper and paperboard in t
Cegła w tys. ceg	71415	84622	44719	28487	5,9	Bricks in thous. bricks
Pustaki ścienne ceramiczne w m ³	47438	57489	86897	69626	2,5	Ceramic hollow wall tiles in m ³
Maszyny i urządzenia rolnicze i dla gospodarki leśnej w t	6790	13925	25559	4477	9,6	Machinery and equipment for agriculture and forestry in t
Ciepło w parze lub gorącej wodzie w GJ	13190528	13222499	14149709	.	x	Thermal energy from steam or hot water in GJ

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (212). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA
BRUTTO W PRZEMYSLE^a W 2009 R.**
**AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES
AND SALARIES IN INDUSTRY^a IN 2009**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne zatrudnienie Average paid em- ployment	Przeciętne miesięczne wynagro- dzenia brutto Average monthly gross wages and salaries	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	48366	2639,59	T O T A L
sektor publiczny	3708	3301,69	public sector
sektor prywatny	44658	2584,62	private sector
Górnictwo i wydobywanie	649	3124,79	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	42691	2471,69	Manufacturing
w tym:			of which:
Produkcja artykułów spożywczych	13536	2451,70	Manufacture of food products
Produkcja napojów	523	4411,62	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	1198	2249,98	Manufacture of textiles

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 (212). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSLE^a W 2009 R. (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a IN 2009 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>	SPECIFICATION
Przetwórstwo przemysłowe (dok.)			Manufacturing (cont.)
Produkcja odzieży	1889	1473,97	<i>Manufacture of wearing apparel</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	3585	2583,00	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	421	1955,70	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1003	2419,81	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	405	2606,79	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	4897	2285,58	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	1409	2547,23	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	2571	2508,99	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	306	2595,59	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	1311	2540,17	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	4129	2702,75	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	541	2523,88	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	850	2138,22	<i>Manufacture of other transport equipment</i>
Produkcja mebli	1671	1910,07	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	667	2284,87	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1003	2692,11	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	3209	4552,86	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	1818	3030,56	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
w tym:			<i>of which:</i>
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	125	2172,67	<i>Water collection, treatment and supply</i>
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	952	3344,84	<i>Sewerage</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	741	2771,52	<i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (213). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009	
	w tys. zł in thous. zł					w odsetkach in percent
OGÓŁEM TOTAL	1003590,2	1199203,3	1564577,3	2027325,2	1935066,4	100,0
sektor publiczny <i>public sector</i>	45816,5	47713,0	41751,2	54060,5	41488,0	2,1
sektor prywatny <i>private sector</i>	957773,7	1151490,3	1522826,1	1973264,7	1893578,4	97,9
w tym: of which:						
Budowa budynków ^Δ <i>Construction of buildings</i>	487446,2	582254,1	869964,9	1099708,8	873613,9	45,1
Budowa obiektów inżynierii ładowej i wodnej ^Δ <i>Civil engineering</i>	317184,2	375081,3	350752,7	470813,4	638352,6	33,0
Roboty budowlane specjalistyczne <i>Specialized construction activities</i>	198959,8	241867,9	343859,7	456803,0	423099,9	21,9

^a Zrealizowana systemem zleceńowym przez podmioty budowlane; wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized on the basis of the contract system by construction entities; realized by enterprises which have a seat of board on the territory of Podlaskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 7 (214). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW
BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty	Roboty	SPECIFICATION
		<i>Total</i>	o charakterze inwestycyjnym <i>Investment work</i>	o charakterze remontowym <i>Restoration work</i>	
		w tys. zł in thous. zł			
OGÓŁEM	2005	1003590,2	845386,0	158204,2	TOTAL
	2006	1199203,3	963939,6	235263,7	
	2007	1564577,3	1370657,1	193920,2	
	2008	2027325,2	1683078,6	344246,6	
	2009	1935066,4	1502019,7	433046,7	
sektor publiczny		41488,0	39464,8	2023,2	<i>public sector</i>
sektor prywatny		1893578,4	1462554,9	431023,5	<i>private sector</i>
Budynki		1090044,9	927833,6	162211,3	Buildings
Budynki mieszkalne		624787,8	551420,9	73366,9	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		48335,2	27461,1	20874,1	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		549151,9	511610,8	37541,1	<i>two- and multi-dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		27300,7	12349,0	14951,7	<i>residences for communities</i>

^a Zrealizowana systemem zleceńowym przez podmioty budowlane; wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized on the basis of the contract system by construction entities; realized by enterprises which have a head office on the territory of Podlaskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 7 (214). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
	<i>Total</i>	<i>Investment work</i>	<i>Restoration work</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>			
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	465257,1	376412,7	88844,4	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	7323,3	4308,2	3015,1	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	33968,8	27423,9	6544,9	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	91207,3	69787,8	21419,5	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	24222,6	#	#	<i>transport and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	133381,2	116248,5	17132,7	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	129392,3	104141,5	25250,8	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	45761,6	#	#	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	845021,5	574186,1	270835,4	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	589895,3	410942,5	178952,8	<i>Transport infrastructure</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	549724,5	407674,2	142050,3	<i>highways, streets and roads</i>
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	37107,7	#	#	<i>bridges, elevated highways, tunnels and subways</i>
budowle wodne	3063,1	#	#	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	210303,5	123307,8	86995,7	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	71126,3	30294,4	40831,9	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	139177,2	93013,4	46163,8	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	44822,7	39935,8	4886,9	<i>Complex constructions on industrial sites and other civil engineering works</i>

^a Zrealizowana systemem zleceńowym przez podmioty budowlane; wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized on the basis of the contract system by construction entities; realized by enterprises which have a head office on the territory of Podlaskie Voivodship, without subcontractors participation.

TABL. 8 (215). BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Budynki^a	1581	2516	3899	2812	Buildings^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe	985	1664	2738	1813	of which one-dwelling as well as two- and multi- dwelling residential buildings
miasta	836	1186	1673	1298	urban areas
wieś	745	1330	2226	1514	rural areas
W tym budynki indywidualne ^b	1371	2323	3391	2354	Of which private buildings ^b
miasta	647	1038	1214	970	urban areas
wieś	724	1285	2177	1384	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe	873	1601	2567	1651	one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings
niemieszkalne	498	722	824	701	non-residential
Kubatura^c w dam³	2468,5	3550,7	5764,9	4151,2	Cubic volume^c in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe	1370,7	1640,5	2895,0	2020,4	of which one-dwelling as well as two- and multi- dwelling residential buildings
miasta	1731,4	2018,4	3045,8	2467,6	urban areas
wieś	737,1	1532,3	2719,1	1683,6	rural areas
W tym budynki indywidualne ^b	1254,6	2401,4	3521,1	2513,6	Of which private buildings ^b
miasta	585,1	1131,7	1362,9	969,8	urban areas
wieś	669,5	1269,7	2158,2	1543,8	rural areas
w tym:					of which:
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe	710,1	1259,1	2034,4	1232,3	one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings
niemieszkalne	544,5	1142,3	1486,7	1276,0	non-residential

a Nowo wybudowane. b Realizowane przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe. c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Realized by natural persons, churches and religious associations. c Of newly built and expanded buildings (concerns only the expanded portion).

TABL. 9 (216). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
BUDYNKI ^a BUILDINGS ^a					
Budynki mieszkalne	985	1664	2740	1815	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkanie	985	1664	2738	1813	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings
w tym jednorodzinne	912	1618	2669	1748	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	–	2	2	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	596	852	1159	997	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	38	23	19	12	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	9	10	8	11	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	87	137	342	191	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	2	2	1	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	101	175	152	222	Garage buildings
Budynki przemysłowe	32	37	45	24	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	45	109	68	46	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	7	2	3	–	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	4	9	6	1	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	2	4	–	4	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	1	7	6	12	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	266	326	503	455	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	1	8	1	2	Buildings used as places of worship and for religious activities

^a Nowo wybudowane.
^a Newly built.

TABL. 9 (216). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
KUBATURA ^b w dam ³ CUBIC VOLUME ^b in dam ³					
Budynki mieszkalne	1370,7	1640,5	2903,0	2042,3	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciewe	1370,7	1640,5	2895,0	2020,4	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings
w tym jednorodzinne	725,4	1256,7	2089,3	1262,2	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	–	8,0	21,9	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	1097,8	1910,2	2861,9	2108,9	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	37,3	24,4	21,8	52,1	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	26,9	58,9	40,4	39,4	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	373,5	236,3	808,9	543,3	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,1	0,5	1,4	0,0	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	15,7	32,6	59,6	32,5	Garage buildings
Budynki przemysłowe	148,8	175,9	718,4	235,0	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	82,0	477,9	244,0	300,9	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	19,5	4,5	20,1	0,1	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	62,0	124,3	43,3	3,8	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	16,4	45,2	5,6	11,8	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	0,1	83,1	37,0	50,4	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	300,9	549,5	843,5	827,4	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	1,8	90,6	0,5	2,8	Buildings used as places of worship and for religious activities

^b Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^b Of newly built and expanded buildings (concerns only the expanded portion).

TABL. 10 (217). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a W 2009 R.**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne zatrudnienie <i>Average paid employment</i>	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto <i>Average monthly gross wages and salaries</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	9220	2889,69	T O T A L
sektor publiczny	341	2668,72	<i>public sector</i>
sektor prywatny	8879	2898,17	<i>private sector</i>
Budowa budynków ^Δ	4161	3053,93	<i>Construction of buildings</i>
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2553	3123,38	<i>Civil engineering</i>
Roboty budowlane specjalistyczne	2506	2378,90	<i>Specialized construction activities</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concerns economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości linii kolejowych eksploatowanych w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. Linia kolejowa jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do dróg krajowych zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do dróg miejskich zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do dróg zamiejskich zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w kilometrach pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

CHAPTER XVII TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of railway lines operated on 31 Dec was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The railway line is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. National roads include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with each other.

Gmina roads include roads with local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling regularly between these locations according to a defined schedule.

Length of a bus line is the length of the route in kilometres between two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

4. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa transportu samochodowego) oraz od 2003 r. w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową, budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborem komunikacji miejskiej.

5. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Placówki pocztowe obejmują placówki pocztowe, agencje, pośrednictwa, oddziały i kioski, a do 2001 r. uwzględniane były również placówki usług telekomunikacyjnych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

4. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity (road transport entities) and since 2003 also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers does not include carriage by urban road transport fleet.

5. Data regarding road accidents covers events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Road accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

Person injured in a road accident is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunications network, i.e. the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Post offices include post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks as well as until 2001 telecommunications service offices.

3. Communications services include services paid for, free of charge and official.

Data concerning letters includes: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (218). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM	783	682	760	760	TOTAL
Normalnotorowe ^a	783	682	760	760	Standard gauge ^a
w tym zelektryfikowane	217	220	220	220	of which electrified
jednotorowe	675	575	653	653	single track
dwu- i więcej torowe	108	107	107	107	double- and more track
Na 100 km² powierzchni ogólnej ...	3,9	3,4	3,8	3,8	Per 100 km² of total area

^a Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2009 r. wynosiła 48 km.

a Including broad gauge, the length of which in 2009 was 48 km.

TABL. 2 (219). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which with improved surface	
w km in km						
OGÓŁEM	10569	11013	11357	11848	10227	TOTAL
miejskie	1445	1553	1623	1698	1602	urban
zamiejskie	9124	9460	9734	10150	8625	out-of-town
Krajowe	979	977	981	977	977	National
miejskie	202	201	203	200	200	urban
zamiejskie	777	776	778	777	777	non-urban
Wojewódzkie	1216	1243	1241	1241	1241	Voivodship
miejskie	168	175	173	176	176	urban
zamiejskie	1048	1068	1068	1065	1065	non-urban
Powiatowe	5929	6452	6539	6577	5441	Powiat
miejskie	487	502	503	510	484	urban
zamiejskie	5442	5950	6036	6067	4957	non-urban
Gminne	2445	2341	2596	3053	2568	Gmina
miejskie	588	675	744	812	742	urban
zamiejskie	1857	1666	1852	2241	1826	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (220). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	407773	536637	644009	669277	T O T A L
w tym:					of which:
Samochody osobowe	259088	352351	435951	450109	Passenger cars
Autobusy	2044	2177	2252	2258	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	43832	61315	69892	72882	Lorries and truck tractors ^b
Ciągniki balastowe i rolnicze	77905	92942	104480	110787	Ballast and agricultural tractors
Motocykle	22590 ^c	25228	28382	29977	Motorcycles

a W 2000 r. według ewidencji prowadzonej przez wojewodę, w latach 2005-2008 – przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, w 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Łącznie ze skuterami.

a In 2000 according to the register maintained by voivod, in 2005-2008 – by starosts, city mayors and mayors, in 2009 according to the central vehicle register maintained by the Ministry of Interior and Administration. b Including vans. c Including scooters.

TABL. 4 (221). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS LINES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1193	1128	915	844	National: number
długość w km	55747	56043	51750	48441	length in km
dalekobieżne: liczba	22	28	37	35	long distance: number
długość w km ...	6199	9416	11465	12160	length in km
regionalne: liczba	439	477	227	208	regional: number
długość w km	24960	25987	18086	16000	length in km
podmiejskie: liczba	719	607	633	596	suburban: number
długość w km	24488	20520	22066	20245	length in km
miejskie: liczba	13	16	18	5	urban: number
długość w km	100	120	133	36	length in km
Międzynarodowe: liczba	19	26	10	15	International: number
długość w km ...	14104	45375	15772	23666	length in km

a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Of entities employing more than 9 persons providing regular national and international connections; excluding municipal public transport services.

TABL. 5 (222). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
ROAD TRANSPORT FOR HIRE OR REWARD^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic transport
Przewozy ładunków w tys. t	844,0	728,9	636,5	937,4	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	81,8	153,2	224,4	101,8	Average transport distance of 1 t of goods in km
Przewozy pasażerów w tys. osób ^b	29731,0	21278,1	18669,3	16293,7	Transport of passengers ^b in thous. persons
Średnia odległość przewozu 1 pasażera ^b w km	33,9	38,3	50,9	52,6	Average transport distance of passenger ^b in km
Komunikacja międzynarodowa					International transport
Przewozy ładunków w tys. t	63,8	127,9	1835,0	692,0	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1035,1	1131,7	1432,9	1588,2	Average transport distance of 1 t of goods in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	143,9	114,7	54,4	46,9	Transport of passengers in thous. persons
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	608,6	1324,6	1256,4	793,9	Average transport distance of passenger in km

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. b Bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.
 a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. b Excluding municipal public transport services.

TABL. 6 (223). **WYPADKI DROGOWE^a**
ROAD ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Wypadki	1538	1185	1136	1041	Total road accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	37,7	22,1	17,6	15,6	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	2111	1701	1644	1532	Road accident casualties
Śmiertelne	201	211	162	179	Fatalities
Ranni	1910	1490	1482	1353	Injured

a Zarejestrowane przez Policję. b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII.
 Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.
 a Registered by the Police. b Vehicles as of 31 Dec.
 S o u r c e: data of the General Police Headquarters.

Łączność

Communications

TABL. 7 (224). **WAŻNIEJSZE DANE O ŁĄCZNOŚCI^a**
MAJOR COMMUNICATIONS DATA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	339 ^b	298	332	338	Post offices (as of 31 Dec)
miasta	107	106	114	113	urban areas
wieś	232	192	218	225	rural areas
Przesyłki listowe polecone nadane ^c w tys.	6107,3	6512,7	8482,9	8854,8	Registered letters mailed ^c in thous.
Paczki i listy wartościowe nadane ^c w tys.	494,4	436,8	616,8	524,0	Packages and insured letters mailed ^c in thous.
Przekazy pocztowe i telegraficzne wplacane ^c w tys.	3444,3	2343,9	1808,3	1607,3	Postal and telegraphic transfers paid ^c in thous.
Przekazy dla wpłat na rachunki bankowe w tys.	8455,6	6312,5	7025,0	7122,6	Orders of payments on bank accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej. ^b Łącznie z placówkami usług telekomunikacyjnych. ^c W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX.

^a Data concerns public post. ^b Including telecommunications service offices. ^c In overture within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system.

TABL. 8 (225). **ABONENCI TELEFONICZNI ORAZ APARATY TELEFONICZNE^a**
 Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	337,1	364,2	282,8	252,0	Telephone main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	287,0	289,3	215,2	192,3	of which private subscribers ^b
miasta	238,0	272,7	209,9	183,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	196,5	207,5	150,1	132,0	of which private subscribers ^b
wieś	99,1	91,5	72,9	68,8	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	90,5	81,8	65,1	60,3	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej)	333,7	330,2	252,9	223,1	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	234,8	243,7	182,8	157,2	urban areas
wieś	98,9	86,5	70,1	65,9	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	3617	2895	1468	1490	Public pay telephones
miasta	2796	2259	961	961	urban areas
wieś	821	636	507	529	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concerns operators of the public telecommunications network. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaż produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaż na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 3) na str. 22.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary niezwywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise indicated, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities classified in accordance with NACE rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data concerning **retail sales** includes:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods, both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. However, marketplace sales made by salesmen paying only a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets) are not included.

Data concerning retail sales is presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to the Yearbook, item 7, point 3) on page 22.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. Goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feed, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials etc., were included in particular in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding **wholesale of commodities** includes sales from own or leased warehouses, in which the stored commodities are the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers) as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Dane dotyczące sklepów prezentowane są zgodnie z ich faktyczną lokalizacją.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów. Począwszy od 2006 r. badanie dotyczące magazynów handlowych prowadzone jest w cyklu trzyletnim.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek; do 2003 r. dane opracowywano na podstawie rejestru.

5. *The division of shops by organizational forms was made on the basis of the sales area and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores are shops with multiple departments, selling a wide and universal range of non-foodstuff goods mainly, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are shops with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods as well as frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are shops with a sales area from 2500 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a car park.

Grocery shops are shops primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized shops are shops selling a wide range of articles to fully meet specific needs, e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods etc.

Other shops include stores with a sales area up to 119 m².

Data concerning shops is presented according to their actual location.

6. *Shops are presented including public pharmacies.*

7. *Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, whose scope of activity is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than 6 months in a calendar year.*

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. *Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks. Since 2006 survey concerning trade warehouses has been conducted in a three-yearly cycle.*

9. *Data regarding trade and catering activity is compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data has been generalized on the basis of the result of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.*

Information regarding shops and petrol stations was compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons from 2004 the data has been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities; until 2003 the data was compiled on the basis of the register.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, covered markets) with permanent or seasonal small-retail sales outlets or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where due to the increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) trade outlets conduct activity for a period up to 6 months and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (226). **SPRZEDAŻ DETALICZNA (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	9676,8	10571,8	10965,2	12184,1	11986,5	12339,3	T O T A L in mln zł
W tym udział przedsiębiorstw handlowych ^a w %	.	18,8	20,0	19,3	20,3	19,0	Of which share of trade enterprises ^a in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	7987	8803	9156	10200	10056	10362	PER CAPITA in zł

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw handlowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concerns trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (227). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES OF GOODS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	3817,8	4882,7	6794,2	6712,9	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	69,8	65,7	66,9	66,7	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	25,3	22,9	20,9	23,2	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	6,3	5,3	5,1	5,2	alcoholic beverages
nieżywnościowe	38,2	37,5	40,9	38,3	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne	30,2	34,3	33,1	33,3	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concerns enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) and employing more than 9 persons.

TABL. 3 (228). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS						
O G Ó Ł E M	8464,1	9345,1	9898,5	10740,4	9315,1	TOTAL
W ODSETKACH IN PERCENT						
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Żywność i napoje bezalkoholowe	31,7	29,8	37,2	32,0	22,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	9,0	10,0	9,4	10,1	5,9	Alcoholic beverages
Towary niezżywnościowe ^b	59,3	60,2	53,4	57,9	71,8	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (229). **SKLEPY I STACJE PALIW**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS AND PETROL STATIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Sklepy	10140	10442	9788	Shops
Domy towarowe	3	1	3	Department stores
Domy handlowe	20	16	10	Trade stores
Supermarkety	77	100	120	Supermarkets
Hipermarkety	8	9	9	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	263	237	247	Grocery shops
Sklepy wyspecjalizowane	581	839	898	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^a	9188	9240	8501	Other shops ^a
Stacje paliw	351	302	292	Petrol stations

a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
a Data concerns economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (230). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	338	356	330	303	Number of catering establishments (as of 31 Dec)
w tym restauracje	67	78	87	90	of which restaurants
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	100539	144566	207386	203373	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	71179	95502	151956	156207	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych ..	17208	29061	27745	28063	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concerns enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (231). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2009	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					Secured warehouses:
liczba	720	746	790	721	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	461535	510985	544184	619748	storage space in thous. m ²
Magazyny zadaszone:					Roofed warehouses:
liczba	49	72	71	81	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	16126	32097	31215	51677	storage space in thous. m ²
Place składowe:					Storage sites:
liczba	121	112	116	134	number
powierzchnia składowa w tys. m ²	333445	302146	311141	501506	storage space in thous. m ²
Silosy i zbiorniki:					Silos and reservoirs:
liczba	299	91	100	145	number
pojemność w dam ³	17885	6547	9889	32749	capacity in dam ³

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Wholesale and retail distribution; data concerns enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 7 (232). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba	77	82	79	79	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	61	64	62	61	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia targowisk w tys. m ²	772	808	802	849	area of marketplaces in thous. m ²
w tym sprzedażowa	576	550	542	564	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	3252	3648	3523	3613	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	2757	2933	2768	3035	of which at marketplaces open daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	23	20	19	45	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	3609,2	4333,5	3896,4	3716,8	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług);
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności społecznej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszt wytworzenia sprzedanych produktów powiększony o koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym) i o koszty ogólnego zarządu (wariant kalkulacyjny) lub są to koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów (wariant porównawczy);
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. *Financial results of enterprises are adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 Nov 2000, effective since 1 Jan 2002 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments).*

Data regarding the financial management of enterprises includes economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data does not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. *Revenues from total activity (sums received and due) include:*

- 1) *net sales revenues of products (goods and services);*
- 2) *net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of reusable packages);*
- 3) *other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, in which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets received free of charge, including donated assets (cash), as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;*
- 4) *financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether totally or partially), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. *Costs of obtaining revenues from total activity include:*

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e. the manufacturing cost of products sold increased by selling cost (including excise tax) and by the cost of management and administration (calculation variant) or the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories (comparative variant);*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*

- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi, zaniechaniem lub zawieszeniem pewnego rodzaju działalności (w tym również istotną zmianą metod produkcji lub sprzedażą zorganizowanej części jednostki) oraz postępowaniem układowym lub naprawczym.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanых ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
- część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

3) *other operating costs which comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and fixed assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, damages, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition and restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets given free of charge;*

4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. Financial result on economic activity is the sum of the financial result on the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Extraordinary profits and losses are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events, certain types of ceased or suspended activity (also including a significant change in the methods of production or the sale of an organized part of an entity) as well as negotiations or improvement.

7. Gross financial result (profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obliged to pay after considering abatements granted. It includes:

- the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
- the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax at the end and at the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

10. Net financial result (profit or loss) is derived after decreasing gross financial result by obligatory encumbrances.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzykresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych.

12. **Aktywa obrotowe** obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności i roszczenia, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzykresowe czynne.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. **Kapitały (fundusze) własne** ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowo z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych – kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowy, jest pomniejszony o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. **Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce)** obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **the first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and short-term deferred expenditure) to short-term liabilities, excluding special funds.

12. **Current assets** include: inventories, short-term dues and claims, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term deferred expenditure.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. **Equity capital (fund)** is recorded in accounting ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. It includes: core capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- share capital – in joint stock companies,
- initial capital – in limited liability companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in cooperatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. **Liabilities of enterprises (outside capital)** include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans. Total liabilities of enterprises are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises is presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (233). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2008	2009		
			ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
			w tys. zł in thous. zł		
Przychody z całokształtu działalności Revenues from total activity	30514165	40400846	40879252	2541125	38338127
w tym: of which:					
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	17184290	22419324	22758498	875107	21883391
<i>Net sales revenues of products (goods and services)</i>					
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów ...	12661975	17047273	17083377	1589041	15494336
<i>Net sales revenues of goods and materials</i>					
Przychody finansowe	228395	403265	341406	11605	329801
<i>Financial revenues</i>					
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności Costs of obtaining revenues from total activity	29437138	39055685	39332776	2479127	36853649
w tym: of which:					
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	17658873	23270161	23692109	1057797	22634312
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>					
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	11120187	14538715	14538025	1385105	13152920
<i>Value of goods and materials sold</i>					
Koszty finansowe	246983	839603	596581	12028	584553
<i>Financial costs</i>					
Wynik finansowy na działalności gospodarczej ... Financial result on economic activity	1077027	1345161	1546476	61998	1484478
Zyski nadzwyczajne Extraordinary profits	5854	4945	3667	43	3624
Straty nadzwyczajne Extraordinary losses	2263	1973	5369	37	5332
Wynik finansowy brutto Gross financial result	1080618	1348133	1544774	62004	1482770
Zysk brutto	1166610	1737657	1813158	86955	1726203
<i>Gross profit</i>					
Strata brutto	85992	389524	268384	24951	243433
<i>Gross loss</i>					
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto Obligatory encumbrances of gross financial result	198949	208935	224823	16744	208079
W tym podatek dochodowy ^a	180323	201453	224134	16056	208078
<i>Of which income tax^a</i>					
Wynik finansowy netto Net financial result	881669	1139198	1319951	45260	1274691
Zysk netto	967684	1507635	1584540	70243	1514297
<i>Net profit</i>					
Strata netto	86015	368437	264589	24983	239606
<i>Net loss</i>					

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 280.

a See general notes, item 9 on page 280.

TABL. 2 (234). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI
 REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2005	30514165	29437138	1080618	198949	881669
TOTAL	2008	40400846	39055685	1348133	208935	1139198
	2009	40879252	39332776	1544774	224823	1319951
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		113258	102546	10706	75	10631
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Górnictwo i wydobywanie		164127	146747	17379	3524	13855
<i>Mining and quarrying</i>						
Przetwórstwo przemysłowe		18627410	18006171	619611	85136	534475
<i>Manufacturing</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		2637737	2507317	130420	26027	104393
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...		310625	305343	5285	1773	3512
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		2990849	2735011	255852	38673	217179
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		13604258	13208076	395268	46779	348489
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1060865	1022447	38495	8945	29550
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		84980	80305	5237	382	4855
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		197974	174735	23239	4351	18888
<i>Information and communication</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		598337	570436	27918	5970	21948
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		92465	84102	8349	755	7594
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		148986	139783	9387	1577	7810
<i>Administrative and support service activities</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		48154	46470	1686	172	1514
<i>Human health and social work activities</i>						

TABL. 4 (236). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	Wskaźnik rentowności obrotu Turnover profitability rate		Wskaźnik płynności finansowej Financial liquidity ratio of the			
		brutto gross	netto net	I stopnia first degree	II stopnia second degree	III stopnia third degree	
				w % in %			
OGÓŁEM	2005	96,5	3,5	2,9	24,3	93,5	138,1
TOTAL	2008	96,7	3,3	2,8	17,8	73,4	128,5
	2009	96,2	3,8	3,2	20,5	82,2	129,3
sektor publiczny		97,6	2,4	1,8	54,3	134,6	159,6
public sector							
sektor prywatny		96,1	3,9	3,3	18,7	79,5	127,8
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		90,5	9,5	9,4	85,9	160,5	285,0
Agriculture, forestry and fishing							
Górnictwo i wydobywanie		89,4	10,6	8,4	13,7	72,3	111,1
Mining and quarrying							
Przetwórstwo przemysłowe		96,7	3,3	2,9	13,9	69,6	102,2
Manufacturing							
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		95,1	4,9	4,0	31,6	133,7	170,8
Electricity, gas, steam and air conditioning supply							
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...		98,3	1,7	1,1	93,1	170,3	192,6
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		91,4	8,6	7,3	38,5	101,1	196,7
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		97,1	2,9	2,6	12,9	77,4	143,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		96,4	3,6	2,8	28,0	123,5	139,6
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		94,5	6,2	5,7	68,8	120,3	130,1
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		88,3	11,7	9,5	123,9	205,7	245,0
Information and communication							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		95,3	4,7	3,7	115,5	166,4	197,1
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		91,0	9,0	8,2	76,5	113,0	148,4
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		93,8	6,3	5,2	78,4	165,6	203,6
Administrative and support service activities							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		96,5	3,5	3,1	124,7	225,5	240,8
Human health and social work activities							

TABL. 5 (237). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materialy <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and products in progress</i>	
w tys. zł						
1	OGÓŁEM	2005	7359524	2279041	548526	319483
2	TOTAL	2008	11531004	4750885	733629	566303
3		2009	10466466	3596264	695545	467674
4	sektor publiczny		621222	88472	56064	3300
	<i>public sector</i>					
5	sektor prywatny		9845244	3507792	639481	464374
	<i>private sector</i>					
	w tym: <i>of which:</i>					
6	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo		40722	17447	5011	2125
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
7	Górnictwo i wydobywanie		59394	16440	3660	24
	<i>Mining and quarrying</i>					
8	Przetwórstwo przemysłowe		4418533	1363494	515129	251577
	<i>Manufacturing</i>					
9	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		568475	117551	76699	77
	<i>Electricity, gas steam and air conditioning supply</i>					
10	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		105855	9537	7693	96
	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
11	Budownictwo		1460154	637085	35209	199131
	<i>Construction</i>					
12	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		3069791	1384529	34221	8268
13	Transport i gospodarka magazynowa		230650	19861	7992	271
	<i>Transportation and storage</i>					
14	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		21279	1253	440	8
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
15	Informacja i komunikacja		67999	9389	3040	1452
	<i>Information and communication</i>					
16	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		272700	7674	1950	3331
	<i>Real estate activities</i>					
17	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		38508	8650	3012	1259
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
18	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		57170	1577	479	55
	<i>Administrative and support service activities</i>					
19	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		10118	512	379	-
	<i>Human health and social work activities</i>					

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 281.

a See general notes, item 12 on page 281.

<i>Inventories</i>		Krótkoterminowe należności i roszczenia		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne <i>Short-term deferred expenditure</i>	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues and claims</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług ^a <i>of which from deliveries and services^a</i>			
<i>in thous. zł</i>						
404454	985307	3685915	3230418	1295352	99216	1
1544185	1844775	4991266	4356710	1597379	191474	2
648330	1697176	4997148	4355300	1656185	216869	3
6823	22157	312580	282066	211381	8789	4
641507	1675019	4684568	4073234	1444804	208080	5
7765	2487	10662	5180	12267	346	6
12677	22	31319	28895	7308	4327	7
457497	122478	2410186	2068353	599230	45623	8
6	40513	340096	327899	105069	5759	9
52	1637	42399	35220	51186	2733	10
137048	247526	464939	411488	285626	72504	11
25432	1264675	1377281	1225301	276344	31637	12
1359	10222	157947	128746	46191	6651	13
–	800	8438	3769	11248	340	14
932	3831	22691	19554	34383	1536	15
1789	604	70368	47818	159811	34847	16
3757	602	9449	7807	19863	546	17
9	1020	24478	20365	22012	9103	18
1	131	4232	3788	5240	134	19

TABL. 6 (238). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
EQUITY CAPITAL (FUND) OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		kapitał (fundusz) podstawowy core capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	10674248	5689689	3107017	-122648	882506
TOTAL	2008	14684681	8186908	4614939	-28179	1136030
	2009	15012567	8081145	4881595	-208615	1319971
sektor publiczny		1913570	887185	836607	-61246	45260
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		13098997	7193960	4044988	-147369	1274711
<i>private sector</i>						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		73658	10268	36720	24	10631
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Górnictwo i wydobywanie		108982	48488	18139	19115	13855
<i>Mining and quarrying</i>						
Przetwórstwo przemysłowe		4478022	1922151	1822278	-259218	534495
<i>Manufacturing</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		3456122	2186885	886548	-10477	104393
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>						
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ ...		546033	378952	78413	-14108	3512
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		819182	185631	396678	-5058	217179
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		2024841	708957	809389	69120	348489
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		241295	146511	89610	-27768	29550
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		34324	22147	6763	-2850	4855
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		68508	3293	28281	1103	18888
<i>Information and communication</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2951907	2375708	597501	44294	21948
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		104001	15810	81281	70	7594
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						

TABL. 6 (238). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
 EQUITY CAPITAL (FUND) OF ENTERPRISES (cont.)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		kapitał (fundusz) podstawowy core capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year
w tys. zł in thous. zł					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	64638	35112	19526	2190	7810
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	15718	9123	5620	-1743	1514

TABL. 7 (239). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY (AKCYJNY) PRZEDSIĘBIORSTW**
 Stan w dniu 31 XII
 INITIAL (SHARE) CAPITAL OF ENTERPRISES
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate of				
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób prawnych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagranicznych foreign persons	
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	1979404	136795	107774	591486	201794
TOTAL	2008	4159524	95294	2005979	654015	257505
	2009	4364787	88823	1996416	781623	266242
sektor publiczny		882055	58188	71175	12079	-
<i>public sector</i>						
sektor prywatny		3482732	30635	1925241	769544	266242
<i>private sector</i>						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		3497	-	2662	835	-
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Górnictwo i wydobywanie		46632	-	-	37732	-
<i>Mining and quarrying</i>						
Przetwórstwo przemysłowe		912878	28134	24439	315782	219946
<i>Manufacturing</i>						
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>		2178169	11171	1944158	4846	12832
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		378952	6330	-	2476	-
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>						
Budownictwo		126313	13327	213	68845	6986
<i>Construction</i>						

TABL. 7 (239). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY (AKCYJNY) PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
INITIAL (SHARE) CAPITAL OF ENTERPRISES (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie Of which estate of			
		Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób prawnych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagranicznych foreign persons
		w tys. zł in thous. zł			
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	412606	8702	6016	291733	16810
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	114333	12846	18378	15192	9625
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	15378	–	–	11695	–
Informacja i komunikacja Information and communication	3293	783	–	2460	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	86770	1400	500	6443	43
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	11478	2130	50	4108	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrative and support service activities	34692	4000	–	10775	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	8058	–	–	3328	–

TABL. 8 (240). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term		
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which	
					kredyty i pożyczki credits and loans	zobowiązania z tytułu dostaw i usług ^a liabilities from deliveries and services ^a
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM 2005	6719105	1287924	1110685	5431181	1065469	3069063
TOTAL 2008	12109265	3032593	2145645	9076672	1852311	4160687 ^b
..... 2009	10897925	2688745	1711508	8209180	2692151	3694309
sektor publiczny public sector	603311	196809	167421	406502	29463	215490
sektor prywatny private sector	10294614	2491936	1544087	7802678	2662688	3478819
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	25081	9804	9527	15277	5114	6182

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 281. ^b Dana została skorygowana w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

^a See general notes, item 14 on page 281. ^b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 8 (240). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES (cont.)
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Długoterminowe <i>Long-term</i>		Krótkoterminowe <i>Short-term</i>		
		razem <i>total</i>	w tym kredyty i pożyczki <i>of which credits and loans</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>	
					kredyty i pożyczki <i>credits and loans</i>	zobowiązania z tytułu dostaw i usług ^a <i>liabilities from deliveries and services^a</i>
w tys. zł <i>in thous. zł</i>						
Górnictwo i wydobywanie <i>Mining and quarrying</i>	85705	29221	12668	56484	21083	12989
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	5853866	1483033	770115	4370833	1825083	1433726
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	363466	17938	17293	345528	22844	236394
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	74361	16843	16232	57518	17900	16065
Budownictwo <i>Construction</i>	917829	167541	38463	750288	164309	399510
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	2447862	301439	265902	2146423	573244	1344612
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	255357	86792	69033	168565	27205	96520
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	70081	51923	43420	18158	3448	9545
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	32102	3965	3965	28137	4239	16884
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	617251	460235	434631	157016	14716	81466
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	32620	6390	6387	26230	3571	5602
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. <i>Administrative and support service activities</i>	52601	18733	17272	33868	5199	11625
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	8620	4134	3711	4486	465	2094

a Patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 281.
 a See general notes, item 14 on page 281.

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysonowaniem, a w szczególności: gromadzeniem dochodów i przychodów publicznych, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysonowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami. Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) z późniejszymi zmianami, ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001, Nr 142, poz. 1591) z późniejszymi zmianami, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz. 576 i 578) z późniejszymi zmianami.

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu obejmują łącznie dochody i wydatki części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów: w 2000 r. – z dnia 18 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 59, poz. 688) z późniejszymi zmianami, w 2005 r. – z dnia 20 IX 2004 r. (Dz. U. Nr 209, poz. 2132) z późniejszymi zmianami, od 2006 r. – z dnia 14 VI 2006 r. (Dz. U. Nr 107, poz. 726) z późniejszymi zmianami.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the accumulation of public revenue and income, spending public funds, financing loan needs of the state budget and the budgets of local self-government entities, committing funds, the management of public funds and public debt.

2. The presented data includes information concerning the budgets of local self-government entities (of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances, dated 30 Jun 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments. The legal basis for the financial management of local self-government entities is: the Law on Revenue of Local Self-government Entities, dated 13 Nov 2003 (Journal of Laws No. 203, item 1966) with later amendments, the Law on Gmina Self-government, dated 8 Mar 1990 (Journal of Laws 2001, No. 142, item 1591) with later amendments, the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 Jun 1998 (Journal of Laws No. 91, items 576 and 578) with later amendments.

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the laws on local self-government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables, revenue and expenditure of gminas are given without revenue and expenditure of gminas being also cities with powiat status, but revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat.

5. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the regulation of the Minister of Finance. The presented data, divided into divisions, was compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the regulation of the Minister of Finance: in 2000 – dated 18 Jul 2000 (Journal of Laws No. 59, item 688) with later amendments, in 2005 – dated 20 Sep 2004 (Journal of Laws No. 209, item 2132) with later amendments, since 2006 – dated 14 Jun 2006 (Journal of Laws No. 107, item 726) with later amendments.

6. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj. podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilno-prawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, np. skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego, np. dochody z wynajmu i dzierżawy,
 - e) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) pozostałe dotacje, w tym na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) dotacje rozwojowe;
- 4) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej, regionalnej i uzupełnienia subwencji ogólnej.

7. Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się m.in.:

- 1) wydatki bieżące:
 - a) dotacje, w tym dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego, tj. zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych,
 - b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym: wynagrodzenia, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, zakup materiałów i usług,
 - d) wydatki bieżące na obsługę długu publicznego,
 - e) wydatki bieżące z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji,
 - f) pozostałe wydatki bieżące;
- 2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

8. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

6. Revenue of local self-government entities budgets comprises:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from the shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts, i.e. the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, receipts from lump sum taxation, taxes on inheritance and gifts, the forest tax, tax on civil law transactions,
 - c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts, e.g. the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
 - d) revenue from property of local self-government entities, e.g. income from renting and leasing,
 - e) funds for additional financing own tasks from non-budgetary sources;
- 2) appropriated allocations
 - a) from the state budget of which for government administration tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies;
 - b) allocations received from appropriated funds;
 - c) other allocations, of which for tasks realized on the basis of self-government agreements;
- 3) development allocations;
- 4) general subsidy from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing, regional and its supplement.

7. Expenditure of local self-government entities budgets includes among others:

- 1) current expenditure:
 - a) allocations, of which allocations for the organizational-legal entities operating in the budgets of local self-government entities, i.e. budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds;
 - b) benefits for natural persons;
 - c) current expenditure of budgetary entities, of which: wages and salaries, contributions to compulsory social security and the Labour Fund, purchase of materials and services;
 - d) current expenditure for public debt servicing,
 - e) current expenditure for providing guarantees,
 - f) other current expenditure;
- 2) property expenditure, of which investment expenditure.

8. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (241). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2000	2090057,9	888057,7	714653,2	368442,5	118904,4
TOTAL	2005	2950304,3	1347341,7	1015782,7	418272,0	168907,9
	2008	4047883,0	1770480,8	1376544,9	509030,1	391827,2
	2009	4851106,4	1954555,6	1592896,1	626205,3	677449,4
Dochody własne		1813219,3	725846,4	790434,2	165149,6	131789,1
<i>Own revenue</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – w podatku dochodowym <i>share in income from taxes comprising state budget revenue – in income tax</i>		709248,5	223294,3	336903,1	61354,4	87696,7
od osób prawnych		107399,1	12743,4	24203,8	2581,4	67870,5
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		601849,4	210550,9	312699,3	58773,0	19826,2
<i>personal income tax</i>						
podatek od nieruchomości		381626,2	226687,3	154938,9	–	–
<i>tax on real estate</i>						
podatek rolny		47642,6	47369,5	273,1	–	–
<i>agricultural tax</i>						
podatek od środków transportowych		22227,8	12471,6	9756,2	–	–
<i>tax on means of transport</i>						
podatek od czynności cywilnoprawnych		33759,0	16451,5	17307,5	–	–
<i>tax on civil law transactions</i>						
opłata skarbową		12302,8	5571,9	6730,9	–	–
<i>treasury fee</i>						
dochody z majątku		162930,2	45705,2	103631,2	6831,3	6762,5
<i>revenue from property</i>						
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze <i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>		73028,8	16474,5	51960,6	3941,7	652,0
Dotacje celowe z budżetu państwa		710140,1	381666,7	170745,4	124183,0	33545,0
<i>Appropriated allocations from the state budget</i>						
na zadania:						
<i>for tasks:</i>						
z zakresu administracji rządowej		486427,6	255466,0	123643,0	77981,9	29336,7
<i>for government administration tasks</i>						
własne		216891,7	122127,8	46702,0	43993,6	4068,3
<i>for own tasks</i>						
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej		6820,8	4072,9	400,4	2207,5	140,0
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>						
Dotacje otrzymane z funduszy celowych		20840,9	11334,1	4214,2	4161,6	1131,0
<i>Allocations received from appropriated funds</i>						
Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego		27907,9	8112,8	5269,6	11918,1	2607,4
<i>Appropriated allocations for tasks realized on the basis of self-government agreements</i>						
Dotacje rozwojowe		637029,1	74973,1	156885,0	42463,6	362707,4
<i>Development allocations</i>						
Subwencje ogólne z budżetu państwa		1641969,3	752622,6	465347,7	278329,4	145669,6
<i>General subsidies from the state budget</i>						
w tym na zadania oświatowe		1084960,9	467757,7	422972,8	176898,1	17332,3
<i>of which for educational tasks</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 2 (242). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2009 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	4851106,4	1954555,6	1592896,1	626205,3	677449,4
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	65437,7	56041,8	51,0	844,9	8500,0
<i>Agriculture and hunting</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	3142,9	3142,9	–	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	441550,9	103894,4	214945,0	101490,2	21221,3
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	181228,8	49443,1	118550,9	6832,6	6402,2
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	9865,7	1164,0	1491,4	6953,2	257,1
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	75175,2	14567,2	15784,7	19687,5	25135,8
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	70425,4	2860,8	31616,1	35948,5	–
<i>Public safety and fire care</i>					
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych ...	1265881,9	568183,1	545383,9	63416,0	88898,9
<i>Corporate income tax and personal income tax</i>					
Oświata i wychowanie	61974,7	29973,7	16567,8	15043,1	390,1
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	29046,9	191,5	503,1	28188,5	163,8
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	451675,9	273118,0	135132,2	40035,0	3390,7
<i>Social assistance</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	27923,5	17594,9	6292,4	3946,5	89,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	24205,7	16644,7	6701,4	490,7	368,9
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	36802,0	2241,4	2017,2	7,6	32535,8
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna i sport	43937,3	26600,4	9866,9	2038,3	5431,7
<i>Physical education and sport</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (243). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
		w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM	2000	2170465,2	916577,7	765212,0	366215,6	122459,8
TOTAL	2005	2991602,1	1334696,9	1052882,2	421236,8	182786,2
	2008	3935254,2	1725222,4	1381232,9	494284,7	334514,2
	2009	5015177,2	2077945,7	1686279,9	634526,4	616425,2
w tym: of which:						
Dotacje		444667,5	97046,3	172650,2	25410,7	149560,3
<i>Allocations</i>						
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych		107601,1	26653,5	78762,9	976,8	1207,9
<i>of which allocations for budgetary establish- ments, auxiliary units, special funds and appropriated funds</i>						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		489518,9	319993,6	146688,5	19711,2	3125,6
<i>Benefits for natural persons</i>						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		2573105,6	1122355,4	920217,8	408003,2	122529,2
<i>Current expenditure of budgetary entities</i>						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		1408490,3	610840,8	500003,0	239474,5	58172,0
<i>wages and salaries</i>						
składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy		231669,8	104967,9	81033,3	36047,8	9620,8
<i>contributions to compulsory social security and the Labour Fund</i>						
zakup materiałów i usług		733825,2	299590,2	296675,4	89141,6	48418,0
<i>purchase of materials and services</i>						
Obsługa długu publicznego		26099,0	9081,0	12917,0	2119,5	1981,5
<i>Public debt servicing</i>						
Wydatki majątkowe		1476618,2	526191,0	432391,8	179008,8	339026,6
<i>Property expenditure</i>						
w tym inwestycyjne ^b		1466348,7	523621,0	424692,3	179008,8	339026,6
<i>of which investment expenditure^b</i>						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Including allocations for financing investment tasks of budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds.

TABL. 4 (244). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2009 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
OGÓŁEM	5015177,2	2077945,7	1686279,9	634526,4	616425,2
TOTAL					
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	93538,2	75323,6	53,3	964,1	17197,2
<i>Agriculture and hunting</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	6911,1	3123,7	3787,4	–	–
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Transport i łączność	1137220,3	364050,5	362811,5	183465,4	226892,9
<i>Transport and communication</i>					
Gospodarka mieszkaniowa	136450,8	45243,0	87968,7	2661,0	578,1
<i>Dwelling economy</i>					
Działalność usługowa	21933,2	4180,2	8126,4	7170,3	2456,3
<i>Service activity</i>					
Administracja publiczna	418422,4	213389,4	97190,0	65071,8	42771,2
<i>Public administration</i>					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	105673,3	25360,8	43114,5	36678,0	520,0
<i>Public safety and fire care</i>					
Obsługa długu publicznego ^b	26604,6	9130,1	13067,0	2426,0	1981,5
<i>Public debt servicing^b</i>					
Oświata i wychowanie	1460264,4	687064,0	576903,6	165582,1	30714,7
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia	92735,4	11637,8	11078,2	29962,5	40056,9
<i>Health care</i>					
Pomoc społeczna	617211,5	324141,2	224079,0	64264,5	4726,8
<i>Social assistance</i>					
Edukacyjna opieka wychowawcza	115028,7	30557,4	47718,4	34444,2	2308,7
<i>Educational care</i>					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	175904,2	118240,7	53723,5	132,7	3807,3
<i>Municipal economy and environmental protection</i>					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	191580,1	62588,8	44963,6	1552,7	82475,0
<i>Culture and protection of national heritage</i>					
Kultura fizyczna i sport	154166,6	68504,5	57950,2	4299,1	23412,8
<i>Physical education and sport</i>					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Includes expenditure on public debt servicing and current expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

3. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) nakłady inwestycyjne na niektóre przedmioty leasingu, stanowiące środki trwałe podmiotów je użytkujących (leasingobiorców), zaliczono do nakładów tych podmiotów; do 2001 r. nakłady te były wykazywane przez podmioty finansujące (leasingodawców).

4. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts and the recommendations of "European System of Accounts ESA 1995".

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which construction and assembly works, design and cost estimate documentations among others,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g. residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Since 2002 due to the amendment to the Law on Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) investment outlays on some objects of lease, being fixed assets of units using them (lessee), have been included into investment outlays of those units; until 2001 those outlays were reported by units that had financed them (lessor).

4. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,

– osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, sakralne i rekreacyjne nieprzystosowane do stałego zamieszkania – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez **wartość brutto** środków trwałych w **bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:

- przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
- po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. **Wartość zużycia środków trwałych** odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

– *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on private construction residential, sacral and recreational not adapted for permanent residence – was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimation regarding the value of investment outlays on private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. do not include the difference between unfinished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets does not include the value of land recognized as fixed assets since 1 Jan 1991, in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 12 Dec 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land recognized as fixed assets since 1 Jan 2002, in accordance with the Law on Accounting, dated 29 Sep 1994 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments).

2. **Gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

As **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 Dec within the scope of fixed assets designated for exploitation is understood:

- before 1 Jan 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
- after 1 Jan 1995 – the purchasing or manufacturing value at current prices.

Gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 Jan 1995, in accordance with the decisions of the regulation of the Minister of Finance, dated 20 Jan 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. **Value of consumption of fixed assets** corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.

Degree of consumption of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

4. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

5. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) – niektóre przedmioty leasingu zaliczone są do środków trwałych podmiotów je użytkujących (leasingobiorców); do 2001 r. były one zaliczane do środków trwałych podmiotów finansujących (leasingodawców).

6. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj. zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

4. Data by sections of the NACE Rev. 2, unless otherwise indicated, was compiled using the **enterprise method**, i.e. all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g. in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care etc.) are included in the section "Manufacturing". Residential buildings on private farms in agriculture classified in the section "Real estate activities" are an exception.

5. Since 2002, due to the amendment to the Law on Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments), some objects of lease have been included into fixed assets of units using them (lessee); until 2001 they were included into fixed assets of units that had financed them (lessor).

6. The gross value of fixed assets of:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (of natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.

7. Value of fixed assets by groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets.

The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e. long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (245). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009			SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
		w tys. zł	<i>in thous. zł</i>		
O G Ó Ł E M	4822673	4634466	1863503	2770963	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	284823	289855	15347	274508	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	1364014	1071725	245197	826528	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie	65399	24956	–	24956	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe	810932	632449	11443	621006	<i>manufacturing</i>
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	365337	240255	86702	153553	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	122346	174065	147052	27013	<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>
Budownictwo	140923	176646	13266	163380	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	548721	418394	1594	416800	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazy- nowa	697765	1014791	897967	116824	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	27277	52660	2267	50393	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja	85904	45429	2572	42857	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	51396	66027	6102	59925	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	938324	670559	46043	624516	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	49834	88831	7993	80838	<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	79710	39345	44	39301	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	145898	152707	152212	495	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	171022	154865	147417	7448	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	125472	158298	113325	44973	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	94700	218406	211472	6934	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa ...	16890	15928	685	15243	<i>Other service activities</i>

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a By investment location.

TABL. 2 (246). **NAKLĄDY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY OWNERSHIP SECTORS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009		
					ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
w tys. zł in thous. zł							
OGÓŁEM TOTAL	1650582	1863389	2198643	2283623	1675856	349069	1326787
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	33173	27494	28203	26352	17942	15138	2804
Przemysł <i>Industry</i>	825195	1117001	1427333	1262164	877739	125448	752291
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	5369	9474	25501	59798	17598	–	17598
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	659833	868107	1118877	790066	587596	11363	576233
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	130896	185953	180968	342714	216143	62882	153261
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	29097	53467	101987	69586	56402	51203	5199
Budownictwo <i>Construction</i>	52294	58615	63394	71539	80617	2022	78595
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	196095	246176	301007	418616	262114	1594	260520
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	335819	157549	66701	110231	95998	48337	47661
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	8325	11096	30890	12169	23524	29	23495
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	26543	40400	27385	73642	28857	2537	26320
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa .. <i>Financial and insurance activities</i>	31335	32320	33519	48830	28559	6102	22457
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	69347	82421	108418	104651	120711	36868	83843
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	7140	6817	7639	6694	12179	7611	4568
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	3962	4513	5957	60197	15184	44	15140
Edukacja <i>Education</i>	10189	3215	9688	5683	3372	429	2943
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	46821	63980	75972	70866	94542	90111	4431
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	4183	9607	11893	11409	13971	12799	1172
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	161	2185	644	580	547	–	547

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

TABL. 3 (247). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w tys. zł	in thous. zł		
OGÓŁEM	2000	983079	469887	385273	109432
TOTAL	2005	1286104	473140	698769	109170
	2008	1868915	782876	884586	185005
	2009	1480937	673530	652525	150605
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19167	13034	4144	1942	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	858051	332206	480365	44105	
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	14322	1712	8897	3690	
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	559801	153458	369168	36210	
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	228219	133917	92830	1465	
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	55709	43119	9470	2740	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo	77161	25795	33352	17693	
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	183935	100961	48479	33639	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	58600	13047	4582	40971	
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	22168	19142	2471	555	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	14785	5853	7829	1085	
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8294	3242	4689	355	
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	120734	116162	2012	1013	
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	4912	738	2261	1907	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2395	196	867	1332	
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	3370	634	2579	157	
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	93838	34040	54535	5173	
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13173	8480	4323	361	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	354	–	37	317	
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (248). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES AND ESTABLISHMENTS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w tys. zł	in thous. zł		
OGÓŁEM	2000	470831	400808	45059	9252
TOTAL	2005	807700	698023	70121	35982
	2008	981506	875328	69104	33322
	2009	1506475	1354916	73106	75813
własność państwowa		433187	384920	32398	14173
<i>state ownership</i>					
własność jednostek samorządu terytorialnego		1073288	969996	40708	61640
<i>local self-government entities ownership</i>					
w tym: of which:					
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		2709	881	1266	562
<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		7527	7502	9	16
<i>Construction</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		86209	84231	805	1173
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1199	707	492	–
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		5169	4074	327	768
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		4221	3739	398	84
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1273605	1164127	35821	71212
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		111235	83437	26969	642
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		4491	1187	3023	281
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		9850	4799	3968	1075
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 5 (249). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009			SPECIFICATION
		ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	
		w tys. zł	in thous. zł		
O G Ó Ł E M	59876593	63068962	24827763	38241199	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	7847224	8073622	307773	7765849	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	13663348	14760662	3768231	10992431	Industry
górnictwo i wydobywanie	143572	144227	–	144227	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	7532630	8180151	205451	7974700	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3900386	4109985	1320794	2789191	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2086760	2326299	2241986	84313	water supply; sewerage, waste management and reme- diation activities
Budownictwo	1068184	1051734	223795	827939	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	2869009	2958877	23842	2935035	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	12307043	13351231	12833425	517806	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	270221	287094	20517	266577	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	853864	756672	42531	714141	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	391414	389434	125418	264016	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	13586476	13776580	718392	13058188	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	265771	303312	87620	215692	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	128552	156231	16544	139687	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	2495425	2756504	2745598	10906	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2220892	2306066	2118118	187948	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1332088	1447920	1251482	196438	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	492927	591759	540568	51191	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	84155	101264	3909	97355	Other service activities

^a Podziału środków trwałych według sekcji dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
^a The division of fixed assets by sections was made according to the seat of local kind-of-activity unit.

TABL. 6 (250). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	2009		
					ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
					total	public sector	private sector
w tys. zł in thous. zł							
OGÓŁEM	19079898	20041870	21500568	23200514	24272777	5728220	18544557
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	276478	307650	329879	348252	352696	272230	80466
Przemysł	9244781	9973280	11193033	12268822	13225994	2581352	10644642
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	47829	56714	84943	138525	138903	–	138903
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	5036867	5569764	6740062	7271311	7887746	201502	7686244
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3369805	3495542	3428513	3787358	4041000	1287087	2753913
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	790280	851260	939515	1071628	1158345	1092763	65582
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	363983	415664	463859	523917	664663	73011	591652
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1381173	1633316	1877979	2093979	2148453	23366	2125087
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	886170	935787	1008369	1137974	1445451	1145554	299897
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	143880	148582	181382	210348	225724	3058	222666
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	997774	706352	556464	781491	684128	42531	641597
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	289376	299016	358639	361959	361421	125418	236003
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4374816	4398828	4215724	4075169	3644506	231520	3412986
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	66747	95105	100394	68797	67449	33901	33548
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrative and support service activities</i>	38751	37781	43008	68696	87381	8279	79102
Edukacja	93957	94249	106062	116803	125982	19220	106762
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	834216	889088	942056	1006030	1084398	1042270	42128
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	79105	96764	113677	131247	143528	125595	17933
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	8691	10408	10043	7030	11003	915	10088
<i>Other service activities</i>							

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concerns economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by sections was made according to the seat of local kind-of-activity unit.

TABL. 7 (251). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII

GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES AND ESTABLISHMENTS (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w tys. zł	in thous. zł		
OGÓŁEM	2000	3663748	3047489	451687	163297
TOTAL	2005	6519500	5409547	826875	280585
	2008	8906331	7360640	1131400	402192
	2009	9946206	8259201	1194151	480343
własność państwowa		2451558	1516921	717313	207577
<i>state ownership</i>					
własność jednostek samorządu terytorialnego		7494648	6742280	476838	272766
<i>local self-government entities ownership</i>					
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		416	145	72	199
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę		33707	24580	8571	556
<i>Electricity, gas steam and air conditioning supply</i>					
Budownictwo		150784	142698	3608	4478
<i>Construction</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		2626262	2559188	12132	54942
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		17459	14094	3152	213
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		475095	458937	9770	6378
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		53719	37398	8781	7489
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		8265	6824	468	973
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		2745598	1739763	652031	343949
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		2098898	1708237	366474	23930
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		201888	151952	43939	5976
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		377473	340696	26516	10174
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		2994	2409	533	52
<i>Other service activities</i>					

TABL. 8 (252). STOPIEŃ ZUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES AND ESTABLISHMENTS

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w %	in %		
OGÓŁEM	2000	36,4	30,7	65,7	63,1
TOTAL	2005	33,9	26,7	70,2	65,3
	2008	35,1	27,5	75,2	63,2
	2009	34,9	27,3	78,6	57,1
własność państwowa		44,6	26,8	78,1	60,9
<i>state ownership</i>					
własność jednostek samorządu terytorialnego		31,7	27,4	79,3	54,2
<i>local self-government entities ownership</i>					
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		67,3	25,5	100,0	85,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		29,8	16,3	65,3	76,3
<i>Electricity, gas steam and air conditioning supply</i>					
Budownictwo		34,2	32,2	73,3	68,9
<i>Construction</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		20,6	19,3	70,1	66,5
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		50,9	42,2	87,0	95,8
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		39,7	38,6	73,6	71,3
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		47,0	30,5	87,6	81,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		40,5	36,8	64,5	55,4
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		43,6	29,8	76,8	52,1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		40,6	30,6	85,0	75,4
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		41,4	27,8	83,2	77,9
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		24,0	20,2	60,5	58,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		43,6	31,5	93,1	100,0
<i>Other service activities</i>					

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zaleceniami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych ESA 1995. W systemie rachunków regionalnych dla województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych.

2. **Produkt krajowy brutto (PKB)** obrazuje końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Stanowi sumę wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, powiększoną o podatki od produktów i pomniejszoną o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

3. **Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych i jest obliczana jako różnica pomiędzy produkcją globalną a zużyciem pośrednim. Wartość dodana brutto jest wyrażona w cenach bazowych.

4. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie rejestrowane jest jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem obrotów wewnętrznych.

7. **Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych** składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. **Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych** uzyskuje się w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o: podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of "European System of National and Regional Accounts ESA 1995". The following accounts are compiled in the regional accounts system for voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kinds of activities as well as the primary distribution of income account and the secondary distribution of income account in the households sector.

2. **Gross domestic product (GDP)** illustrates the final result of the activity of all entities of the national economy. It accounts for the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

3. **Gross value added** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units and is calculated as the difference between gross output and intermediate consumption. Gross value added is presented at basic prices.

4. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. **Intermediate consumption** includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system, gross output and intermediate consumption are recorded including internal turnover.

7. **Gross primary income in the households sector** includes: gross mixed income, income connected with hired work (comprising total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries, jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. **Gross disposable income in the households sector** is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) as well as other current transfers.

9. Grupowanie danych w podziale na rodzaje działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich UE dane z rachunków regionalnych według rodzajów działalności prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2004 (NACE Rev. 1.1). Dane w nowym układzie klasyfikacyjnym (PKD 2007 – NACE Rev. 2) będą publikowane od października 2011 r.

Dane zostały zaprezentowane według następujących grup rodzajów działalności obejmujących kilka sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2004:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo – sekcje: "Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", "Rybactwo",
- przemysł – sekcje: "Górnictwo", "Przetwórstwo przemysłowe", "Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę",
- budownictwo – sekcja "Budownictwo",
- handel i naprawy; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność – sekcje: "Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego", "Hotele i restauracje", "Transport, gospodarka magazynowa i łączność",
- pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm – sekcje: "Pośrednictwo finansowe", "Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej",
- pozostała działalność usługowa – sekcje: "Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne", "Edukacja", "Ochrona zdrowia i pomoc społeczna", "Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała", "Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników".

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa;

9. *The grouping of data according to kind of activities was conducted using the **method of local kind-of-activity units**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

10. *In accordance with recommendations of the European Commission for Member States of the EU, regional accounts data by kind of activity are presented applying the Polish Classification of Activities 2004 (NACE Rev. 1.1). Data according to the new classification (PKD 2007 – NACE Rev. 2) will be published from October 2011.*

Data are presented according to the following kind-of-activity groups, covering a few sections of the NACE Rev. 1.1:

- *agriculture, hunting and forestry; fishing – sections: "Agriculture, hunting and forestry", "Fishing",*
- *industry – sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas and water supply",*
- *construction – section "Construction",*
- *trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication – sections: "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods", "Hotels and restaurants", "Transport, storage and communication",*
- *financial intermediation; real estate, renting and business activities – sections: "Financial intermediation", "Real estate, renting and business activities",*
- *other service activities – sections: "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Health and social work", "Other community, social and personal service activities", "Private household with employed persons".*

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic value as well as the way of the participation in the distribution of income. The five following national institutional sectors are defined:*

- 1) *non-financial corporations sector, which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);*
- 2) *financial corporations sector, which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;*
- 3) *general government sector, which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget;*

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje wyznaniowe.

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy własności), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

13. Dane za lata 2003-2007 dotyczące nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika. Dokonane zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych m.in. aktualizacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz różnych transferów bieżących.

Dane o nominalnych dochodach w sektorze gospodarstw domowych prezentowane w niniejszej edycji Rocznika są w pełni porównywalne.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (zasady metodologiczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2008 r.”.

4) *households sector, which includes self-employed natural persons on private farms in agriculture as well as self-employed natural persons outside private farms in agriculture employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;*

5) *non-profit institutions serving households sector, which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and religious organizations.*

12. *The estimation of "the hidden economy" is included in regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (independently of the kind of ownership), employing from 10 to 49 persons in a private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).*

13. *Data concerning nominal income in the households sector for 2003-2007 was changed with reference to the data published in the previous editions of the Yearbook. Changes result from data verification in the national accounts, i.a. revision of social contributions and various current transfers.*

Data on nominal income in the households sector, presented in this edition of the Yearbook, is fully comparable.

14. *Explanations concerning regional accounts (methodological rules and basic definitions) were inserted in the publication "Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2008".*

TABL. 1 (253). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent			
OGÓŁEM TOTAL	17740	22909	27351	29124	x	x	x	x
W tym wartość dodana brutto^a Of which gross value added^a	15782	20184	23927	25494	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:								
przedsiębiorstw non-financial corporations	5724	7073	8996	9634	36,3	35,0	37,6	37,8
instytucji rządowych i samorządowych general government	3180	4037	4604	5069	20,2	20,0	19,2	19,9
gospodarstw domowych households	6283	8299	9374	9736	39,8	41,1	39,2	38,2
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo Agriculture, hunting and forestry; fishing	1567	2384	2562	2438	9,9	11,8	10,7	9,6
Przemysł Industry	2899	3634	4765	4638	18,4	18,0	19,9	18,2
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	2571	3216	4203	4036	16,3	15,9	17,6	15,8
Budownictwo Construction	1015	1163	1499	1812	6,4	5,8	6,3	7,1
Handel i naprawy; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność Trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication	.	5128	6026	6561	.	25,4	25,2	25,7
Pośrednictwo finansowe, obsługa nierucho- mości i firm Financial intermediation; real estate, renting and business activities	.	2962	3516	3995	.	14,7	14,7	15,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	.	4913	5559	6050	.	24,3	23,2	23,7
NA 1 MIESZKAŃCA^b PER CAPITA^b	14642	19075	22896	24434	x	x	x	x

a Dane według rodzajów działalności prezentuje się w układzie PKD 2004; patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 310. b W złotych.
a Data by kinds of activity is presented according to NACE Rev. 1.1; see general notes, item 10 on page 310. b In zlotys.

TABL. 2 (254). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
Produkcja globalna	33630	44241	55155	59625	Gross output
Zużycie pośrednie	17848	24057	31228	34131	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	15782	20184	23927	25494	Gross value added
w tym koszty związane z zatrud- nieniem	6870	7932	9369	10518	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	8745	12360	14680	15139	Gross operating surplus

TABL. 3 (255). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH^a**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:					Gross primary income:
w milionach złotych	13516	16952	19484	20835	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	11156	14115	16311	17480	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:					Gross disposable income:
w milionach złotych	13799	17440	19709	21073	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	11389	14522	16500	17680	per capita in zł

a Dane za lata 2005 i 2007 zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 311.

a Data for 2005 and 2007 has been corrected in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 13 on page 311.

DZIAŁ XXIII PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prywatyzacja

1. **Proces prywatyzacji** przedsiębiorstw państwowych zapoczątkowany został 1 VIII 1990 r. na mocy ustawy z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298) z późniejszymi zmianami, która zdefiniowała podstawowe kierunki i zasady przekształceń własnościowych w Polsce. Wymieniona ustawa obowiązywała do 7 IV 1997 r. Obecnie prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 118, poz. 561) z późniejszymi zmianami, obowiązującej od 8 IV 1997 r. oraz następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80) z późniejszymi zmianami,
- ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128, z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202) z późniejszymi zmianami.

2. Na podstawie wymienionych aktów prawnych (z wyłączeniem ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa) stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

- 1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
 - a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
 - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
 - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych – NFI,
 - innym,
 - b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;
- 2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
- 3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

3. Odrębnym procesom – w myśl ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa) w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

CHAPTER XXIII PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Privatization

1. **Process of privatizing** state owned enterprises began on 1 Aug 1990 on the basis of the Law on the Privatization of State Owned Enterprises, dated 13 Jul 1990 (Journal of Laws No. 51, item 298) with later amendments, which defined basic directions and principles of ownership transformations in Poland. The above mentioned law was valid until 7 Apr 1997. At present, the privatization of state owned enterprises is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization of State Owned Enterprises, dated 30 Aug 1996 (Journal of Laws No. 118, item 561) with later amendments, valid since 8 Apr 1997 as well as the following legal documents:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 Sep 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80) with later amendments,
- the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 Oct 1991, as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128, with later amendments),
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 Apr 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202) with later amendments.

2. On the basis of the legal acts mentioned above (excluding the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury) three basic methods are used relatively to state owned enterprises:

- 1) **commercialization**, i.e. the transformation of an enterprise:
 - a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
 - indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings,
 - the transfer of shares or holdings to the national investment funds – NIF,
 - other,
 - b) until 30 Apr 2004 into a company with creditors' participation established as a result of debt conversion on holdings;
- 2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);
- 3) **liquidation** of an enterprise **due to economic reasons**.

3. According to the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury the assets of former state farms, being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency (until 15 Jul 2003 – the Agricultural Property Agency of the State Treasury) for the purpose of restructuring and privatization, are subject to separate processes.

Podmioty gospodarki narodowej

Prezentowane dane dotyczą **podmiotów gospodarki narodowej** zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Entities of the national economy

Presented data concerns **entities of the national economy** recorded in the REGON register and includes legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the regulation of the Council of Ministers dated 29 Jun 1995 on Public Statistics (Journal of Laws No. 88, item 439, with later amendments) and the provisions of the regulation of the Council of Ministers dated 27 Jul 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of co-operation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

Prywatyzacja Privatization

TABL. 1 (256). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE^a OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES^a INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS FROM 1 AUG 1990 TO 31 DEC 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	189	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane	47	24,9	Commercialized
Objęte prywatyzacją bezpośrednią	80	42,3	Included in direct privatization
w tym sprywatyzowane	78	41,3	of which privatized
Poddane likwidacji	62	32,8	Subject to liquidation
w tym zlikwidowane	30	15,9	of which liquidated

^a Bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
^a Excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury.

TABL. 2 (257). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIĄ W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.

STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED BY THE DIRECT METHOD FROM 1 AUG 1990 TO 31 DEC 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wyniku As a result of		
		sprzedaży majątku sale of assets	wniesienia majątku do spółki transfer of assets to a company	oddania majątku do odpłatnego korzystania leasing
OGÓŁEM TOTAL	78	21	14	43
w tym: of which:				
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	23	10	5	8
Budownictwo Construction	20	6	3	11
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	21	2	4	15
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3	1	–	2

TABL. 3 (258). PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE ZLIKwidOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.

STATE OWNED ENTERPRISES LIQUIDATED FROM 1 AUG 1990 TO 31 DEC 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa państwowe State owned enterprises	SPECIFICATION
OGÓŁEM	30	TOTAL
Przetwórstwo przemysłowe	10	Manufacturing
Budownictwo	5	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	3	Transportation and storage
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	Professional, scientific and technical activities

TABL. 4 (259). SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.

COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 AUG 1990 TO 31 DEC 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
OGÓŁEM	47	TOTAL
powstałe w celu:		established for the purpose of:
prywatyzacji ^a	23	privatization ^a
innym	24	other
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	11	Of which privatized by indirect (capital) method
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	4	of which with foreign capital participation

a Pośredniej (kapitałowej) oraz wniesienia do NFI.
a Indirect (capital) privatization and transfer to NIF.

TABL. 5 (260). **SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2009 R.**
COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE ASSETS OF DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 AUG 1990 TO 31 DEC 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	63	T O T A L
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych	14	Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	3	of which with foreign capital participation
Spółki pracownicze ^a	49	Employee companies ^a

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

TABL. 6 (261). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	85845	88915	90229	89578	T O T A L
sektor publiczny	2714	3183	3056	3051	public sector
sektor prywatny	83131	85732	87173	86527	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	70	23	9	4	State owned enterprises
Spółki	9040	8316	8758	8940	Companies
w tym:					of which:
handlowe	2376	3698	4100	4279	commercial companies
cywilne	6565	4509	4548	4549	civil law partnerships
Spółdzielnie	560	525	479	473	Cooperatives
Fundacje	80	134	167	181	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1725	2492	2721	2823	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	70324	72071	72581	71541	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (262). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which					
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
OGÓŁEM 2000	85845	15521	70	2376	10	345	6565	560	70324
TOTAL 2005	88915	16844	23	3698	10	415	4509	525	72071
..... 2008	90229	17648	9	4100	16	469	4548	479	72581
..... 2009	89578	18037	4	4279	19	488	4549	473	71541
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing	3633	455	–	55	–	6	59	116	3178
Przemysł Industry	7986	1677	–	932	6	137	642	58	6309
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	99	35	–	21	–	–	13	1	64
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	7564	1481	–	814	6	133	606	54	6083
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	101	50	–	39	–	4	8	2	51
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	222	111	–	58	–	–	15	1	111
Budownictwo Construction	10842	847	2	449	2	26	360	28	9995
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	25836	3627	–	1674	2	225	1851	101	22209
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	7111	378	–	153	5	18	200	7	6733
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2023	432	–	107	–	16	276	1	1591

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 7 (262). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a RECORDED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Informacja i komunikacja Information and communication	1399	240	–	155	1	10	78	1	1159
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3282	255	–	60	–	3	43	33	3027
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	2139	1634	–	110	1	6	77	109	505
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	6657	813	2	275	2	19	425	7	5844
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	1589	215	–	99	–	11	108	2	1374
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	1086	1086	–	–	–	–	–	–	–
Edukacja Education	2713	1586	–	36	–	1	49	1	1127
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	5230	588	–	126	–	2	220	3	4642
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1636	967	–	25	–	4	61	–	669
Pozostała działalność usługowa Other service activities	6414	3235	–	23	–	4	100	6	3179
Organizacje i zespoły eksterytorialne Extra-territorial organizations and bodies	2	2	–	–	–	–	–	–	–

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.^a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 8 (263). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited	koman- dytowe limited	
OGÓŁEM	2000	2376	2329	115	2214	47	31	16
TOTAL	2005	3698	2827	118	2709	871	797	24
	2008	4100	3001	100	2901	1099	991	49
	2009	4279	3127	104	3023	1152	1030	61
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		55	49	–	49	6	6	–
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		932	715	48	667	217	201	16
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		21	13	1	12	8	8	–
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		814	613	44	569	201	187	14
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		39	36	3	33	3	2	1
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ		58	53	–	53	5	4	1
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		449	353	15	338	96	81	15
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		1674	1137	17	1120	537	519	18
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa ...		153	109	3	106	44	42	2
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		107	70	2	68	37	36	1
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		155	139	4	135	16	14	2
<i>Information and communication</i>								
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa		60	47	5	42	13	11	2
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		110	80	5	75	30	29	1
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		275	224	2	222	51	40	4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		99	87	1	86	12	12	–
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		36	29	–	29	7	7	–
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..		126	47	–	47	79	25	–
<i>Human health and social work activities</i>								
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		25	24	2	22	1	1	–
<i>Arts, entertainment and recreation</i>								
Pozostała działalność usługowa		23	17	–	17	6	6	–
<i>Other service activities</i>								

^a W województwie podlaskim wśród spółek osobowych zarejestrowanych było: w 2005 r. – 50 spółek partnerskich, w 2008 r. – 59, natomiast w 2009 r. – 61.

^Δ In Podlaskie Voivodship among partnerships there were registered 50 professional partnerships in 2005, 59 – in 2008 and 61 – in 2009.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP IN 2009

As of 31 Dec

Nowogród

nazwy gmin
names of gminas

Augustowski

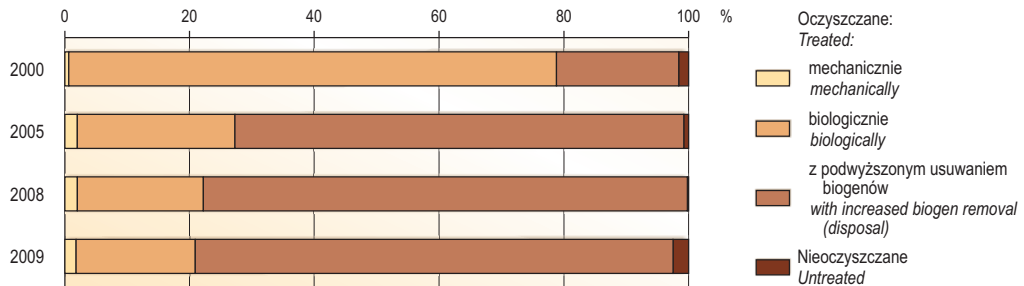
nazwy powiatów
names of powiatas

Białystok

nazwy miast na prawach powiatu
names of cities with powiat status

**STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI**

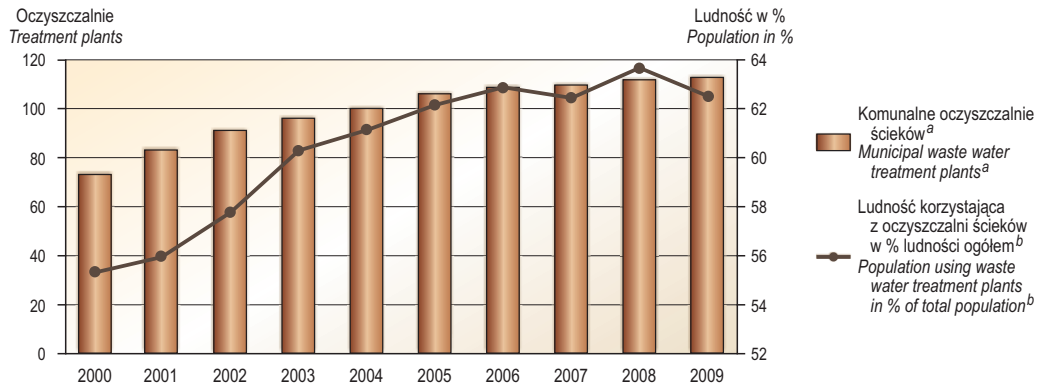
STRUCTURE OF INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW I LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

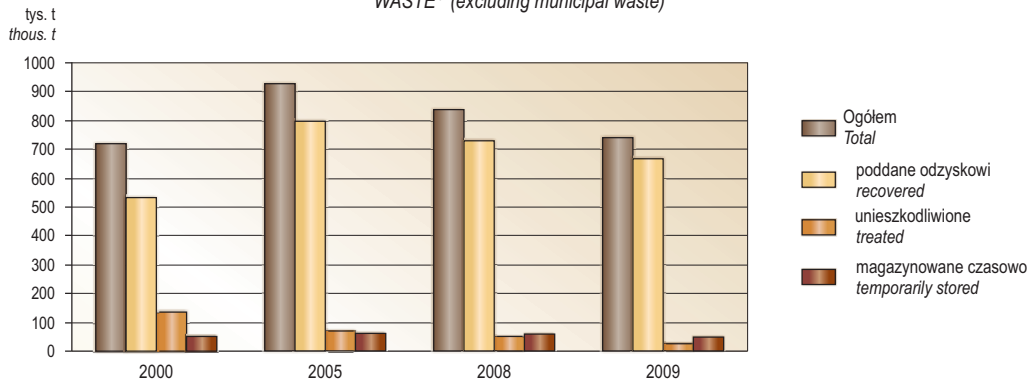
MUNICIPAL WASTE WATER TREATMENT PLANTS AND POPULATION USING WASTE WATER TREATMENT PLANTS
As of 31 Dec

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Working on sewage system. b Population using waste water treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

ODPADY^a (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

WASTE^a (excluding municipal waste)

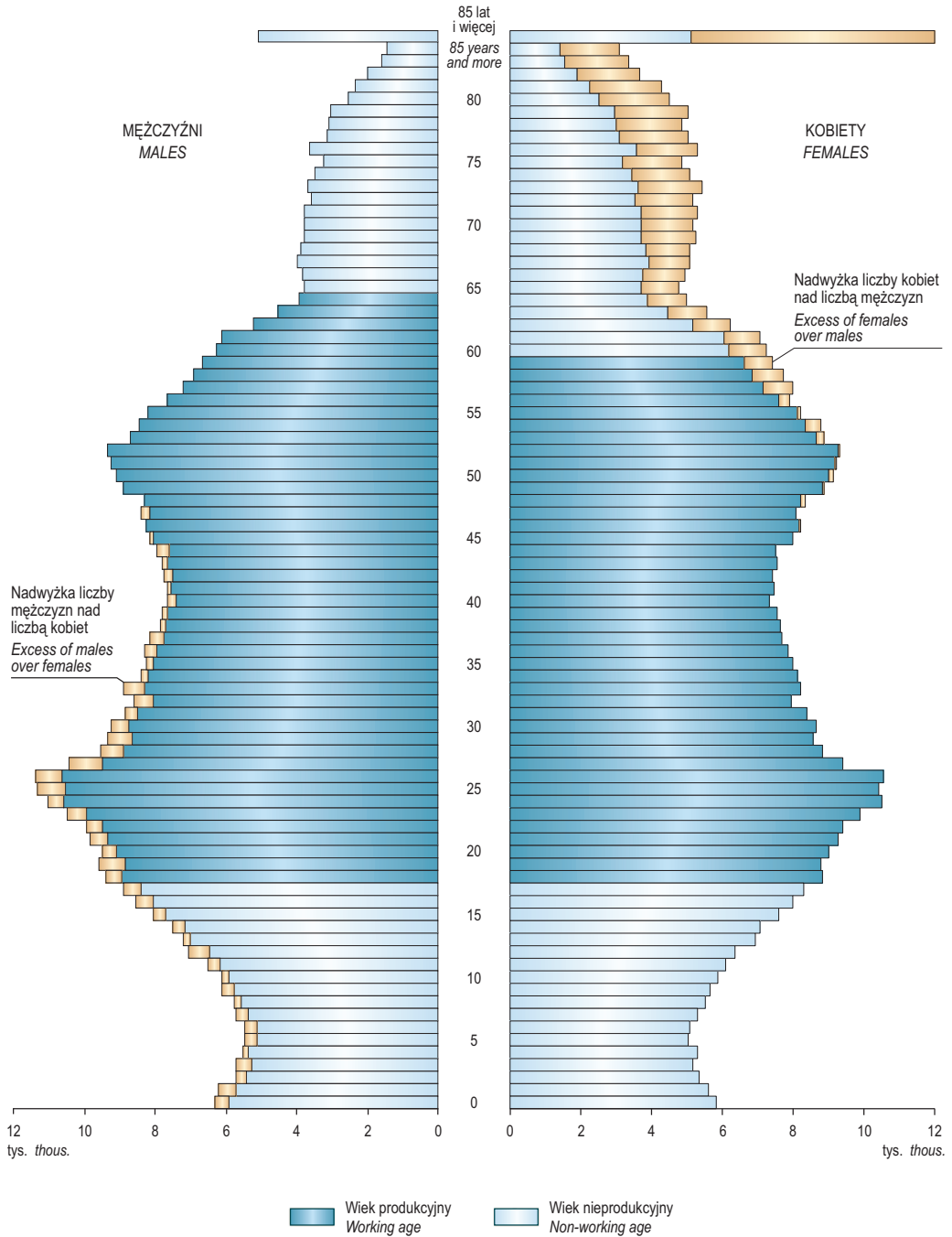
a Wytworzone w ciągu roku.
a Generated during the year.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2009

As of 31 Dec

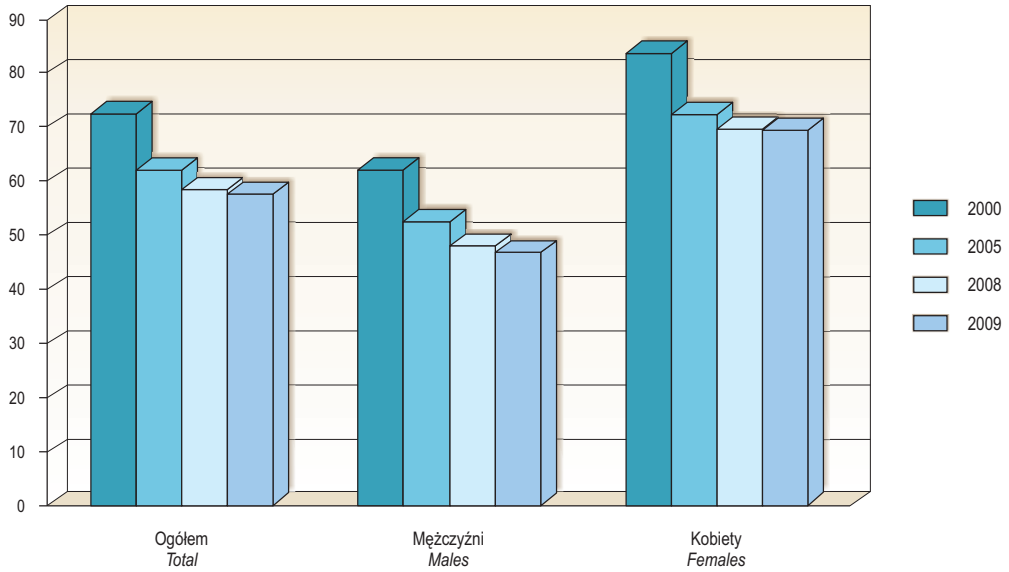

LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Stan w dniu 31 XII

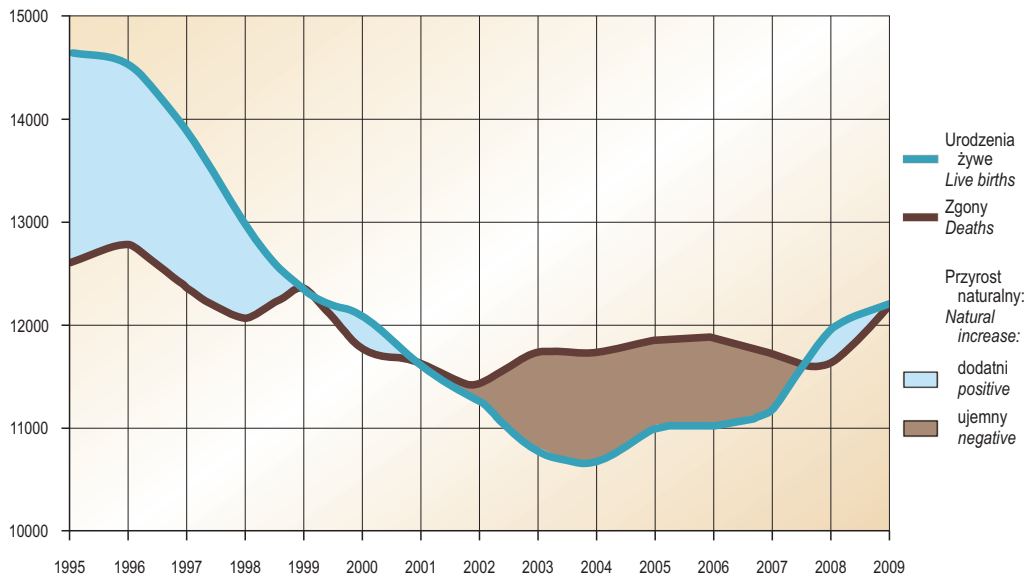
NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE

As of 31 Dec

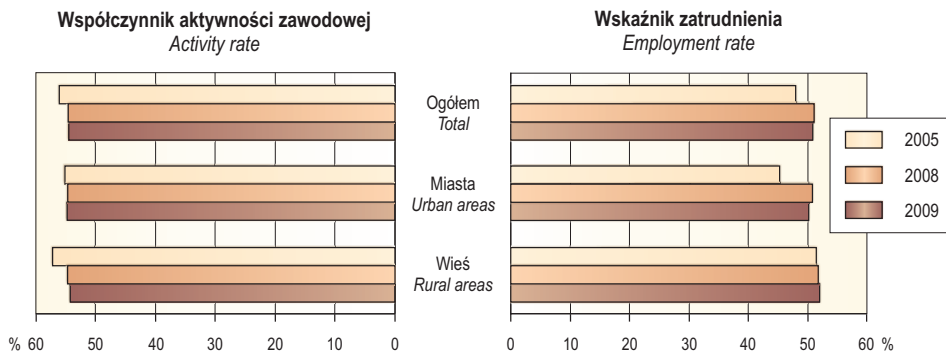
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ I WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA^a

ACTIVITY RATE AND EMPLOYMENT RATE^a

^a Dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

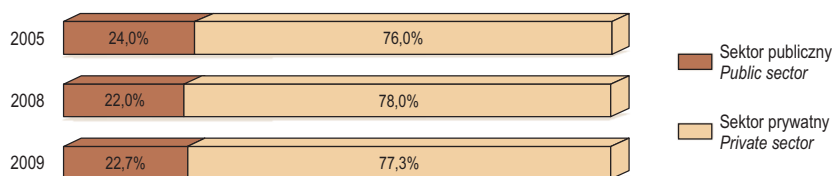
^a Data was compiled on the basis of the Labour Force Survey (LFS).

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY OWNERSHIP SECTORS

As of 31 Dec

^a Według faktycznego miejsca pracy; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

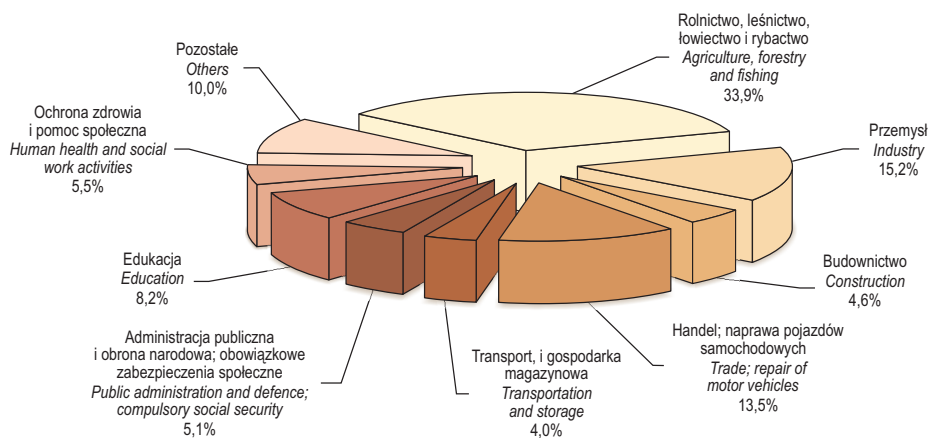
^a By the actual workplace; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS IN 2009

As of 31 Dec

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; dla pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

^a By the actual workplace and kind of activity; for persons employed on private farms in agriculture – estimated data.

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W 2009 R.

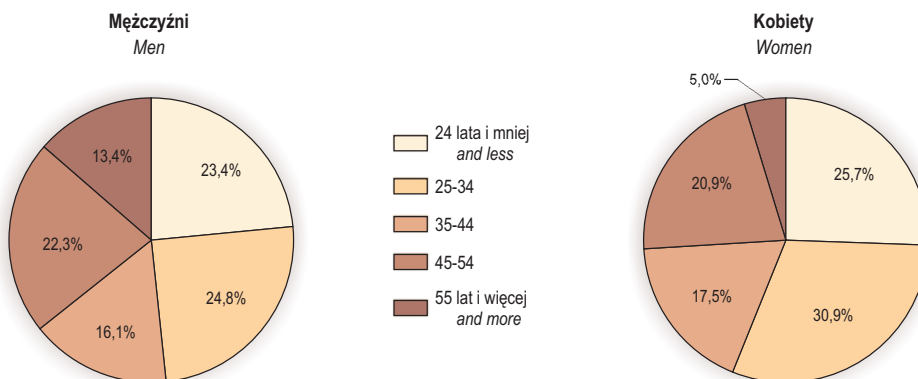
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS IN 2009

As of 31 Dec

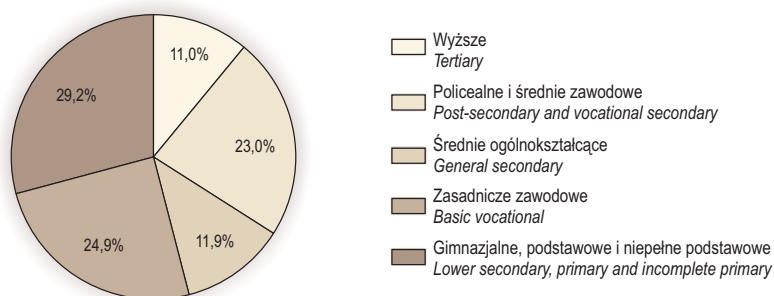
Według płci i wieku

By sex and age

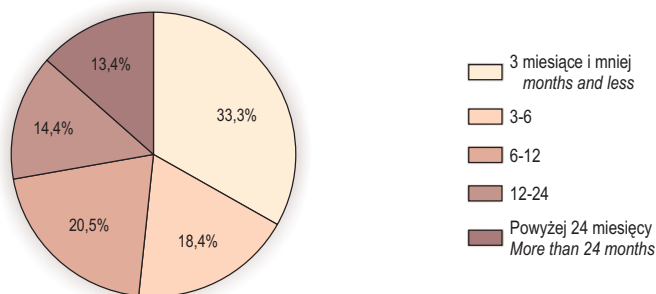
Według poziomu wykształcenia

By educational level

Według czasu pozostawania bez pracy^a

By duration of unemployment^a

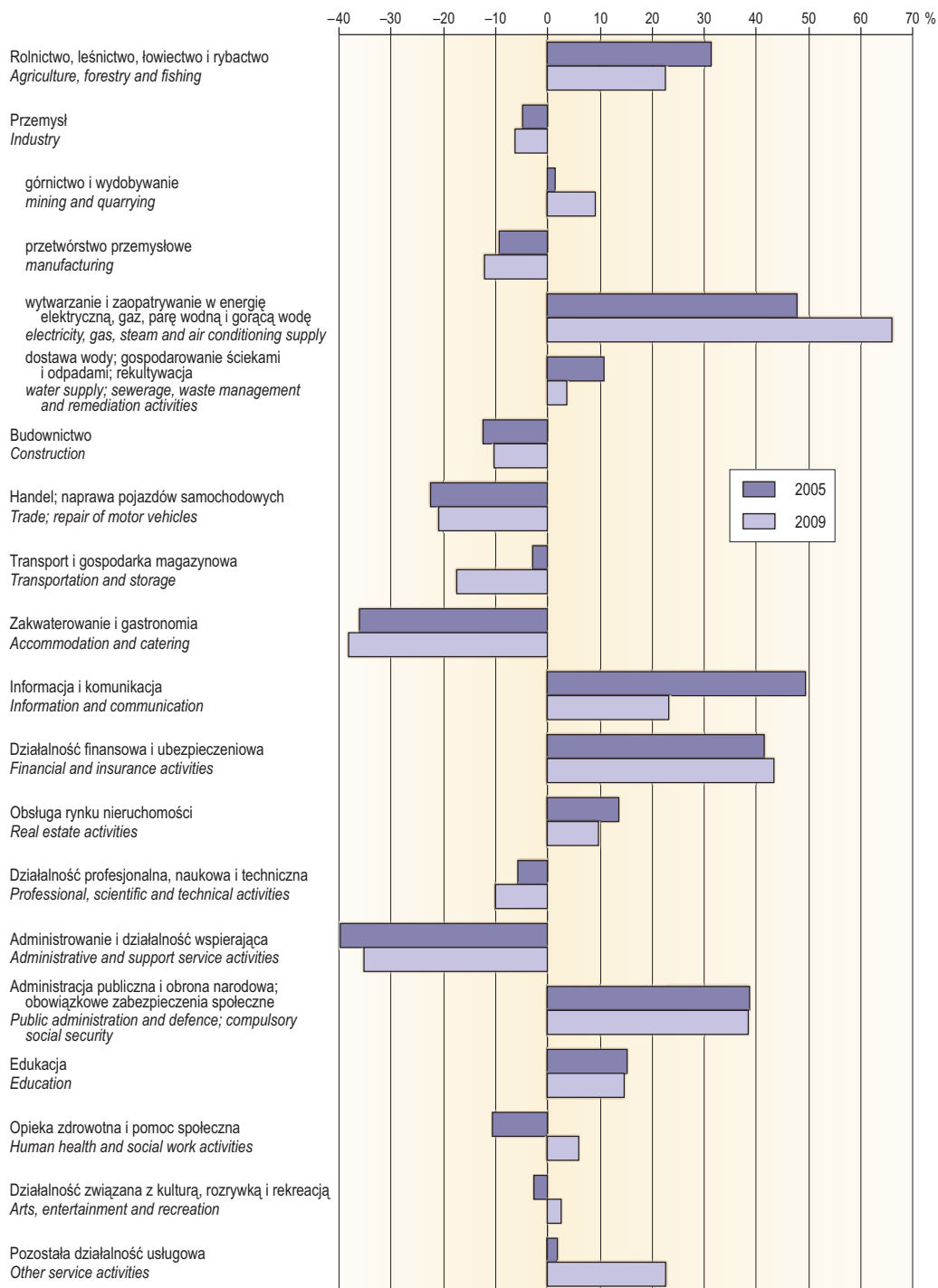

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy; przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3-6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

^a From the date of registering in a labour office; intervals were shifted upward, e.g. persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included in the 3-6 interval.

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**

*RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES
FROM AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP*

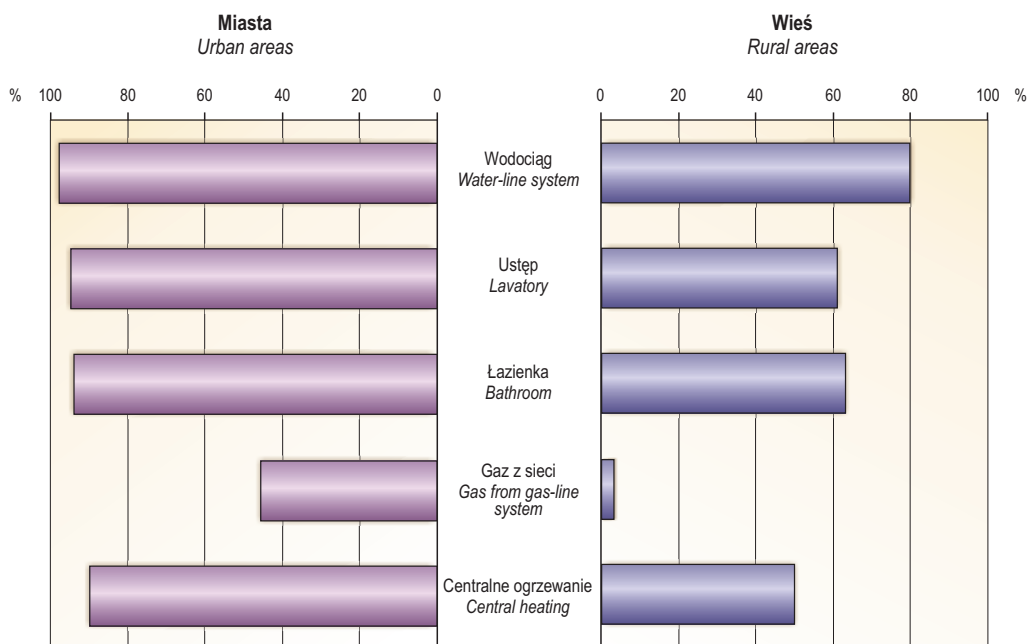

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W % OGÓLU MIESZKAŃ^a W 2009 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS^a IN 2009

As of 31 Dec

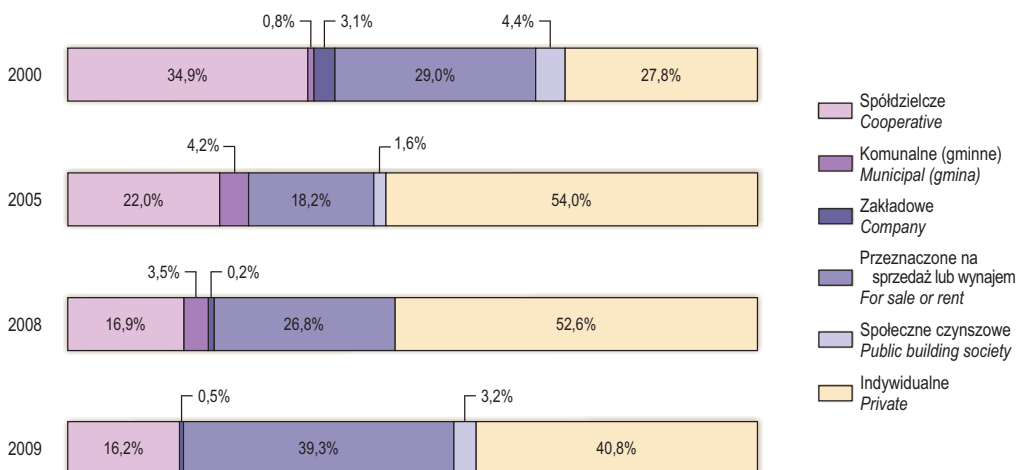

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

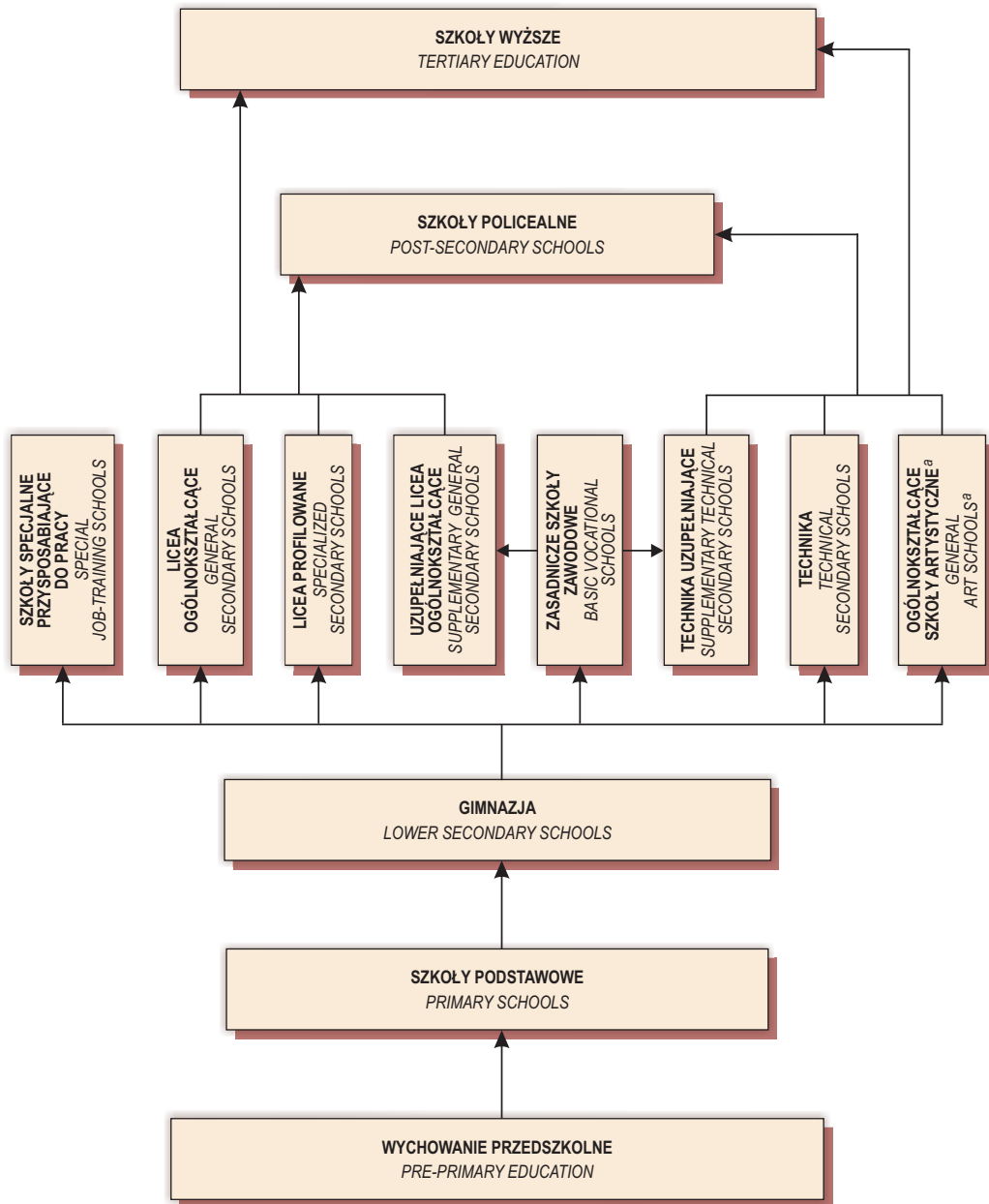
STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

STRUCTURE OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2009/10

EDUCATION BY LEVEL IN 2009/10 SCHOOL YEAR

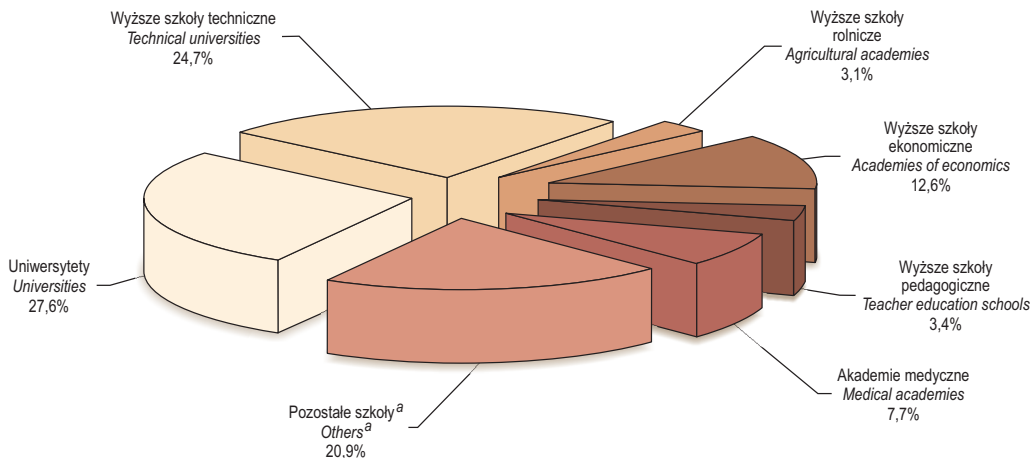
^a Dające uprawnienia zawodowe.

^a Leading to professional certification.

STRUKTURA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU AKADEMICKIM 2009/10

Stan w dniu 30 XI

STRUCTURE OF STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY TYPE OF SCHOOLS IN 2009/10 ACADEMIC YEAR
As of 30 Nov

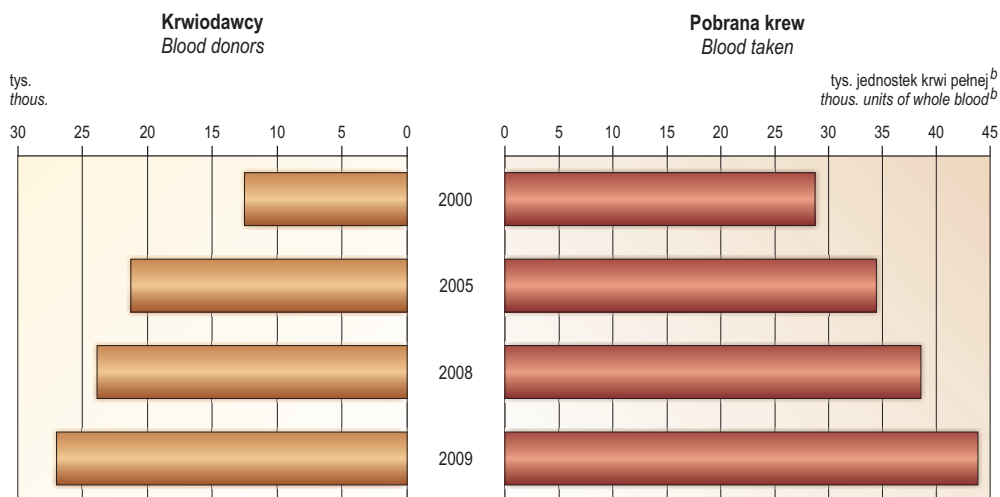

^a Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590) oraz niepaństwowe, o profilu uniwersyteckim.

^a Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 Jun 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590) as well as non-state, with a university profile.

KRWIODAWSTWO^a

BLOOD DONATION^a

^a Nie uwzględniono danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. ^b Jedna jednostka krwi pełnej równa się 450 ml, jeden litr krwi pełnej w przybliżeniu równa się 2,22 jednostki.

Źródło: dane Instytutu Hematologii i Transfuzjologii.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration. ^b One unit of whole blood equals 450 ml, one litre of whole blood equals approximately 2,22 units.

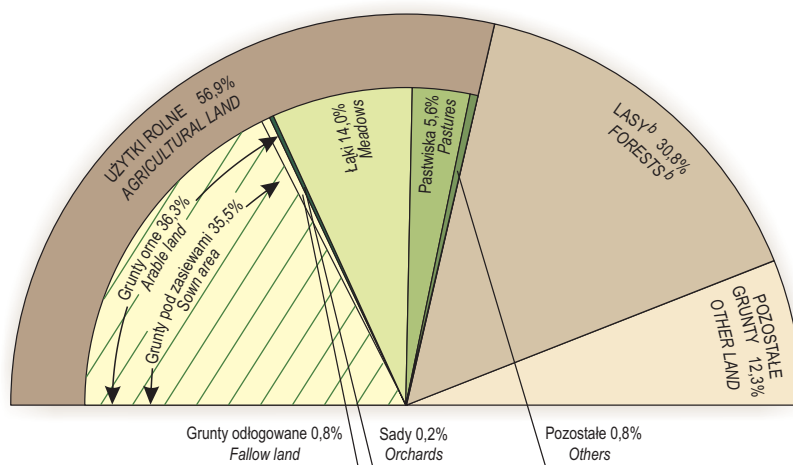
Source: data of Haematology and Transfusiology Institute.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW^a W 2009 R.

Stan w czerwcu

LAND USE^a IN 2009

As of June

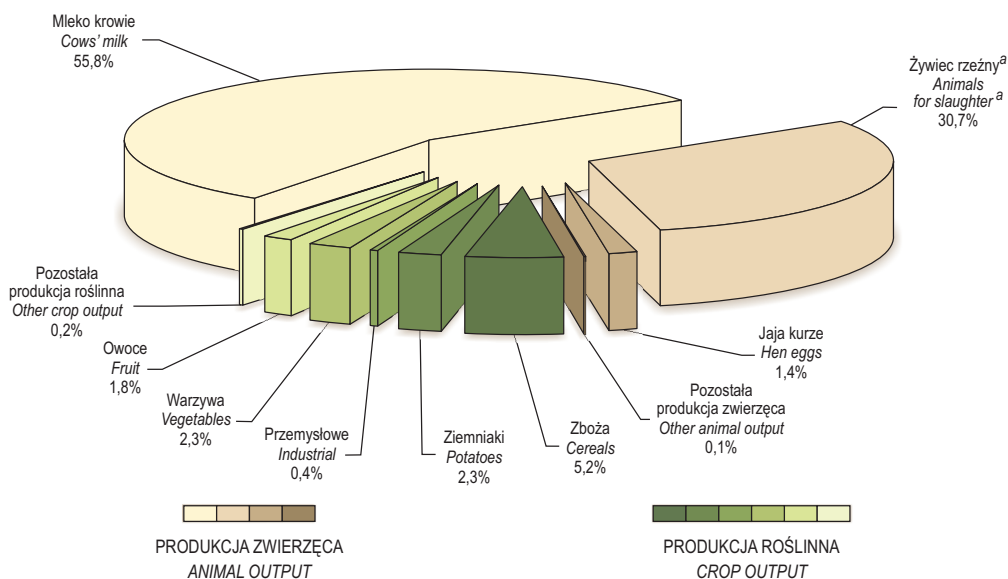

a Według siedziby użytkownika. Od 2007 r., zgodnie z metodologią Eurostatu, prezentuje się grunty orne, sady, łąki i pastwiska w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 46, poz. 306); dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

a By the land user's seat. According to Eurostat methodology, since 2007 data on arable land, orchards, meadows and pastures concerns area in good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the regulation of Minister of Agricultural and Rural Development, dated 12 Mar 2007 about minimal norms (Journal of Laws No. 46, item 306); data is not fully comparable with the data for previous years. b Including land connected with silviculture.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe) W 2008 R.

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices) IN 2008

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

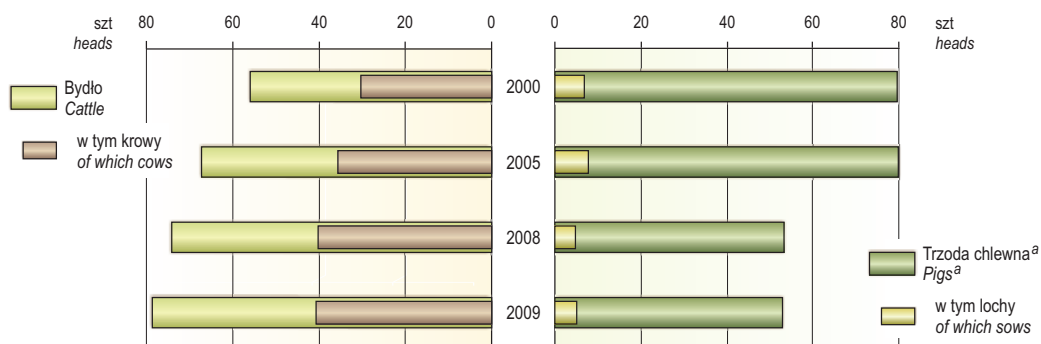
a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

Stan w czerwcu

LIVESTOCK PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND

As of June

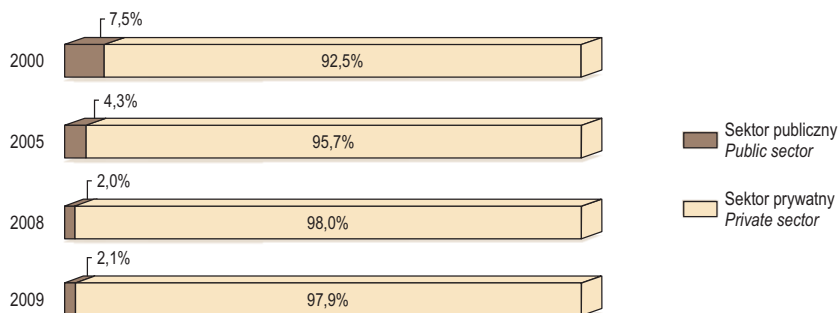

a Stan w końcu lipca.

a As of the end of July.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY OWNERSHIP SECTORS (current prices)

a Zrealizowanej systemem zleceńowym przez podmioty budowlane; wykonywanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi bez podwykonawców; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

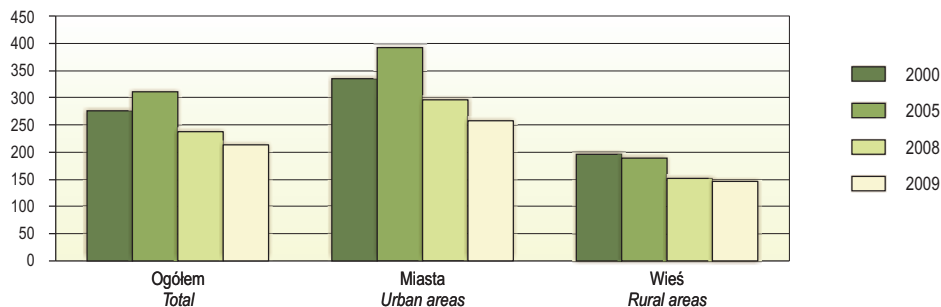
a Realized on the basis of the contract system by construction entities; realized by enterprises which have a seat of board in Podlaskie Voivodship, without subcontractors participation; data concerns economic entities employing more than 9 persons.

TELEFONICZNE ŁĄCZA GŁÓWNE^a NA 1000 LUDNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE MAIN LINE^a PER 1000 POPULATION

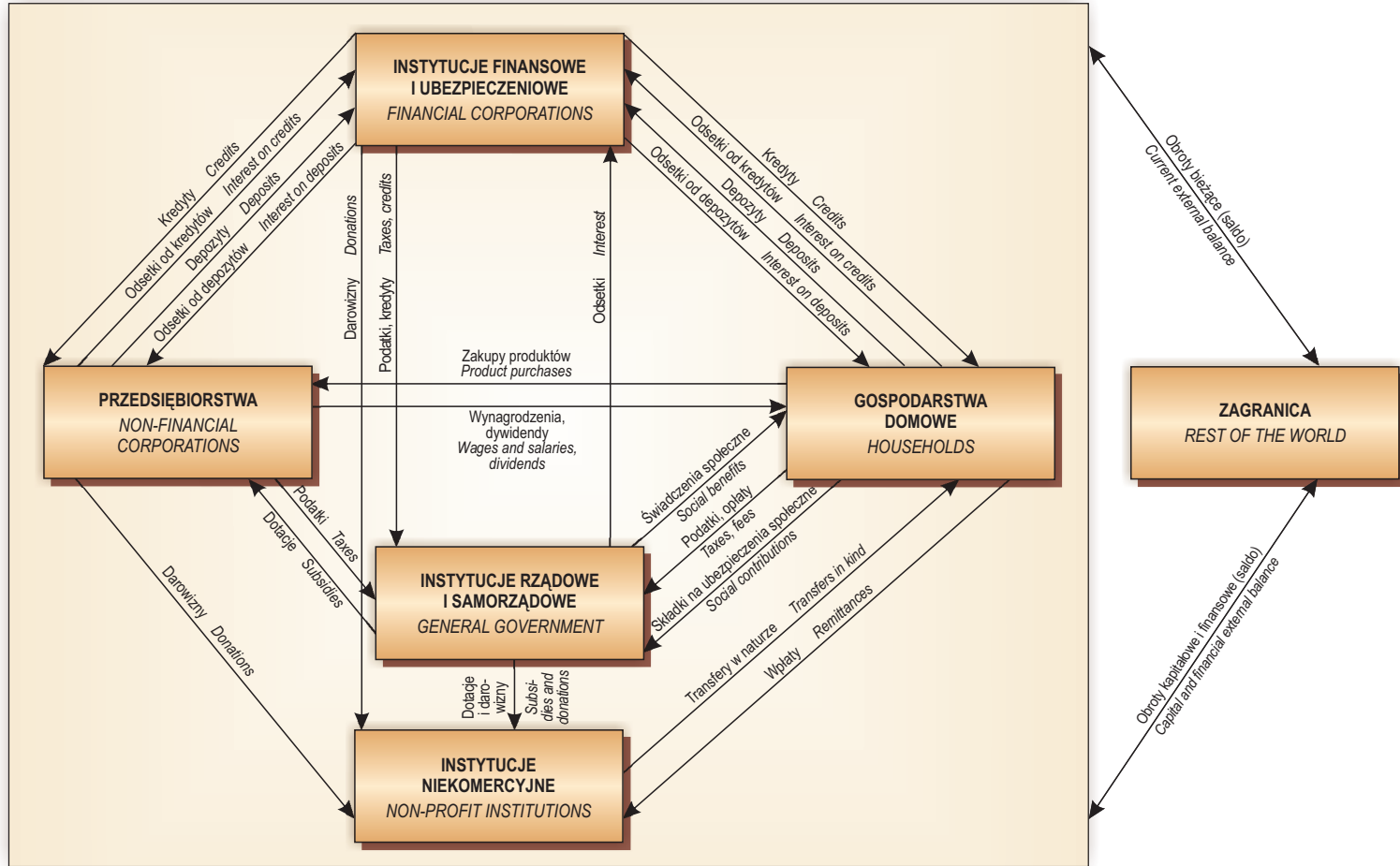
As of 31 Dec

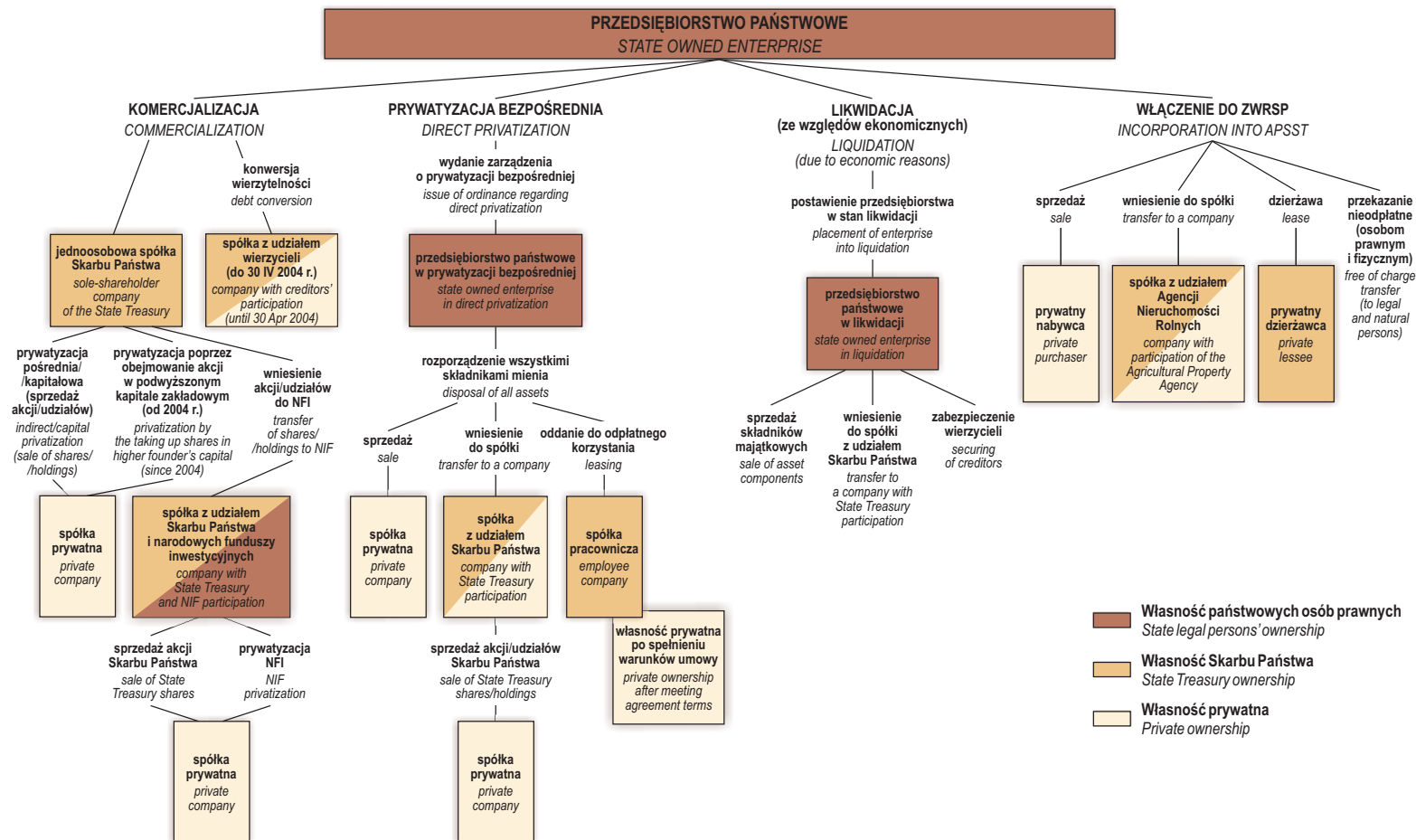
a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

a Data concerns operators of the public telecommunications network.

SEKTORY INSTYTUCJONALNE I ICH WZAJEMNE POWIĄZANIA
 INSTITUTIONAL SECTORS AND THEIR RELATIONSHIPS

SCHEMAT PROCESU PRYWATYZACJI
PLAN OF THE PRIVATIZATION PROCESS

- Własność państwowych osób prawnych
State legal persons' ownership
- Własność Skarbu Państwa
State Treasury ownership
- Własność prywatna
Private ownership